

Kristuse teed

Jeesus Kristus, meie spirituaalne elu ja maailm:

Jeesus Kristuse Teed, tema panus inimeste teadlikkusse ning inimkonna ja maa muutustesse: sõltumatu Info-lehekülg, koos uute seisukohtadega paljude alade teadusuuringute ja kogemuste suhtes; koos praktiliste näpunäidetega isiklikuks arenguks.

<http://www.ways-of-christ.com/et>

Jeesuse Kristuse teed, Tema panus inimteadvusse ning inimkonna ja maailma muutmisse.

Põhiteksti sisukord.

Viimaste peatükkide puhul oodake palun, kuni lehekülj lõpuni laeb.

Kristuse teed 1

1. osa juurde: Sammud Evangeeliumides: 3

SISSEJUHATUS: teksti eesmärk ja kasutamine 3

Metoodilised nõuanded***: Kristlik meditatsioon.4

Üheks viisiks on Evangeeliumide üle mediteerimine. 4

Need leheküljed ja erinevad teoloogiakoolkonnad. 6

"Alguses oli sõna (*kreeka k. logos*) ...ja sõna sai lihaks" (*Johannese 1*) 9

Naatsareti Jeesus, tema sünd 10

Kas Jeesuse noorukupõlves võib leida midagi märkimisväärset? 11

Ääremärkus vaidluse kohta "kahe Jeesuse-nimelise poisi üle" 12

Ristija Johannes ristib Jeesuse Jordani jões 13

Vaikus kõrbes 15

Kiusatused ja jüngrite kutsumine 17

Kaana pulm. 18

(Vaatenurgad seksuaalsusele, kaastundele ja armastusele) 20

"Püha innukus" (ja emotsioone puudutavad seisukohad) 21

Mäejutlus (*Matteuse 5 – 7: 29* ja vaatenurgad mõistusele) 23

Kristuse kirkastamine Tabori mäel (*Matteuse 17*) 24

"Imede" küsimus 25

Laatsaruse ülesäratamine surnuist 27

"Lambad" 28

Kristus "peseb jalgu" ja Maarja Betaaniast võiab Jeesust 28

Viimne õhtusöömaaeg, võidukas sissesõit, kinnivõtmine ja piitsutamine 31

Okaskrooni päheasetamine ja hüvastijätukõned 32

Ristilöömine ja matmine 32

Küsimus tühjast hauast, minek "alla põrguhauda" ja "tõusmine paradiisi" 37

Ülestõusmine 38

Kristuse taevaminek 42

Nelipühisündmus 45

Pilt Jeesusest 48

Teise osa "Sammud Ilmutusraamatus" vaatamiseks 49

Johannese ilmutus. 49

Kuidas läheneda prohvetlikele sõnadele. 50

Johannese ilmutuse sisu kohta: Seitse kogudust. 51

Inspiratsioonid ja Kogudused. 60

Milleks vajan ma kirikut või kogudust? 62

Seitse pitsarit. 62

Seitse pasunat. 63

"Seitse kõuemürinat" ja kaks prohvetit. 64

Naine ja lohe. 64

"Seitsme peaga metsaline" merest. 64

"Kahe sarvega metsaline" maast. 65

"Seitse Jumala viha kaussi" ja "Paabeli" lõpp; "Kristuse teise tulemisega" 65

(Tõeline) "tuhandaastane rahuriik". 68

Uus Taevas, Uus Maa ja "Uus Jeruusalemm". 68

Põhitekstide viimane peatükk: Kristlik suhtumine. 70

Tabel: Kristlik suhtumine: Maailmas, aga mitte maailmast; vt Jh 17. 71

Kolmanda osa juurde: Teised teemad 73

Palve rahu, elu ja maailma eest. 73

Eetiliste väärtuste põhialused. 74

Moodsate kommertslugude "Kogu tööde Jeesusest – paljastused" korrigeerimine. 76

(Loodus) teadused ja usk Jumalasse. 78

Teadvus, aju uurimine ja Vaba Tahe. 80

Jeesus Kristus ja inimeste toitumine.	81
Jeesus Kristus ja tervendamine – isegi tänapäeval.	82
Õnnistused.	85
Kaeblemine kui võimalik osa kristlikust praktikast.	85
Kristlik tee – igapäevaelu digestioon.	86
Üldised kristlikud seisukohad majanduslikes ja sotsiaalsetes küsimustes.	87
Üldised kristlikud seisukohad ühiskonna ja poliitika suhtes *.	88
Kristlus ja filosoofia: Kommentaarid Habermas'i kõnele "Usk ja teadmised" (2001*). - Koos märkustega teiste filosoofiliste koolkondade kohta -	89
Üldised kristlikud seisukohad ökoloogilistes küsimustes *.	91
Sündimata inimelu *.	92

Neljanda osa juurde: Vana Testament, panus dialoogi teiste religioonidega 93

Vana Testament, juudi religioon ja Jeesus Kristus väljavõtetega põhitekstist ja lisadest.	93
Informatsioon: Zoroastrianism (Parsism, parsee religioon) ja Jeesus Kristus.	96
Informatsioon: Jeesus Kristus ja islam.	97
Informatsioon: Jeesus Kristus ja budism.	99
Informatsioon: Jeesus Kristus ja hinduism.	102
Informatsioon: Jeesus Kristus, taoism & konfutsianism.	104
Üldised vaatenurgad loodusunditele.	106
Religioon ¹⁾ kui inimese "taasühinemine" Jumalaga – Jeesus Kristuse teedel	108
Abi enesekontrolliks tööga "Kristuse teed" põhitekstidega	111
Trükiandmed: autoriõigused, Meilige Kristuse teele	111

1. osa juurde: Sammud Evangeeliumides:

SISSEJUHATUS: teksti eesmärk ja kasutamine

Kaks tuhat aastat – kaasa arvatud eelnevad prohveteringud veel mitme tuhande aasta jooksul – on inimesed ikka ja jälle tunnistust andnud mitmesugustest otsestest kogemustest Jeesuse Kristusega. Iseloomuerinevustele ja erinevatele religioossetele, filosoofilistele ja teaduslikele kontekstidele vaatamata kogevad nad üksteisest sõltumatult sarnaseid üleelamisi. Nad kõnelevad ka sellest, et teistelgi on võimalik sarnaste kogemuste saamiseks valmistuda. Jeesuse Kristuse läbi on inimkonnal ja maailmal võimalik omandada uusi oskusi, mis pole mõeldud üksnes pealiskaudseks kultuurilis-ajalooliseks ülekandmiseks. Neid "kasvusamme" käsitletakse siinkohal üksikasjalikult ja uuel viisil. Astudes Jeesuse enda poolt läbitud radasid mööda, võib neis nähtavaks saada nende tähtsus erinevatele elualadele.

12. sajandil prohveteeris abt Joachim di Fiore "Püha Vaimu ajastu" saabumist, kus selline institutsioonidest sõltumatu, isiklik suhe Jumalaga saab väga tavaliseks. Tänapäeval levib maailmas mitmeid liikumisi, mis ei püüdle üksnes selleni, et Kristus võtaks üksikisikus kuju, vaid näevad ka inimest kui üha teadlikumat osakest "Kristuse ihus". Selles kontekstis tundub, et oodatud "Kristuse teine tulemine" ja käesolev "apokalüptiline" aeg ei ole üksnes Kristuse lihakssaamine oluliste sündmuste arengu näol, vaid hoopis keerukam stsenaarium. Sellele vaatamata võib aimata mõningaid sarnasusi 2000 a. tagasi toimunud arengu ja praeguse aja arengute vahel – mis ei pruugi viia katastroofini.

Käesolevaga püüame leida vastust küsimusele, millised erinevate elualade arenguvõimalused siin leiduvad, mis enne Jeesuse sündi 2000 aastat tagasi puudusid. Lahendusvõimalused on siinkohal esitatud mõtteimpulsina.

Eriti neil päevil,

- kui Jeesuse Kristuse fenomenile pretendeerivad paljud erinevad [teoloogiad](#) (vt *lisaakent*) ja dogmad, keeleteaduslikud, ajaloolis-kriitilised, arheoloogilised ja paleograafilised,

religioonisotsioloogilised ja süvapsühholoogilised, loodusteaduslikud ja poliitilised käsitlusviisid;

- mil, nagu varakristluse ajal, kerkis ühiskonnas vana materjalistliku peavoolu kõrval esile mitmekesine vaimulik liikumine, mis tõi kaasa nii sildu kui piire nende ja kristluse vahele;
- kui tekivad äärmiselt segadusseajavad olukorrad, nt mitmed arvatavad inkarneerunud "Jeesus Kristused" ja kui Kristuse nimel toimuvad problemaatilised ja lausa negatiivsed vahejuhtumid, võib olla huvitav uurida, milline on Kristuse tegelik panus.

Käesoleva projekti lähtekohaks on meie oma sisemised kogemused ja teised müstilised jm allikad. **Kasutatud vaatevinklid on interdistsiplinaarsed, paljudest teadmisi- ja kogemusvaldkondadest, mitte üksnes teoloogilistest.** Sellest vaimsest vaatenurgast ei püüta inimesi sotsiaalsest ja poliitilisest teadlikkusest pseudo-seespoolusega kuidagimoodi kõrvale juhtida. Muidugi ei saa silmaklappidena aktsepteerida 19. sajandi mehhaanilise loodusteadusliku mõtlemise dogmasid, samuti nagu ka ida ettekujutusi, et pole olemas midagi, mida poleks juba iidsetes India veedades kirjeldatud ja mille kohaselt on Jeesus üksnes ilmselt kolmanda järgu õpetaja. Käesolevad arusaamad ei pärine raamatutest, mida tekstis võrdlusmaterjalina kasutatakse, ega teoloogiast huvitatud inimestele mõeldud raamatutest koostatud nimekirjast. "Kristuse teede" lugemine ei eelda nimetatud raamatute tundmist või eelnevaid teoloogilisi teadmisi. **Miski pole mõeldud dogmana või mingisuguse maailma religioosse organisatsiooni arvamuseks. Miski pole suunatud ühegi kiriku, usu- või vaimse rühmituse vastu või apostelliku usutunnistuse vastu. Teistsuguse religioosse või ideoloogilise taustaga inimesed, kes tunnevad positiivset huvi kristliku lähenemise uute vaatekohtade vastu, mis ei ole kulunud ega pealiskaudsed, võivad seda siit leida. Seetõttu leidub siin kommentaare ka Kristuse teede suhete kohta teiste liikumistega. Samamoodi nagu Johannese evangeelium portreerib erilist Kristuse teed tolle aja tarkuseotsijatele mõistetavas keeles, viitab käesolev kirjutis mitmele sissekäigule, kuidas kristlust uurida. Stiililiselt võimaldab kirjutis lugejale suurt vabadust. Uurimine on midagi muud kui misjonitöö. Samuti võivad põhjalikele kaalutlustele lihtsat usku eelistavad kristlased sellest tekstist õppida, kuidas teiste uskude esindajatega suhelda, ilma et tekiks pidevad arusaamatused.**

Kirjutis peaks kõnelema iseenda eest.

"Mul on teile veel palju öelda, aga teie ei suuda seda praegu taluda. Aga kui tema, Tõe Vaim, tuleb, juhivad ta teid kogu tõesse" (Johannese 16: 12-13). Kristuse teed saab sellelt vaimult inspiratsiooni.

[Tagasi veebilehe sisukorda](#)

Metoodilised nõuanded*: Kristlik meditatsioon.**

Üheks viisiks on Evangeeliumide üle mediteerimine.

Meie tekstid said muuhulgas alguse ka piiblitekstide meditatiivsetest vaatlustest. Sellele vastavalt on need - oma puhtalt informatiivse sisu kõrval - kirjutatud eelkõige evangeeliumi peatükkide meditatiivsete vaatluste lähtepunktina.

Põhiteksti 37 peatükki järgivad Evangeeliumide ja Ilmutusraamatu erinevaid samme. Võite nimetatud teostest lugeda üksikuid peatükke, kuid parema keskendumise saavutate järjestikuste peatükkide lugemisega.

Piibli uurimine, st tekstide lugemine ning nende tähenduste analüüsimine, on vaid üks meetoditest. Evangeeliumide mõistmisel pakub sügavamaks arusaamiseks tuge "ways-of-christ.net" põhitekst ning samavõrd ka Jumal. Igaüks, kes on sügavamalt huvitatud terviklikust lähenemisviisist – kaasa arvatud meie

hinge unarusse jäetud osad – võivad peatükki lugeda ja mediteerida, näiteks sobib Johannese evangeelium, ning seejärel töötada läbi "ways-of-christ.net" põhiteksti peatüki.

Käesolev veebilehekülg on pidevalt uuenev tekst. Põhiteksti peatükkide juurde pääseb ka sisukorra kaudu. Esitatud materjali analüüsimise hõlbustamiseks võib teksti välja trükkida*. (Johannes ja tema õpilased tegelesid põhiliselt sündmuste sügavama hingelise tähenduse analüüsimisega). Mediteerimiseks on mitmeid võimalusi. Kõigepealt tuleb märkida, et igasuguse meditatsiooni õnnestumiseks on vajalik teatud kindlate põhitingimuste täitmine. Mediteerija tähelepanu ei tohiks olla haaratud häirivatest tujudest või probleemidest, nendest teadlikuks saamisest või kellelegi nendest rääkimisest jne.; muidu ei ole piisav vaimne avatus saavutatav. Te ei tohiks olla väsinud, näljane või alkoholi, tubaka vms. ainete akuutse mõju all jne. Läheduses ei tohiks olla telefoni vms., mis võiks Teid meditatsiooni ajal häirida. Peaksite end valitud kohal hästi tundma, soovitatavalt vältige elektriseadmete lähedust, mis põhjustaksid „elektroonilist stressi“. Kogenud mediteerija on võimeline kontsentreeruma kasvõi turuplatsil, kuid eelpooltoodud näpunäited on tavaliselt üldkehtivad. Vahel on Evangeeliumide meditatsiooni praktiseeritud Piibli tekste aeglaselt suletud silmadega esitades (näiteks roosikristlaste** puhul). Tekst õpiti pähe, et tähelepanu kanduks sõnadelt teksti mõttele. Teksti esitamist võis täiendada rütmiliste käeliigutustega. Võite lugeda teksti ning seejärel lasta suletud silmil sellel endale mõjuda. See tähendab ilma aktiivse mõttetegevuseta seisundit, sest tegelik meditatiivne keskendumine algab peale seda, kui mõtted on vaikinud. Kui mõtted siiski püsivalt esile kerkivad, tuleks need lihtsalt „üle vaadata“, selle asemel, et neid aktiivselt jälgida. Nii tuleks toimida ka siis, kui ilmuvad sellised mõtted, millel pole ilmselt või tegelikult meditatsiooniga mingisugust seost (kui mõtted puudutavad Teie plaane, kirjutage need üles, et võiksite hiljem nendega efektiivsemalt tegeleda), nii avate end meditatsioonile. Mediteerimise käigus ilmnevad sündmused, tuleks hiljem üles märkida, nii võite omaenese arengut paremini jälgida. Meditatiivne keskendumine võib viia meditatsiooni või süvenemise sügavamatele tasanditele, kuid mitte ilmingimata.

Ärkamise ajaks võiksite panna enesele märkmiku käepärast, et enda jaoks märksõnu üles märkida. See aitab unenägusid meeles pidada ning jälgida nende arengut. Unenägude sümbolite kirjeldamine päeva ajal aitab paremini tunnetada unenägudes peegelduva reaalsuse erinevaid tasandeid. Nii saab selgeks, et mitte kõik Teie unenäod ei ole päevasündmuste lihtsad kajastused, vaid seal leiab aset sündmusi, mis on sama tähtsad kui päev ise.

Tegemist ei ole okultsete rituaalidega, vaid lihtsate harjutustega, mis annavad Teie teadvusele piisavalt aega peatükkide sisu või Jumala suhtes avanemiseks, selle asemel, et esitatud teave oleks teile kättesaadav vaid intellektuaalsel tasandil – ka see ei ole halb, kuid pole iseenesest piisav spirituaalsete teemade tunnetamiseks. Ajapikku võivad kirjaldatud harjutused puudutada või muuta meie olemasolu erinevaid „kihte“, kaasa arvatud nii meie tahe kui isegi meie keha. Vaid siis, kui näiteks uued väljavaated, või vastavad sümboolsed kujutlused ilmuvad unenägude või meditatsiooni käigus, või muude elu arengute käigus, on vastavad sõnumid sisemiselt läbi töötatud, vähemalt näpunäidete kujul. Võib juhtuda, et peatüki läbi töötamiseks kulub näiteks nädal või isegi kuu. Seejärel võite jätkata, eriti kui tunnete, et see on Teie soov. Pole oluline, et integreeriksite enne edasi minekut kogu peatüki oma igapäevasesse ellu. „Sammud“ pole enam üksteisest täielikult lahutatud. Jumal õnnistab isikut kogemusega siis, kui ta (Jumal) seda soovib. Meditatsioon on vaid vahendiks sisemiseks „suureks hetkeks“ ette valmistamisel, kuid ei kutsu seda esile. Siiski ei saa teoloogia ega muu seesugune iseenesest asendada seesugust täiendavat sisemist tegevust, mis juhib meid tõeliselt Kristuse teedel, puhta teoretiseerimise asemel.

Meditatsiooni kõrval on nii palju erinevaid meetodeid, kui on inimesi, kes järgivad samu sihte.

Edasised viisid kristlikus kontekstis mediteerimiseks.

Siiani pakuvad kirikud harva spetsiifilist kristlikku meditatsiooniviisi, nagu seda on ülalpool kirjeldatud. Pigem pakuvad nad oma seminaridel meditatsiooni lihtsamaid vorme. Inimesed vajavad hingelisi kogemusi, see on nende õiguspärane vajadus. Kuid kirikud on paljuski kaotanud oma hingelistest – ning seega ühtlasi ka meditatiivsetest – traditsioonidest ning püüavad neid praegu uuendada. Alustati budistlike meditatsiooniharjutuste järgimisega, nagu näiteks „Zen“ – lihtne vaikiv harjutus, ilma budistliku või hinduistliku kontekstita ning kristliku või neutraalse sissejuhatusega. Mediteeritakse ka kristlike kujundite* suhtes, või loetakse lühike katke Piiblist või kristlike müstikute tekstidest ning seejärel mediteeritakse neil teemadel. Kreeka ortodokssete

munkade poolt Athose mäel siiani praktiseeritav vanaaegne harjutus on kirjeldatud meie põhiteksti peatükis „Vaikus kõrbes”. Harjutuse käigus kordavad nad hingamise rütmis fraasi „Kyrie eleison” (Issand, halasta). Laulud ja hümnid võivad samuti omada meditatiivset mõju. Võimalik on kaasata ka erinevad pildid ja sümbolid vanadest kirikutest (ehitistest). Lihtsaim viis oleks mõnikord kõige efektiivsem kirikutes, st. sagedaste vaikusehetkede jooksul: enne palvet, palve ajal, peale palvet – omaomoodi „vastust” oodates – ning pastoraalse nõustamise ajal. Peale selliste Jumala tunnetamise ettevalmistamise meetodite võib iga tegevus meie elus olla meditatiivse iseloomuga – kuigi see võib meie hektilisel ajal raske olla. Igal juhul oleks absurdne ning tunduks ignorantne nimetada kõiki meditatsioonitüüpe „mitte-kristlikeks” (seda põhjustavad muljed mitte-kristlike gruppide meditatsioonidest, mis on palju laiemalt tuntud, kui kristlikud meditatsioonid). [Pildid \(mediteerimiseks\)](#).

Isegi need, kes – sisemiste kogemuste otsinguil – on astunud narkootikumide tarvitamise kasutule ja ohtlikule teele, võivad selle asemel mediteerides rahuldust pakkuvaid kogemusi leida.

* Prinditud tekstide kontsentreeritud analüüs väldib neid tagajärgi, mida põhjustab sõltumatute uurijate arvates interneti liigtarbimine ja "multitasking" (st samaaegne mitme asjaga tegelemine). (st. [pdf-fail](#)).

** Nagu näiteks roosikristlaste koolis "*Universitas Esoterica*" Berliinis (Wolfgang Wegener), mis eksisteeris kuni 1984. aastani.

*** Nende lehekülgede (sügavam) mõistmine eeldab nende enesemõistmise ja vastavate lisaks tarvitatud meetodite arvestamist (vt ülevalt). Sellist hoiakut tekstide analüüsimisel nimetatakse teisest küljest ka filosoofias jne tõsise töö suuniseks ("principle of charity", Donald Davidson, "*On the Very Idea of having a Conceptual Scheme*", teoses "*Proceedings and Adresses of the American Philosophical Association*", Vol.47, 1973-1974, lk 19).

[Tagasi veebilehe sisukorda](#)

Need leheküljed ja erinevad teoloogiakoolkonnad.

1. Kõik katsed kristluse hingelise sügavuse kaotatud osade uuesti üles ehitamiseks peavad kindlasti alustama **Jeesus Kristuse enese ning varaste kristlaste õpetuse, nende elukäigu ja tähtsuse uurimisest** - kaasa arvatud nende "apokalüptilised" jooned, selle asemel, et piirduda ainult selle osaga õpetusest, mis paremini sobib antud teoloogiakoolkonna põhimõtetega. Oluline on seejuures suhtuda ka erinevatesse varakristlastesse tõsiselt, nii nagu seda evangelistid ***** tegid; sellega näitame Kristuse* osa palju kõikehõlmavamana.

2. Järgnevate sajandite **Vana Kirikut** iseloomustab "**Kirikuisade**" ulatuslike traktaatide kõigutamatu autoriteet. Kreeka keele ning oma õpetatuse abiga olid nad suutelised varakristlikke traditsioone eurooplastele selgitama. Nemad tundsid veel varajasi kirjatükke, mis nüüdeks on kaduma läinud. Selle perioodi jooksul ilmnis palju erinevaid arvamusi selle kohta, mis siis vastab tõelise kristluse vaimule ja mis mitte. Paljud nendest ideedest, mis hiljem põlu alla langesid, on väärt, et neid uuesti äratada – eriti võrreldes nende allikatega. Veelgi enam, leidis isegi kristlasi, kes ei otsinud oma pääsemist läbi Kiriku, vaid Jumalaga isikliku läbikäimise kaudu palve või meditatsiooni teel - näiteks Egiptuses, sarnaselt *Naq Hammadi* avastustega. Tänapäeva ortodoksse kiriku "müstilises teoloogias" on see kohati siiani säilinud.

3. Keskaegne **skolastitsism** ja kanooniline töö arendasid välja teoloogilise süstematiseerimise, kasutades väiteid, vastuväiteid ja järeldusi – mida võiks nimetada ka religioonifilosoofiaks. "Kirikuisade" autoriteet oli kõikjal aktsepteeritud, kuid ainult niipalju, kui need olid kooskõlas nende mõtetega. Kuigi skolastitsism pakkus oma ajas palju kasulikku mõtteainet, oli selle tihtipeale ühekülgne absolutism ja sellest tulenev eksklusiivne intellektuaalne loogika hädaohtlik, ning seda oleks tegelikult religioosuses dimensioonis tulnud oluliselt piirata. Kuid just seetõttu säilitati usku doktriinide ja dogmade vormis, mis tihti ahvatles kasutama ka inkvisitorlikke meetmeid. Tänapäevaste spirituaalsete otsijate ja müstikute loovus tõestab meile, et samade intellektuaalsete

meetoditega on võimalik jõuda ka teiste järel dusteni ning et tõeline hingeline kasv nõuab palju paindlikuma, kõikehaaravama ja minimaalselt paindumatu teadlikkuse olemasolu. Range skolastiline meetod on siiski tänapäevase süstemaatilise teoloogia oluliseks lähtepunktiks, seda eriti katoliikluse puhul. Kuid sellega kaasneb siiski teatav avatus teiste oikumeeniliste lähenemiste suhtes (näiteks Yves Congar). Siiski ei ole meie eesmärgiks ühe teoloogilise koolkonna ühekülgne kritiseerimine. "Kristuse teede" põhiteksti koostamisel kavandati teksti võimalikku struktuuri. Sobivaks osutus vaid üks võimalus, ning selleks oli idee kasutada "Jeesuse sammude" järjestust Evangeeliumidest enestest! Olemas on ka võimalike inimarengu etappide ja ümbritseva maailmaga seotud teadvuse alade arhetüüpne järgnevus. Kuid see on uus ja interdistsiplinaarne lähenemine.

4. Niipea, kui religiooni alusele oli lisatud piisavalt kiriklikku traditsiooni, järgnesid **Reformatsiooni** püüdlused piibellikke põhimõtteid taas usu alustena kehtestada. Neis püüdlustes olid uuendajad ise siiski piiratud, kuna nemadki olid vaid oma aja lapsed ning teadsid õige vähe kristluse varaseima ajaloo spirituaalsetest ja müstilistest liikumistest. Samuti hülgasid nad ise rea põhimõtteliselt väärtuslikke traditsioone – nagu näiteks Neitsi Maarja kummardamine. Ainult üksikud teoloogid, nagu näiteks saksa protestantlik teoloog J. V. Andreae, avaldasid oma sügavamaid kogemusi, mida võib nimetada "kristlikult esoteerilisteks"; kuid pidid need turvalisuse kaalutlustel rüütama kas unenäo või romaani vormi. Isegi protestantlikud kirikud ei olnud alati nii tolerantid, kui me praegu seda ette kujutame. Seega pole nimetatud kogemuste kritsilikku olemust kerge määratleda.

Vastureformatsioon ja ususõjad jne. tegid ülejäanu. Kuid siiski on erinevad teoloogilised lähenemised paljudes punktides sarnased. Kuigi isegi protestantliku kiriku sees eksisteerib erinevaid usutunnistusi, nagu luteri ja reformitud kirikud, on see erinevus olemas vaid teoloogilise diskussiooni tasemel ning kiriku liikmed ise seda enam ei rõhuta (vähemalt Saksamaal**).

5. **Uue filosoofia ajastu, Valgustusfilosoofia, ratsionalism ja (loodus)teadused**, mis löid uue ajastu, ei toonud endaga vana intellektuaalse teoloogia täiendamist uue, spirituaalse kogemuse teoloogia erijoontega. Vastupidi, **ajaloolis-kriitiliste (historiokriitiliste) teoloogide** arv kasvas ning nad hakkasid end orienteerima ajastule omastele uusintellektuaalsetele ning ühekülgset loodusteaduslikele lähenemistele. Teoloogia hakkas muutuma kirjandusteaduse ja keeleteaduslike uuringute täienduseks – mis ei olnud ilmingimata eksilk, kuid kindlasti ühekülgne.

Ei ole midagi kirjanduse liigi arvestamise vastu - ainult sel juhul võimalikult sobivalt ja mitte skemaatiliselt; vt nt meie lehekülge nn [Filippuse evangeeliumi](#) kohta. Samuti on tihti vajalik kirjade tunnistuste võrdlemine tolleaegsete asjaoludega - seejuures ei tohiks aga tolleaegseid tunnistusi tänase aja vaimu kombekohaselt kohe algusest peale halvaks tembeldada. Tähendust võib selgemaks teha samuti seostamine tulevase kogudusega - see ei tähenda aga vaatenurga piirdumist ainult inimeste poolt asetleidnud sündmustega, kus Jumalat enam otseselt ei esine, kes aga inimestele kõige tahtsam oli. Läkituste edastamine teatud inimestele ei välista mingil juhul universaalset tähendust. Algpärimuste tähenduste otsimine on meie jaoks tähtis - nende täielik sisu saab aga arusaadavaks alles siis, kui võtame töotusi tõsiselt ka tänapäeva inimeste suhtes, või vähemalt püüame neid tõsiselt võtta.

Vastukaaluks sellele nägid kaasaegsed vana süsteemse teoloogia esindajad endid kui tegeliku teoloogia kandjaid, mille ümber saaksid uurimistegevuste uued distsipliinid koonduda. Samas oli nende võime nimetatud integreerivat rolli täita vägagi küsitav. Kindlasti oleks olnud õiguspärane seostada arvukad teaduslikud avastused teoloogilise õpetusega – vähemalt niikaua, kui see ei oleks viinud uute teaduslike dogmade tekkimisele. Kuid järelikult võiksime eeldada, et see leiab aset tänapäevalgi. See tähendaks uue maailmavaate ja paradigma esilekerkimist, mis võrsuks uutest teaduslikest koolkondadest kvantfüüsika, kvantbioloogia, uue geofüüsika, astrofüüsika ja eriti uute teaduste, nagu parapsühholoogia, alal, mis ei toetu enam vanale materiaalsele maailmavaatele. Kasutu oleks tänapäevast teoloogiat juurutada 19. sajandi teadusliku maailmavaate alustele!***

Vastupidi ratsionalismi tendentsidele, on alates 19. sajandist tekkinud rida uusi taaselustajate liikumisi, mis on pannud aluse reale uutele protestantlikele vabakirikutele. Siiski ei pidanud nad vajalikuks teaduste arengut analüüsida, et kontrollida, kas see on nende praegustele veendumustele vastav. Nemad propageerivad piibellikku usundit. Enamasti ei pea nad seda üldse

"teoloogiks", kuigi nende puhul on kindlasti tegemist Piibli teatud liiki teoloogilise interpretatsiooniga (eksegees).

6. 20. sajandil on paljud püüdnud teoloogiale täiendavaid tahke lisada, mida seni ei ole piisava tähelepanuga käsitletud, kuid see liikumine ei ole puudutanud müstilist ja spirituaalset dimensiooni – mida on *Karl Rahner* vajalikuks pidanud. Sellised katsed on katoliiklikus ja protestantlikus maailmas teatud osale ühiskonnast soodsad, kuna käsitlevad inimeste tegelikke vajadusi: näiteks *Karl Barth*; *poliitiline teoloogia ja Kolmanda Maailma vabastamise teoloogia ning ****) loomise teoloogia, feministlik teoloogia*. Mõned koolkonnad, nagu *Bullmann*'i "*Entmythologisierungstheologie*" (*demütologiseerimisteoloogia*) tegid rohkem kahju, kui kasu, minimaliseerides peaaegu täiesti usu ratsionalistlikku maailmavaatesse – kuigi nad märgivad õigesti, et usk ei vaja teaduslikku kinnitust. *Drewermann* püüdis seejärel Evangeeliume süvapsühholoogiliste meetodite abiga tõlgendada. Sellest võinuks saada sild materialistliku maailmavaate hülgamiseks ilma hingeta, kuid süvapsühholoogia ei ole veel iseenesest Piibli tegelik vaimne dimensioon ning seega pole sellest kasu, kui neid alasid teineteise vastu välja mängitakse, nagu tegelikkuses juhtuski.

Kuni siiani on fundamentalismi ja relativismi vahelised probleemid diskussioonis domineerinud. Sellest lahus on viimase paari aasta kestel niinimetatud "Jeesuse avalikustamise lood" väljaspool teoloogilist ringkonda muutunud praegusele diskussioonile kahjulikeks.

7. Kuni tänaseni ei ole miski meenutanud 21. sajandi "post-modernistlikku" tehnoloogiat. **Kristluse hingeliste võimaluste uuendamine – samal ajal vanade uskumuste sügavust ning ühiskondlikku teravust säilitades, nõuab teadvuse***** palju laiaulatuslikumaid muudatusi.** Vaimne täpsus ja ühiskondlike lähenemiste diferentseeritud meetodid on selleks hädavajalikud, selle asemel, et piirduks vaid vanade teoloogilise uurimise valdkondade haldamise ning jäädvustamisega ning religiooni teadusliku analüüsimisega: see on võimalus luua "terviklik" kristlus, mis oleks vaba tänapäevasest fragmenteeritusest. Siin ilmub lavale "Kristuse teed".

*) Nad teadlikult ei aktsepteerinud mitte ainult "allikas Q-d", mille uurijad selle seest leidsid. (See sisaldas Jeesuse kõnesid enne Passiooni, mis käsitlesid eetilisi küsimusi avaramalt, kui paljud ühiskondlikud tavad, ning mida seostatakse sageli Mäejutlusega. Sarnased ja seega autentsed kõned "Toomase evangeeliumist" näitavad, et sõltuvalt jutlustajast ja kuulajaskonnast, olid Jeesuse edasised ütlused laialt levinud. Algul olid vaid vähesed jüngrid suutelised Jeesuse elu viimaste sammudega kaasa minema – alates surnud Laatsaruse ellu äratamisest – ning esitavad seda seega autentselt. Siiski oli see otsijale avaldatud.

**) Praegusel ajal on näiteks Saksamaal tehtud katseid seda situatsiooni lahendada. Täiendavalt erinevate kirikute kohta vaadake ka meie lehekülge "(Ilmutuse) 7 kirikut ja tänapäeva kirikud".

***) Vaadake ka meie täiendavat lehekülge "Teadus ja usk Jumalasse". [Update English/ Deutsch](#). Kristluse arenemise kohta vt ka *Prof. Hans Küng, Das Christentum. Wesen und Geschichte, Sonderausgabe 2007, (Kristlus. Olemus ja ajalugu, eriväljaanne saksa keeles 2007)*. Autor püüdleb integreeritud teadusuuringute poole, mis hoolimata arheoloogiast ja kriitilistest uuringutest võtavad tõsiselt vanu kirju kui sisulisi allikaid.

Meie ei jaga kõiki seal toodud järeldusi ajaloolis-kriitilistest uuringutest. Nii tundusid näiteks Jeesusega asetleidnud sündmused mõnikord liiga puhtalt subjektiivsete kogemustena; kuid Küng on avatud selliste kogemuste sõltumatu veel uurimata reaalsuse suhtes. Muuseas ei tunnusta tema iseeneses huvitav meetod, kristluse (paradigmade) arengutasemete uurimine, piisavalt suundade tähendust, mis suures plaanis ei ole veel kunagi otsustavad olnud - nagu müstika -; need töid esile kristluse täieliku potentsiaali ammendamiseks väga tähtsad teed. Lisaks tuleb mainida, et spirituaalse "ülesandega" inimesi või müstikuid üleüldse ei ole tihti võimalik õigesti mõista puhtalt ajaloolis-kriitilise analüüsiga, sest neil on väliselt mõistetava biograafia kõrval eelkõige veel teine, iseseisev sisemine spirituaalne biograafia. Nende maha materdamise asemel on siinkohal suuremaks abiks, vähemalt katsuda neid tõsiselt võtta.

****) (*Saksakeelne raamat: "Ökologische Theologie" (ökoliigiline teoloogia), Kreuz-Verlag*).

*****) Seega Püha Vaimu "uus igavene Evangeelium" (*Ilmutus 14,6*) nõuab rohkem teadlikkust, kui puhas intellekt on võimeline pakkuma.

***** Jeesus, jüngrid ja teoloogia.

"Teoloogiad" on ka Uuest Testamendis. Kuid selle kirjutajad on ilmselt teadlikult neid kombineerinud. Nad lähtusid tõsiasjast, et Jeesuse loomusel on palju "tahke". Me vajame tema mõistmiseks erinevaid teoloogilisi seisukohti.

Tema õpetus sisaldab ka liberaalse ja vabastusliku teoloogia **sotsiaalsed** teadlikkust - ja küllalt konservatiivsete teoloogide rangeid (**individuaalseid**) **eetilisi** juhiseid (kuid mis ei ole formaalsed ning mis ei põhine riiklikul sundusel).

Tema õpetuses on kristlike müstikute ja esoteeriliste kristlaste vaimseid hoiakuid (võrrelge ida-ortodoksse kiriku müstilist teoloogiat) – kahtlematult tahtis ta, et tema jüngrid elaksid oma elu **meie füüsilises maailmas** (mis on põhiteemaks enamike tänapäevaste teoloogiate ja misjonitöö puhul, eriti protestantlikus kirikus).

Jeesus demonstreeris "**üleloomulikk**" **suhet Jumalasse**, (alates ristimisest kuni ristilöömise ja surnust ülestõusmiseni, mis on ära märgitud näiteks Johannese ning teiste jüngrite meditatiivsetes ülevaadetes); mida ei ole võimalik seletada intellektuaalse teadvuse tasandil, nagu teoloog Bultmann teeb – siiski pidi Jeesus läbima **elu inimlikud etapid**, mida oma uuringutes käsitlevad loodusteadlased.

Mõned juhtumid on mõistetavad kaasaegse **süvapsühholoogia** meetoditega, mõnede hingelises on psühholoogia tasanditest kõrgemal.

Paljud seisukohad on peaaegu kaotatud, kuna suured lõigud algupärasest varakristlusest tembeldati "ketserlikuks", (ja mis aeti segamini religiooni tegelike väärkasutustega). Nad olid kõik ühekülgsed, kuid mitte ühekülgsamad, kui ükski eksisteerivatest kirikutest.

Mainitud ühekülgsus ei ole automaatselt negatiivne omadus. Kõigi nende püüdluste konstruktiivsem osa oleks O.K. – kui nad seejuures ei arvaks, et ainult neil on õigus, ning et kõik teised on täielikult eksinud.

***** **Evangeeliumid ja teoloogiad.**

Evangeeliumid – ja näiteks see osa Markuse evangeeliumist, mida nimetatakse "Q" – esindavad erinevaid vaatekohti. Nad on kirjutatud erineva taustaga inimestele. **Markus** oli oluline (näiteks) roomlaste analüütilisele mõistusele ning sobis tõlkimiseks romaani keeltesse. Kuid Prof. Morton Smith nimetas selle evangeeliumi "salajast osa", mis pärines Peetruselt, sisaldas Laatsaruse loo ja nii edasi ning oli kasutusel vaid väheste kogunud inimeste seas. Austria müstik Lorber on öelnud, et Markus oli – kuna ta oli poiss – jüngrite seas hinnatud sõnumiviija. Nii et tema pidi täpselt teadma, mis toimub. Tema esituses on teoloogilist lähenemist ning keskseks küsimuseks oli "Kes on Jeesus?".

Võimalik originaalne **Matteuse** evangeelium, mis võib olla kadunud ja siiani avastamata, pidi olema suunatud juutidele; seega praegune Matteuse evangeelium on lõpuks suunatud igaühele, kes soovib lugeda laiendatud elulisi kirjeldusi Jeesuse tegude kohta.

Luukas on tema sarnane, kuid sügavamate tunnetega.

Johannese evangeelium kirjutati vaimsete kristlaste jaoks (näiteks kreeka müstikute algupärana), kes kujundasid spetsiifilist kristlikku kontseptsiooni nende oma keeltes.

Johannes käsitleb kõige selgemini Jeesuse elu alates ristilöömisest kuni surnust ülestõusmiseni; Matteus algab elust. Mõlemad vaatekohad on sobivad, kuid just ristilöömisel ja ülestõusmisel on hilisemate aegade suhtes olulisimad tagajärjed.

"Filippose evangeelium" (apokriiva) ei ole evangeelium, vaid varakristlik "panus diskussiooni", milles on mitmeid liikumisi ja mis esitab seisukohti nende vahel. (See ei ole gnostiline kirjutis, nagu mõned võiksid arvata). "Tooma evangeelium" (apokriiva) ei ole evangeelium, vaid Jeesuse ütluste kogu – ilmselt enamik neist on autentsed - , mis sisaldab mõningaid mõtteid vaimsete huvidega inimestele ...

Erinevad inimesed suutsid erinevaid aspekte paremini analüüsida.

Meetodid.

Eelpooltooduga sarnaselt on kõik erinevad uurimismeetodid kasulikud, kui neid rakendatakse üheskoos (interdistsiplinaarselt). Kui keegi siiski püüab luua teoloogiat, mis toetub ainult ühele teadusele (nagu näiteks **lingvistiline uuring** või "**Formgeschichte**" või **arheoloogilised uuringud**), siis tulemuseks on osaliselt moonutatud pilt. Täiendavalt vajatakse meditatiivsete meetodite kasutamist.

Lisaks sellele eksisteerivad kristlikust teoloogiast enam või vähem sõltumatutena üldine usuteadus ning filosoofia, mis mõlemad konkureerivad osaliselt teoloogiaga käsitledes usuteemalisi küsimusi, mis on uurija isikliku suhte puudumisel usuga raskesti ligipääsetavad. Kui keegi ühendab selle aga Jumala tõelise otsimisega, võib sellest tekkida viljakandev ühendus. Nende ainete kokkusobivus võib aja jooksul kasvada, kui religioossus tunnistatakse inimese olemuse juurde kuuluvaks põhiomaduseks. (vt "Usk...")

[Selgitavad märkused kiriku doktriini kohta Jumala kolmainu olemusest \(inglise\).](#)

[Tagasi veebilehe sisukorda](#)

"Alguses oli sõna (kreeka k. logos) ...ja sõna sai lihaks" (Johannese 1)

Sellist sõnastust ei suunatud algsest mitte Jeesuse kui inimliku eeskuju vastu, vaid sellega viidati tema sügavamale ühendusele Jumalaga ja loomise käiguga. Taolise ühenduse iseloomu võib vaadelda eri viisidel, on aga vastuvõetamatu seda kohe alguses arusaamatuks ja ebausaldatavaks pidades olematuks seletada. Selliseid formuleeringuid võib leida *Johannese 1, Johannese 5, Johannese 6: 69, Johannese 7 ...*, *Pauluse kirjad koloslastele ja efeslastele, Matteuse 16: 16* jne. Seda leiab ka vanade kirikuõpetlaste juures, müstikute puhul nagu *Jakob Boehme, Rudolf Steineri juures (Helsinki 1912)* ning elustub taas kristliku õpetlase Daskalose "esoteerilistes õpetustes" nagu ka Ameerika teoloogi *Matthew Foxi raamatutes "Kosmilise Kristuse tulek. Emakese maa tervenemine ja globaalse renessansi sünd", "Suur õnnistus" jne.*

Katoliku kirikus ja osades protestantlikes kirikutes tehti katse säilitada kaotatud lähedust selliste traditsioonitasemetega ja teoreetiliste õpetuste vahel. Mõned protestantlikud kirikud, mis mõistsid selgemalt Jeesuse sotsiaalset mõju, leidsid, et Jeesuse jumalikest iseloomuomadustest tuleb loobuda. Õpetustes hinduismi algupärast võrreldakse seda mõistega erinevate tasemetega "avatar(idest)", mille all mõeldakse inimesi, kes ei ole maa peal omaenese edu saavutamiseks, vaid vabatahtlikult, et anda oma panus ühe rahva või terve inimkonna edendamiseks, justkui piisake "jumalikku täiust". Sellistes käsitustes muutuvad erinevused selliste üksteisele järgnevate "avataride" vahel sageli segasteks, samas kui juudi ja kristlik käsitused rõhutab "ajaloo Jumalat", arengu aspekti ja sellega seoses Messia erilist rolli.

Tuleb ära märkida, et Koraan tunnustab Jeesus Kristust Jumala saadetud prohvetina ja Jumala "Sõnana", kes on "loodud nagu Aadam" (seda mainitakse mitmes kohas). Seda on enam kui mõnede kaasaegsete kristlike teoloogide arvates, kes näevad üksnes sotsiaalsete reformide Jeesust! Koraan ei aktsepteerinud üksnes Jeesust Jumala Pojana – Muhamedi ajastu kristlased kujutasid seda väga maiselt ja füüsiliselt ette – hilisema kolmainsuse õpetuse kontekstis. Kristlasi, kes selle tähendust teiseusuliste tõeliselt oleks osanud ära seletada, polnud sel ajal kuigi palju järel.

Siinkohal tuleb rõhutada, et see osa Kristuse saladusest ei pärine spekulatiivsest mõtlemisest, vaid nägemuslikest kogemustest, mis on selgelt nähtavad nt *Jakob Boehme* teostes, kellel on ka haruldane võime oma kogemusi arusaadavasse vormi valada. Kõik vaimset laadi kogemused vajavad kahtlemata (enese)kriitilist ümbertöötlemist, ent tulemuste hindamine ilma sellise tajumistaseme tunnustamiseta ei ole õige meetod ning ei vii kuhugile. Tuntavalt müstilise või spirituaalse ülesandega inimesi ei ole võimalik samuti tõeliselt mõista, kui vaadelda ainult ajaloolis-kriitiliselt nende välist sotsialisatsiooni, kaasamata nende sõltumatut sisemist, spirituaalset arengut.

*) Jeesuse kui ajaloos tõeliselt eksisteerinud inimese olemasolu on hästi ära tõestatud. 1. aastast pKr pärinevad ajaloolased nagu Josephus ja Tacitus tõendavad tema tegelikku esinemist. Piibli evangeeliumites endis on mitme sündmuse juures ära toodud aeg ja koht. Nt nimetatakse mitut valitsejat ja ametnikku (*nt Luukase 3:1, 2, 23*), kelle abil on võimalik kindlaks teha Jeesuse õpetustegevuse alguse aasta. Needsamad isikud tulevad ette ka kroonikakirjutuses. Piibli aruanded ei ole seega lihtsalt mütoloogilised jutustused.

Piiblist mittekuuluvad "apokrüüfid", st edasised kristlikud evangeeliumid, sealhulgas esimestest aastasadadest pärinevad tekstid omistavad vähem tähtsust täpsele aruandlusele kui vastavate autorite üksiksündmuste teatud interpretatsioonile.

Saksa- ja ingliskeelsetele veebilehtedele on lisatud katkend Johannese 1. peatükist.

Iseäranis seda teksti on kasutatud häälestumiseks Kristusele justkui raadiovastuvõtja, selmet kontakteeruda teiste jõududega, mis "tunduvad" kristlikud.

[Tagasi \(selle nupu abil saate minna tagasi veebilehe alguses olevasse sisukorda\)](#)

Naatsareti Jeesus, tema sünd

Evangeeliumide ülesehituses tulevad nüüd inimlikumad sündmused. Pärimuse kohaselt seostatakse Jeesuse sünni jõuludega, ehkki seda pole paljude jõulutoimetuste puhul märgata

(Luuka 1: 26-56, Matteuse 1-2). Viimase kolme õpetamisaasta keskset tähtsust silmas pidades võib küsida, miks mõned kaasaja teoloogid on nii palju vaeva näinud Jeesuse neitsistsünni eitamisega. Kui maist vältiv varane "gnostitsism" leidis olevat vajaliku uskuda, et Jeesusel oli vaid "näiline ihu", on teised mõttevoolud seisukohal, et Jeesus pidi läbima inimese füüsilise elu erinevad etapid, et väljendada teatud eeskuju inimelu teekonnal. Kui käesoleva arutelu motivatsiooniks on tõeline tõetsing, võivad kasuks tulla paindlikkus ja avatus. Ajal, kui seoses seksuaalsuse ja armastuse teisenemisega ilmnevad uued aspektid, mis on võetud näiteks idamaistest praktikatest ja meenutavad vanu templitavasid, ei tohiks olla kuidagi ebalooslik tunnistada, et selles pärimuses on tõetera. Budistidel, kes omistavad ka Buddhale erakordse sünni, pole mingeid raskusi aktsepteerida neitsistsünni ega ka peamiselt psühholoogilises mõttes neitsilikkust, mida kirjeldab näiteks R. Steiner. Olgu siinkohal märgitud, et Koraan tunnustab Jeesust kui prohvetit ja jumala saadikut ning kui Jumala "Sõna" selle lähemalt defineerimata tähenduses ning kui "Jumala Vaimu", "loodud nagu Adam".

Võib ilmned, et see Jeesuse iseloomujoon, mis ei lähe kokku ühegi paikapandud ideega, mis meil temast on, on siin juba aimatav. Teatud omadusi märkame edaspidi tema elukäiku vaadates. Peatume ka sellel, mida tähendab võimalus selle elu jooksul koos Kristusega "uuesti sündida" *.

Juba algusest peale leiab Jeesuse elu ja töö aset maailma ajaloo sündmustega kooskõlas. See ilmneb juba rooma maailmariigi keisri poolt korraldatud rahvaloenduses, mis sundis Jeesuse vanemaid reisima prohvetlikult tähtsaks saavasse linna Betlemma, kus sündis Jeesus. Seda võeti teoloogilises kirjanduses arvesse, kui tegemist oli Jeesuse ülemaailmse tähtsuse aruteluga.

Inglise- ja saksakeelsetele veebilehtedele on lisatud katkend Johannese 3: 5-8.

See ei ole tähendamissõna, vaid üks Piibli "rasketest" kirjakohtadest, täpse ja väga olulise tähendusega neile, kellel on kogemused ja oskused selle võimalikuks mõistmiseks. Jeesus ei rääkinud inimesele midagi, mida too poleks suutnud üldse mõista või rakendada. *Põhiteksti peatükkides, nt. "Vaikus kõrbes" ja "Kristuse kirgastamine Tabori mäel" jt kirjeldatakse nii mõndagi, mis muudavad uuestisünni teema mõistetavamaks.*

Isegi inimestele, kes ei otsi otseselt seda kogemust, seostusid varasematel, rahumeelsematel aegadel jõulud selle kogemusega. Kirikuaasta advendiaja pidulik õhkkond valmistas ette sisemist meenutust "Kristuse sünnist", nagu ka teadlik paastumine oli vaimulik ettevalmistus ülestõusmispühadeks. Nii võis inimene aastate vältel kogeda midagi – isegi kui ta seda täielikult ei mõistnud –, mida tänapäeval võib kogeda vaid intensiivse meditatsiooni või pikkade palveaegade ajal.

Jõulud on ka armastuse pidu, mis meenutab Jeesust kui kingitust inimkonnale. Sügavam tähendus sellest siiski ei muutu, sest ka kõik Jeesuse **elusammud** on mõistetavad. *Vt ka põhiteksti peatükki "Ja sõna sai lihaks".*

Kristliku vaimuliku uuestisünni võrdlus teistest religioonidest tuntud "karma" ja "reinkarnatsiooni" (ainult saksa- ja ingliskeelsetel veebilehekülgedel) õpetustega on eraldi leheküljel.

Ümbersündinud kristlased tänapäeva vabakirikute tähenduses jt

- peavad kõigele vaatamata iga päev tugevdama oma usku ja saama niimoodi täiuslikumaks.
- Neil tuleb nüüd kõik oma eluvaldkonnad uuesti käsile võtta; enamik neist peab seeläbi muutma väga paljut.
- Nagu öeldakse eesootava perioodi kohta: "Vaata, ma teen kõik uueks!" (*Ilm. 21, 5*), nii on juba täna õige aeg kõige üle veel kord järele mõelda...

Küsimus:

Kas ma saan - kuivõrd ma seda veel kogenud ei ole - soovida sisemist uuendust Jumalast kui kõige algusest ?

[Tagasi veebilehe sisukorda](#)

Kas Jeesuse noorukipõlves võib leida midagi märkimisväärset?

Mitte midagi Jeesuse elus pole tähtsusetu, ent sellele osale tema elust on omistatud ebaproportsionaalselt vähe tähtsust, eriti mõnede kaasaegsete vaimulike autorite poolt. Piibel ise edastab üksnes väga Siimeoni ülistuslaulu ja kirjatundjate imestuse kaheteistkümneaastase Jeesuse üle (*Luuka 2: 29-51*). Kõige autentsem Piiblisse mittekuuluvatest "lapsepõlveevangeeliumidest" – "*Jaakobuse evangeelium*" – eksisteerib fragmentide ja ümberjutustustena ning sisaldab sümboolseid sündmusi ja kohtumisi, ent mitte midagi, mis toetaks kaasaegset teesi, nagu õppinuks Jeesus kõik esseenidelt või osaliselt nendega seotud Qumrani koguduselt või teise teesi kohaselt egiptuse või kreeka templites või hoopiski Indias jne. Mõned neist vihjetest võivad olla abiks loova fantaasia töölepanekuks, ent samuti viia selleni, et inimesed hakkavad otsuseid ülepeakaela langetama või looma uusi usudogmasid. See näitaks ebamäärast pilti Jeesusest, mis ei sobiks intensiivselt kokku mitte üksnes ühe või teise, vaid kõikide selleaegsete põhiliste vaimsete õpetustega Jeesusest, kes selgitas alati seda, mida sisemine sundus teda selgitama pani ja mis polnud tingimata identne sellega, mida teised leidsid olevat vajaliku õppida. See on põhjanev kogemus, mis on osadele inimestele väikestes kogustes täiesti mõistetav, mõnikord juba varasest lapsepõlvest, ületades kõik psühholoogia ideed "kujundamisest" ja käitumisest. Silmatorkavate isikute ja müstikute puhul on see peaaegu tüüpiline, vaadake näiteks tuntud India joogi Ramakrishna elu ja tema õpetajaid, kes polnud peagi võimelised talle midagi õpetama. Illustratsiooniks Jeesuse sellise arenemise kohta vaadake Levi nn "*The Aquarian Gospel of Jesus the Christ*" (Jeesus Kristuse evangeelium Veevalaja ajastul, avaldatud USA-s 1908.a. ning hiljem Londoni kirjastuses L.N.Fowler &Co.Ltd.). Seda raamatut võib siiski vaadelda kui veidi fantastikasse kalduvat portreed, mida ei ole käesoleva peatüki aluseks tarvis võtta.

R. Steiner kirjeldab oma raamatus "*The Fifth Gospel*" (*Viies evangeelium*) üht stseeni, mis leiab aset just enne Jeesuse ristimist Jordani jões. Jeesus teeb seal vapustaval kombel selgeks, et uuel ajastul takistavad esseenide-taoliste, end välismaailmast eraldavate esoteeriliste ordude töömeetodid nende endi soovitud eesmärkide saavutamist. Nende religioosne innukus, millega kaasnes hulk füüsilisi ja eetilisi / intellektuaalseid puhtusreegleid, kaitses neid negatiivsete mõjude eest, ent neid ümbritsev keskkond sai seevastu üha rohkem mõjutatud. Vähemalt edaspidi **Jeesuse elu jooksul leiame ka Piiblis leiduva ajendi "olla maailmas, ent mitte sellest maailmast" ja maailm oma arengusse kaasa haarata. Nii on mõningad Jeesuse õpetused, mida eelkristlikul ajal saladuseks peeti, nüüd suunatud kõigile avatud inimestele maailmas, mis ei räägi ometigi vastu fakte, et et osa õpetusi oli suunatud peamiselt paremini ettevalmistatud jüngritele.**

Vanade saladuste rangel hoidmisel põhinevate müsteeriumitraditsioonidega võrreldes on see lausa uus ajalooline joon. Huvitaval kombel ilmnes samalaadne tendents mahajaana budismi uutes suundades, milles hakati tugevalt rõhutama kaastunnet kõigi olendite vastu, hoolimata sellest maailmast kõrgemal olevatele vaimsetest eesmärkidest. (Vana hinajaana budismi suund rõhutab sellest maailmast kõrgemal olevaid eesmärke.) Alles nüüd, kaasajal, on ilmsiks saanud igaühe võimalus vaimsetesse sügavustesse tungida. Keegi ei saa öelda, et pole sellest kunagi kuulnud. Kuna kaasaegsed kioskites müüdadavad esoteerilised raamatud on veel väga pealiskaudsed, võib eeldada, et see tendents pole veel täielikult realiseerunud. On selge, et nt Vatikani raamatukogu salastamispoliitika tundub selles mõttes eelkristliku loomuga.

[Tagasi veebilehe sisukorda](#)

Ääremärkus vaidluse kohta "kahe Jeesuse-nimelise poisi üle"

Siinkohal võib nimetada ka R. Steineri tõlgendust *Matteuse ja Luuka evangeeliumides* esinevate erinevate esiisade loendite kohta, nimelt "kahest Jeesuse-nimelisest poisist". Kuna ei saa eitada, et Kristuse jumalik loomus avaldus ainult ühes inimolendis, on pisut humoorikaski, et nii antroposoofide kui teoloogide inimintellekt libastus ja sai tõmmatud suurde vaidlusesse – "üks või kaks?" Tegelik küsimus seisnes pigem selles, kuidas Kristuse inimesekssaamine ja tema elu kontekst olid ühendatud erinevate kultuuride tarkade meeste väega (...). Kuna vaimulikud

uurimisobjektid võivad olla keerukamad kui maine mõistus ette võib kujutada, on kirjanduses leiduvad konkreetsed väited sageli vähem täpsed kui sellised üldised seisukohad.

[Tagasi veebilehe sisukorda](#)

Ristija Johannes ristib Jeesuse Jordani jões

Ristimine polnud oma algses vormis ei sümboolne tegevus ega ka religioossesse kogukonda kuulumise väljendamine. Vettekastmine kogenud inimese, käesoleval juhul Ristija Johannese poolt tähendas sageli midagi uppumise sarnast ja oli seetõttu üsna hirmutav kogemus. Selles suhtes sarnaneb ristimine antiiksete "initsiatsioonide" ja/või "initsiatsioonikatsetega". Ent käesoleval juhul ei olnud võimalikud psühholoogilised kogemused eesmärk omaette või viis surmahirmu ületamiseks. Ristimine tähistas kutset "meeleparandusele", parem tõlge oleks: "muutma oma eluviise" Looja tahte kohaseks, kelle "taevariik" kuulutati olevat lähedal (*vt ka Matteuse 3, Johannese 1*).

Kui Jeesus palus Johannesel end ristida, tundis Johannes, et ta ei ole vääriline teda selles aitama. Ta nõustus, kuid ei omanud sündmuse üle kontrolli ning oli vaid suuteline jälgima Jeesuses palju suuremat muutust, kui ta oli harjunud vahendama. Ta oli juba oodanud võimalust kõrgema sordi ristimiseks vaimutule kaudu, Tema läbi, kes pidi pärast Johannest tulema. Siis nägi ta, kuidas "Jumala Vaim" laskus Jeesuse peale. Kristlikud esoteerikud nägid siin tegelikku "Kristuse sündi Jeesuses". See ei nõua kummatigi ettekujutust Jeesusest ja Kristusest kui kahest erinevast olendist, kellel polnud varem teineteisega midagi pistmist.

Ristimist üldiselt ja eriti "Vaimuga ristimist" – seda terminit kasutatakse erinevatel viisidel, nt vabakirikutes – võib vaadelda kui hüppelauda inimese "uuestisünnini" (*Johannese 3*). Terminit "uuestisünd", mida pruugitakse rohkem kristlikus kirjanduses, välditakse siinkohal seepärast, et seda võib segi ajada taassünniga, reinkarnatsiooniga. See ei tähenda, et reinkarnatsiooni küsimus Piiblis ei esineks, nt võiks uurida lähemalt kirjakohta *Matteuse 11: 14*.

Selmet püüda lahendada teoreetilisi, teoloogilisi tülküsimusi ristimise iseloomu kohta, võiks pöörata tähelepanu sellele, mida see "uuestisünd" võiks inimeste jaoks realselt tähendada. Võime oma elusid alustada, tajuda ja valgustada sügavamal asetsevalt, peidetud (kõrgema) teadvuse tasemelt, mis on pööratud Jumala poole. Jumal võib inimeses "kuju võtta", võimaldades inimesel saada veelgi enam "Jumala näo järgi" või, nagu müstikud seda väljendavad, täitub "Kristuse säde" südames eluga ja hakkab kasvama. Inimene, kes sellega meditatiivselt tegeleb, võib seda aimata ka lapse võrdkujus, kes kasvab ja areneb või kelle hingepilt on tema enese ema. Erinevalt põgusast, harjutamise teel tekkinud sisemisest pildist peegeldab see inimese vaimse arengu staadiumit, mida ei saa tahtlikult tekitada. See sisemine laps saab hiljem täiskasvanuks ja on ka hiljem pidevalt teadlikult kohal.

Väiksema ettekujutusvõimega inimeste jaoks võib sama nähtus väljenduda pigem sisemiste tunnete või vaimsete muljete või lihtsalt elumuutuste kaudu. Ka kunstiteosed nagu Sixtuse madonna võivad olla tärganud nägemustest ja seetõttu abistada juurdepääsu leidmisel sisemisse tõelusse. (...)

(...) Vt ka meditatsiooni Johannese evangeeliumi üle *sisukorras Metoodiliste näpunäidete* all.

Siinkohal võib ilmneda veel üks oluline Jeesuse teeraja tunnus: areng ja selle mõõt on olemas iga inimese juures. Jeesus võib kõike arendada lähtudes enesest ja inimese elukäigust, ilma et tingimata oleks tarvis armu vahendavat institutsiooni. See ei välista üksteisele ödede-vendade kombel nõu andmist. Seda teed tuleb mõista kui üleskutset "Kristust jäljendama".

"Sisemine" kogemus ise ei ole mõeldud asendama "välise" Jumala poole palvetamist: "Jääge minusse ja mina jään teisse" (Johannese 15).

Pärast seda, kui Jeesus oli oma õpetamistegevust alustanud, või isegi peale nelipühisündmuse "Vaimuga ristimist" polnud suurt vajadust veeristimise jätkamiseks. Jeesus nägi seda juba kui uue, sisemiselt küpseks saanud arengufaasi välist ilmingut. Kui ristimisliikumine jätkas õpetamist: "Parandage meelt ja laske end ristida!", siis pärast selle liikumisega kokkusulamist õpetasid Jeesuse jüngrid: "Uskuge (st avage end veendumuse jõule) ja laske end ristida". See viimane osa oli mööndus Ristija toetajatele; algus oli igatahes positiivne. Mõlemad ristasid täiskasvanuid, kes olid suutelised teadlikku otsust vastu võtma. See ei välista tingimata tõsiasja, et juba kaks tuhat aastat on sünniõigusena õnnistatud ka vastsündinuid, ent küllap oluks otstarbekam seda eristada tegelikust ristimisest ja samuti teatud kiriku liikmeks olemise küsimusest. Sel kombel laheneks selleletemalised tülküsimused iseenesest.

Vältimatult avaldas mõju ka vanas Iisraelis laialt levinud tõlgendus Messiasist kui ettekuulutatud kuningast, nii et inimesed mõistsid ristimist ka sissepääsuna uude kuningriiki. Ei aidanud selgitamine, et tegemist ei saa olema ei füüsilise kuningriigi ega välise kirikliku organisatsiooniga, vaid kõigi nende osadusega, kes peavad Jumalat oma isaks ja iseendid oma hinges sellest isast äsja sündinud poegadeks ja tütardeks. See usk, millele lisandus vennalik suhtumine "vendade" ja "õdede" vahel ning Jeesusega – inimese poja ja Jumala Pojaga – kui vanema vennaga, moodustas tuuma neis õpetustes, mida inimesi järgima kutsuti. Vanas Iisraelis oli ettekujutus Jumalast kui isast juba olemas, samuti nagu ka vana ettekujutus ligipääsmatust Jumalast. Sealjuures peeti teda rohkem Aabrahami ja temast pärineva rahva isaks. Jumal oli üksikisiku isa üksnes rahva kaudu. Vaid mõned üksikud võisid kogeda Jumalat iga üksikisiku pärisisana. Alles Jeesus tõi laiade rahvahulkadeni õpetuse üksikisikust, kes tunneb end oma hinges juhivat Jumala poolt ja kes võib igal ajal otsida kontakti Jumalaga, üksikisikust, kes oma osaduse kaudu igavese Jumalaga võis aduda ka igavikulisust iseendas. See kinnistub selgemini Jeesuse edasise teekonna käigus, kuid alus sellele pannakse juba siin.

Märkus: On võimalik, et järgnev Jeesuse kõrbekogemuste kirjeldus ning asjakohased Jumala-kogemused, mis ei ole Piiblis kirjas, on üks mitmetest sellistest eraldumise faasidest.

Liberaalsed teoloogid interpreteerisid Jeesuse ristimist kutsumuse kogemusena. Traditsionaalses teoloogias käsitletakse seevastu ka kalendri ja prohvetluse põimumist maailma ajalukku (*nt Luuka 3:1-4 koos viitega Jesajale 40:3-5;*); prohvetluses on tegemist Jumala päästva tegevusega.

Saksa- ja ingliskeelsetele veebilehtedele on lisatud tsitaat Matteuse 28: 18-20; kommentaarid ristimise kohta tänapäeval.

...Jeesus... *)kui Ülestõusnu.

**)Ristija Johannes seostas seda rohkem pattude kahetsemisega, Jeesus ja tema jüngrid tulevase "Jumala kuningriigi" avatusega.

***)teine võimalik tõlge: "...Pühas Vaimus" või "ühes Pühas Vaimus", nagu kuulutas juba Ristija Johannes, et see, kes tuleb peale teda – Jeesus – ristib vee asemel vaimuga.

Tänapäeval ristitakse enamasti vee piserdamise või vee alla vajutamise teel.

Kirikud omavahel tunnustavad tavaliselt vähemalt ristimist, mis viitab sellele, et inimene on kristlane. Vabakirikud rõhutavad enamasti, et ristimine toimuks teadlikult täiskasvanuna, või ristitakse täiskasvanuna uuesti; lisaks hinnatakse ka vaimuga ristimise sügavamat kogemust. Varakristluse ajal ristiti muidugi esmalt täiskasvanuid. Aga see ei välista ka laste õnnistamist või nende eest palvetamist. See oli küll teistsuguse iseloomuga talitus kui ristimine. Ristimine oma algses tähenduses ei tähendanud, et ristitu sai otsekohe teatud konfessiooni liikmeks, nagu seda tänapäeval eriti suurtes kirikutes tehakse.

Kirikud tunnustavad tavaliselt ka hädaolukorras ristimist, kui pastorit või preestrit kätte ei saa, ning seda võib läbi viia iga kristlane, öeldes: "Ma ristin sind Isa, Poja ja Püha Vaimu nimel. Aamen".

Küsimus:

Kas ma saan - kuivõrd ma seda veel nii ei koge - anda oma elu Jumala kätte ?

[Tagasi veebilehe sisukorda](#)

Vaikus kõrbes

Oma töö alguses Kristusena (või Messias, heebrea k. *Võitu*)* on Jeesus üksi. Siia kuuluvad ristimine ja 40 päeva kõrbekiusatusi (*nt Markuse 1: 12-13*). Järgneb jüngrite kutsumine.

Nii väliselt kui sisemiselt esindab kõrb eraldatust, mis võimaldab inimesel kõrgemal tasemel teadvustada kõikehaaravat Jumalat ja otsida Temaga tugevamat ühendust. See ettevalmistus kõigeks tulevaseks on asendamatu iga tõsiseltvõetava religioosse tee puhul, mis tähendab uuendatud ühendust jumaliku allikaga – isegi kui see ei ole kogu tee. Omaenese kogemustasandil läbis ka Jeesus ajajärgu, mis oli midagi rohkemat kui igapäevane mõtisklus.

Kirikud, isegi need, mis sageli kõnelevad "seespoolsusest" ja kes väärkasutavad seda vahel kui ilmset vastandit välismaailma rahudemonstratsioonidele, ei tee peaaegu midagi, et näidata inimestele reaalselt teed selle sisemise rahu juurde. Enam kui kolmekümne erineva kiriku jumalateenistustel ei leidnud me tegelikult vaikuse, vaiksuse enesevaatluse elementi, vaikset ootust palves. Laul, jutlus, palved, laul – peaaegu vahepausita, võimalusel samaaegselt isegi tähelepanu kõrvale juhtiv annetuste kogumine – see on peaaegu koopia tänapäeva ühiskonna stressist, mille läbi inimesed ebateadlikult või ka teadlikult juhivad oma tähelepanu omaenda avastamata sisemisest minast eemale. Alles üsna hiljuti, nähes paljude inimeste otsingut ükskõik millise kogemuse järele, on toimunud väikesed edusammud, nt peetakse eriti huvitatud kirikuinimestele nädalavahetusesti toimuvaid mõtiskluseminare või siis suunatakse huvitatuid piibligruppidesse või vastavate küsimuste arutlusrühmadesse kodudes jne. Aga ka neil juhtudel puudub sageli otsene juhendamine. Nii üks kui teine võib ära tunda selle, et Jumalale lähemale saamiseks on tarvis üksiolemist oma palvekambris, teised näevad, et nende sotsiaalsed väärtused nagu enesekriitika, tolerantants ja võime rahu leida eeldavad samuti ajutist vahetpidamist igapäevatoimetustest. Muidugi ei piisaks sellest, kui seda tehakse aeg-ajalt jumalateenistuse jooksul, aga see võiks olla tõukeks äratundmisele, et eraldumine on sagedasti allasurutud vajadus.

Müstik Jakob Lorber kirjutas Kristuse nõuandest inimestele, mis puudutas "*lühikest teed taassünnini*" (seda peaks täna arusaamatuste vältimiseks nimetama "uuestisünniks"), mida kirjeldatakse eelpool peatükis Jeesuse sünnist. Vt ka "*Vom Inneren Wort – Stimme der Stille*" (*Sisemine sõna, vaikuse hääl*) Saksa kirjastuselt Lorber. Tava on järgmine: "Kui keegi tahab Kristuses uuesti sündida, peab ta kõigepealt tunnistama oma patud", – see tähendab kõik, mis eraldab teda Jumalast, mis on midagi täiesti erinevat kiriku poolsest veenmisest, et inimene on patune. "Siis peab ta sisemiselt ja ka välispidiselt sügavalt kahetsema ja tõsiselt kavatsema oma eluviisidest pöörduda". Edasi peab ta otsustama "maailmast lahti ütelda" – mille all mõeldakse maailma egoistlikke komplikatsioone, mitte aktiivset elu maailmas – ja "anda end täielikult üle Mulle" (Kristusele) "ja oma armastuses igatsema väga Minu järele ja selles suures igatsuses iga päev eralduma maailmast ja oma tegemistest ja vähemalt seitse veerandtundi suletud uste ja akende taga mitte palvetama ega lugema midagi, vaid veetma selle aja täielikus vaikus, sisimas tegeldes ainult Minuga". Peale sellist kutset Kristusele "taanduge vaikusse ja kasvage igatsuses Minu järele ja armastuses Minu vastu! Isegi kui harjutate seda ainult lühikest aega, ütlen ma, et varsti näete välku ja kuulete kõuekõminat, aga ärge siiski ehmuge ja hakake muretsema! Sest kõigepealt tulen ma igaühe juurde kui kohtunik tormis, valgus ja kõuekõminas ja seejärel hellitavate pühade lainetena nagu Isa! Vaata, see on lühim ja tõhusaim tee puhta taassünni juurde, ainus tee, mille kaudu võidate igavese elu. Kõik muud teed võtavad kauem aega ja pole nii turvalised, kuna on palju ohtlikke teid, ... see, kes pole "soomustatud" ja "hästi relvastatud", jõuab vaevalt eesmärgile".

On võimalik Tema (Jeesuse) Vaimu läbi paluda puhastust ja valgustust.

Näiteks joogid teavad, et inimeste arvates "ei ole neil aega". Sellistel puhkudel tavatsevad nad lühendada meditatsiooniaega mitmelt tunnilt poole tunni ja lõpuks 11 minutini – st kuni mitte keegi ei saa enam öelda, et tal pole selleks aega. Mõju avaldab isegi lühike vaikusperiood, kui muud mõtted, tunded ja tajud ei ole alla surutud, vaid üksnes vaadeldavad, ilma et nendesse

takerdutaks, eriti kui sellele lisandub enese häälestamine Jumalale. See ei asenda siiski pikemat vaikuseperioodi. Ida kirikus – näiteks Kreekas Athose mäel – kasutatakse keskendumist abistava vahendina fraasi "Kyrie (sisse hingates) eleison (välja hingates)" st kreeka k. *Issand halasta*. Hiljem, arenedes, on see kurgus tajutav ilma sõnu välja ütlematagi. Veel edasine samm on hinge kinni hoides seda oma oma südames tunda... Vt näiteks *Kreichauf: "Als Pilger auf dem Berg Athos" (Palverändurina Athose mäel, saksa keeles)*.

On ka tohutu väljakutse kogu aeg vaikida, isegi väljaspool meditatsioonitsükleid, koos teistega süües jne, nagu nt raske, umbes kuuepäevane Zen-Sesshin'i – Zen'i istumismeditatsioon, mis on levinud ka mõningatesse kristlikesse kloostritesse. Reeglina pärast umbes kolme päeva ei suuda paljud kogenematud seda enam välja kannatada, selleks et neljandal päeval – samamoodi kui paastu ajal – kergendusest ohata ja mõista seda kasu, mida sõnadega seletada ei saa.

Vaikus loob avatuse. Suhe Jumalaga ka kaitseb seda avatust. Peale mediteerimist on otstarbekas taas oma meeli harjutada järgnevaga, kui teatud tingimustes on parem olla vähem avatud.

Siiski on oluline ka sellest vaikusest midagi maailma kaasa tuua, õppida, säilitada teatud teadlikkus ja selgus. See tähendaks üksikisiku jaoks ennekõike seda, et intuiivselt tunnetatud intervallide järel ja/või pärast keerukaid kogemusi või niipea kui võimalik pärast selliseid kogemusi võtta aega mõtete kogumiseks. Sellesse meelte keskendunud vaikusse võib eelnevalt kogetu sisu kaasa võtta, selmet selle eest põgeneda. Sisu üle juurdlemata tuleb üksnes vaadelda seda, mis on sündinud, k.a seda, mis juhtus meeltes ja kuidas see praegu tundub (ning teha märkmeid selgusetuks jäänud, veel hoolikamat uurimist vajavate asjade kohta). Ka kehaosad tuleb üksteise järel lõdvestada, samas säilitades tervikliku inimese tunnetust, mitte anduda heaolutundele. Kui mentaalne lõdvestamine on õigesti sooritatud, lõdvestub keha automaatselt.

Koosolekute, töö, kongresside jms puhul tähendaks sama seisukoht, et teemasid ei lükata tülpivust tekitaval moel üksteise otsa, vaid tehakse lühikesi pause, mida ei tohiks kasutada üksnes vestlemiseks jne, vaid ka eelnevalt toimunu jälgimiseks ja seedimiseks. Pärast seda on lihtsam teadlikult uuele teemale keskenduda. Lõpuks õpib inimene kogu koosoleku aja toimuvast teadlik olema. Samal viisil tuleb kasuks söömise ajal teadvustada, et toidukord koosneb erinevatest roogadest. Toitumisteaduslike seisukohtade ning vaimse ja füüsilise "toidu" vahel võib leida palju sarnasusi.

See protsess, mida võib nimetada "möödunud sündmuste settida laskmiseks", mis laseb ka meie jõul oleviku ja tuleviku jaoks kasvada, ei ole sisutu põgenemine probleemide eest (seda meie mõistus oskab). See loob uue alguspunkti ja alles sellest lähtudes kannab kogetu läbitöötamine vilja. Ka välistes asjades ei ole see ajaraisk, vaid pigem ajasääst, kuna kõik on kergem ja parem kui varem. Isegi paljud vaimulikult mõtlevad inimesed ei pane ilma selle sisemise vaikuse tahele, mis neil märkamata jääb.

Isegi see kõige lihtsam vaimulikest kogemustest, vaikus, sisaldab juba suurimate vaimulike kõrguste saladusi. See kõrgus eeldab siiski, et sinna viib mingi tee. Kristus rõhutab inimese lihtsust, mis tuleb kõigepealt avalikuks teha. Kristuse tee juhatab siis üha suuremate ja keerukamate silmapiirideni. Selle keerukuse taustal tuleb põhiline lihtsus taas selgelt esile.

Näiteks võib äsja omandatud või saadud sisemine edusamm juurduda sügavamalt keskendunud vaikusse kui oskus, mida "koid ei söö", vt *Matteuse 4*. Seda laadi oskuse võib paigutada õigesse kohta elu ülejäänud edusammude mosaiigis. Vaikus võib jõuda piirini, mil see "elu", mille terviklikkus peaks ajapikku jumaliku arhetüübi sarnasemaks muutuma, muutub tajutavaks. See on üks viis kogeda "Jumalast uuesti sündinut" meis enestes. Saame selle tähendusest aimdust, kui teadlikult puhates tundub pea vabam – võib-olla lisandub sellele teatud arusaamine –, südame jõud muutub tajutavamaks ja jalad lõdvestunumaks. Siis tuleb midagi "läbi", mis iganes elu pisispekt see ka oleks. Teisalt, ilma selleta ei tule midagi "läbi", olulised asjad jäävad "kinni" ja läbitöötamata. See võib põhjustada probleeme, mitte üksnes unes – kus neid saab vaid piiratud ulatuses läbi töötada –, vaid muuhulgas ka terviseprobleeme.

***Christ** on tiitel. Varase kristluse ajal kasutati erinevaid variante. Enam tuntud oli "Christos" (kreeka keeles), mis tähendab "messias" (heebrea keeles) = "see kes on salvitud". Kasutati ka "Chrestos" (kreeka keeles) = see, kes on hea, see, kes on püha; ja harvemini "Chrystos" (kreeka keeles "chrysos" = kuldne, särav).

[Tagasi veebilehe sisukorda](#)

Kiusatused ja jüngrite kutsumine

Ka Jeesusel oli tarvis õppida ja oma inimlikud omadused üha enam Jumalale üle anda. Pärast 40-päevast paastumist kõrbes ilmus "kiusaja" (nt *Matteuse 4: 1-11*).

Isegi tavalises elus ilmnevad negatiivsed jõud, mida võib kogeda sisemiselt või ka igapäevaelus. Neid võib vaadelda ka kui midagi, millel on vorm, st reaalseid olemisvorme. Esiteks on need allesjäänud eraldiseisvad tendentsid, mis elavad inimeses eneses, ilma et oleksid südamega ühendatud. Sellele mõtete ja seejärel tahte eraldiseismisele vihjatakse loos "hea ja kurja tundmise puust söömisest" (*1 Moosese raamat*).

Ühest küljest on need kalestavad omadused, mis seovad meid materiaalsete piirangute külge ja kuna need omadused on sügavale alateadvusse juurdunud, on nad viimased, millest täielikult võitu saadakse. Sellest hoolimata on võimalik nendega midagi ette võtta ja nende olemust ära tunda. Teadlik võime loobuda ja saada, selmet "pean saama!", ning loov ja eetiline tegelemine sellega toimib kui treening nendest negatiivsetest jõududest võitu saamiseks.

Teisalt viivad vastupidised soovid füüsiliste probleemide eest põgenemiseni ning ükskõikse ja põlgliku distantsini materiaalsetest probleemidest, teatud olukorras vaimulikesse sfääridesse. Vahel jätame kahe silma vahele tõsiasja, et tegemist on üksnes sama "negatiivse" mündi teise küljega, mis on vastasküljega seotud nagu mõlemas suunas kõikuv pendel. Nimetatud teine ala on tänapäeval juba avatum ja seetõttu on seda lihtsam korda seada. Üks viis seda muuta on kaastunde, siira armastamise kaudu. Veel üks nende mõlema puhul ilmnev omadus on seotud võimujanuga. Selle illusiooni muutmiseks on tarvis julgust näidata välja tingimusteta tõearmastust, sellel baseeruvat tolerantsi ja vaba solidaarsust suhetes teistega.

Üldiselt puudub asjasse puutuvatel inimestel kõigis taolistes valdkondades tugev, ent sellele vaatamata altruistlik individuaalsus, mis võiks need alad täita, vaatamata negatiivsetesse äärmustesse libisevatele tendentsidele.

Matteuse evangeeliumi 4. peatükis on Jeesus seatud vastamisi nende kolme kõrvalejuhtiva impulsiga, keda siin nimetatakse "saatanaks" või "kuradiks". Ta ei viita lihtsalt vastavale vastandile, vaid sirutub millegi kõrgema järele väljaspool negatiivsete tendentside võnkumiste käeulatust. Tema tegevus on rajatud "Jumala sõnale", "Issandale Jumalale" ja "üksnes tema kummardamisele ja teenimisele". **Kristus on väljaspool pimeduse ja (näiliku) valguse duaalsust ja võidab selle oma kolmanda, ülema tee kaudu**, nagu näitavad ka paljud edasised sündmused.

(...) Vt ka 3. osa peatükki "*Zarathustra...*" ja tabelit "Kristlik suhtumine".

R.Steiner kirjeldas kahte peamist negatiivset jõudu kui kahte eraldi olendit, nagu neid mõlemaid võib kogeda vaimulike nägemuste maailmas. Ehkki mõlemat mõjutamisviisi võib olla kasulik vaadelda, ei ole – nagu juba mainitud – väljaspool seda laadi kogemust kuigi õigustatud antroposoofide arvamus, et kristlik idee ühestainsast negatiivsest olendist ei sisalda mõlemaid pooli. Tendentsid on sageli omavahel ka nii segamini, et "jumalavastaseid" tendentse võib võtta kui üht tervikut. Vastandina ei tohiks näha mitte mitut jumalat, vaid Kristuse Jumalat kõigi temaga seotud omadustega... On olemas siiski ka teisi vaimulikke mõttesuundi, mis selles küsimuses silma kinni pigistavad ja peavad jumalikuks kõike, mis vaimulikesse kõrgustesse pürgib.

Nii kaasaegsed protestantlikud teoloogid kui ka mõned teised vaimulikud mõtlejad pigistavad mõlemad silmad kinni ja seletavad idee negatiivsetest olenditest olematuks, argumenteerides näiteks, et need esinevad Piiblis ainult paaris kohas. Nad vaatavad üle tõsiasjast, et tegemist pole lihtsalt ettekujutustega, vaid usaldusväärsete kogemustega.

Mõned väiksemad kristlikud grupid oletasid mõiste "maailma vürst" tõttu - nt *Johannese 14:30* -, et temale "kuulub" see maailm pikema aja jooksul ning inimesed saavad ainult tema mõju alt välja tulla. Kuid tegelikkuses nimetab ainult UT tema ahvatlevat ja usurpeerivat rolli. *Johannese 12:31*: "*Nüüd on selle maailma kohtumõistmise tund; nüüd heidetakse selle maailma vürst välja.*"

Hirmude ja teiste negatiivsete tunneteta pole negatiivsetel jõududel otsest võimu. Saksa väljendi kohaselt "kuradi seina peale maalimata" jätmine, halvima mõtlemata jätmine võib toimida ka kaitsemehhanismina – isegi võrreldes kirikliku paanikatekitamisega. Tänapäeval näitaks vaimulik taju, et **negatiivsete voolude oletatav "kasv" osutab kaua aega peidetud olnud potentsiaalile**. Tõeliselt positiivsed omadused võivad seevastu ikka kasvada, isegi kui nad arenevad juba olemasoleva arhetüübi suunas.

Sellised isiklikud "valupunktid" võivad sarnastele välistele jõududele ka vastukaja anda. Jälgi sellest võib leida kõikides ühiskondades, nt läänemaailmas sellistes olukordades, kus üle kõige väärtustatakse raha ja eneseupitamist, eriti vanas vormis ilma mingisugusegi sotsiaalse süsteemita, natsionalismi ja fašismi ühekülguses – eriti seal, kus valitseb ülbus ja ükskõiksus ülejäänud maailma suhtes, destruktiiivsetes "religioossetes" tegevustes ja stalinismi äärmustes, eriti selle brutaalses türannias anonüümse ühiskonna üle. See ei tähenda ometigi üldist hukkamõistu kõige ja kõigi sellistes ühiskondades oleva suhtes.

Jeesus ei õpeta niivõrd otsestelt "kurjale vastu panema" ega väida, et kurjus on hädavajalik "tasakaalu" säilitamiseks (nagu väidetakse osades ida õpetustes). Ta ei näe ka absoluutset vajadust negatiivsete jõudude järele selleks, et jumalikku head ära tunda. Isegi mitte – sageli vajalik – negatiivsete omaduste otsene läbitöötamine ei ole kõigile tarvilik. Vähemalt osade inimeste puhul võib toimida selline tee nagu soovitab Mary Baker-Eddy "kristlik teadus". See ei tõesta siiski, et negatiivsed jõud ei eksisteeri, vaid et neid saab selle läbi kaudselt muuta. Koos Kristusega ei ole ka igavest hukkamõistu. **Kõiki destruktiiivseid jõude võib lõpuks muuta**, kuni selle ajani, mida kirjeldatakse Johannese ilmutuse viimases peatükis, kus lubatakse, et pimedust ei saa enam olema (vt peatükki "Uus maa"....)

Pärast neid kõrbekogemusi **kutsus Jeesus oma jüngrid** (*Johannese 1, Matteuse 4: 18 - 22, Matteuse 10*).

* Traditsionaalselt arvestatakse teoloogias ka kiusatuste lugude juures sümbolse tähendusega kooskõla inimkonna ajaloo: ohtlike metsikute loomadega kõrb vastukaaluna traditsioonilisele Aadami paradiisi maailmale; ning seega olukorrana, millest Jeesus "uue Adamana" peab üle saama. 1. kiusatuse, kividest leivaks muutmise juures, on tegemist sellega, kas juhtiv on materiaalsus või jumal. (Kui hiljem oli tegemist paljude inimeste toitmisega ja elluäratamisega, ei näe me selles enam kiusatust.) 2. kiusatuse, ennast templi katuselt alla kukutamise juures, on tegemist kõrkuse ületamisega inimliku elu kannatuste suhtes. Jeesus käis läbi kõik, mis temale oli määratud (, kuni see kõik lunastati ülestõusmisega.) 3. kiusatuse juures on tegemist eksisteerivate maiste kuningriikide või jumala poolt loodud "taevase kuningriigi" võimuga. (Edasises asjade käigus võib siiski ka maa peal tähtis, ennustatud "rahuriik" tuua endaga kaasa maise võimuhaaramise metamorfoosi läbi Jumala.)

[Tagasi veebilehe sisukorda](#)

Kaana pulm.

Siin (*Johannese 2: 1-12*) kohtame kõigepealt näidet sellest, kuidas arusaamatusi ei põhjusta niivõrd vigased tõlked või varajased, paavsti poolt juhendatud "evangeeliumiparandused" kui lihtsalt ühepoolsed emotsionaalsed ja patriarhaalsed tõlgendused. Kui Jeesus ütles Maarjale:

"Naine, miks sa segad mind siia?" (Luther: "Mis on sul minuga asja, naine?"), peeti seda hiljem halvustavaks. Teksti sisse minnes ja jälgides, kuidas Jeesus seejärel teeb kõike, mida Maarja palus, võib kergesti ära tunda, et see lause väljendas pigem imestust, paremini tõlkides umbes nii: "Naine, mida kõike ma sinuga koos tegema pean!" Kreeka keele kaudu võib välja nuputada algse lihtsa aramea-keelse sõnastuse: "Naine, mina sinuga" – nii et isegi Jeesuse ajal ei olnud täpne tähendus ilma konteksti mõistmata sageli arusaadav.

Siitsaadik kuni ristini välja viitavad evangeeliumid loovale seosele Jeesuse ja Maarja kogemuste vahel. Maarja on inspireeriv (seda puudutame lähemalt peatükis nelipühi sündmustest), elab läbi Jeesuse elu olulisemaid sündmusi ning kogeb vaimset muutumist.

Isegi kui nunnade kohta käivat terminit "Kristuse pruut" võetakse tänapäeval sageli üksnes formaalse tähenduses, väljendas see algselt reaalselt kogemust.

Kristuse "kuju" inimeses sulab ühte hinge meheliku aspektiga (animus), nagu varem nimetatud ka peatükis ristimisest Jordani jões. See mehelik aspekt võib jumalikes tingimustes astuda "sisemisse abiellu" meie hinge "naiselike" osadega. Sel võib olla alkeemiliselt muutev mõju koguni eluenergiale ja kehale. Maarja kuju võib hinge naiselikku aspekti (anima) samamoodi puudutada.

Ka meestele on olemas tee läbi Maarja ja/või Maarjate (Maarja Betaaniast ja Maarja Magdaleena)*. Mõlemal sool on siiski võimalik minna nii Jeesuse kui Maarja teed, sest hingest kuni hormoonideni välja ei ole ei mees ega naine täielikult seotud omaenda soo reaktsioonimustritega ega pea nendega seotuks jääma. Mõned inimesed leiavad siiski esimese tee kergema olevat, teised jälle teise tee. Ent lõpuks ilmneb siiski sisemine terviklikkus. Katoliku kirikus leidub praeguseks peaaegu unustatud tava kummardada Jeesuse südant ja Maarja puhast südant. See sisemine areng ei küsi näiteks, kas inimene on katoliiklane või mitte – ja võimalik, et samas puuduvad tal välised teadmised Maarjast, samas pole tal aga eelarvamusi, nagu paljudel, kes on väliselt Maarjat kummardanud.

Vaid neil, kes valivad sellise muutva teeraja, õnnestub "üksinda" ilma kitsendusteta teed käia. See ei pruugi samas olla üksildane teekond. Suurem sisemine vabadus võib võimaldada suhet vastassooga, seda isegi täiustada.

Sellega seoses tuleb inimesel oma emalt ja isalt saadud hingeosad ühendada omaenda isiksusega. Süvapsühholoogia elemente võib kindlasti seostada religioossete kogemustega. *Eugen Drewermanni* raamatud näitavad seda teistsugusest vaatevinklist. Lähemalt vaadeldes võivad põhilised religioossed kogemused ilmned eraldiasetseval tasemel, millelt nad psühholoogilistele protsessidele mõju avaldavad. Tänapäeval esineb tendentse näha **religioosset otsingut kui igas inimeses leiduvat "terviklikku, elu kõrgemat eesmärki otsivat ja piire ületavat elujõuimpulssi"**. Vt nt *Hubertus Mynarek "Möglichkeit oder Grenze der Freiheit" (Võimalus või vabaduse piirid, saksa keeles 1977)*. Ometigi on tarvis teha vahet vormitu, üldise vaimse impulsi ja kitsamas mõttes religioosse impulsi vahel, kus viimane tähendab taas- või esmaühendamist jumaliku algega, "Isaga", mis on veendunud kristlastele võimalik Kristuse läbi.

Jumalat kui maailma suurimat saladust ei ole võimalik uurida üheainsa teadusharu, üheainsa kogemuse või nähtuse abil, mis toob parimal juhul välja üksikud aspektid, pigem tuleks püüda aktsepteerida mitmeid lähenemisviise ja vaadelda kõike tervikuna. Seda on siia maani tehtud üksnes väikeses ulatuses. Kui kristlased kasutaksid oma teekonnal alkeemilist protsessi ja seetõttu ka vasakut ja paremat ajupoolkera üheaegselt (mida tänapäeval palju katsetatakse), lõpeks teoloogide vahelised "lahingud" üsna varsti. Tulemuseks oleks "loovalt armastav äratundmine". Sellest hoolimata oleks ikkagi võimalik suunata pilk üksikutele aspektidele, ent siis tunnustataks neid ka üksikutena ega pretendeeritaks üldkehtivusele. Inimesed teadvustaksid endale rohkem, et nad üksteist täiendavad.

Inimene, kes suudab järgida Jeesuse universaalset tõde "**armastada oma ligimest nagu iseennast**", suudab ajapikku üksnes seeläbi saavutada sedasama ja rohkematki. Kes püüdleb üheaegselt iseenda ja oma "ligimese" armastamise poole, märkab kindlasti, et just seda tuleb kõigepealt õppida. Sisemine "täiustumine" võib omakorda seda armastust hõlbustada.

Traditsionaalses teoloogias tõlgendati seda sündmust kreeka Dionysose kultuse vaibumisena, või ka Iisraeli Jumalaga kohtumise sümbolise seosena ("*3. päeval...*", 2. Moosese 19:16), kui ka paastuaja ootusena, millal vein saab sügavama tähenduse.

(Jeesuse "imede" küsimust alates Kaana pulmast uuritakse lähemalt eraldi peatükis. "Maarja-Sophia" naiselik-jumalikkude aspekti käsitletakse peatükis "Nelipühispüündmus".)

*Kui Maarjat, Jeesuse ema, vaadeldakse kui „vaimset ema“ neile, kes tema juhtimist ootavad, on Maarja Magdaleena oma imetlejate jaoks rohkem seotud eluga maa peal.

Maarja Magdaleena (Maarja Magdalast) oli naine, kes järgis Jeesust. Inimesed arvavad, et ta oli prostituut ja et Jeesus muutis ta elu. Kuid Jeesus ütles ka: „Ta on palju armastanud.“ See ei tähendanud tingimata palju seksi, vaid tõelist oskust inimesi armastada, tunda koos nendega ja olla nende vastu hea. Ta armastas Jeesust, talle meeldis Ta kui mees JA ta imetles Teda kui vaimset juhti. Müstilise kirjanduse järgi (Jakob Lorber) puhastas ta üha enam oma armastust Jeesuse vastu vaimse armastuse suunas. Nii oli tema armastus tema viis Jeesust ja Jumalat üha enam mõista. (Võimalik sarnasus Claraga, naisega, kes armastas munk Franciscust Assisist / Püha Franciscust umbes aastal 1100, kes alguses ta tagasi lükkas ja hiljem vastu võttis. Kinodes jookseb saksa ja inglise keeles huvitav film Franciscusest.)

Maarja Magdaleena kohta on olemas eriline traditsioon – legend „Pühast graalist“: Joosep Arimaatiast, Maarja Magdaleena ja mõned teised Jeesuse järgijad viisid Graali – pärimuse järgi karikas Jeesuse ristiverega – Prantsusmaale või Inglismaale. Graaliga on seotud mõned imed. (Graal on ka jumaliku armastuse sümbol.)

Maarja Magdaleena kohta on ka teisi teooriaid. Näiteks teooria, et Maarja Magdaleenal oli Jeesusega laps, kellest sai Euroopa endise kuningadünastia alustaja (Merovingid). Need kaasaegsete raamatute spekulatsioonid on tõestamatud.

** Mainitud mõisted "anima ja animus" ei ole usu küsimus. Paljud inimesed - sõltumata sellest, kas nad on kristlased või mitte - kogevad näiteks, et meeste ja naiste psüühikas on olemas nn "mehelikud" ja "naiselikud" aspektid, mis pärinevad osaliselt neid kasvatanud isast ja emast; ning mida nad võivad õppida integreerima oma isiksusse. "Animuse ja anima" mõisted kasutatuna süvapsühholoogide poolt ei vasta täpselt sellele reaalsusele aga see on vähemalt katse nende mõistmiseks.

Küsimus:

Kas ma saan Jumala abil oma suhet teise sooga paremini kujundada ?

[Tagasi veebilehe sisukorda](#)

(Vaatenurgad seksuaalsusele, kaastundele ja armastusele)

On sobiv kohe pärast peatükki "Kaana pulmast" (*Johannese 2: 1-12*) tegeleda otseselt kaasaegsete probleemidega armastuse valdkonnas. (*Üksikasjalikuma lisalehekülje leiata kodulehel/ "Küsimused, vastused..."*.)

Kristus kõnetab inimeste südameid ja annab võimaluse saada terviklikuks, täielikuks, mis on tõelise vabaduse eelduseks. **Ta ei toeta juba mureneva kokkuvarisemist inimeses, kõige ekstaatiliselt läbielamist, vaid pigem uut terviklikku ühendamist "südame tarkusesse".**

Kristus esindab inimeste vastutust üksteise eest. Ometigi ei usu ta väliste "asjaolude painet" ega nende ülehindamist ega isegi terminite *vastutus, usk* ja *ausus* kuritarvitamist kadeduse, armukadeduse ja saamahimu ülesilumiseks. Tema jaoks on see küsimus **vaimust, milles inimesed tegutsevad. Ka abielus pole kõik automaatselt korras, paljud peavad seda puuduseks.**

Armastada Jumalat ja ligimest nagu iseennast tähendab, et tuleb ka iseennast armastada. See Kristuse reegel, mis lükkab kõrvale Vana Testamendi keeluloogika, on universaalne hoiak, mis läbib kõiki neid kolme valdkonda ja ühendab need (vt *Markuse 12: 33, Johannese 13: 34, Galaatlastele 5: 14, Jaakobuse 2:8*). Selles kontekstis on ligimesearmastus midagi enam kui lihtsalt instinktiivne hoolitsemine sugulaste eest jne, ehkki ka sugulased käivad vabamal moel sinna alla. Kui inimene on armastav abistaja kõikjal, kus iganes sobilik, ei ole enesearmastus egoistlikku laadi, vaid südame headus, mis on tegelikult suunatud enese kui teiste ja/või Jumala teenimise instrumendi – k.a keha – armastamise poole.

Kõrgeim armastus on tingimusteta armastus. Vt ka "vaenlaste" armastamist *Matteuse 5: 43-48*, mis ei tähenda, et tuleb loobuda tarkusest.

Tänapäeva eurooplased võivad kogeda midagi seksuaalsuse teisenemise sarnast, eriti kui kaks inimest kohtuvad esmalt intellektuaalselt ja psühholoogiliselt ühiste ettevõtmiste käigus, seejärel õpivad antipaatiat ja sümpaatiat avaldustega toime tulema. Neid tähelepanekuid – mitte küll esmalt neid, kuid siiski just neid – tuleks arvesse võtta, kui soovetakse luua kontakte ka väljaspool. Füüsilisel tasemel ühendus tuleb hiljem ega kuulu automaatselt iga sõpruse või kohtumise juurde. Südame jõud võivad siis kaasa tuua seksuaalenergiat, mis ei pea tingimata plahvatuslikult kaduma, nagu tänapäeval kultuurist tingituna tavaline. Sinna juurde käib armastav meel.

Paljud vaimsed traditsioonid õpetavad seksuaalsuse allasurumise või pideva väljendamise asemel selle muundamist, mis on midagi enam kui *Freudi* "sublimatsioon". Ka kristlikus maailmas olid sarnased lähenemisviisid, mis on tänaseks kadunud ja vajavad taasarendamist; seda tüüpi teadmine kajastub minnesingerite ja trubaduuride pärandis.

Kuna seksuaalsus suudab inimesi alateadlikult siduda, näeb enamik religioone seda kui tasakaalustavat akti, mis on seotud partnerlusega, kus mõlemad osapooled on võimelised tagajärgedega tegelema. Need, kes tahavad enne abieliu seksist hoiduda, saavad sellega edukalt hakkama, kui mõlemal on selgus, mida nad tahavad või ei taha, ning teineteist selles toetavad.

Jeesus aktsepteeris seda vana lähenemist kuni selleni välja, et andis negatiivse hinnangu kellegi teise partnerile heidetud himustavale pilgule. See ei välista, et kahe inimese vaheline vaimustunud esmakohtumine oleks sagedasem nähtus, kui oskame aimata. Seda sageli ei mõisteta, isegi asjaosalised ise: "Kui kaks või kolm on minu nimel koos (st "minu vaimuga ühenduses"), olen mina nende keskel" (või korrektselt tõlkides: "nendes"). Selleks pole nõutav ametlik kiriklik kogunemine või mingi eriettevalmistus, vaid see võib toimuda kõikjal, kus "Kristuse vaim" kaht inimest mingil põhjusel ühendab. Kui tegemist on mehe ja naisega, eriti kui nende vahel on vastastikune külgetõmme, võib osutada raskeks säilitada täiesti selget teadvust kui eeldust, ent maailma jaoks on see vajalik. Küsimus ei pruugi olla partnerluses või seksis, vaid asjaosalised peavad olukorra üle kontrolli saavutamiseks ausalt välja uurima, millega tegemist on.

Juba Jeesuse maapealne elu näitas, kui imeliselt ebatavaline ta oli. Võib ilmneda, et tavad on vajalikud ainult niikaua, kuni "tema nende hulgas pole".

Inimeste vaheliste sündsate kohtumiste eelduseks, mida inimene ise loomulikult arendada saab, on iseene individuaalsuse, kaasa arvatud "aura" ja/või "karisma" uurimine. Isegi paarisuhtes jäävad inimesed siiski indiviidideks ja kahe inimese täielik lahustumine paarisuhtes ei ole see, mida soovis Kristus.

[Tagasi veebilehe sisukorda](#)

"Püha innukus" (ja emotsioone puudutavad seisukohad)

Johannese evangeeliumi 2. peatükis järgneb Kaana pulmale kirjeldus "templi puhastamisest". Jeesus ajas kaubitsejad ja rahavahetajad agaralt väevõimuga templist välja. Sellega tahtis ta selgelt viidata maailma silmakirjalikkusele, mis nimetab templit Jumala kojaks, endal mõttes vaid kaubitsemine. Ta teadis, et selles olukorras ei saa ta linna- või pühakoja ametnike vahelesegamisele loota, ja võttis nii asja ise käsile kui ainus, kes tundis veel vastutust "oma isa majas". See oli vägivaldne sotsiaalne vastuhakk. "Jumala sõna tuleb kuulata enam kui inimeste sõna" – see on **Jeesuse üldine, roomavast alandlikkusest kaugel olev suhtumine**. Ka siis, kui ta ütleb: "Andke keisri oma keisrile tagasi (ja Jumala oma Jumalale)", pole siin orjalikku suhtumist, nagu nii sageli valesti tõlgendatakse, vaid tema eesmärk on pigem hoida jüngreid mõttetute konfliktide eest neisse mittepuutuvate ühiskonnavõimudega. Religioonis ja poliitikas on oma seadused. Kaasinimeste teenimine ja "linna heaolu taotlemine" pole samuti orjameelsus.

Selles kontekstis tekib küsimus, mida võtta ette emotsioonidega, sest igaühe emotsioonid ei ole nii kõrgel tasemel kui Jeesuse omad. Ta elas pidevas "aukartusvärinas Jumala ees" ja kaastundes inimeste vastu ning tema innukus põhines teadlikel headel kavatsustel. Tavalistel inimestel on peaaegu kõik emotsioonid algselt segatud vähemalt ebateadlike mehhanismidega ärritusele reageerimiseks. Need mehhanismid on individuaalselt erinevad ja väljenduvad eri tugevusega, ent on põhiolemuselt üsna sarnased. Teiste tõlgendustega rahuldumata iseenda reaktsioonidest nende mehhanismide väljasorteerimine, nende vaatlemine ja lõpuks nende valitsemine ja/või nende üleandmine Jumalale on pikk õppeprotsess.

Kuigi tegeleme siin hingega, ei ole tavalised psühholoogilised analüüsi- ja/või teraapiaprotseduurid Jumala ja tööotsijatele eriti sobivad.

Psühholoogia võib koguni takistada meid vaimulikult arenemast, kui meil on mõttes vaid ühekülgised tõlgendusmudelid, mis püüavad psühholoogilisi probleeme taandada lapsepõlves alguse saanud ja seksuaalsuse probleemidele; enamgi veel, nõrkuse "põhjused" võivad muutuda "õigustusteks", et jääda selliseks, nagu inimene on, selmet Erich Frommi kombel rõhutada inimese võimet areneda.

Seal, kus psühholoogia, õpetus hingest, õhutab hingeliste protsesside vaatlemisele ja kus hinges nähakse – ehkki harva – rohkemat kui üksnes keemilis-elektrilist ajufunktsiooni, võib hinge tundmaõppimine olla sillaks mõistmisele. See teadusharu areneks paremini, kui alternatiivsete psühholoogiliste koolkondade teadmisi ja/või väiteid tunnustataks nende uurimuste materjalina. Tavaliselt ei ole korruga tervete probleemikomplekside kallal töötamisest palju kasu. Palju tõhusam oleks kõigepealt erinevad koostisosad kindlaks teha ja seejärel eristada, kas on tegu "palgiga enda silmas" või "pinnuga teise silmas" ja kes selle eest vastutav on. Jeesus ja mõned kristlikud suunad rõhutavad "palki enda silmas", sest iseene probleemseid tegusid on raskem vaadelda, seda tuleb õppida ja alustada tuleb omaenese vigade parandamisest; nõnda on pihil peale vaimuliku aspekti ka terapeutiline mõju. Psühholoogilised koolkonnad eelistavad vahel muud vaatevinklit kui ohvri oma. Lõpuks leiame, et mõlemad pooled on olulised. Näiteks rõhutavad idamaade vaimsed õpetused mõlema poole vahelist sidet elus, mis on "karma", saatuse allikaks.

Raskete päevasündmuste tagajärgedega toimetulemise puhuks võivad abiks olla R. Steineri poolt taas välja toodud meetodid – tagasivaade möödunud päevale, alustades õhtust ning minnes sammhaaval tagasi hommiku poole. Pärastpoole on lihtsam olevikku naasta. Nimetatud meetod hõlbustab ka sarnast surmajärgset protsessi, millest on kõnelnud paljud "surmalähedased kogemused".

Võimalik on ka luua "hingepeeglit", nimekirja iseenda negatiivsetest omadustest, mida tuleks parandada, ja omadustest, mille poole püüelda. Neid märkmeid tuleks sageli läbi töötada, niiviisi kontrollides iseenda arengut – see on läbiproovitud praktika müstika vallast.

Psühholoogilise progressiga võib kaasneda ka positiivne mõju inimestevahelistele vestlustele. Paljud eelarvamused ja ennatlikud järeldused jäävad tulemata, kui inimesed hakkavad iseennast nägema ja suudavad koormatest lahti lasta. Kui Jeesus rõhutab: "Ärge mõistke kohut!" ja "suust välja tuleva" tähtsust, ei räägi ta moraalsest nõudest, mida on võimatu täita, vaid tegemist on

palvega seda õppida. See eeldab tülitsemise asemel sageli eemaletõmbumist – vt *peatükki "Vaikus kõrbes"* – ja seejärel ausat vestlust teineteisega.

Sellega seoses leidub Euroopa vaimulikke teid, mis sisaldavad elemente nagu närvi- või teadvuskeskused, mida joogas tuntakse "tšakradena" (antroposoofia, Universal Life – mitte segamini ajada Universal Life Church'iga – jt). Neid ideid ei saa automaatselt kirjeldada mittekristlikena, nagu mõned kirikud tahavad uskuma panna, vaid kristlikud teosoofid tundsid neid keskusi juba keskajal ([J. G. Gichtel*](#)) ja tänapäeval aktsepteeritakse, et need keskused meis tegelikult eksisteerivad – täpselt nagu ka akupunktuuri punktid, mida tuntakse eriti Hiinas, ei ole automaatselt "taoistlikud", sest neid punkte ja jooni saab elektriliselt mõõta ja inimkudedes histoloogiliselt vaadelda.

***) Selles tähenduses "innukust" tuleb eristada "innukusest ilma tunnetuseta" (*Kiri roomlastele 10,1-3*).

Küsimus:

Kas ma saan Jumala abil paremini töödelda oma emotsioone ?

[Tagasi veebilehe sisukorda](#)

Mäejutlus (*Matteuse 5 – 7: 29* ja vaatenurgad mõistusele)

Palju on kirjutatud muutusest (nii vana kui kaasaegse) ühiskonna väärtushinnangutes, mille mäejutlus kaasa tõi. Mõned hindavad seda seoses ühiskondlike tegevustega, teised püüavad terminiga "fundamentaalsete seisukohtade eetika" ümber lükata selle rakendamist maailma asjades ning eelistavad nn "vastutuse eetikat" vanatestamentlike ähvardustega karistada ning võtta tarvitusele sõjaväelisi jms meetmeid. Mõned püüavad lihtsalt selle jutluse kohaselt elada. Mäejutlust tunnustatakse ka väljaspool kristlust (nt Gandhi).

Teadvuse uurimise vaatepunktist on selge, et mäejutlus on eelkõige suunatud inimestele, kes mõistavad, et teadvus võib olla rohkemat kui intellektuaalne analüüs, ja taipavad, et elu ei piirdu vaid nende endiga. "Vaimust vaesed", kes teavad, et nad ei tea midagi (või ei tea eriti palju), ning tahavad mõelda relativismi mõistetes, nägemaks, et Jumal teab neist rohkem ja võib neile igal teemal palju õpetada, on "õndsad" ja "nende päralt on taevariik". Selline suhtumine võib osutada pidevaks ja võimsaks edusammuks inimese arengus, enam kui ükskõik milline muu, üldsuse poolt "targaks" peetav suhtumine.

"Kurvad" peavad harva üksnes iseenda saatust kandma, vaid võtma oma osa vastutusest asjade üldise käigu eest, selmet kõik kergemeelselt selja taha jätta. Mõned aitavad ka end ümbritsevate inimeste koormaid kanda ja viimaks veel rahvaste ja inimkonna saatust. Riigimeeste asemel on tänapäeva ühiskondlikud liikumised just rohujuuretasandil. Ja kes näitab neile üles osavõtlikkust, kes palvetab nende eest, selmet alati palvetada üksnes võimsate, kuulsate ja majanduslikus mõttes suurte eest?

"Tasaste" all mõistetakse kõige selgemini neid, kes on vabatahtlikult alandlikud (ja mitte lihtsalt neid, kes kardavad). Nad "päriavad maa" ja üksnes nende valitsuse all saab maa säilida ja areneda.

"Kellel on nälj ja janu õiguse järele" – mitte kadedus, vaid siiras õiguse otsimine enestele ja teistele avab inimesed sellele, mis on neist "kõrgemal". Varem või hiljem tuleb vastus, ehkki alati mitte selline, nagu nad ette kujutasid. "Halastajad" kannavad oma vendi ja õdesid ja kaasinimesi vabatahtlikult ülespoole ja samal viisil kannab neid endid ka Jumal.

Need, "kes on puhtad südamed" ning kes on märganud oma intellektuaalseid prille ja eelarvamusi ja seejärel need kõrvale asetanud, "saavad näha Jumalat". See on sõnade "Ära mõista kohut" laiahaardelisem tähendus.

"Rahutegijad", kes tegutsevad Assisi Franciscuse rahupalve vaimus, lasevad ka teistel ära tunda, et siin toimib üks teistsugune jõud kui need, mis muidu elukäiku määravad. Nii "hüütakse neid Jumala lasteks".

"Keda õiguse pärast taga kiusatakse", "nende päralt on taevariik" ja neid, keda Jeesuse pärast laimatakse ja taga kiusatakse, kiidetakse samuti õndsaks. Nii nad sageli ka tundsid, ehkki nende välimine olemus kannatas. See ei tähenda, et kannatus oleks eesmärk omaette.

Eelpool nimetatul tuleb olla ka "maa sool" ja "maailma valgus". Iseäranis selles peatükis viitab ta "seadustele" ja Vana Testamendi prohvetitele. Ta räägib sellest, mis oli õige enne tema aega, ent paneb selle uut moodi vilja kandma uue aja tarbeks, mil esiplaanil ei ole enam seadused iseenesest, vaid nende allikas, mil iga inimene võib taasluua oma sisemised elupõhimõtted.

Sellele, kes "otsib Jumala riiki, antakse kõike muud pealegi". Võib ka märgata, **et intellektuaalse mõtlemise taset ei hävitata, vaid see avatakse, nii et ka kõrgemast, vaimulikust loogikast pärinevat suudetaks vastu võtta. Siin ei ole siiski juttu maapealsete "piirangute" kõrvale jätmisest, et pühenduda kõrgematele teadvustasemetele. Vastupidi, kõrgemad teadmised tuleb vastandada maise teadvuse ja eluga, kuni maailm on muutunud.** Selgus säilib või tuleb alles siis, kui inimesel on teatud küsimustega suhe, mis viib teadmatusest spekulatsioonide, oletamiste, teooriate ja veendumuse kaudu teadmiseni ja on oluline arengubaas. See erineb õndsusepüüdlusest, mida võib leida mõnes vanas vaimulikus koolkonnas.

See kõrgem mõttetase mäejutluses (vt ka järgmist peatükki) on eriti suunatud inimestele, kes ei taha seda kasutada üksnes isikliku vaimuliku elu ümberkorraldamiseks. Teerada on esmalt suunatud isiklikule elule, kus inimene võib alustada partneri või "ligimese" otsingut, nagu kirjeldatakse peatükkides "Ristimine" ja "Vaikus kõrbes". Teadvuse avardamine kaasab ka mehe- naise suhted, tundlad sirutatakse välja täiendava inimestevahelise psühholoogilise lävimise suunas. Sellele viidati peatükkides "Kaana pulm" ja "Vaatenurgad ...armastusele". Siinkohal pöördub mäejutlus selle psüühilise ja eetilise taseme juurde, mis avab taas tee laiahaardelisemate vaimulike eesmärkide poole, mis suudaks luua inimsuhetest osaduse. See vastab algelisel kombel helide suhtele intervallidesse, intervallide suhtele triaadidesse ja triaadide suhtele heliredelisse – tervikusse.

Teoloogias analüüsiti seoseid Vana Testamendi tunnistustega: nt *psalm 1 ja Jeremija 17:7jj. 4. Moosese raamatus 12:3* koos *Matteuse evangeeliumiga 11:20* nähti Jeesust Uue Moosesena. *Sakarja 9:9jj* kuulutuste põhjal "*...ning valitseb merest mereni*" mainiti välja kuulutatud Jumala Riigi ülemaailmset tähtsust.

Märkamatuks ei saanud jääda, et ta muudab oma mäejutluses Vana Testamendi seaduseid korduvalt millekski uueks: "*...ometi ma ütlen teile...*". See tähendab, et ta ei räägi nagu kirjasõna uurivad rabid vaid jumaliku läkituse teadvusest. Just selline prohvetlik ja messianistlik omadus oli vaidlusaluseks nendele, kes pärinesid Vanast Testamendist.

Saksa- ja ingliskeelsel veebilehel on siinkohal tsiteeritud katkendit Matteuse evangeeliumi 5. peatükist: õndsakskiitmised ja maa sool.

[Tagasi veebilehe sisukorda](#)

Kristuse kirkastamine Tabori mäel (*Matteuse 17*)

Paljud Jeesuse tegudest on sümboolsed välised märgid tema sisemisest "kirkastumisest", alates vestlusest Nikodeemusega (*Johannese 3*) ja jätkates *mäejutlusega*, kuni pimedana sündinud mehe tervendamise ja mäel viie tuhande toitmiseni välja. See kirkastumine on osaliselt seotud ida mõistega "suur valgustus". Inimvaim valgustub. Siinkohal viitab see siiski lähemale ühendusele Jumala ja Tema vaimuga. Jumalat mõistetakse siinkohal mitte üksnes absoluutse printisiibina, vaid ka isikuna, kes on reaalne nii Jeesuse kui tema järgijate jaoks.

Lihtsalt "positiivne mõtlemine" – kui seda ei kasutata egoistlikult ega suurushulluses ning ilma tehniliste manipulatsioonideta – võiks kindlasti viia mõtlemist seisundisse, mis on lähedal sellele, mis tuleb Jumalalt. Niiviisi võiks see meid Jumalale avada. Taolist mõttesuunda esindav kirjandus pole seda siiski piisavalt hoolikalt arutanud, mistõttu võib see sageli lõppeda enesepettusega.

Igal juhul pole tegemist veel "kirkastumisega". Kirkastumine ei tähenda lihtsalt positiivsete programmide lisamist inimese enda hämmeldavasse segadikku vaimsetest "programmidest", nii et tekib positiivsete programmide ülejääk, mis on täiesti võimalik harjutus. Ent kirkastumine harutab kõik segadused lahti, minnes tagasi vaimulike algete juurde, mis on vabastatud mõistuse moonutustest ja eksitavatest hinnangutest. Kõiges saab nähtavaks kõrgem jumalik kord. Seda laadi küpsus on kõrgema taseme psühholoogiline puhastusprotsess, mida nimetatakse peatükis "Püha innukus". Arusaamise elementaarsemalt tasemelt saab kõik selgeks. Otsene äratundmine või arusaamine ei ole mõtlemine. See lihtsalt tuleb, mõeldes või mõtlemata, seda ei saa esile kutsuda ning see teeb meid vabaks. Mõttemaailma ei ole kõrgema tarkuse saavutamiseks enam vaja alla suruda, nagu mõned mõttesuunad on püüdnud teha.

Meie mõtlemine on vabastatud instinktilaadsetest reaktsioonimustritest ja kontrollitav analüüsiv ja sünteesiv mõtlemine muutub kergemini kõrgema mõistuse tööriistaks. Siis mõistame ka, milline käitumine millises olukorras sobilik on.

Võib oletada, et Kristus ise ei pidanud kõrvaldama seda tuumust, mis eraldas normaalset inimest sellest teadvusetasandist. Sellest hoolimata pidi ta kogema üha suurenevat selgust, kirkust. Hiljem palus ta oma nn ülempreesterlikus palves seda kirkust, mis tal oli enne maailma rajamist Jumala juures olnud.

Mõned teoloogid interpreteerivad kirkastumist ja Peetruse usutunnistust samaaegse juudi lepituspäeva või ka sellele järgneva lehtmajade püha tagapõhjal. (Lepituspäeval ütles preester templi kõigepühamas paigas ainukese korra aastas välja Jumala nime.) Teised nägid seost Moosese tõusmisega Siinai mäele (2. Moosese raamat 24:16).

Saksa- ja ingliskeelsetele veebilehtedele on lisatud katkend Matteuse evangeeliumi 17. peatükist.

Küsimus:

Kas mul on võimalik Jumala abil oma mõtteid mõistuse meeles uuesti korrastada ?

[Tagasi veebilehe sisukorda](#)

"Imede" küsimus

Jeesus ei tegutsenud kellegi sensatsioonihimu rahuldamise eesmärgil. Ta ei tegutsenud ka selleks, et sundida inimesi väliste sündmuste abil uskuma. Kogu tema teekonda juhtis sisemine selgus, mida igal konkreetsel juhul teha – ja mitte "selle või tolle asjaolu tõttu, et seda või toda mõju avaldada". Tervendamised olid sageli "märgid", mis tähistasid midagi suuremat ja fundamentaalsemat. Hingamispäeval üht pimedana sündinut tervendades vastas Jeesus, et mees pole pime oma pattude tõttu, "vaid et temas saaksid avalikuks Jumala teod" (*Johannese 5: 6-9; Johannese 6; Johannese 9, 3 ...*).

Samas olid vanade mõtteviiside segilöömine ja selliste tegude sügavama tähtsuse üle järelemõtlemine kindlasti soovitud kõrvalnähuks. Jeesus tunnistas tõsiasja, et on olemas inimesi, kellel on tarvis jälgida, loendada, mõõta ja kaaluda, justnagu Toomas, kes esindab jüngrite seas "loodusteaduslikku tüüpi". Kui talle anti võimalus katsetada, kas tema ees seisis tõesti Jeesus Kristus, sõnas Jeesus: "Ära ole uskmatu, vaid usklik!" (*Johannese 20: 19-29*). Jeesus tahtis, et Toomas rakendaks oma uut kogemust nii ausalt ja sügavalt mõtiskledes, et tema kahtlused kaoks ja talle midagi koidaks. Tõsiasja, et Jeesus pidi seda hiljem siiski ütleva, ei tähenda, et Toomas

oleks olnud skeptik, keda nüüd "tabas" väline reaalsus ja keda "sunniti uskuma", koguni karistuse kartuses. See tähendab pigem seda, et isegi pärastpoole säilitas Toomas oskuse jõuda iseseisvalt uute veendumusteni. Seda laadi tegelemist tõsiasi ja mõtetega ei mõisteta siin hukka, nagu mõned tõlgendajad on inimteadvuse mittetundmise tõttu valesti aru saanud. Sellele vaatamata pidi Toomas siiski õppima, et peale füüsiliste faktide on ka teisi viise enese veenmiseks.

Jeesus teadis, mis Toomase jaoks õige on. Ta ei tahtnud kedagi sundida. See oleks sarnanenud liialt kohtuga ja pole mõtet provotseerida millestki loobuma inimest, kes pole valmis veel otsust langetama.

Ka "Tooma evangeelium" on väärt lugemist. See on apokrüüfiline kogumik Jeesuse täpseid tsitaate. Pole tähtsust, kas kirjapanijaks oli Toomas ise või mitte. Seda teksti tunnustasid ka vaimulikud kristlased Egiptuses ja mujal, välja arvatud mõned algkiriku õpetajad.

Samal moel ei olnud ka Jeesuse "imed" tema tegevuse raskuspunktiks. Sageli tegi ta neid vaid abistamiseks, kui temalt seda paluti, ilma rahvahulkade kogunemisteta, ning ta "käskis" inimestel neist vaikida.

Kui tänapäeval püüavad muuhulgas Bultmanni "demütologiseerimisteoloogia" koolkonna teoloogid neid imesid siiski olematuks seletada kui pelgalt sümboolseid kirjeldusi, on ikkagi selge, et nad kohandavad lihtsalt oma ideesid 19. sajandil tavalisele mehhaanilisele vaatele maailmast ja inimloomusest ega võta arvesse isegi hilisemaid teaduslikke voole. Hilisemad suunad kvantfüüsikas, bioloogias ja biofüüsikas nagu loodusmeditsiin ja parapsühholoogilised uuringud, astrofüüsikas jne on ammugi jõudnud arengustaadiumisse, mis eemaldab piiblisündmustest "mõeldamatu". See ei pruugi tähendada otsingut "Jumalatöestuse" järele, selle eest vastutavad muud sfäärid kui loodusteaduslikud.

Sellel teoloogilisel suunal on õigus vaid ühes asjas: teaduslik tõestatavus ei ole usu eelduseks.

Vana prantsuse "valgustusfilosoofia" ühekülgsuse aeg on ümber. Ka loodusteadlased on nüüd suutelised uskuma ilma skisofreenikuks hakkamata. Ajal, kui inimesed ei kõhkle uskumast parapsühholoogiast tuntud fakte, nagu individuaalsed võimed distantsilt lusikaid väänata, leidub mõnedele šarlatanidele vaatamata siiski piisavalt tõestusmaterjali. Oleks absurdne Jeesuse Kristuse puhul selliseid võimeid eitada. Jeesus tegutses teistel põhjustel, mitte lihtsalt lusikaväänamise lõbu pärast. Tänapäeval oletavad paljud erinevad kogemused, et Jeesus suutis tegelikult käsutada kõiki loodusjõude – ja et just täna on oluline seda fenomeni avatud silmadega vaadelda, et täiustada meie kaasaegset vaadet inimesele, holistlikku, ühtlustatud või kristlikku tervendamist jne. Jeesuse vaatlemine sellisest vaimulikust vaatevinklist ei vastandu ettekujutusele Jeesusest kui "Inimese Pojast", kes tahtis anda üksikisikule ja tema ühiskondlikele suhetele või kogudusele nähtavat eeskuju. Sageli ajendas ainult selline ilmne vasturääkivus keelduma "imesid" uskumast, sest inimesed mõtlesid siis, et nad peavad inimlikust ja sotsiaalkristlusest eemaleviivad tendentsid eemale tõrjuma. Tegelikuses on vaja mõlemaid, et anda ligikaudset pilti Jeesuse tegelikust (konstruktiivsest) "radikalismist" ja tema seosest Looja tahte ja seepärast ka väega.

(...) **Energia ei ole siin abstraktne jõud, see on samal ajal Kristuse olemuse mõju.** Näiteks idamaade joogas peetakse energiat sageli millekski isoleerituks. Tänapäeval võib tervendamist teostada ka algses mõttes palve kaudu ja suhtes inimese sisemusega, mis on seotud Kristusega, kes soovib inimestele tervenemist ja täielikumaks saamist, kes siis hakkavad tegema Kristuse tegudest hoopis "suuremaid tegusid" (Johannese 14: 12-13).

Ent vaimulik tervenemine iseenesest ja sellega seotud psühholoogilised ja vaimulikud edusammud sõltuvad siiski Jumala armust, mida ei saa esile kutsuda, ükskõik kuidas me selleks ka ettevalmistusi ei püüaks teha.

"Püha Vaimu andide" kohta vt ka 1 Korintlastele 12: 7-11, Apostlite teod 2: 17-20 ja peatükki "Nelipühi sündmus" käesolevas kirjutises.

[Tagasi veebilehe sisukorda](#)

Laatsaruse ülesäratamine surnuist

Oma õpetuse algusest kuni siia maani on Jeesus muutnud kõiki inimolevuse erinevaid kihte, millega iidset müstilist voolu olid tuhanded aastad maadelnud. See võimaldas teda järgiva inimese "ülitradlikul" sisemisel minal kehalise, hingelise ja vaimse elu kõrval esile tulla. Teisalt ilmneb aina enam võime alateadvuse üha sügavamaid ja vanemaid kihte puhastada, ühtlustada ja avardada.

lised egiptuse müsteeriumid teadsid teed mõistusest ja hingeelust füüsilise elutahte tradliku kokkuvõtmiseni. Laatsaruse ülesäratamisega surnuist tuleb esile veel üks sügavus. Kõigepealt sarnanevad mõned üksikasjad ilmselgelt mainitud egiptuse õpetustega. Tegemist oli vana praktikaga, kus inimene veetis kolm päeva seisundis, mida kaasaegses parapsühholoogias tuntakse nime all "Out-Of-Body-Experience", st kehaväline kogemus, justnagu lendamise unenäos, aga tradlikult. Keha lamas seal ja tundus olevat surnud. Taasärkamisel oli inimesel sisemine kindlus, et pärast füüsilist surma eksisteerib ta hingelis-vaimse olendina edasi. "Hierofantos" (preester) pidi kontrollima, et inimene ärkas füüsilises kehas hiljemalt kolme päeva pärast, enne kui see hakkas lagunema. Just seda räägitakse meile loos Laatsarusest – nelja päeva pärast ta "juba haises". **Nii pidi äratusjõud tungima sügavamale, mõjutades ka füüsilist ainet**, et teda tagasi tuua. Piiblisündmusi läbib tendents, mis näitab, et kristlikku hoiakut võib ära tunda ka just füüsilises maailmas ja praktilistes tegudes. Sellele tendentsile on alles tänapäeval uuesti tähelepanu pöörama hakatud, pärast seda kui eelmiste sajandite müstitsism tungis enamasti vaid intellektuaalsesse-hingelisse kihti.

Kõikide religioonide õpetused elust peale surma pärinevad tõenäoliselt pigem sellistest kogemustest, kus tuntakse end olevat väljaspool materiaalselt keha, kui filosoofilistest spekulatsioonidest, mis ei vastanud muinasaja, eelajalooliste ja antiigi inimeste teadvuse tasemele. Sobivama seletuse leiab *Jean Gebseri raamatust "Ursprung und Gegenwart" ("Päritolu ja nüüdisaeg")*. Ta eristab arhailist, maagilist ja müütilist teadvuse taset, mis eelnevad abstraktsele mõtlemisele ja hiljem ühtlustatud teadvuse tasemele. Kas murrangud nende tasemetel vahel olid vältimatud, on teine küsimus. Igal juhul on tänapäeval neid võimalik uurida. Ka R. Steiner rõhutab teadvuse vanemate tasemetel võrreldamatust tänapäeva teadvusega. Võib leida üksnes teatud sarnasusi tänapäeval üleskasvavate inimeste vanusegruppidega.

Võrdlused antiiksete initsiatsiooniriitustega, mis vanaviisi enam võimalikud pole, ei tähenda muide, et Laatsaruse surnuist ülesäratamine oleks olnud kõigi osaliste vahel väliselt korraldatud rituaalne tegu nagu Egiptuses. **Jeesus vabastas sageli oma teod kultuslikest reeglitest, mis olid seotud aja (nt hingamispäev), koha (nt tempel) või situatsiooniga. Taoliselt iseseisvuse positsioonilt kasutas ta siiski selliseid asjaolusid vahel tahtlikult ära, nt paasapühi (ülestõusmispühad), templit... . Nii võib Jeesus näidata eeskujuna, mida teha teatud trendidega nagu näiteks astroloogiliste seisukohtade, "energiakeskuste" ja riituste tunnustamine.** (Vt ka Marko Pogacniki raamatuid "Healing of the Heart of the Earth" (Maa südame tervendamise), "Christ Power and Earth Goddess" (Kristuse vägi ja maajumalanna) jne geomantilisest tööst, kirjastus Findhorn Press, Ühendatud Kuningriik, Šotimaa)

Laatsaruse ülesäratamise tõttu (*Johannese 10:39-11*) muutusid Jeesus ja teda ümbritsevad inimesed tervikuna välismaailmale nähtavamaks. Jeesuse avardunud teadvus kaasab ka jüngrite ringi ja viljastab nii ka ühiskonda. Sarnane teadvuse avardumine võib ka tänapäeval Jeesuse järgijate juures esineda, kui nende tegevus rühmana väljapoole paistab.

Nüüd järgneb kannatuslugu. Juutide ülempreester räägib seosest Jeesusega toimuma hakkava ning rahva saatuse vahel (*Johannese 11*). Oma prohvetliku pilguga tabab ta õigesti ära, et Kristus sureb nende kõigi eest, kuid ta tõlgendab valesti, nagu hukutaks Jeesus ellu jäädes rahva. Selleks on tarvis teadvuse taset, mis ületab mõtlemist ning on võimeline haarama protsesse ja nende konteksti üheaegselt. Taoline oskus tuleb omandada, see ei ole kaasasündinud ja koolides seda ei

õpetata. See pole ka sama kui instinktiivselt esilekerkivad pildid. Sügavaimal asetsevad põhjused paljastatakse, lahustatakse ja luuakse. Negatiivsed või muud mõtted ei talletu enam pooleldi teadlikult, nad ei saa enam kuhjuda probleemistruktuurideks, mis mõjutavad sügavalt, kuni füüsiliste protsessideni välja. Isegi retrospektiivselt lahenevad need probleemid aeglaselt, kui inimesed neid seadusi järgivad. Tee vabasse, loovasse tulevikku on siis avatud.

Inglise- ja saksakeelsetele veebilehtedele on lisatud katkend Johannese evangeeliumi 11. peatükist.

Veel algkristliku kirikuisa Aleksandria Clemensi käsutuses oli laiendatud "salajane" versioon Markuse evangeeliumist. Tema sõnul oli see "vaimulikum evangeelium neile, kes seisid täiuslikkuse teel" ning aitas kaasa nende "edusammudele äratundmise saavutamisel". Siin on lisatud Markuse ja Peetruse märkmeid, mis räägivad ka Laatsaruse surnuist ülesäratamisest, mis laialdases kasutuses olevates evangeeliumides puudusid. Ainult apostel Johannes ja tema jüngrid arutasid selliseid juhtumusi ühes evangeeliumis avalikult. Clemens nimetab Kristust "müstagoogiks" või "hierofandiks", st inimeseks, kes juhib ja pühendab inimesi müsteeriumidesse, usu saladustesse – uutesse kristlikesse "müsteeriumidesse", mis erinesid vanadest müsteeriumikultustest. (*Vrd prof Morton Smith "The Secret Gospel..." - Salajane evangeelium; mis igatahes ka kahtlaste järeldusteni viis.*)

Küsimus:

Kas mul on võimalik kogeda, et Jumal aitab ületada elu ja surma, nii nagu ka päevast teadlikkust ja und ?

[Tagasi veebilehe sisukorda](#)

"Lambad"

Mõnda aega pärast jalgade pesemist võrreldakse Kristusega seotuid "lammastega" (*Johannese 10: 11-18*), just nagu Kristust ennast kutsuti teisel "Jumala Talleks". Siin rõhutatakse jüngrite (omandatud) avatust, eriti Kristuselt tuleva suhtes, mis sarnaneb ka Kristuse ja Jumala vahelisele suhtele. Ehkki küps isiksus, võib inimene nüüd end tunda puhta lehena või justkui laps. Tõelised edusammud viivad tagasihoidlikkusele – isegi kui ikka ja jälle uhkust ületada tuleb. Kasvab arusaam, et kõigil inimestel on suhtes Jumalaga tähendusrikas, kuid viimselt siiski väike roll. Seda võib nimetada alandlikkuseks, seda küll vabas ja vaimulikus mõttes, mis ei ole maiste autoriteetide suhtes orjameelne. Seda mõisteti sageli valesti.

Pole juhus, et Kristus ütleb samas peatükis: "Mina olen uks". Kes iganes avab oma olemuse / oma südame Kristusele, avaneb nagu uks, mis viib Jumala juurde, mis on eelduseks kõigele järgnevale.

Jeesus vastandab "lambaid" ka "sikkudega" (nt Matteuse 25: 32-33).

[Tagasi veebilehe sisukorda](#)

Kristus "peseb jalgu" ja Maarja Betaaniast võiab Jeesust

Ülejäänud evangeeliumid esitavad üha sagedamini sümboliseid sündmusi, millele ei järgne üksikasjalikumaid õppetunde. Hiljemalt siinkohal võime unustada kommertslikud lood "[Koogu tõde Jeesusest](#)", mille lõpus me ikkagi midagi ei tea. Ehkki välised teadmised võivad siin abiks olla, viib otsustuseni siiski ainult meditatiivne vaatlus. Teistele võib see tähendada vaid ergutust nende endi püüdlustes arusaamisele jõuda ning ükski preester ega ajaloolane ei saa meid sellest otsingust vabastada.

Jalgade pesemisest (*Johannese 13: 1-20*) kirjutatakse Piiblitekstis kui puhastamisest. Kuna selliste "esoteeriliste" lõikude tähendusest saadi vaevu aru, ei tahetud neid muuta ja vähemalt need jäid

tsenseerimata. Asjassepuutuv isik on "üleni puhas", nii et jutt ei ole ainult jalgadest, vaid nende sümboolsest tähendusest inimese juures tervikuna. Paljudes kultuurides oli selline analoogiates mõtlemine tavaline. Samu funktsioone võib leida inimorganismis, st mikro- ehk mesokosmoses (meso = keskmine) ja ümbritsevas looduses, mis kuulub makrokosmose juurde. Jalad osutavad maa poole ja nende liikumine järgib taht. Mis tahes teed inimene "läheb", nõuab see (vaba) tahteotsust. Tahte puhastamist – siin Jumala poolt – ja selle vastandlikke hundirattaid – siin Kristuse poolt – näitlikustatakse siin jalgade pesemisega. Jeesus hindab ka häid tegusid palju enam kui kristlikku sõnadetegemist (*Matteuse 25: 31-43...*).

See tegu, nagu ka kõik järgnevad sündmused, ei olnud üksnes eelnevatel aastatel antud impulsside tühipaljas kordamine inimese erinevate vaimulike valdkondade puhastamiseks. Kõik allus tõsiasi, et Jeesus teadis – tema aeg on tulnud ja tema jüngrid peavad saama piisavalt küpseks, et levitada "seda midagi" iseseisvalt laiematele rahvahulkadele. Enam ei ole eesmärgiks ainuüksi nende endi isikuomadused – käesoleval juhul nende hea tahe – nende sisemise mina üha tugevneval juhendamisel, nagu oli olnud siimaani. **See kõrgem, isetu "mina" – nüüd ühendatud "isikuga", võib nüüd saada üha enam üheks selle "Kristusega, kes meis kuju võttis" kui "minade mina".** Elu ei ole enam lihtsalt "isiklik saatus".

Taolist kogemust võiks kirjeldada järgmiselt: selle teo sisemise mõistmise tulemuseks võib olla selline puhtus, et kõike saab sellest saadik kontrollida otsesemalt oma sisimast allikast läbi oma olemuse erinevate kihtide. Kõigepealt tuleb aga tahe. Tunnetus ja mõistmine täiustuvad järkjärgult, nii et inimene on siis võimeline lähemalt selgitama oma impulsside põhjust. Ka meie suhe Jumalaga järgib kasvava lapse sammudega analoogilist rada. See ei tähenda, et see uus arenguetapp kulgeks mõtlematult. Eetilise tunnetuse ja selge äratundmise areng on juba selgelt alanud. Kõik, mis veel puudu, on selle tunnetuse ja mõtlemise edasine täiustamine Kristuse vaimus, mis tahte valdkonnas juba vastu võetud on.

Veel üks viis kogeda neid raskesti kirjeldatavaid etappe on seotud meie enda teadvusega ehk pilguga, millega "(kaitse)inglid" või Kõrgem Mina vaatab inimelu. See (ingellik) Kõrgem Mina – nagu seda tänapäeval sageli väljaspool kirikuid nimetatakse – võib nüüd end näidata Kristusega ühendatuna ning läheb läbi ka muundumisprotsessist. Kogemused inglitega on osades tänapäeva uutest vaimsetest liikumistest üsna tavalised, samas kui kristlased sageli kahtlevad nende olemasolus vaatamata Piiblile, rääkimata küsimisest, kuidas on lood meie "kaitseingliga", nagu teda rahvakeeles kutsutakse, ja kuidas selline side võiks välja näha. Ent Kristus esindab inimese kuju saanud, individuaalset olemust ja elusaavutuste alalhoidmist, kui inimene end "inglite" isikupäratule energiaväljale avab. Inimene, kellel on sellised kogemused, ei ole veel täiuslik. Esmase mõistmise sellest andis Kristus jüngritele juba sündmusega, mida kirjeldatakse *Johannese 1*. Mõned vaimulikult orienteeritud inimesed leiavad, et kogemus kaitseingli(te)ga on kõige olulisem ja pärast seda tõmbuksid nad maistest tegemistest kõrvale. Tegelikult eeldab nende valdkondade uurimine rohkesti juba saavutatud stabiilsust, et kõik ei lõpeks illusioonide rägastikus. Selles etapis võib alata laiahaardelisem maise elu läbistamine vaimu poolt. Vihjena võib mainida, et nt R. Steiner vaimu uurijana omistab siiani inimesele veel kauaaegset arengut maa peal, samuti arvavad ka mõned teised suunad. Pealegi on sellised praktikad nagu hüpnootilis-spiritualistlik "vaimude manamine" hoopis midagi muud kui see arhetüüpiline põhiline kogemus inglitega. Samal ajal püüdlevad inimesed aga selle poole, et olla oma igapäevaelus inglitega ühenduses, ja sellesse tuleb suhtuda tõsidusega.

Jalgade pesemise puhul on siiani vaevu tähele pandud seost *Johannese evangeeliumi 12. peatükiga*, kus **Maarja Betaaniast võib Jeesust sümboolselt ja kuivatada tema jalgu oma juustega**. Kas ta teeb seda lihtsalt inimesena või esindab ta tegelikult Jumala naiselike aspekte, nagu võib teisel öelda Jeesuse ema Maarja või Maarja Magdaleena kohta, kes ei ole ilmselt identne Maarjaga Betaaniast? Miks see episood eelneb "jalgade pesemisele"? Feministliku kogemusteoloogia – ehkki vastukäivate – lähenemiste jaoks leidub siin kindlasti avastamata või üksnes osaliselt avastatud aardeid. Nt katoliku kiriku "viimset võidmist" võib vaadelda kui selle vahejuhtumi meenutust.

Veel enam, on märkimisväärne, et jalgade pesemine ei olnud vaid Jeesusele mõeldud, vaid ka jüngreid innustati üksteise jalgu pesema, just nagu viimne õhtusöömaaeg anti – esialgu – algkogudusele üleüldise preesterluse tähenduses. See tahe elada Jumalas, mida täiustas jalgade pesemine, **avardub üle inimese enese olemuse ümbritsevateni**, esmalt sellele, kelle jalgu parasjagu pestakse ja seejärel teistele ja kõigile jüngritele, kellega ta vastutust jagab.

Jalgade pesemist võib mõista ka kui teiste teenimist. Üksnes taolise jalgade pesemisega "on neil osa temas" (Jeesuses), nagu Jeesus seda nimetab, kriipsutades alla selle sammu laiahaardelist tähtsust. Seda võib võrrelda noortega, kes ütlevad: "Ta käib minuga" (st on minu tüdruk/poiss), mis on vähemalt sellel hetkel nende jaoks kõige olulisem. "Jalgade pesemine" ei tähenda enam, et inimesel "on suhe", vaid et ta "on elavas suhtes". Jalgade pesemist võib mõista vaid kui "sammu edasi". Üksikasjad, kuidas seda väliselt praktiseerida, on vähemtähtsad. Ent mõeldes alkeemilisele praktikale, kus väliseid tegusid kasutatakse näitliku õppevahendina inimese sisemistest hoiakutest ja protsessidest, on see tegu arusaadav – kui selle juurde kuuluv sisemine hoiak on olemas. Isegi tegutseva preestri mõeldavast äärmiselt õigest hoiakust ei piisa, see hoiak peab olema inimesel enesel. Sama kehtib ka *viimse õhtusöömaaaja kohta (vt ka järgmist peatükki)* – teoloogilistel koolkondadel ei ole selle erinevate aspektide kohta ühist arvamust. Nende seisukohad võivad isegi õiged olla, aga seisukohta inimese teadlikust muutumisest ei ole siiski piisavalt hinnatud ei katoliku ega protestantlikes kirikutes.

Ehkki lihtsamate õpetuste puhul olid viis tuhat inimest siiski võimelised nende tähendusest aru saama ning hiljem võisid viissada või seitsekümmend õpetuse raskematest etappidest osa võtta, siis jalgade pesemisest võtsid osa vaid üksteist jüngrit – need, kes olid Jeesuselt palju õppinud ja olid piisavalt hästi ettevalmistatud, et nad võisid sellest aru saada. Võib-olla polnud Juudas selleks veel võimeline. Jeesus ei jaganud kõiki õpetusi otsekohe kõigile välja, vaid tegi seda järk-järgult. Samal ajal võivad mitmed üksikisikud teha edusamme, suunates oma mõtisklused sündmustele kuni ristilöömiseni. Seda püüdsid roosikristlased. Jalgade pesemist, piitsutamist, okaskrooni päheasetamist, ristilöömist ja haudapanekut, ülestõusmist ja taevaminekut kutsusid nad kristlikeks initsiatsioonideks. Hilisemasse sügavamasse mõistmisse ülekantuna tekkisid sealt ka seitsme päeva nägemused "alkeemilisest pulmast" ("*Chymische Hochzeit des Christian Rosenkreutz*", ilmunud 1616. a. Saksamaal luteri teoloogi J. V. Andreae sulest, kes maskeeris selle satiiriks või muinasjutuks).

Enamikul juhtudest ei viida esmakordselt – kas siis mediteerides või nägemuses – kogedes seda sammu lõpule. Inimeksistents võib kõigi oma talentidega paljudesse suundadesse sirutada. Sellele võivad järgneda edasised sammud, kattuda eelnevate sammudega, ent uued omadused arendatakse lõpuni välja alles siis, kui neile eelnevad sammud, millel nad põhinevad, on lõpuni välja arendatud.

Võidmisele Betaanias järgneb *Johannese evangeeliumi 12. peatükis* Jeesuse võidukas sissesõit Jeruusalemma kui Messias. Pärast jalgade pesemist Johannese 13-17 kuulutatakse ette, et Juudas Iskariot annab Jeesuse ära, siis tulevad hüvastijätukõned ning Jeesuse palve tema enese ja jüngrite eest.

Teoloogid nägid jalgade pesemises sageli iseloomulikku sümboolset tegevust, mis viitab lähenevale ristilöömisele; või puhastava Jumala armastusega teenri näidet. Aga seda kuulutati ka kui vahetult mõjuvat tegu.

Inglise- ja saksakeelsetele veebilehtedele on lisatud katkend Johannese ev. 13: 3-15.

Küsimus:

Kas tahaksin Jumalat paluda* - kui võrd ma seda veel teinud ei ole - et hea tahe suhtest minu vastasolijaga minule igiomaseks saaks - ka siis kui see on raske ?

*Hiljem - palumise (palvetamise) asemel - uskuda, st olla selles veendunud. Veel hiljem kogeda Jumala tööd (armu).

[Tagasi veebilehe sisukorda](#)

Viimne õhtusöömaaeg, võidukas sissesõit, kinnivõtmine ja piitsutamine

Jeesuse sissesõit Jeruusalemma oli võidukas, teda austati kui töötatud Messiat (*Johannese 12: 12-19*). Paadunud preesterkond teadis, mil moel vajutada rahva "vaimsetele nuppudele", et pöörata nende meelsust kohati negatiivseks. Inimesed, kes on teadlikud oma negatiivsusest ja ükskõiksusest ning püüavad neid mõjusid muuta, on võimelised muutuma stabiilsemaks ja tulema Jumalale lähemale. Neid ei ole enam nii lihtne manipuleerida massisugestsiooni ja väliste negatiivsete jõududega, mille reaalsust võib näha ka mõnede 20. sajandi massiliikumiste juures.

Kinnivõtmise ajal (*Johannese 18*) kukkusid sõdurid esmalt maha. Kristus näitas, et ta ei olnud nende kontrolli all. Sellele vaatamata laskis ta pärast seda vabatahtlikult kõigel endaga sündida.

Piitsutamine (*Johannese 19: 1*) tabab Jeesuse selga. Inimese "keskpaik", ka tema tundeelu ja jõud ületada emotsionaalset kannatust on omadused, mis võivad üles kerkida meditatiivse mõistmise ajal – see ei ole passiivne, meelegeitel kannatus. Sellest hoolimata räägivad kõik kristlikud müstikud Jeesuse valust, mida nad vabatahtlikult või sunniviisiliselt oma hinges kogesid. Kristus ei kibelenud selle valu eest põgenema, ehkki ta oleks kindlasti võinud seda teha – nagu india meistrid, kes praktiseerivad Pratyahara't, mis tähendab meelte tagasitõmbamist. Pigem võib siin tunnetada teadvuse avardamist ka teiste kannatuste suhtes.

Võib nimetada, et see polnud kogu tõde, kui Jeesuse piitsutamine muudeti teatud "initsiatsioonisammu", tänapäeva inimese arenguetapi sümboliks teel suuremale täiuslikkusele. Tundub, et Jeesus alustas seda sammu juba **viimisel õhtusöömaajal pärast võidmist Betaanias** (*Matteuse 26: 26-29*). Viimne õhtusöömaaeg on sobilikum sümboliseerimaks seda, mis Jeesus kannatavale inimkonnale annab. Leib esindab Jeesus Kristuse olemust (ja hinge), "Jumala Sõna". Vein esindab Kristuse jumalikkude vaimu, mis annab sellele Jumala sõnale elu altruistlikuks tööks. Katoliku kirik rõhutas leiva ja veini muundumist Jeesuse ihuks ja vereks, samas kui protestantlikud kirikud rõhutasid Jeesuse mälestamist. Ühest küljest on mõlemal õigus. Teadlased on leidnud, et isegi katolikus kirikus elementaarse "püha vee" puhul on vee molekulide nurk muutunud. Kõige olulisem vaatenurk on siiski muutus õhtusöömaajast osavõtjas eneses, häälestudes sellele, mis Jeesus Kristuse muutunud ja muutvast "ihust ja verest" tegelikult kiirgab. Seega oleks hea seda kirikutes praktiseerida suure keskendumisega. Osad on proovinud isegi ainult vaimselt – ilma leiva ja veini nähtava abita – sellele häälestuda ja tundnud ka mõju, mida on aga tunduvalt raskem saavutada. Kui keegi soovib viia läbi õnnistatud einestamist, ilma väitmata, nagu see oleks kiriku "püha sakrament", võib seda kutsuda "Agape'ks" – armastussöömaajaks. Piitsutamist võib mõista võhiklike võimude karikatuurse vastusena sellele, mis tegelikult oli juba toimunud, ning see ei pea mediteerimisel keskset rolli mängima. Sama võib öelda ka järgneva okaskrooni päheasetamise kohta. Vanad kristlikud esoteerilised õpetused oma vahel ühekülgse rõhuasetusega kannatusele suhestuvad nende uute arusaamadega samamoodi nagu mõned Ristija Johannese õpetused suhestuvad Jeesuse ja tema jüngerite uuemate õpetustega. Igaüks on vaba otsustama, kumba teed pidi ta minna tahab.

Teoloogilistes diskussioonides esitati ka küsimus selle kohta, kas õhtusöömaaeg kujutas endast oma vormis juudi Pesachi õhtusöömaaga või kas Jeesus lunastas siinkohal ennast ette kuulutava tõelise "ohvrilambana" vana püha. Uut Jumala sidet inimestega (Uus Testament) läbi Jeesuse (*Luukase 22:20*) nähti seotuna lähtuvalt 2. *Moosese Raamatust 24:8; Jeremija 31:31-33; Jesaja 53:12*. Leivas nähti eelkõige Jeesuse isikut, veres täielikku tervendavat andumust. Teised kahtlesid algpärilise algupärasuses (nn Jeesuse lisatud sõnad õhtusöömaajal) - mis ei ole eriti tõenäoline arvestades nende kuuluvust varaseimate kirjade juurde.

Saksa- ja ingliskeelsetele veebilehtedele on siin lisatud tsitaat Matteuse 26: 26-29.

Küsimus:

Kas tahaksin - kuivõrd seda veel kogenud ei ole - paluda Jumalalt võimet teistega südamlilikuks koostööks* - ka siis kui see nõuab hingelisi muutuseid ?

Okaskrooni päheasetamine ja hüvastijätukõned

Kuna piitsutamine oli minimaalne karistus, mida harilikult kasutasid roomlased, ei ole tõlgendus kristluse-eelsete müsteeriumikultuste sümbolika abil nii silmnähtav. Seevastu okaskroon (*Johannese 19: 2-3*), hiljem neist müsteeriumitest pärinev sümbol, ei olnud tavalise Rooma seaduse osa. Seda võib muidugi vaadelda ka iroonianana – okkad kulla asemel. Jääb siiski küsimus, kuidas sõdurid nii täpselt müsteeriume kasutasid, ehkki nad ei pruukinud seda tol hetkel teadlikult teha. Paljud Rooma sõdurid olid müsteeriumikultuste järgijad, aga isegi kui nad oleksid olnud teadlikud välisest sarnasusest, poleks nad ikkagi olnud võimelised taandama Kristuset sellele kogemusele, mida nemad tundsid.

Kui kuldne kroon oleks sümboliseerinud maist võimu – mitte tingimata negatiivses mõttes –, siis Kristuse jaoks sümboliseeris okaskroon teatud õpetajameisterlikkust, millel maises elus väärtus puudus. Okkad tungisid ta pähe. Siin pole tegemist üksnes valuga, vaid ka jõuga ületada vaimset ahastust, mida Kristus välja ei näidanud. Märke sellest võib näha vaid hetkel enne seda, kui ta lõplikult otsustas lasta "seda karikat" endast mitte mööduda. Piitsutamise ja okaskrooni päheasetamise puhul leiame vihje, et see on jalgade pesemisega alanud teeraja jätkumine. Ka tundeelu ja mõistmine tõusevad vastuseisule vaatamata pühitsetutena esile.

Varem nimetatud pideva tendentsiga end ületada, mida on näha jalgade pesemisel, piitsutamisel ja okaskrooni päheasetamisel, on seotud ka uued liikumised nagu rahuliikumine, ökoloogiline liikumine ja vaimsed liikumised, mis soovivad "maad tervendada".

Nii nagu piitsutamine, oli ka okaskrooni päheasetamine reaktsioon, kehv koopia sellest, mis oli juba toimunud. Seesama hetk, mis väljendas positiivsest vaatevinklist seda vaimset avanemist, võimaldas tal end vaimselt ületada. See sisaldub Jeesuse **hüvastijätukõnedes*** – nt *Johannese 13: 31-17* ja kohtumistes Pilaatusega, nt *Johannese 19: 5**. (*"Ennäe inimest", mida võib meditatsioonis kogeda kui Pilaatuse aimdust Jeesus Kristusest kui lunastatud inimese prototüübist). Mitte üksnes jalgade pesemine ja õhtusöömaeg, vaid ka Jeesuse sõnad olid samaaegselt "teod".

Nende arusaamade valguses võib "kristlikest initsiatsioonidest või arenguetappidest" rääkides olla mõttekas pöörata rohkem tähelepanu neile positiivsetele elementaartõdedele.

**) Religioonide ajaloos tuli igal juhul ette naeruvääristatud isik või kuningas, kelle kui asenduisiku peale laeti rahva viha. Vanas Testamendis eksisteeris patuohvri sikk, kes pidi tasuma rahva patud (*3.Ms 16:15*). Mõlemal juhul mõjus see pigem sümboliseeriva rituaalina. Seetõttu püüdis traditsionaalne teoloogia kujutada Jeesust kellegina, kes alles oli võimeline tooma kõigi eest tõelist mõjuvat ohvrit. Mõned kriitilised teoloogid pidasid nende vanade ohvrikultuste heakskiitude tagapõhjal küsitavaks ohvrimõtet kui sellist üleüldse. See võis olla kergemeelne - aga nagu eespool näidatud, peitub nendes sündmustes rohkem kui lihtsalt enda ohverdamise seisukoht. Tegemist on ka tema eesmärgiga.

Küsimus:

Kas tahaksin paluda Jumalalt - kuivõrd see mulle veel teadlik ei ole - arukat läbikäimist gruppidega*, kuhu hulka ma kuulun - ka siis kui mul tuleb kõvasti töötada oma vanade mõtteviiside kallal ?

Tänapäeva vaated Jeesuse ristilöömisele ja surmale – nt *Johannese 19: 12-37* – varieeruvad isegi rohkem kui vaated teistele põhisündmustele tema elus, kõigepealt tähtsuse tõttu, mida kirikud sellele omistavad, ja teiseks seetõttu, et tõlgendajad tahavad kõike liigitada omaenda ideoloogia kohaselt.

Ehkki gnostitsistlikud** uskumused varakristluse äärel tahtsid tegeleda Kristusega, ei suutnud nad oma antiikkreeka tausta tõttu uskuda, et nii suur valgustatu võiks sündida naisest ja siis surra. Seepärast arvasid nad, et ta tegi end nähtavaks "näilise ihu" abil nagu inglid või mõnede idamaiste vaimsete õpetajate vaimud, kui uskuda nende järgijaid. See näiline ihu ei olevat olnud surelik, vaid lõpuks lihtsalt lahustunud. Nende õpetustes hinnati füüsilist maailma ja materiat kui igavesti kurja ja seetõttu polnud miski nende mõtteist kaugemal kui oletus, nagu läbinuks Jeesus tavalised maised eluetapid või läbistanuks need etapid oma valgusega. **) Terminit "gnostitsistlik" kasutatakse siin erinevalt "apostellikust gnoosisest", nagu kinnitas koguni sektikriitik *F. W. Haack*. Sellistes õpetustes oli siiski palju ühiseid kokkupuutepunkte, nt tunnustas gnostiline "Tõe evangeelium", et Jeesus naelutati ristile.

Esimestel sajanditel elanud inimesed, kellel oli käepärast rohkem materjali või negatiivseid hoiakuid, levitasid ka legende, nt nagu oleks Jeesus olnud Rooma sõduri abieluväline poeg, mis oleks tolaegseid moraalinorme arvestades olnud äärmiselt halb. On ka spekulatsioone, nagu poleks Jeesus tegelikult surnud ja hoopis tagasi elule tohterdatud. Mõned inimesed püüavad näiteks siia maani siduda ühe Jeesuse-nimelise vana mehe hauda Kashmiris Piibli Jeesusega. Kaasaegses kirjanduses kerkib esile veel üks "siiani avastamata, Euroopas asuv Jeesuse hauakamber". Siinkohal sobib märkida, et "Jeesus" (või ka Yehoshua, Jeschua, Jesat) ei olnud ebatavaline nimi. Näiteks tulevad apokrüüfilistes raamatutes (kirjutistes, mis ei kuulu Piibli "kaanonisse") ette mõned teised Jeesused, nt Jeesus Siirak, Jeesus ben Pandira. (...)

Selliste teesidega on osaliselt seotud ka vastuolulised uurimistulemused Jeesuse surilina kohta Torinos. Kord öeldi, et riide küljes olev õietolm pärineb Jeesuse ajast ja kodukandist, siis jällegi, et "keskajast". Mõnede sõnul on kujutise võinud põhjustada üksnes äkiline kõrget energiat sisaldav kiirgus ning keha äkiline lahustumine. Teiste arvates viitavad verejäljed sellele, et Jeesus veel elas, kui ta ristilt maha võeti. Viimased uurimistulemused näitavad jälle, et riie on ehtne ning kujutis tekkis ebatavalisel viisil. See võib olla inimestele abiks (vt eelpool olevaid märkmeid jünger Toomase tee kohta peatükis "Imede küsimus") jõudmaks arusaamisele, mis Kristusega juhtus. Müstik *Lorber peab* võltsinguks (ainult) "Jeesuse särki Trieris", seda ilmse eesmärgiga innustada inimesi otsima usku seestpoolt, mitte sõltuma leidudest ja reliikviateooriatest.

Taolised uuringud võivad siiski olla ajendiks tegema omaenda meditatiivseid uurimisretki, lastes aimata, et leidub midagi, mis ei sobitu ühessegi teadaolevasse skeemi elust ja surmast. Vt ka *Groenbold "Jesus in Indien – das Ende einer Legende" (Jeesus Indias – legendi lõpp)*. (...)

Nagu juba väitsime, on müstikute jutustused sageli abiks, kui tahame saada midagi teada eelnenud sündmuste loomu ja nende tähtsuse kohta inimkonna nüüdsele arengule. Mida enam kogemusi inimesel on, seda enam ta saab aru. Kristlike müstikute ja stigmate – Kristuse ristihaavade – kandjate vaatlused on sarnased, ehkki nad pole olnud üksteisega kontaktis. Sellistes jutustustes leidub ka sarnaseid lisadetaile Jeesuse kogemustest, mis Piiblis puuduvad, alates *Assisi Franciscusest* kuni *Padre (Isa) Pio* ja *Konnersreuthi Thereseni* välja. Kõik nad on ühel nõul, et Kristuse ristilöömine ja surm on sellesse maailma tõelise ja sügava jälje jätnud ning et ootamatu või ka teadlik ühendus selle sündmusega põhjustab neile kujuteldamatuid kannatusi, ent samas annab ka kujuteldamatu väe, mis ei kisu maha, vaid "tõstab kõik üles". Ristilöömise eksistentsiaalne iseloom, mis hõlmab kogu olemust, on selliste ebatavaliste inimeste eludes kindlasti lähemal kui nende eludes, kes lähenevad sellele vaid puhtintellektuaalselt. Elu ja surma küsimuse puhul on tegu rohkemaga kui lihtsalt üksikute olemistasanditega, mis võtavad protsessist vastastikku osa, kaasa arvatud põhimõtete ja saatuse loomise "põhjuslik" tase. Isegi inimesed, kellel on nõrgem müstiline side Jumalaga, kui tahes ebatäiuslikud nad ka poleks, võivad sündmusi kasutada meditatiivselt sillana reaalsusesse. Jeesus ütles temaga koos risti löödud kurjategijale, et too on varsti temaga "paradiisis", sel moel viidates, et tema teed on võimalik ka kiiresti mõista.

Inimeksistenti sügavaimate, depressiooni, kannatuste ja mandumisega seotud protsesside teadlik läbimine võib osutuda tõeliselt olemasolevaks võimaluseks mis tahes ulatuses. Ehkki see võimalus pole piiritletud aastaaja või geograafilise asukohaga, kus iidsed sündmused aset leidsid, tundub, et ülestõusmispühad hõlbustavad võimalust midagi kogeda. **Justkui oleks vanale, traditsioonidest ja aastaegadest tingitud kõdunemise ja uuenemise rütmile oma jälje jätnud täiesti uus "oktaav".**

Juba Laatsaruse juhtum näitab, et Jeesus ei tunnista enam vana lepingut, et füüsiline materia seab hingele ületamatuid takistusi. Sellest vaatepunktist ei ole igavesti kehtiv miski peale Jumala, ükskõik kui aeglane või lausa negatiivne see poleks, kõike on lõpuks võimalik muuta.

Mida sügavamalt või enam ebateadlik muudetav on, seda raskem on mõju avaldada.

Ristilöömise ning vahetult eelnevate sündmuste ajal on kannatuste ületamisjõu kõrval viidatud ka universaalsele teadvusele, nt sõnades ristil, mis kulmineeruvad lauses: "See on lõpetatud!" Universaalselt abistavat "**ohverdavat armastust**", mida võib seal tunnetada, ei väljendata piisavalt selle vana, peaaegu juriidilise vormeliga "inimkonna lunastus Jeesuse ohvri läbi". See on lähenemine, mis aitab intellektil selle tähtsusest aru saada. Algselt sobitasid kristlased selle tolleaegsete juutide ja teiste antiikrahvaste mõttemaailmaga, kus (loomade jne) ohverdamise abil sai võita Jumala soosingut. Vt ka altpoolt.

Samamoodi ei anna teised teoloogiad, mille raskuspunktiks on asjaolu, et Jeesus jäi oma põhimõtetele surmani kindlaks, piisavat selgitust kaasaskäivatele füüsilistele nähtustele nagu Kristuse ristihaavad ja vaegtoitumus. Vt nt *Thurston "The physical phenomena of mysticism" (Müstitsismiga kaasnevad füüsilised nähtused)* ja *Höcht "Von Franziskus zu Pater Pio and Therese Neumann" (Franciscusest Pater Pio ja Therese Neumannini) ning järgnev peatükk.*

Bioloog *Rupert Sheldrake*, kes on tuntud oma integreeritud lähenemise poolest, nt uute vaimsete liikumiste puhul, lõi teooria "morfogeneetilise väljast". Kui ühe saare ahvid omandasid uue oskuse, olid teiste kaugete saarte sama liiki ahvid peagi võimelised sama oskust omandama, ilma et neil oleks olnud omavahelist füüsilist kontakti. Peale juhuslikkuse pidi seal olema mingi jõuvälja mõju, mis ühendas sama liiki loomi omavahel. Kord küsiti Rupert Sheldrake'ilt, kas ta suudaks ette kujutada, et näiteks Jeesuse areng ristilöömise ja ülestõusmiseni võiks kiirata sarnast jõuvälja kogu inimkonna üle, mõtles ta selle üle ja vastas hämmastusega: "Jah, oletatavasti siiski mitte morfogeneetilist välja, vaid vaimset jõuvälja".

Isegi see ei ole "tõendus Jumala olemasolust", kuid mõned uued teaduslikud voolud pakuvad juba paremaid võimalikke lähenemisi sellele raskesti mõistetavale kontekstile kui teoloogiad, mis kas vaatlevad vanu õpetusi dogmaatiliselt või seletavad raskestimõistetavat olematuks.

Ristilöömisel on teatud sarnasusi – ehkki ta pole identne – vanade initsiatsiooniriitustega. Risti või puud, millele inimene riputati, leiab ka põhja poolt, nt müütides Odinist, kes rippus üheksa päeva puu küljes ning sai selle aja jooksul kõrgemate kogemuste võrra rikkamaks. Haua motiiv initsiatsioonipaigana oli megaliidiajastul, samuti keldi ajastul laialt levinud ning eriti märgatav Egiptuse püramiidikultuuris. Püramiide, sõltumata sellest, kas nad ka tegelikult olid matmispaigad – mida pole tõestatud, sest pelgalt raidkirjad annavad vähe teavet –, kasutati igal juhul kultuslikult, nagu ka keldi hauakünkaid. Kuna selle eitamiseks oleks tarvis eirata paljusid fakte, ei käsitle me seda praegu lähemalt. R. Steiner märgib ära, et mõlemad vaimsed teed, risti- (või puu-) ja hauamotiiv sulavad Kristuse puhul taas üheks.

Ristilöömise või "hinge kesköö", "müstilise surma", mahajäetuse (kõige poolt, mille külge klammerduda – seda on kõik tuntud kristlikud müstikud ühel või teisel viisil läbi elanud) sisemisel taaskogemisel on teatud sarnasus jooga tippkogemuse, Nirvikalpa Samadhi või nirvaana tühjusekogemusega. Kristlik müstitsism pakkus siiski kogemust, et selles tühjuses või selle taga eksisteerib "midagi", st Kristus või Jumal. Aurobindo näitas, et ka india viisil on võimalik minna

nirvaanast kaugemale. Kristlikul teel võib seda kõige taga olevat Jumala rikkust leida aga juba esimesest usuteel olemise hetkest alates, sest maise tsükli läbinud Kristuse olemus kujutab endast silda.

Kui keegi nagu Aurobindo on vastamisi jõududega, millel tundub olevat side Kristuse arenguga, aga taust selleks puudub, jätab see mulje köielkõnnist kuristiku kohal. See ei ole küll päris võimatu. Tuletagem meelde hindu poisi *Sadhu Sundar Singh*'i juhtumit, kes ei teadnud midagi kristlusest, kuid kes koges pärast intensiivset sisemist jumalaotsingut äkitselt elavat Kristust, nagu seda hiljem ka raamatutes on kirjeldatud. Ka hindu tantristlike praktikate jooksul on inimesed, kes eeldasid, et näevad india jumalusi, näinud äkitselt nägemust Kristusest. "Vaim liigub, kuhu ta tahab".

Kristluse kui religioosse kogukonnaga seotud teoloogia jaoks raskesti kasutatav, kuid teiste kultuuriliste piirkondade jaoks vahest sedavõrd huvitavam on R. Steineri ettepanek näha Kristust päikese-sarnase olendina, kes eelkristlikul ajal mõnedele kõrgematele mõttetarkadele hästi tuntud oli. Vt *käesoleva kirjutise peatükki "Alguses oli sõna..." ning lisalehte "Vana Testament ja eelkristlikud religioonid"*.

Teiste allikate järgi olevat Kristuse maa peale tuleku ühes peatuspunktis ilmnenu võimetus kogeda "Jehoovat/Jahvet"/YHWH. See kogemus hiljem arvatavasti ähmastus, nagu sageli juhtub, mis ei tähenda, et iga vanatestamentlikku sündmust saaks hinnata meie kaasaja ühiskonna vaatevinklist. Jumal teab paremini kui meie, mida Ta teeb ja mis pärast.

Hiljem, kaks tuhat aastat tagasi näeme maa peal inimeseks saanud Kristust, kes on nagu mõõdupuu pöördelisel hetkel maailma arengus, **kes võttis arengu ja inimkonna enda peale, võttis nad oma elus omaks**. Vanad kultused mandusid osaliselt, just nagu ka kristlus muutus hiljem pealiskaudseks, ehkki uurimine selles suunas oleks siiski huvitav. Kristus näitaks end kellenagi, kes ei sobitu erilisele religioossele kogukonnale võimu garanteerija rolli, kuhu teda vahel pannakse. Ta on olend, kes kehastab uuendatud inimkonda, "uut Aadamat" Kolgatalt.

Ristilöömise kontekstis räägib teoloogia pattude andeksandmisest (*vrd Johannese 1: 29*). Võib realselt kogeda, et selleks "lunastuseks" kui "algusjärgus olevaks" võimaluseks on tarvis teadlikku otsust ja Kristuse järgimist ("Kristuse matkimist"), et see inimese elus tõeliselt väljenduks. See toimib realselt. Kui inimesel on hoiak, et Jumal juhib teda Kristuse kaudu läbi elu, võib ta realselt kogeda, et elu muutub orgaaniliseks tervikuks. Kui tal on seevastu hoiak, et teda juhivad mehhaaniliselt toimivad saatuse või karma-tasakaalu seadused, läheb elu kindlasti nende põhimõtete kohaselt. **Kristus kõneleb ka "viimsegi veeringu" tagasimaksimisest, ent ta ei ütle, et see peab käima nii nagu vanasti, "silma silma ja hammas hamba vastu". Esiplaanil on inimese uus ülesanne** – mis iganes on tema ja teda ümbritseva suhtes viljakas, võetakse tema oskuste hulgast ja viiakse ellu. Minevikuga toimetulemine ei ole enam eesmärk omaette ega arengu motiiviks. Tänapäeval võib näha "ülevalt tuleva" abi ja inimeste erinevate võimaluste ühistööd.

Siinkohal võib R. Steineri uurimine jätta mulje, nagu tegeleks Kristus üksnes inimkonna saatusega ja et iga üksikisik peaks ise oma saatust kujundama. Paljud kristlased on aga kogenud, et Kristus aitab inimestel ka individuaalselt nende saatust kujundada. Ta võib juhtida selle muutumisele, selmet viia kõige sisemise saajaprotsendilisele väljaelamisele – võttes arvesse ka ülejäänud inimkonda. **Andestuse jõud** inimeste vahel on samuti reaalne kogemus, mis on üks kristlusele eriomastest tunnustest. **Näiteks murrab see katki vägivaldala vägivaldaga vastamise lõputu nõiaringi. See ei ole üksnes õpetus maistest konfliktidest vabanemisest või nendega mittedamastumisest – selles suhtes võib leida sarnasusi Buddha õpetustega. Sügavam mõtisklemine selle üle annab selguse, et tegemist on reaalse väega, mis aitab konfliktidel laheneda seestpoolt, ilma et peaks tagasi tõmbuma, ehkki nüüd oleks see võimalik; samas on see jõud jääda "maailma" selle sõna kõige laiemas mõistes, jääda kui "töötajate viinamäel"**.

Isegi sellel pretensioonikal tasemel ei kao üksikisik ilmselt ära kui tilgake ookeani. Ei piisa kirjeldamisest, et inimene jätab seljataha iseenda äkitselt tuhandeteks osadeks lendunud

isiku, kaasa arvatud psüühilised ja mentaalsed osad. See meenutab teosoofilises valdkonnas kirjeldatavat "ristilöömist" ning Castaneda poolt terminit "ristilöömine" kasutamata kirjeldatud šamanistlikus valdkonnas esinevat nähtust, mis on samuti reaalsed kogemused.

Rakuke tervikust, mis vastutab kõige eest, millega ta ühenduses on – see kirjeldus annab veel paremini edasi pilti inimesest, kes "on võtnud oma risti enda peale" ning kelle eelnevad püüdlused kaasatakse nüüd elu eksistentsiaalse tuuma mõistmisse .

Vaatamata kõigile püüdlustele ristilöömise sündmust ja sümbolismi praegusel ajal vaimulikel eesmärkidel kasutada, ei tohiks me mööda vaadata faktist, et siin on tegemist mitmete aspektidega:

- Jeesus pidi läbima kõik inimeksistentsi etapid sünnist surmani, muutes kõike uue hoiakuga neisse;

- ristilöömist, mida – risti muudest, vanadest tähendustest hoolimata – võib lihtsalt mõista ka kui endist ilmalikku karistusviisi, mis sel konkreetsel juhul sai teoks ka Jeesuse vastaste ühemõtteliselt petturlike, ebaseaduslike ja materialistlike teguviiside ajal. See toimus, nagu ta toimus, ning poleks saanud teistmoodi minna ja nii ei saa tõestada mingit ristifetišismi. See oli selle aja jäikade, ebateadlikult tegutsevate negatiivseks osutunud võimude viimane, lõkkelelõõnud reaktsioon, mis oli omakorda karikatuur Jeesuse tõeliselt muutvast teadvusest.

Sündmuste kasulik mõju ei sõltunud neist vägivaldsetest tegudest Jeesuse vastu ning on seotud ka ülestõusmisega. See on Jumala töö.

- Rist kui sümbol sisaldab endas endist konteksti, isegi kui hiljem sai sellest üldiselt ohverdava armastuse sümbol, millises tähenduses seda ka tänapäeval mõistlikult kasutada saab, vastandina ükskõiksusele, vihkamisele jne.

- Neutraalsema pildi Jeesuse sisemistest protsessidest peale ajastust tingitud konteksti annavad tema viimased sõnad ristil: "Sinu kätte ma annan oma vaimu", samuti tema haud, mis erinevalt vanematest esoteerilistest kirjeldustest ei sümboliseeri täiesti eraldiseisvat "sammu", vaid on seotud ristilöömisega. Jeesuse surma tähendus ei ole surmas eneses, vaid inimeses olevate "surmaprogrammide" võitmine.

Käesolev kirjutis käsitleb Jeesuse elu viimaseid sündmusi nii põhjalikult, kuna neid pole veel nii üksikasjalikult vaadeldud kui neile eelnevaid, kergemini mõistetavaid sündmusi. Seetõttu on nende ümber kerkinud segadusseajavaid teooriaid, mille lahtiharutamine nõuab veelgi suuremaid pingutusi, et ka siin vahetuma kogemuseni jõuda. Ristisurma ei tohiks aga ka pidada Jeesuse elu kõige olulisemaks sündmuseks, nagu teatud teoloogilised suunad seda teinud on.

Nagu ka esimesed Jeesuse jüngrid pärast ristilöömist ja ülestõusmist tundis traditsionaalne teoloogia ära, et mitmetes Vana Testamendi tekstides on võimalik lugeda vihjetena kuni üksikasjadeni kirjeldatuna hilisemaid

Jeesuse kannatusi (passioon) ja nende lunastavat pööret (*Luuka 24:27; psalm 22; psalm 40:7jj; psalm 69:22; Jesaja 52:13-14 ja 53; Sakarja 12:10 ja 13:1; Trk 2:10-20; jt*). Ka Jeesuse õpiaastate eelpärimustes leiti hilisema ristilöömise ja ülestõusmise kohta mitmeid tunnistusi, mis on osaliselt raskesti äratuntavad ning mida nimelt just sellepärast ei tohi hilisemaks lisaks tembeldada ning seega lihtsalt kustutada. Muuseas aimas juba eelkristlik filosoof Platon, et tema selle maailma täieliku õigluse ideaalpilt lõpetab ristilöömisega (*Politeia II*). Silmatorkav oli, et see sündmus pidi ka roomlastele jätma erakordselt tugeva mulje (nt *Markuse 15:38*). Hoolimata selle ohvrikäigu tuntavalt suurest tähendusest piibellikult kontekstis ei oska mõned kriitilised teoloogid sellega midagi suurt peale hakata. Juba kristluse algaegadel läksid erinevad grupid sammudega kaasa, mida kogesid nende gruppide liikmed või mida nad suutsid isiklikult mõista - see viis erinevate eesmärkideni.

Küsimus:

Kas tahaksin Jumalat paluda*, aidata mul otsida vanuse, haiguse ja surma vanadest vaimsetest programmidest ülesaamist ?

[Tagasi veebilehe sisukorda](#)

Küsimus tühjast hauast, minek "alla põrguhauda" ja "tõusmine paradiisi"

Nüüd võiksime tegeleda edasiste ristilöömisega seotud küsimustega. Kõigepealt küsimus tühjast hauast (*Johannese 19: 38 - Johannese 20: 10*). Mainisime juba, et tegemist polnud lihtsalt elusa inimese ravimisega ürtide abil. Nikodeemus kasutas ka aineid, mida ilmselgelt tarvitati surnute palsameerimiseks. Lihtlabase laibaröövi ja mujal toimunud matuse võib välistada ka mitte puhtmaterialistlikust vaatepunktist lähtudes, mis ilmneb, kui vaadelda järgmises peatükis kirjeldatavaid avastusi "ülestõusmise" kohta. Täiendavaid üksikasju võib järeltada, tegeldes harvemini esinevate probleemiasetustega.

Võib näiteks vaadelda üldist küsimust, mis juhtub inimesega surmahetkel ja pärast surma ning kas selles on erinevusi. Seda küsimust on sageli käsitletud religioosete ilmutuste ja pärimuste ning ka filosoofiliste spekulatsioonide baasil, edasi näiteks parapsühholoogiliste uuringute, humanistliku ja transpersonaalse psühholoogia, samuti nagu ka kliiniliste ja individuaalsete kogemuste abil (*nt Elisabeth Kübler-Ross*).

Praktiliselt kõik religioonid väidavad lõpuks, et inimene "ei ela edasi üksnes oma järglastes ja kultuuriliste järelmõjude kaudu", vaid jätkab eksisteerimist teadliku indiviidina. Isegi (nn) "primiivsete rahvaste" esivanemate kultus ei ole suunatud üksnes sellele, et esivanemad "elavad järglastes edasi", vaid nad on veendunud selles, et nende esivanemad eksisteerivad käesoleval ajal realselt vaimsel viisil edasi, ning võivad isegi olla realselt kohal järglaste kultuses või ka nende tavaelus. Isegi seal, kus arvati, et inimesed võisid eksisteerida või inkarneeruda teistes eluvormides nagu loomad või isegi kivid vm, tunnustati printsipi elu jätkumisest vaimse olendina. Ka uuemad "kõrgreligioonid" rõhutavad eksistentsi jätkumist. Nad näevad seda veel selgemini kõrgematel eksistentsitasemetel kui füüsilisel. Osalt räägitakse võimalikust kontaktist nende eksistentsitasemetel, kuid ka nende probleemaatikast. Teadlikuks tõusmiseks kõrgematesse sfääridesse arendati välja suurejoonelised tseremooniad, vt nt "*Tiibeti surnute raamat*", millega tegeles nt ka C. G. Jung. Reinkarnatsiooni jms küsimusi puudutava kohta leidub väga erinevaid kogemusi ja ideesid.

Tänapäeval on teolooge, kes ei usu elu pärast surma või Jeesuse kaudu kogetavat "igavest elu"*. Nad on kohandanud oma mõtteid ammugi ajast ja arust 19. sajandi loodusteadusega.

Praktiliste vaimulike kogemusteni viib inimeste sagedane küsimus: "Mis peitub selle (maailma fassaadi) taga?"

*Kristluses ei ole „õigete“ (*nt Matteuse 25:46*), Jeesuse järgijate (*nt Luuka 18:29-30*) ja/või Jeesusesse uskujate (*nt Johannese 3*) „igavene elu“ huvitav ainult pärast surma. Niikaua kuni – koos Kristusega – meie sees hakkab miski sarnanema „taevaga“, muutub ka elu „tulevases maailmas“, mida nimetatakse ka mõnedes Piibli kirjakohtades.

Meditstiini vallas on teada juhtumeid narkoosi all või varjusurmas olevatest inimestest, kes on tagasi tulnud ja rääkinud oma kogemustest teistes teadvuse valdkondades. Kuid mitte ainult – leidub ka teaduslikke uuringuid nt kaalu vähenemisest surmahetkel umbes 21 grammi võrra. Antroposoofias ja teosoofias räägitakse erinevusest "mina" või "vaimse keha" ning "astraal- ehk emotsionaalse keha" ja "eeterliku või eluenergia-keha" ning füüsilise keha "fantomjäseme" vahel. Sellele järgneb edasine tagasitõmbumine emotsionaalsele ja peale seda vaimsele tasandile, st "mina"-tasandile ja põhjuslikku maailma – see ei ole veel "taevas" – alati kõrgema mina kontrolli all.

Võin esitada ka järgmise küsimuse, kuidas surev inimene tegeleb oma olemuse erinevatesse "kihtidesse" salvestunud oskuste, kogemuste ja ainetega ning kuidas tegeldakse erinevustega. Leidub ka selleteemalist kirjandust, nt Isa *Roesermüller (Saksamaa)*, kus rõhutatakse, et "kaasatud" on olemuse kõigi elementide "põhialused" ning et selle protsessi tõttu on matmine parem kui tuhastamine. Teateid on ka ühest äkilisest, ootamatust ainese haihtumisest hauas. Samuti on mitmeid sajandeid kuni tänapäevani välja leidunud kiriku poolt kontrollitud teateid "laipadest, mis ei kõdune", tänapäeval nt Bernadette Soubirius Lourdes'is. Samuti on palju teateid "tühjadest haudadest". Sellistel puhkudel väideti sageli, et need inimesed olid elanud "Jumalale väga lähedal".

Ilmselt ei mõelnud algul keegi seosele Jeesuse tühja hauaga. Tundub, et see mõte ilmus hämmastaval kombel alles hilisemates esoteerilistes ajakirjades. Võib üles lugeda terve rea teisi kummalisi sündmusi, mida on keeruline kontrollida, samas ei saa neid ka laias laastus pettuseks pidada. Ometigi teame, et füüsiline materia peidab siiani märkimisväärseid saladusi. Uuringud keemia ja füüsika vallas kõigutavad veelgi enam pilti oletatavasti suhteliselt konstantsetest aatomitest kehas – saagu see siinkohal nimetatud vaid möödaminnes, see vajaks lausa omaette peatükki.

Märkimisväärsed on ka varakristluse apokrüüfilised kirjutised (kirikud ei pea neid "ketserlikeks", samas ei peeta neid ka saajaprotsendiliselt korrektseteks ja seetõttu pole nad kaasatud Piibli kaanonisse). Üks osa nn Nikodeemuse evangeeliumist kirjeldab "Jeesuse minekut alla põrgusse" pärast surma ja tema mõju sealsetele olenditele, kes läbivad – arvatavasti emotsionaalset – puhastust. Kirjeldatakse ka Jeesuse kohtumist Vana Testamendi inimestega mingit liiki "paradiisis", mille all mõeldakse siin mingit sorti vaimset/ vaimulikku ala üleval. Ühelt poolt tundusid sellised ideed ettekujutused, ent nad võivad samahästi olla ehtsad nägemused, mis võivad olla osaliselt otsesed, osaliselt sümboolsed.

Haud kui üks etapp Kristuse teel näitab esmalt Jeesuse ihu – mis oli elu jooksul juba "vaimulikustunud" – viimast muundumist ning sellega paralleelselt toimunud sündmusi tema ihulikust teadvusest vabastatud vaimse olemusega. Siin puudutatakse tervikliku (integreeritud) "**uue Aadama**" tekkimist. Sümboolne on ka, et vastava suulise pärimuse kohaselt olevat "Adam ja Eeva" maetud "Kolgata" ("Pealuu paiga") piirkonda.

Samuti pole lõpuni käsitletud selle jutustuse tähtsust, et Maarja Magdaleena oli esimene, kes avastas tühja haua ja tundis ära Kristuse, kes oli ilmselt mingis vahestaadiumis* – "ära puuduta mind". Vaimses kontekstis tundub Maarjal siin olevat sümboolselt Eeva roll. – **"Ära puuduta mind, ma ei ole veel üles Isa juurde läinud". See on erinev hilisemast ilmumisest "ülestõusnuna", kus ta nt selgelt lubab Toomasel end puudutada. Surnud ihu tundus uuel viisil vaimu poolt elule äratatud. Suuline pärimus ei anna usutavust spekulatsioonidele, nagu oleks Jeesus olnud "ainult vigastatud ja seejärel terveks ravitud". Tema välimus oli täielikult muutunud ja Maarja Magdaleena reaktsioonid ei viita sellele, nagu oleks neid muutusi põhjustanud haavad või kärnad. Ka Nikodeemuse kasutatud ürdisegud olid mõeldud surnute palsameerimiseks. Mis siin sündis, ei sobitu klassikalises mõttes surma ja elu skeemi, samuti mitte varem tuntud piirikogemustega elu ja surma vahel. Sel on ka teatud tähtsus tulevikuks, vt peatükki "*Ilmutusraamat*".

[Tagasi veebilehe sisukorda](#)

Ülestõusmine

Tühi haud ja Kristuse ülestõusmine kujutavad endast paljude inimeste teadvusele tohutut väljakutset. Nende kogemustaust – inimesed surevad –, mõistetav tendents seletamatuid asju alla suruda, samuti vananenud – ent siiani koolis õpetatav – ühekülgne materialistlik vaade elule on mõned valdavatest põhjustest (*nt Johannese 20: 11 – Johannese 21*).

Ajaloolis-kriitiliste tõlgendajate seas on ometigi neid, kelle sõnul on teated ülestõusmisest kõige paremini kinnitatud varakristlikud jutustused, isegi paremini tõestatud kui kõik muud jutustused Jeesuse elust. Siin peavad nad silmas teateid, mis puudutavad Jeesuse ilmumist erinevates paikades uuel kujul, mida alati otsekohe ära ei tuntud, kuid mis oma mitme uue omadusega oli füüsiliste silmadega tajutav.

Järgnevalt tuleks vaadata Jeesuse kirjeldust Piiblis, eeldades tõelist muutumisprotsessi Jeesuse – elu jooksul vaimulikustunud – ihu ja/või tema surmajärgses "ihus" (nn "vaimud" on tavaliselt nähtamatud). Inimelu erinevatel arenguetappidel jagunenud teadvuses seisund võib kaotada oma eraldatuse: "eraldatus" on sõna "patt" literaalne tähendus. Seesama eraldatus oli ka inimese

eraldatus Jumalast, oma päritolust. Nii võis "alam osa" st ihu uuesti saada ühendatud Kristuse olemuse teiste osadega. Vt eelmist peatükki "tühjast hauast".

"Ma püstitan selle templi kolme päevaga uuesti'. Aga tema mõtles templi all oma ihu". Pärast seda, kui Jeesuse olemus tõusis teistesse teadvusmaailmadesse või oma sisemusse – selles suhtes teistega sarnaselt – (vt viimast peatükki), võis järgneda olemuse tasemetel, kaasa arvatud füüsilise ihu uus loomine, ilma "ebateadlike" aladeta, kuna enam ei olnud eraldavaid omadusi ja kõik Jeesuses kuuletus sisemisele.

Ka antroposoofilistes ringkondades (*R. Steiner*) vaadeldakse Kristuse keha ülestõusmist kui "uut Aadamat" - 1 Korintlastele 15:45-47 - kui uuestisündi, mis on sellest ajast peale isikliku arenguna võimalik ka kõikidele inimestele (- nn füüsiline "fantomkeha", rajatud vaimususele, kuid mõjudes võimalikult kuni füüsilisusesse. Siin on olemas side müstikute seesmise Kristuse kogemisega, kes seob enda inimese arenguga.) Ka teosoofilistes ringkondades (*A. Bailey, nimetame nt "Revelation" (Ilmutus) või "5th initiation" (Viies initsiatsioon)*) vaadeldakse Jeesuse ülestõusmist kui reaalselt taasloomist. Ehkki teosoofiline vaatepunkt võib mõnedes detailides olla ebatäpne, võiksid kristlikud teoloogid ikkagi endalt küsida, miks nemad selliseid ideesid või pigem lähenemisviise välja ei arendanud? Mõnede teoloogide kõhklused ülestõusmist tõsiselt võtta ei vasta isegi üldhariduse nõuetele.

Tuleb märkida, et "ülestõusnud ihu" kui reaalselt olemuse juurde kuuluvat, ei saa täiesti võrdsustada esoteerilise kirjanduse "näilise kehaga" (Mayavirupa), mida mõned meistrid pidavat looma justkui mingit riietust, et end nähtavaks muuta. Siin on siiski näha ka vaimu ülemust materia suhtes.

Kaasaegsed, sageli segaselt sõnastatud õpetused "valguskehadest" ilmutavad samuti sarnasust. Siin on mõeldud seda, mis juhtub, kui olemuse kõrgem tase peegeldub füüsilisel tasemel, olles on sillaks füüsilist teadvust ületavatesse reaalsustesse astumiseks ilma füüsilisest kehast lahkumata. Heebrea keeles nimetatakse seda sõnaga "Merkabah". Taolise nähtuse algtõed on kirjas *Prof. J. J. Hurtak'i raamatutes "The Keys of Enoch" (Eenoki võtmed) ja "The synoptic gospels" (Sünoptilised evangeeliumid), Academy for Future Science, P.O.Box FE, Los Gatos, CA 95030, USA.* Tänapäeval on loodud organisatoorselt mitte eriti konkreetne liikumine, mis "**valguse töö**" abil soovib aidata maad sellel keerulisel ajal. Kiusatus on siiski mõelda, et uued harjutustehnikad tooksid esile kauaigatsetud tulemuse – nn "**ülestõusmise**". Tegelikuses ei toimi miski ilma tervikliku arenguta, kaasa arvatud iseloomu küpsemine. Vt ka järgmist peatükki.

Kõikides religioonides ühes või teises vormis esinevad ideed reinkarnatsioonist, st hinge taaskehastumisest uues ihus, oleks sügavam, ebatäiuslikum "oktaav" uues ülestõusmisprotsessis ja poleks sellega identne.

Õpetused hinge pre-eksistentsist enne viljastumist ja ka õpetused taaskehastumisest olid ka varakristluse ajal laialt – ja Ruffinuse sõnutsi ka üldiselt – levinud. On siiski huvitav märkida, et hiljem ei pandud sellele idee eralist rõhku. See ei sõltunud üksnes asjaolust, et inimestelt oodati keskendumist maisele elule, nagu kirjutab R. Steiner, samuti mitte võimujanuliste paavstide võimalikust eesmärgist muuta inimesed sõltuvamaks, piirates neid vaid ühe eluga, nagu teised vaimulikud autorid oletavad. Selle allakriipsutamiseks võib leida veelgi valgustavaid ilminguid. Kõige olulisem on, et ülestõusmismotiiv juurduks inimestes (vt nt ka 1 Korintlastele 15: 53, Filiplastele 3: 21). Isegi kui see tundub tulevikumuusikana, omandaks reinkarnatsioon Kristuse poolt lõplikult üle võetud protsessi iseloomu. Ülestõusnud Kristus ei pidanud inimestele taas ilmumiseks uuesti sündima. Paljud – ehkki mitte kõik – kristlikud rühmitused kritiseerivad reinkarnatsiooni ideid. Võib tunnustada, et ideed jäikadest "psühho-mehhaanilistest" saatuse, surma ja reinkarnatsiooniseadustest, vähemalt omaette eesmärgidena nähtuina, ei vasta elamisviisile, mida demonstreeris Jeesus. See ei tähenda ometigi, et reinkarnatsioon poleks võinud kunagi eksisteerida või et see ei võiks tänapäeval eksisteerida. Paljusid eelnevaid ja kaasaegseid nn "reinkarnatsioonikogemusi" ei saa olematuks seletada – isegi kui ka kõik neist kogemustest ei baseeru tingimata tegelikul reinkarnatsioonil, vaid sageli teatud teistel teguritel. Eriti kristlikus valdkonnas tunduvad need kogemused olema erijuhtumid, nt Ristija Johannese lugu. Eelija funktsiooni ülevõtmise asemel – nagu enamjaolt tõlgendatakse – ütles Jeesus lihtsalt: "Tema on see". Siin oleks siiski tegemist olevuse tagasisaatmisega eriülesandeks, et aidata inimesi, ja mitte

vangi kohustuslik ringkäik (hindude) uuestisündide rattas. Veel enam, kristliku müstitsismi vallas, kus samuti reinkarnatsiooni aktsepteeritakse kui tõsiasja (näiteks *Lorber*), rõhutatakse sageli uute õppimisviiside suuremat tähtsust pärast surma teistes dimensioonides. Tänapäeval võivad inimesed ühe elu jooksul tohutult õppida. **Normaalseks puhastumiseks ja arenguks mõeldud reinkarnatsioonil, millega võivad vastavalt keskkonnale kaasneda uued ülesanded, ei pruugi olla vana, automaatne iseloom.** Need vanad ideed võivad olla üheks põhjuseks, miks reinkarnatsiooniõpetusi kahtlustavalt mittekristlikuks peetakse. Peale selle ei arvestanud teiste religioonide ideed reinkarnatsioonist Jumala ja Kristuse rolliga. Inimese ihulik-hingelik-vaimne iseloom on ju kõikjal samasugune ja seepärast võivad kõik võrdlemise läbi midagi õppida – ilma egalitaarsuseta.

Saatuse ja reinkarnatsiooni mehhaaniliste kontseptsioonide mõjust kirjutasime juba peatükis "*Ristilöömine*".

Tänapäeval leiame sageli, et tugevad isiksused erinevad üsnagi oma bioloogilistest vanematest, isegi noorte täiskasvanutena. Vahel tundub, justkui oleks nende kuju tugevamini mõjutanud mõni muu või varasem kultuur kui muidu olema peaks. Seda võib seostada **psühholoogilis-intellektuaalse isiku suurema tähtsusega võrreldes esivanemate ja pärimisega seotuga**. R. Steiner mõtleb selle nähtuse seosele Kristuse tegudega maa peal.

Sellele nähtusele vaatamata ei ole põhjust omistada Jeesusele üksnes ühekülgset hingelis-vaimse osa rõhutamist. Kristuse tegudes on pikas perspektiivis **pigem impulss puhastada kõik osad , kaasa arvatud keha, ja tuua need valdkonnad uuesti kooskõlla. (Vaim,) hing ja ihu peavad kokku sobima (mida pole tänapäeval kindlasti kõikjal saavutatud).** Eelkõige ei tohi teed ülestõusmisele mõista või seda käia ainuüksi nn "kehatu" vaimse töö läbi vaid hoopis kehaline muutub vaimseks ja vaimne kehaliseks – see algab alles pärast kõiki ühekülgseid intellektuaalseid suvasid. Vrd nt *Luuka 24:36-43*.

Ideoloogia, mille püüdlus on vähendada rahvuste mitmekesisust jne ühtlaseks inimkonnaks, on sellele impulsile niisama võõras kui ideoloogia ühest ülemast rassist, mis diskrimineerib kõiki teisi. On erinevad osad ja on tervik – mis võib tunduda iseenesestmõistetav –, ent tänapäeval pole miski iseenesestmõistetav, kõik tuleb teadlikult välja töötada.

Kristuse moto on: "Vaata! Ma teen kõik uueks". Isegi kui ta kõnetab lõppkokkuvõttes individuaalsuse tuuma, kus inimene pole "ei juut ega kreeklane...", vaid inimene, isegi siis ei ole mõeldud mingit ühtset inimlikku üliteadlikkust, vaid mõtet, et Jumal mõtleb ja teostab mõtteid inimindiviidi kaudu. Individuaalsuse positsioonilt võime siis hakata looma uusi kogukondi, mis ei ole vanad pere- ja ametialased sidemed jne. Uute, vaimus loodud suhete seas võib siiski olla ka "vanu", mis on vanadest ebateadlikest sundustest muudetud vabadeks otsusteks.

Seoses kommentaaridega jõuvaljade mõju kohta tervele inimkonnale, näiteks peatükis ristilöömisest, peaksime arvesse võtma, et **pärast seda, kui Kristus on juba kõik need etapid läbinud, on nad täielikult ja samaaegselt "seal"**. Isegi kui Kristuse tee etapid ja nende järjestus jääb alles, on "ristilöömise kogemus" midagi erinevat, sest ülestõusmise impulss kumab juba läbi. Ei ole iseenesestmõistetav, et ka kõige tähendusrikkama järgimise puhul peab toimuma füüsiline surm, enne kui "ülestõusmise vägi" saab toimida. Müstilised kogemused toetavad seda. Ülestõusmise väge võib kogeda kui kõige – ka lihtsaimate etappide – taga olevat külgetõmbejõudu. Millelegi muule toetudes väitis R. Steiner, et ülestõusmispühade sündmused toimivad tänapäeval tervikuna. Lisandusid veel teisedki arvamused nagu "vere eteriseerumine".

Ka "Kristuse järgijate" poolt sajandite vältel Kristusega koos arendatu on tänapäeval oluline.

Selles kontekstis on huvitav, et leidub uusi ideesid, mis – just nagu ka Kristus – ei jaga enam üldist oletust ihu loomulikkusest, kohustuslikust surelikkusest:

India filosoof ja joogi *Aurobindo* töötas pärast nirvaana-kogemuse läbimist samalaadses suunas ning püüdis "tuua supramentaalsed st ülivaimsed jõud alla maapealsesse ellu". Tema vaimulik partner "*Ema*" *Mira*

Alfassa võis sel viisil läbida füüsilise keha, st mälu sisaldavate, vanade, surmaprogrammidega seotud rakkude tundmatuid kihte. Ta koges seda kui "tööd inimkonna kehaga".

Teisel viisil rääkis *Rudolf Steiner* äsjamoodustunud kõrgematest olemuse elementidest või "kehadest" mõistuse kohal asuvatel aladel, mis võimaldavad hiljem tahtlikult üksikasjadeni nähtavaks teha varasemad emotsionaalsed, eeterlikud elujõud ja üksteise järel olemuse füüsilised osad. Ta nimetab neid uusi osi: "vaimne mina, eluvaim, vaiminimene". Võib tekkida mulje, et see ettekuulutus täitub alles pika aja pärast. Võrdlus nüüdse arenguga näitab siiski, et see võib osalt juba tänapäeval asjakohaseks osutada. *Roosikristlaste* moto oli: "Sündinud Jumalas, surnud Kristuses, ülestõusnud (lad. reviviscimus) Pühas Vaimus.

Esoteerilises budismis anti neist kõrgematest "kehadest" Buddhale vähemalt mõista kui ühest võimalusest: "Dharmakaya, Sambhogyakaya, Nirmanakaya". Loomulikult ei ole nende erinevate suundade eesmärgid, vahendid ega tulemused kuigi sarnased, kuid on selge, et erinevad inimesed tegelevad samade tegevusvaldkondadega üksteisest sõltumatult, nii et neile saab omistada suuremat tõelisust.

Siia lisame veel ühe kogemuse meie sajandist: *Carl Welkisch, "Im Geistfeuer Gottes" (Jumala Vaimu tules)*. Füüsiliselt ebatavaliselt tundliku müstikuna tundis ta kutsumust – ja sai nägemustes sellele kinnitust – edastada, et Jumal saab nüüd ka füüsilist keha muuta ja et tema on selleks otstarbeks mõeldud tööriist. Tuleb siiski sagedamini ette, et inimesed, kes on saanud "ülevalt erakordse ülesande", mõtlevad, et nad on ainukesed – samas kui Jumal jagab ülesandeid keerukamal moel –, ja neid on tihti lihtne tagasi tõrjuda kui "vaimuhaigeid". Nees, kes on tuttavad seda liiki müstiliste kogemustega, tunnevad ära, et need kogemused on siiski ehtsad. Sama kehtib ka Welkisch'i puhul.

"Surematust" jutlustavad eriti teatud uued vaimulikud-terapeutilised rühmitused, enamjaolt USAs. Nende püüdluseks on "ravida ettekujutusi surelikkusest". Samuti püüavad nad hingamistehnikate nagu "Rebirthing" – sünnitrauma läbitöötamiseks –, tervisliku toitumise jne abil pikendada elu, st elu, mis kiirgab positiivsust. Isegi kui Kristus ilmub neis ringkondades üksnes perifeerselt, tuntakse seal ka kristlasi nagu mormooni *Annalee Skarin*, kes kirjutas omaenda kogemustest keha de- ja re-materialiseerumise kohta, mis põhines tema ühendusel Jumalaga.

Teised uurivad meditsiini vallas hormonaalseid vahendeid teatud taasnooremise saavutamiseks. Selle arengu motiivid on arusaadavad. Kõiki selliseid lähenemisi ei saa kahtlustada suurushullustuses.

Ülestõusmisvägi, kogetav koos Kristusega, kes sellega nähtavalt ja terviklikult algust tegi, tundub olema tegelik "ergutav tegur" sellesuunalises **harmoonilises** arengus. Palju sellest, milleks ta meile "seemne" andis, tuleb veel lõpule viia. Just seetõttu on siin mõistlik teadlikult talle osutada.

Tuleb siiski meeles pidada, et Kristus oleks tahtnud, et me võtaksime arvesse kogu inimolendit (isikut), mitte ei peaks füüsilise keha elu kultuslikult eraldiseisvaks ja kõrgeimaks väärtuseks. Ta ei soovitaks ka eraldi praktikat rakkude elustamiseks, vaid ihu – kaasa arvatud elundite, rakkude jne – ning vaimse elu terviklikku pühitsemist. Tegemist on ka küsimusega vabadusest elada ja mitte sunnist elada. Seda nimetatakse vaid võimaliku probleemiallikana selle raske tasakaalusäilitamistoimingu jooksul, mitte eeldades, et need rühmitused alati äärmustesse lähevad.

"Ülestõusmine" ei ole samas üksnes vaimulik kogemus. See võib kõik inimese elus jäädavalt uueks teha, selle kohta on vähetuntud uue ilmutuse rühmitus "*Lichtzentrum Bethanien*" (valguse keskus Betaania) Šveitsis *Sigriswilis* võtnud oma ajakirjas "*Lichtbote*" (Valguse saadik) kasutusele fraasi "ülestõusmiselu". **Pärast risti "kitsast väravat" tuleb küllus. Jeesus rõhutas, et tema tee saab selgeks alles tegude kaudu.** Ainult edusammud isiklikul teerajal, st "Kristust järgides", võivad seda edasiviivat sammu mõistetakse teha. Nagu oleme näinud, ei ole see tee ühetaoline, samuti mitte pidev tõus tippu, vaid saab pigem nähtavaks inimese juures **kui ulatusliku hoone Jumala poolt juhitud ehitamine, milles iga uus kivi ehitatakse eelmise peale. Kivid on inimese olemuse vilumused**, mis elavad kauem kui tema "väline ehitus". Täpselt nagu eelajalooline inimene loodi mitmete pühade kirjade kohaselt täiuslikuna, nii võib inimene pärast ebatäiusliku maailma draamadest läbimineku taas saada "täiuslikuks nagu Isa taevas", nagu Kristus inimestele lubas. See ei kehti üksnes lihtsaimate etappide, vaid ka ülestõusmise puhul. Ta ei seadnud piire ega kuulutanud tänapäeva piiratud arusaamist normiks. Ta ise seab uued normid,

vt "Mina olen... sõnu" evangeeliumides: "Mina olen eluleib", "Mina olen maailma valgus...", "Mina olen uks", "Mina olen hea karjane" ning ka "Mina olen ülestõusmine ja elu. Kes minusse usub, see elab (igavesti), isegi kui ta sureb", st ei pea ootama alles üldist "viimset kohtupäeva", nagu teatud kristlikud rühmitused väidavad. "Mina olen tee, tõde ja elu", "Mina olen tõeline viinapuu ja mu Isa on aednik, ... teie olete oksad...", "Mina olen kuningas. Mina olen selleks sündinud ja selleks tulnud maailma, et ma annaksin tunnistust tõe kohta". Kristus on tegelik "Mina olen" inimeses, mida tuleks eristada argipäeva-egost.

Juudi usus eksisteeris ülestõusmine või ülesäratamine, kuid alles pärast aegade lõppu. Traditsioonilises kristlikus teoloogias vaadeldakse ülestõusmist kui uut võimalust läbi usu Kristusesse - kuid ilma seda väljaspool õhtusöömaaega mõistetevaks tegemata. Moodsates, kriitilistes teoloogilistes kaalutlustes võib seda juba edusammuna võtta - vastupidiselt pigem materialistlikule teoloogiasuunale, mis püüdis kõik raskesti tekkivat lihtsalt olematuks teha - , et ülestõusmine nagu "metafoor" = mida käsitletakse taas ülekantud, allegoorilises tähenduses. (*Hans Kessler, Sammelband "Auferstehung der Toten"; kogutud teosed "Surnute ülestõusmine"*). Mõned vajavad raskesti mõistetavale arvatavasti sellist lähenemist; aga mitte tingimata need, kes on võimelised vahetult uskuma ülestõusmisesse kui sisemisse ja välismisse reaalsusesse. See lihtsate kristlaste usk vastab nii mõneski rohkem paljude alade tänasele uurimis- ja teadmistasemele, kui seda käsitletakse meie uurimustes. Kes näeb kõike ainult "metafooriliselt", selle juures mõjub see vastavalt meie uurimustele pigem ainult hingelise ehitamise tähenduses; tervendavat mõju, mis võib ka täna veel kuni füüsilise keha sisemiseni ulatuda, võib nii vähemalt aeglustada või vähendada.

Inglise- ja saksakeelsetele veebilehtedele on lisatud tsitaat Johannese evangeeliumi 20. peatükist.

Küsimus:

Kas ma proovin Jumala abil selgitada, kui viljakaks saab olema ülestõusmise jõud tänapäeval ?

[Tagasi veebilehe sisukorda](#)

Kristuse taevaminek

Märkus: Inglise keeles on mõisted "taevaminek" ja "ülestõusmine" identsed: "ascension". Sõna "ülestõusmine", nagu seda kasutavad kaasaegsed vaimulikud liikumised ja "valgustöö tegijad", on pigem seotud *eelmise peatükiga ülestõusmisest*.

Täpselt nagu Jeesus Kristus alustas neljakümpnepäevase eraldumisega kõrbes vahetult enne õpetustegevuse alustamist, lõpetas ta oma nähtava tegevuse maa peal neljakümne päevaga peale ülestõusmist, mille jooksul ta ilmus inimestele erinevates eemalasetsevates paikades.

Pärast viimast söömaaega ja vestlust "viis ta nad välja kuni Betaaniani ja, tõstes oma käed, õnnistas neid. Ja see sündis, et neid õnnistades lahkus Jeesus nende juurest ja võeti üles taevasse" (*Luuka 24, Markuse 16*). "...Ta tõsteti nende nähes üles ja pilv varjas ta nende silme eest. Nende juures seisis kaks valgeis rõivais meest, kes ütlesid: '... See Jeesus, kes teilt võeti üles taevasse, tuleb samal kombel, nagu te nägite teda taevasse minevat'" (*Apostlite teod 1*). Apostlid tajusid ilmselt väga selgelt neid neljakümnet päeva, mil Kristus oli äkitselt nende seas ja siis jälle kadus, ning pärastist aega, mille jooksul nad samuti tundsid end kogunevat tema vaimus, ent ilma tema isikliku kohaloluta.

Kristus oli juba teada andnud, et ta läheb Isa juurde. Alles pärast taevaminekut öeldakse, et ta "istub Isa paremal käel", seepärast Jumalaga samal tasemel, kõrgemal inimlikult kättesaadavast "elust pärast seda elu". Siin viidatakse paigale, **kus Kristus tegutseb üleüldiselt koos Jumalaga. Jumal on:** "Ma olen see, kes ma Olen". Ta on kõikvõimas ja ikkagi annab inimesele vabad käed, ta on kõigi vägede ja olendite elavaks lähtepunktiks ja siiski üksinda, ta on väljaspool ruumi ja samas kõikjalviibiv, ta on igavene ja samas igasse hetke peidetud reaalsus. See ei tähenda, et Kristus lahustus olematusse, vaid pigem seda, et ta on nüüd kõikjal. Seda silda inimese ja Jumala vahel võib siiani elus kogeda, kui end Kristusele häälestada – "Paluge Isalt minu

nimel" (*Johannese 15: 16*). See on omamoodi reaalsus, sõltumatu ettekujutustest kahe tuhande aasta taguste sündmuste kohta.

Jüngrid said nüüd teadlikuks oma tähtsusest Kristuse apostlitena maa peal. **Kristus ilmus nüüd nendes ja nende läbi veel tugevamini.** Oleks vale seda seisundit väljaspool asuvast vaatevinklist hinnata, justkui poleks juhtunud midagi muud peale selle, et õpetaja oli kadunud, jättes nad üksinda tööd jätkama. Taevamineku eraldiseisvat rolli arvestades võib seda kirjeldada Kristuse töö üldkehtivaks muutmisena. Seda võiks võrrelda hologrammiga, mille igas pildikillukeses sisaldub terve kujutis. Märkus: See võrdlus ei ole vihje säärasele holograafilisele filosoofiale, mille kohaselt oleks inimene igal juhul Jumalaga samal tasemel, st ta ei peagi pingutama, et tema sarnaseks saada. See meenutab seda sorti lunastusideed, mis unustab, et lunastus on nagu seeme, mis tuleb isikliku otsuse ja järgimise (sama teed minemise) teel omandada – nagu Kristus meie eest teadlikult otsustas.

Lisaks inimsuhetele lisanduvad ka Kristuse suhted. Põhiliselt kinnitati just taevaminekul **jüngrite ja lõpuks kõigi jaoks see tegutsemisajend, millisele võimalusele Jeesuse eluajal alus pandi.** Võimalust, et Kristus võtab inimeses kuju, rõhutati *peatükis ristimisest Jordani jões*. See tähendab, et sellel, mille Kristus tõi või mille nimel ta töötas, on nüüd võrreldes inimeste teetuga avardunud tähendus. Pidepunkt on Jumal, mitte üksnes "morfogeneetiline väli" – vt "Ristilöömine". Teine viis seda ligikaudselt väljendada oleks öelda: "Jumal tõmbab kõik enese poole".

Tänapäeval tuntakse Paulust sageli tema traditsionaalse "tahumatus" poolest. Ehkki seda rõhutatakse vahel ühekülgsete tõlgendustega üle, on tema nägemuslikud kogemused ehtsad. Omaenda moel oli ta võimeline ära tundma, nagu Johannes oma evangeeliumis jne, et Kristuse roll ületab kaugelt tema rolli juutluses ning et juutlus valiti tegelikult universaalse Kristuse lähtepunktiks, tema panuseks kõigile rahvastele. Mõistetavalt oli see üks esimesi vaidlusteemasid jüngrite seas.

Kiriklikud seisukohavõtud kalduvad võrdsustama kirikut "Kristuse ihuga", isegi kui hiljem kaasatakse ka ülejäänud inimkond laiemas mõttes. Antroposoofiliste seisukohtade järgi on inimkond ühemõtteliselt Kristuse ihu. Teosoofilised suunad, mis ei ole ainult kristlikult aluselt väljakasvanud, näevad ka Kristuse tähtsust inimkonna jaoks, ehkki nad näevad teda vaid "maailma õpetaja" rollis.

Kaasaegsed kristlikud uue ilmutuse rühmitused, eriti "*Universal life*" (*universaalne elu*) – *mitte segamini ajada Universal Life Church'iga* – näevad tänapäeval ka Kristuse rolli elusolendite jaoks, kes ei ole inimesed, jõudes järeldusele, et maa tulevast saatust ei asetata inimese kätte. Siiski on ka inimestel, kes pole maa probleeme põhjustanud, vaid on osa "lahendusest", oma osa, nagu mainitakse ka *Mäejutluses*.

Kui keegi on tegelikult midagi "Kristuses" teinud, on see tehtud ka Kristuse jaoks ja seepärast maailma jaoks.

Need, kes tõeliselt Kristusega ja tema töösuunaga – mida inimesed meelevaldselt muuta ei saa – ühenduses on, ei oleks lihtsalt võimelised aktsepteerima paljusid teooriaid, mis palju sajandeid kirikutes üsna tavalised olid. Kogenud müstikute sõnutsi **ei ole Kristust võimalik ei teadlikult ega ebateadlikult "kasutada" millekski, mis tema õpetusega vastuolus on.**

Nii võib lasta kirikutel endil selgitada omaenda terminoloogias, kust nad said väe sõidida, taga kiusata ja vihata – veelgi enam, enamjaolt toimus see ilmalike võimude teenistuses. Vaimulikes ringkondades üldtuntud kogemuste põhjal võib valgus ka tumedaid jõude üles keerutada. Kuid enda tegemine pimeduse tööriistaks – nagu minevikus nii sageli juhtus – selmet tegutseda enda ja teiste juures nende varjude vastu, on kristlike eetiliste taotluste üle irvitamine.

Hilisemad teated, nt *Euroopa oikumeenilise nõukogu lõppdokument „Rahu õigluse nimel kogu loodule“ aastast 1989 näitavad siiski, et püütakse mineviku vigadega leppida. Teksti saab tellida Hanover EKDst.*

Ka "taevaminek" võib tõelise sisu omandada "Kristuse järgimise" kontekstis. Roosikristlased näiteks kogesid, kuidas taevapilved laskusid piltidel ja unenägudes nende peale. Säärane ühekordne või koguni korduv kogemus ei tähenda siiski, et see inimene on täielikult sellise eluetapi realiseerinud. Alguses tähendab see ainult, et vastav omadus on hakanud inimeses toimet avaldama.

"Taevamineku" tähenduse tajumine nõuab teatud vaimulikku kasvu ja seda ei tohi seetõttu ära segada "UFOde (unidentified flying objects – tundmatu lendav objekt) poolt äraviimisega". Meieni jõudnud jutustuste puhul, mis kirjeldavad Piibli prohvetite mitmesuguseid "äraviimisi", pole see väga tõenäoline, kui võtta arvesse teisi vaimseid võimalusi (vt peatükki "Ülestõusmine"). Seda seisukohta ei kasutata siin siiski selleks, et eitada "UFOde" võimaliku eksisteerimist, mis ohtrate rahvusvaheliste raportite kohaselt võib siiski olla osaliselt maavälise astronautide* viis end näidata, samamoodi võib olla, et mõned legendid viitavad sarnastele, nii positiivsetele kui negatiivsetele minevikunähtustele. Samuti võivad nad tulevikus tähtsat rolli mängida. Kuid "iidsete astronautide uurimise" ringkondade püüded samastada iga ringe jms kujutavat vaimulikku kaljujoonist kosmoselaevadega on täiesti liialdus ning pärinevad meie tehnilise ja materialistliku orientatsiooniga tsivilisatsioonile tüüpilisest fantaasiast. Ehkki inimkond võib vajada erisugust jumalikku abi, peab inimkond lõpuks ise päästma läbimurdega hakkama saama. Edusammudega olemises, tegevuses ja teadvuses võivad inimesed maa peal ellu jääda, leida oma ülesande ja seda täita. **Ükski väline saavutus, ka ükski omaenda tehniline saavutus ei saa asendada arengut teistele teadvuse etappidele.** See püüdlus, mis viis kosmosesüstik Challenger'i hoiatava õnnetuseni, on justkui tähelepanu kõrvale juhtiv ja vilets koopia sellest, mis on tegelikult vajalik. Kommentaar: Kirikutest väljendas seda vaatepunkti vastavalt mitu korda näiteks teoloog Monsignore *Corrado Balducci* (Vatikan). Mõned teised kirikute kontekstis oletasid sageli ainult psüühilist või sotsioloogilist fenomeni. Ametlikus Vatikani ajalehes "Osservatore Romano" seisis mais 2008 vähemalt: "Universum koosneb miljarditest galaktikatest, milledest igaüks neist koosneb sadadest miljarditest tähtedest. Kuidas on võimalik välistada, et elu ka kusagil mujal areneda võis? Me ei saa piire panna Jumala loomevabadusele. Kui me koos Assisi Franciscusega maailma loodut vendadeks ja õdedeks peame, miks ei võiks me rääkida ka maavälisest vennast? Võib-olla elavad teised intelligentsed elusolendid oma loojaga ikka veel täielikus harmoonias."

Ei saa siiski mööda minna tõsiasjast, et tehniline areng on **samuti** vajalik, näiteks selleks, et asendada eluvaenulikke tehnoloogiaid nagu tuumaenergia, teised elektromagnetilise kiirguse liigid, "geenitehnoloogia" ja teised tehnoloogiad. Ometigi võib isegi see sündida kõrgema teadvuse baasil. Kui see nimetatud kasv toimub Kristuse mõttes laiahaardelisemas teadvuses, peab siiski tegu olema orgaanilise kasvuga ja mitte veel ühe tehnilise manipulatsiooniga. Ükski vaimne "tehnik" ei saa esile kutsuda "lunastust". Erinevad harjutused on head ettevalmistamiseks ja tuleb kõrvale panna, kui nad oma eesmärgi täitnud on. Lõpuks on tähtsust vaid sellel, mis on omandatud. Üsna võimatu on Jumalat tänapäeva "ajumasinat" – tegelikkuses ajumanipuleerimisaparatuuridega – passiivselt "tarbida".

Peamiselt on Kristus järeltulevatele põlvedele jäetud oma erilises rollis, kuid samuti on võimalikud ilmingud teistel olemise tasanditel ja teistes kosmose paikades – vrd veidi fantastilisse minevat kirjutist "*Urantia raamat*" (USA), mida ei mainita mitte allika vaid ainult soovitusena –; kuid tema erilist ülesannet sellel väga tihedal füüsilisel maal ei saa kahtluse alla seada. Vt ka raamatuid "*Analekta*" 1 ja 2 ("*Analekta*" saadaval ainult saksa keeles, viimaseid eksemplare saab tellida järgmisel aadressil: Mag. Alois Thurner, Staudach 103, A-8230 Hartberg, Austria.)

Teoloogid vaatasid Jeesuse vastuvõtmist "pilve" sisse koos vastavate kohtadega Vanast Testamendist (2. Moosese Raamat 13:21 ja 40:34). Nad töötasid läbi sellele järgneva jüngerite selgesti kogetud rõõmu Kristuse uut liiki kohalolekust, mõned kui midagi ülimalt reaalselt, teised kui midagi subjektiivset.

Inglise- ja saksakeelsetele veebilehtedele on lisatud tsitaadid Luuka 24 ja Markuse 16: 15-20.

Küsimus:

Kas minu jaoks on praeguse või tulevase taevamineku tähendus küsimus, mis mõjutab minu suhtlemist Jumalaga ?

Nelipühisündmus

Enne ristilöömist teatas Jeesus, et ta läheb Isa juurde ja seetõttu saadab Isa Püha Vaimu / Lohutaja / Tõe Vaimu (*Johannese 14, 15, 16*).

Umbes kümme päeva pärast taevaminemist kogunes varakristlik kogudus Jeruusalemma palvetama. "Ja äkitselt tuli taevast kohin, otsekui tugev tuul oleks puhunud, ja täitis kogu koja... Ja nad nägid otsekui hargnevaid tulekeeli, mis laskusid iga üksiku peale nende seas. Ja nad kõik täideti Püha Vaimuga ning hakkasid rääkima teisi keeli..." (*Apostlite teod 2*). Mitte keegi ei kirjelda selliste sõnadega tavalist täitumistunnet peale palvetamist. Pigem leiame sarnasust nelipühikirikute ja kveekerite tavadega. Esimene nelipühisündmus järgneb siin väliselt kogetava märgina sellele, mida käesolevas peatükis räägitakse taevaminekust, Kristuse väe jagamisest jüngritele ja nende ümbruskonnale. Seoses selle **Tõe Vaimu "allasaatmisega"** näeme taas midagi Jumala ja Kristuse koostööst. Selles mõttes võib esimest nelipühisündmust vaadelda ka kui **esimest märki "Kristuse teise tulemise" algusest** või vähemalt selle lähenemisest. Isegi sellest vaatepunktist võime oodata, et ettekuulutatud "Kristuse teine tulemine" tähendab muud kui teist kehastust inimesena.

Märkus: "Lohutajat" ehk "Nõuandjat" ehk "Tõe Vaimu" (*Johannese 15:26*) ei tohi rangelt võttes võrdsustada "Püha Vaimuga"; vaata altpoolt: "Sophia".

- **"Tõe Vaim"** tundub olevat osake Kristusest enesest, mis meenutab osadust temaga ja tema sõnadega ja võimaldab nüüd jüngritel jätkata tema tööd siin maa peal. Seepärast pole enam õigupoolest tõsiseltvõetav tegeleda religioossete ja filosoofiliste küsimustega kui pelgalt kirjandusliku retseptiooni ja vaimse päritolu ajaloo. Sellest on palju kirjutatud. Ka teised tegurid avaldavad mõju, samuti inimeste juures, ning selle teksti peamine eesmärk on aidata inimestel neid tegureid märgata.

Looja, inimeses – niivõrd kui ta on "Jumalast sündinud" (*Johannese 1*) – oleva isa pärandit pakutakse üldiseks teadlikuks ühendamiseks Jeesuse eluga. Nüüd, alates nelipühisündmusest on Kristuse enda pärand kinnitatud neile, kes maa peale jäid.

- **Püha Vaim** kui "naiselik, emalik" vaimselt intelligentne jumalik omadus ja energia leidis juba enne Jeesuse maist elu erinevatel eksistentsi tasemetel ja erinevates ilmutusvormides, nii väljaspool inimest kui oma inspireeriva toimana inimestele. Leidub ka seoseid "taevamannaga" (*2 Moosese raamat, 5 Moosese raamat, 4 Moosese raamat, Psalmid, Nehemja, Joosua, Johannese evangeelium, Kiri heebrealastele, Johannese ilmutus.*)

Kuid ei ole ka täiesti vale praktiliste kogemustega seoses võrdsustada terminid "Tõe Vaim" ja "Püha Vaim", nagu sageli ka tehakse. Üha sagedamini võib juhtuda, et jumalikud jõud teevad koostööd ja lõpuks töötavad ühtsena nagu ka inimene, kes algselt "loodi Jumala näo järgi", võib kogeda teadvuse eristumist ja seejärel enese olemuse ühtlustumist.

Alles seeläbi on ka inimkonna ja maa ühine elu võimeline ilmuma viisil, mis tänapäeval on veel vaevumärgatav. Seda vaatleme edasistes peatükkides seoses Johannese ilmutusega, seejuures väitmata, et seda tulevikku on mingilgi viisil võimalik kaasaegse ettekujutusvõimega sobitada.

"Püha Vaim" pole üksnes vaim või eluhingus või elujõud. Võib olla üsna otstarbekas järgida seda Kristuse astmelisena tunduvat teed. Püha Vaimu nimetatakse seoses Jeesuse sünni ettekuulutamise Maarijale, seega vähemalt üksikutes sündmustes osalemise tähenduses.

Seda võib leida siis, kui Kristus, olles isiklikult kohal oma ülestõusnud ihus, "puhub" jüngrite peale ja ütleb: "Võtke vastu Püha Vaim" (*Johannese 20: 22*) – kes järelikut tema kaudu siin toimib. Nende tajumisvõime või sügavamas mõttes südametunnistuse puhastamine on eelduseks neile edasi antud või teadlikustatud vastutusele "anda patud andeks või mitte (teha midagi)". See südametunnistus, mis *J. Lorberi* sõnul on Püha Vaimu toime, ei ole segu individuaalsetest hirmudest, mida sageli aetakse südametunnistusega segamini, ent mille taga võib vahel siiski peituda mõnevõrra ehtsat südametunnistust. Südametunnistus selle rikkumata mõttes tähendab ka teadlikku sisemist juhtimist inimese sees.

Esimese nelipühisündmuse ajal tundub Püha Vaim olevat ebaisikuline, isegi "kosmiline". Ometigi suudab ta mitmesugustel viisidel, sõltuvalt endast 'lääbistatute' olukordadest või vastavalt enda poolt kõnetatute või maailma erinevatele eeldustele, täpselt tabada valupunkte – ning neid puhastada, kui neid Vaimu valguses vaadata. Püha Vaimu poolt esiletoodud teadvust iseloomustab ka oskus olulisi erinevusi ja tõdesid üha paremini ära tunda. Kus segaste asjaolude lahendamine nii oluline pole, näitab sama vägi end rohkem loovalt vormiva, osadust loova, täiustavana – Jumala juurde viivana.

19. sajand oma mitmesuguste ärkamis- ja uute ilmutusliikumistega, nagu ka 20. sajand, näitavad lähemalt vaadeldes uusi Püha Vaimu ilminguid ja selle mõju. Võib aimata, et kristlikud impulsid ja Püha Vaimu ilmingud kujutavad endast üha enam üleminekut *Ilmutusraamatus* käsitletavate globaalsetele muutustele.

Apostlite tegude selles osas on Maarja ja teised naisjüngrid koos meesjüngritega "ühel meelel palvetamas ja Jumala poole anumas". Naiste roll – kas nad siis kõnelevad või on "vait", nagu Paulus ütleb – peaks mitmel põhjusel olema asendamatu. Nemad olid näiteks emotsionaalselt vastuvõtlikumad peentele mõjutustele ning kindlasti võimelised neid ümbritsevatele inimestele verbaalselt või mitteverbaalselt edasi andma. Isegi tänapäeval võib igasuguste kokkusaamiste, ka vaimulike koosolekute puhul näha erinevust, kui osalejate seas on nii mehi kui naisi. Ilma meheliku vajaduseta muljet avaldada võivad paljud sündmused edeneda inspireerivamal ja entusiastlikumal viisil, niikaua kui piisab sisemisest osavõtust. Antroposoofilistes ja roosikristlaste ringides nähakse Jeesuse ema Maarjat koguni tegeliku allikana, mille kaudu Püha Vaim võis jüngrite juures toimida.

Siin kohtame ka „**Sophia**“, Vana Testamendi "tarkuse", jumaliku jõu naiseliku väljenduse saladust. Idaortodoksi kirikus samastati Maarjat sageli Sophiaga. "Sofioloog" ja visionäär *Solowjoff* koges teda meie ajastu olendina – nagu seda omistatakse ka Kristusele (*nt Steineri loengud "eeterlikust teisest tulemisest" u. aastast 1909* või teised õpetused). Nagu väikeses plaanis Jeesust ja Maarjat, nii võivad müstikud ilmselt suures plaanis kogeda ka "kosmilist Kristust" ja "Sophiat" kui taevast ema. *Vt ka Hildegunde Wöller "Ein Traum von Christus" (Unenägu Kristusest, saksa keeles)*. Konteksti võib kirjeldada ka järgmiselt: Jumala „emalik“ aspekt aitab loodul kasvada looja suunas, kui looja läheneb oma loodutele.

Feministlikud teoloogid on osutanud, et Püha Vaimu tähistav sõna oli toleaeegses keeles naissoost. Maarjat ja Sophiat võib lähemalt vaadelda kui väljendusvormi, milles Püha Vaim kuju võtab nagu tuvi sümbolis.

Erinevates lääne ja ida feministlikes liikumistes võib siiski leida "Sophia-taolisi" mõjutusi, vt *Dr. Susanne Schaup, Saksamaal Bad Boll'i Evangeelse Akadeemia juures peetud konverentsi "New Age 3: Sophia" protokoll*. Samal moel võib "Kristuse-taolisi" mõjutusi leida mitte üksnes uutes ülemaailmsetes kristlike liikumiste pilootprojektides nagu "Universal life" või kirikute uuendamislükumistes, vaid ka teistes, koguni ilmalikes liikumistes. Uue Testamendi kommentaar: "Tuul (vaim) puhub, kuhu ta tahab, ja sa kuuled ta häält, kuid ei tea, kust ta tuleb ja kuhu läheb. Niisamuti on kõigiga, kes on sündinud Vaimust". (*Johannese 3*).

See, mis on tulemas, on mehelik-naiseliku iseloomuga, ei patriarhaalne ega ka matriarhaalne.

Samas kui midagi Kristuse tööst leidub igas inimeses, nagu eelmistes peatükkides kirjeldatud, võib seda nüüd välise Kristuse ja Püha Vaimu läbi uuesti võimendada, samuti tema sõnade läbi, ent mitte vaid nende kaudu.

Graali rüütlid eeldasid samuti, et Kristuse tööst kaks tuhat aastat tagasi on midagi säilinud, mida inimesed võiksid otsida ja leida – "Graal". Legend jutustas, et veidi Jeesuse verd oli ristil maapinnale tilkunud ja see oli kogutud karikasse. Arvati, et Joosep Arimaatiast (Johannese 19: 38) ja tema kaaslased säilitasid selle ja töid Prantsusmaale või Inglismaale ning kogunesid alati selle "imettegeva Graali" ees palveks ja innustuseks. Vt näiteks *Robert de Boron "The story of the Holy Grail" (Lugu Pühast Graalist)*, kirja pandud umbes 1200. Ehkki see legend võib põhineda välisel reaalsusel, on märgatav, et kuldne graalipeeker oma karikakujulise ülaosaga, jämedama keskpaiga ja laieneva-avaneva alaosaga sümboliseerib inimest, kes oma keskpaigast ehk südamest avab end ülespoole Pühale Vaimule ja allapoole "maa lunastamiseks".* See on "lunastatud inimene", keda "loodu ootab" (*Kiri roomlastele 8: 18-28*). Suurel skaalal võib seda vaadelda ka kui sümbolit maast, mis end Jumalale avab. Selle liikumise ümber kogunesid katarid, albilased, minnesingerid ja trubaduurid. Osad neist olid maailmast veidi eraldunud. Paavstlus hävitas mitu miljonit selliseid "esoteerilisi" kristlasi kui oletatavaid "hereetikuid (ketsereid)". Graali sügavam tähendus pole siiski ammendatud teises legendis, nagu oleks Graal olnud Jeesuse bioloogilised järeltulijad kuningasuguvõsades.*)

Johannese 4: "... naine, usu mind, et tuleb tund, mil te ei kummarda Isa sellel mäel ega Jeruusalemmas... Kuid tuleb tund ja see ongi juba käes, et tõelised kummardajad kummardavad Isa vaimus ja tões, sest Isa otsib neid, kes teda nõnda kummardavad. Jumal on Vaim ja kes teda kummardavad, peavad teda vaimus ja tões kummardama". Kirikud saavad sellise vaimse kristluse iseteadliku, vaba suhtumisega hakkama vaid siis, kui neil on julgust end uuendada vabade kristlaste baasil. Kuna suur osa sellistest vaimse kristluse suundadest hävitati, nii et isegi nende õpetusi on raske taastada, eemaldas kirik omaenda vaimse traditsiooni alused, mida tänapäeval järk-järgult veaks on hakatud pidama. Pärast seda, kui paljud, osalt üsna kahtlustatavad pakkumised teistest kultuuridest on püüdnud seda tühja kohta täita, otsivad nüüd ka kirikud seda kadunud kristlikku vaimulikku tava.

Tuntud abt *Joachim di Fiore* – u. 1100 – kõneles Isa ajastust – Vana Testamendi ususeaduse ajastust, nagu ka Poja ajastust kiriku vahendusel ning prohveteeris, et tuleb kolmas ajastu, "*Püha Vaimu ajastu*" ("*Zeitalter des heiligen Geistes*" – *saksakeelne raamat, kirjastus Turm-Verlag*), mil inimeste isiklik suhe Jumalaga kasvab. Selle prohveteeringu elemente, mille tähtsust me alles hakkame taipama, on levinud nii otseselt kui kaudselt igat sorti liikumistesse, Lutherist alates Marxi kaudu kuni Hitlerini välja, kus seda valesti mõisteti ja ka kasutati. Enamjaolt on selliste moonutatud variantide puhul ka mõttekas arhetüüp.

Siinkohal on sobiv kommenteerida vahet Püha Vaimu vaimulikkuse ja spiritualistlike praktikate vahel. "Püha Vaimu poolt puudutatud saamine", ideaalsel juhul teadlik Püha Vaimu vastuvõtmine toimub inimese sisemise olemuse kaudu. Hüпноос või ekstaatilised transiseisundid ja "surnute vaimudest vaevatus" ei toimi siin, kaugeltki mitte "vaimude väljakutsumine". Samuti ei võta see kogemus kõnesolevatelt inimestelt või teistelt osalejatelt jõudu ära nagu see juhtub spiritistlikel seanssidel. Teadvus ei ahene, vaid avardub. Võimalik võib olla erakordne tajus, ent sel juhul on see teadlik ja ilma mälukaotuseta.

Püha Vaimu toime võiks olla võrreldav nii meditatiivse vaikusega – lääne kirikutes puudub see peaaegu alati – kui ka vastupidiste püüdlustega saavutada sedasama enama ja parema kommunikatsiooni abil, nagu tehakse eriti läänes ja Ameerikas. **Kui vaikus ja kommunikatsioon oleks ühendatud – see on võimalus eeskätt Kesk-Euroopa mentaliteedile –, tuleks Vaimu kavatsused väga selgelt esile. Sageli kehastab ta "kolmandat teed" teisel pool ida ja lääne äärmusi, siiski ainult juhul, kui püüdlused ei ole egoistlikud, st ebaeetilised. Kristust võib ette kujutada vaid tagasihoidlikkuse, eetika ja eesmärgiga, mille ta maailmale lunastusloo vormis andis, rõhutades Jumala päästvat armu.**

Püha Vaimu ei saa vaadelda täielikult eraldi Kristusest ega tema soovidest. Kristus omistas Pühale Vaimule omaduse, et ta tuletab jüngritele meelde "kõik, mis ma teile olen rääkinud". Ta lisas: "Mul on teile veel palju öelda, aga teie ei suuda seda praegu taluda. Aga kui tema, Tõe Vaim, tuleb, juhib ta teid kogu tõesse" (Johannese 16: 12-13).

Kõik, mis saab teel tõe poole puhtaks, võib end Püha Vaimuga ühendada tervikuks kõigi vägedega, mis soovivad maad päästa.

Kristuse õpetustes on inimene koos oma subjektiivsusega – ent mitte selle piiranguteta relativismiga, mis mõnede kaasaegsete filosoofiatega sõnul ei luba enam objektiivset tõe.

[*Lisaaken: visand Pühast Graalist \(inglise keeles\)](#)

Küsimus:

Mida on minus juba Jumalaga arenenud, ja mida tuleb Jumalalt täna vastu?

[Tagasi veebilehe sisukorda](#)

Pilt Jeesusest

Mõeldes neile, kes sooviksid saada selgemat ettekujutust sellest, kuidas Jeesus välja nägi, viitame siin evangeeliume käsitleva peatüki lõpus pildile, mida võib pidada kõige ehtsamaks – ehkki üldiselt tunnustatud portreed ei ole olemas.

Nn ainus tõeline pilt meie Önnistegijast – "Bild unseres Heilandes" on saadaval kirjastuses Lorber-Verlag (aadressil 74321 Bietigheim-Bissingen, Saksamaa). Suulise pärimuse kohaselt lasi keiser Tiberius portree smaragdile graveerida ning Türgi sultan kinkis selle Konstantinoopoli varakambri aarde paavst Innocentius VIII-le, et oma venda vabaks osta. Sellega on seotud Publius Lentuluse – toleaegse senati ja rooma rahva asevalitseja Juudamaal – kirjeldus Jeesusest.

"Sel ajal ilmus väga vooreslik mees, nimega Jeesus Kristus, kes elab veel meie keskel, keda paganad pidasid tõe prohvetiks, ent tema jüngrid nimetasid Jumala Pojaks. Ta äratas inimesi surnuist üles, parandab kõigist haigustest. Keskmist kasvu mees, jõulise kehaehitusega ja auväärse välimusega, nii et need, kes teda näevad, peavad teda nii armastama kui kartma. Ta juuksed on küpse sarapuupähkli karva ja peaaegu kõrvadeni sirged, sealt õlgadeni veidi lokkis, idamaises stiilis naatsaretlaste tava kohaselt keskelt lahku kammitud. Ta laup on avatud ja sile, nagu plekkide ja kortsudeta, ilus, pisut punakas. Nina ja suu on veatult vormitud. Habe ei ole tihe, värvilt nagu juuksedki, mitte eriti pikk. Tema silmad on tumesinised, selged ja elavad. Keha on hästi vormitud ja rühikas, käelabad ja käsivarred kenade proportsioonidega. Laites on ta kohutav, manitsedes sõbralik ja kütkestav, kõneldes mõõdukas, tark ja alandlik, samas väarikas. Keegi ei mäleta olevat näinud teda (kellegi üle) naerimas, ent paljud on näinud teda nutmas. Mees, kes oma erilise iluga ületab inimlapse".

(Saksakeelses trükitud tekstis on see pilt lisatud kirjastuse loal aastast 1992.)

Surnud Jeesuse kujutise kohta Torino „Jeesuse surilinal“ vt meie peatükki "Ristilöömine ...". On olemas veel üks riidetükk Jeesuse näoga, kus silmad on avatud, „Manoppello loor“, mida alates 1979.a. on uurinud P.

Prof. Dr. Heinrich Pfeiffer ja Öde Blandina Paschalis Schlömer. <http://voltosanto.com>. Ka seda kujutist on raske seletada, nt meresiidile ei saa maalida. Need kaks kangast ühilduvad. Vrd Johannese 20: 5-7. Need pildid on mõjutanud esimeste sajandite maale. Looril, mis tundub olevat olnud mähitud Jeesuse pea ümber, on kujutatud ovaalne nägu ja juuksed. On ka mõningaid sarnasusi eelnevalt kirjeldatud pildiga, millel on elav Jeesus külje pealt.

[Tagasi selle osa sisukorda](#)

Teise osa "Sammud Ilmutusraamatus" vaatamiseks

Johannese ilmutus.

Kui Johannese evangeeliumi intensiivselt ja meditatiivselt uurida, siis ilmneb et see põhineb peamiselt tema enda meditatiivsetel meenutustel tema elust koos Jeesusega.

Johannese ilmutus aga pärineb selgelt nägemustest. Siit ei leia me ühtegi välise eluteadmiste mõistuslikku ekstrapolatsiooni tulevikku. Nende nägemuste kuju näitab samuti – eeldades et inimesel on võime omaenda seesmisi nägemusi tõlgendada jne – et nad lähtuvad kõrgematest allikatest kui sellistest, milles välised ootused meie kujutlusvõimes kuju võtavad. Sellel juhul ei tule kõne allagi mistahes segunemine isiku enda mõtetega. Allikale on samuti selgelt viidatud – kuigi see fakt üksi ei oleks selliste kogemuste puhul garantiiks : "Jeesuse Kristuse ilmutus, mille Jumal temale on andnud, et ta näitaks oma sulastele, mis peatselt peab sündima. Ta näitas seda, läkitades oma ingli oma sulase Johannese juurde...".

Enamik kaasaegseid protestantlikke teolooge ei tunne huvi seda liiki apokalüptilise stiili vastu. Nad ei suudaks seda tegelikult oma intellektuaalsete meetoditega dešifreerida – parimal juhul ehk väga katkendlikult – kuna neil ei ole võimalik tuletada "meetodit" omaenda kogemustest ja nendega seonduvast sümboolikast. Katoliku kirikus on teatavad vaated apokalüpsise* kohta, kuid loetakse seda harva, kuna see on nii kaugel paljude tänapäeva kristlaste ja koguduste enesega rahulolevast meeolust. Teisest küljest viitavad vabakogudused ja sektid otseselt apokalüpsisele*, kuid neil puudub piisav intellektuaalne arusaam prohvetlikest nägemustest, mistõttu nad kalduvad uskuma väliseid katastroofe ja nägema ennast enamikel juhtudest kui väljavalitud või vähemalt kõige otsesemalt väljavalitud (*apokalüpsis: kreeka keelest = katte eemaldamine.)

Peatükis "*Whitsun'i sündmus (Nelipühi)*" on üleminekud Jeesuse isikliku, teda ümbritsevas sfääris tehtud töö ja üldiste arengute vahel juba esile toodud.

Kui me vaatleme Johannese ilmutust samasugusel integreeritud viisil nagu tema evangeeliumi, nagu "Sissejuhatuses..." ette on pandud, leiame ootamatut tarkust, mida kirjanduses ei pakuta.

Nimetatud ilmutuse järgnevus on seotud järgnevusega Jeesuse enda elus. Siin aga räägitakse konkreetselt inimkonna, maa ja kosmose arengust. Ka kõige sissepoolepööratum ja müstilisem töö selle kallal kinnitab vaid, et tegemist ei ole pelgalt kujutiste kogumiga üksikisikute arendamiseks või "sissepühendamiseks", nagu mõned on arvanud – kuigi see võib tänu paralleelidele evangeeliumidega üksikisikuid aidata. **Ilmutuse enda tegelik lava on pigem teadvus, mis võrdleb Jeesust Kristust kaks tuhat aastat tagasi ümbritsenud arhetüüpseid sündmusi inimkonna ja maa arenguga kosmoses, olles samal moel arhetüüpsete sammudega läbi põimitud. Ka siin on kaasatud Kristuse universaalne aspekt, kontrastina tema tööle Inimese Pojana kaks tuhat aastat tagasi.** Sellest vaatenurgast vaadatuna oleks omakorda võimalik teha mõningaid järeldusi sündmuste osas, mis leidsid aset väiksemas mastaabis ca 2000 aastat tagasi.

Ilmutus on aga jäljendamatu komplekssem kui evangeeliumides antud kirjeldus. See ei ole lihtsalt Johannese poolt Jeesuse elus nähtu "projekteerimine" maailma sündmustele.

Oma "elemendis" kirjeldab ilmutus sündmusi eksistentsi mitmel tasandil ehk mitmes dimensioonis. Kronoloogiline järgnevus on üksnes teisejärguline. Juba ainuüksi see näitab, et paljusid ajalooliseks sündmuseks tõlgitsetud kohti tuleks pidada üksnes nägemusteks, ja et sellised tõlgendused on sageli üsna eksitavad.

Teisest kuid samuti vastuvõetavast aspektist lähtuvalt näeb R. Steiner, et mõned kaasaegsed vaimulikud õpilased võivad täna ette aimata tulevase teadvuse staadiume. Vt R. Steiner teoses: "*Die Apokalypse des Johannes*", loengute tsükkel 1908.

Otto Hanish, vana zoroastrianismile orienteeritud "Mazdaznan" elureformi liikumise rajaja, on arvamisel et Oberdoerffer avastas paralleelid psühholoogilistes süsteemides, nt inimolendi närviühendused. Raamat: "Apokalüpsis", välja andnud "Deutsche Mazdaznan- B." Gablonzer Str.7, 76185 Karlsruhe, Saksamaa, - kui veel saadaval; ilmselt üksnes saksa keeles).

Arthur Schult: "Das Johannesevangelium als Offenbarung des kosmischen Christus" (Johannese evangeelium kui kosmilise Kristuse avaldumine) ja „Weltenwerden und Johannesapokalypse" (Maailmade areng ja Johannese ilmutus) üritas ilmutust tõlgendada esoteeriliselt, peatüki kaupa. Loomulikult on need peamiselt sümbolite uurimisel põhinevad teadmiste apelleerivad lähenemised, millele võiks teha palju annotatsioone.

Märkus: Johannese ilmutuse kokkusegamisest Vana testamendi prohvetlike sõnumitega pole eriti kasu. Kuigi leidub sarnaste kujunditega löike. Samas aga on vajalik võrrelda seda ajapõliste sündmustega enne Kristust, mis on esitatud paljude Piibli väljaannete lisas. Seega ilmneb, et need prohvetid nägid enamikel juhtudest ette enne Kristust aset leidnud sündmusi nagu Paabeli vangistus ja sealt tagasipöördumine, ning hilisemaid sõdu riigis ja juutide võitu tol ajal; samuti Messia või Kristusega seotud sündmusi (*Messia osas võrdle meie leheküljega Vanast Testamendist*). Üksnes vähesed kohad viitavad lisaks sellele meie aja asjadele või Ilmutusraamatu sisule (nt Jesaja 24; 25; 27; 66:15; Taaniel 7:9-28).

Johannese ilmutuses 5:6 kujundati traditsionaalses (kristlikus) teoloogias põhilise visioonina: tall, kes oli tapetud ning kes sellest hoolimata seisab püsti Jumala trooni ees. Kiriklikust vaatepunktist lähtudes nähti kirikut esimese kohana, kus leiab aset uuendumine. Muidu käsitlevad teoloogid Johannese ilmutust seoses "maailmalõpulise" (eshatoloogilise) usaldusega tulevasse Jumala "Kuningriiki", eelkõige seoses vastavate Jeesuse õpiaastatest pärinevate kõnedega. Mida Jumal alustas Jeesusega, mis aga on lõpetamata jäänud, areneb edasi kuni täielikkuseni; vrd *Filiplastele 1:6*. Seejuures tuli ette, et "uue taeva ja uue maa" (Johannese ilmutus 21) algust eeldati juba Jeesuse ristimise ja ülestõusmisega - ning eeldati siis pidevat arengut sinnani. Johannese ilmutus jutustab igal juhul täielikust uuenemisest, mis isegi kui tahes sümboolse interpretatsiooniga veel enneolematut ulatust aimata laseb. Arvatavat vastuolu millegi juba tegelikult olemasoleva ja hilisema teostuse vahel on võimalik lahendada ainult siis, kui suudetakse vähemalt aimamisi meditatiivselt mõistetavaks teha seda teadvust, mida näitab Jeesus, öeldes mitu korda mõttele vastavalt "Kuid tuleb tund ja see ongi juba käes..." (Johannese evangeelium 4 ja 5): see tähendab, et midagi vaimsel tasandil juba reaalselt eksisteerivat pääseb nähtaval tasandil mõjule alles hiljem.

["Väikese apokalüpsise" juurde Matteuse evangeeliumis \(inglise keele\)](#)

[tagasi.](#)

Kuidas läheneda prohvetlikele sõnadele.

Siinkohal oleks kohane lisada mõned üldised mõtted selle kohta, kuidas läheneda prohvetlikele sõnumitele, mitte ainult Johannese ilmutuseraamatule, vaid ka teistele, enamjaolt lühikestele "apokalüpsistele" apokriivalisest kirjandusest varajastest sajanditest peale Kristust, või kaasaegsete selgeltnägijate apokalüptilistele nägemustele, mis on enamjaolt oma olemuselt "segatud"; lisaks sellele on olemas erinevaid "ettekukulutusi". Johannese ilmutuse arhetüüpsed "sammud" kui sellised on tõenäoliselt niisama vältimatud kui loote või elusolendi arengu erinevad etapid, või teatavad sammud müstika arengus jne. Samas aga sõltub igast üksikisikust, kuidas ta need sammud läbib. Inimene võib kas kerge vaevaga palju õppida ja seeläbi palju valu ja ebamugavusi vältida, või siis oodata suuri katastroofe. Kui sa sõltumatult prohvetitest maailma sündmusi vaatled, märkad sa sama seaduspärasust, olgu siis tegemist üksikisiku saatusega või laiema kontekstiga.

Tulevikunägemuste üksikasjad, mis ei ole arhetüüpsed ja on seetõttu vähem fundamentaalsed, kujutavad endast mõttelisi programme. Pärast mõningast ettevalmistust on asi võib-olla jõudnud punkti, kus järgnevad teatud tulevikusündmused, mis muutuvad üha enam delimitteerituks

kvaliteedi, ruumi ja aja osas. Kui aga nimetatud kausaalsed programmid üksikisikutes või gruppides muutuvad oma üksikasjades inimtegevuse tagajärjel, siis muutuvad ka tuleviku üksikasjad, kui tegemist ei ole vältimatute arhetüüpidega. Seepärast nägemused muutuvad aeg-ajalt. See kehtib eriti inimeste kohta, kelle nägemused ei lähtu selliselt teadvuse tasandilt kui Johannese oma. Nende nägemused võivad lühikese aja jooksul aeguda. Samas on inimkonna haare piiratud inimliku laiskusega.

Selgeltnägijad võivad jälgida ebamääraseid impulsse – mis on sellisel juhul väga tõenäoliselt õiged – või siis näha juba selgemaid võimalusi sümboolsel kujul, või isegi täpseid materiaalseid sündmusi. Viimased võivad olla segatud andmetega alateadvusest, kuna üksikasjad ei ole tõenäoliselt veel päriselt fikseeritud – välja arvatud minevikukogemuste lihtsad projektsioonid tulevikku, või siis – nagu see sageli juhtub – on tegemist petlike pertseptsioonide või täielikult valede tõlgendustega.

Ülejäänud vastuolud sellistes "tulevikupertseptsioonides" peegeldavad ilmselgelt erinevaid ja osaliselt vasturääkivaid tulevikustsenaariume. Inimkonna kollektiivmõistuses tähendab see "reaalseid, veel mitte selgelt otsustatud võimalusi", mis tulenevad peamiselt erinevatest inimfantaasiatest.... Selles jätkuvas tuleviku üle otsustamise protsessis osaleb teadlikult või alateadlikult igaüks. (* Vt ka lisaakent peatüki lõpus "7 vihakausi kohta").

Teisest küljest on maa teadlik, vaba organism ja meie asi ei ole Jumalale öelda, kuidas seda osa tema olemusest mõista. Samas aga on ka inimene oma osas vaba, et ise otsustada üha paremate probleemide lahendamise mallide kasuks. Samuti näib, et ka rakkude käitumises esineb arvestatavaid variatsioone – mida ei dikteeri keskselt inimese teadvus, vaid nimetatud teadvus võib sellele läheneda positiivsete mõtetega jne.

Seetõttu on transformeerivate mõtete ja palvetega, armastuse ja usaldusega Jumala vastu, päästva tegevuse ja armuga põhjustatud palju rohkem, kui fatalistlikud suhtumised meile väidaksid.

Mõnede müstikute pertseptsioon, et kõrgematel eksistentsi tasemetel sealpool ruumi ja aega on kõik juba olemas, ning maine pertseptsioon võitlusest õigete otsuste osas jne on mõlemad korrektsed, üksteisest sõltumatult. Neid teineteisele vastandada, hinnates filosoofiliselt, ei ole nende tasemete täiesti erinevat loomust arvestades õiglane, mistõttu tulemus on vale.

[Lisaaken "Inspiratsioon ja kogudused"](#)

[tagasi.](#)

Johannese ilmutuse sisu kohta: Seitse kogudust.

Ilmutusraamatu 1. peatükis kirjeldab Johannes esimest nägemust Kristusest peale tema ülesvõtmist. "Ma pöördusin ümber vaatama", või veelgi selgemalt *4. peatükis* "tule siia üles...", "sedamaid olin ma vaimus" tähendab, et siin Kristuse ei tulnud alla Johannese juurde, vaid Johannes võis ajutiselt teadlikult "ronida" sellele tasandile, millest siin räägitakse. See on tähtis ja mitte sümboolne. "Mina olen Esimene ja Viimne ja Elav. Ma olin surnud.... Ning minu käes on surma ja surmavalla võtmed." Temaga räägib Jumalaga ühinenud Kristus. Seega määrab ta siin ära ka **üldise teema, mis niidina läbib kogu apokalüpsist: Valgus, mitte lihtsalt mistahes valgus vaid Johannese evangeeliumi peatükk 1 "tõeline valgus", Kristus, läbib kõik erinevad elu tasandid, mis on veel "pimeduses". Alguses asetatakse kõik Kristuse teise tuleku konteksti "pilvedes", mida nüüd korratakse.**

Kristus näitab ennast lähtuvalt oma positsioonist seitsme Aasia kogukonna keskmene – nagu päike; "üll pikk kuub" –tema vaim läbib kõik, kaasa arvatud tema jalad, mis kõnelevad tahtest-;

"vöötatud rinde alt kuldvööga" –tema südame armastus on ühendatud tarkusega-. "tema pea ja juuksed olid valged ..." –pea särab tänu sellele ühendusele armastusega-; "ning tema silmad nagu tuleleek" –tema silmad säravad maailma üle-; "tema jalad olid vasemaagi sarnased, kui see on hõõguvas ahjus" –tema sammudel on väliselt puhastav mõju-; "ning tema hääli oli otsekui suurte vete kohin" –vaim 'vibreerib' ka tema hääles-. "Tal oli paremas käes seitse taevatähte" –Jumal tõmbab enda ligi kõik väed ja inimloomused, kusjuures tema parem käsi esindab tulevikku, ja nad järgnevad talle-; "ning tema suust välkus vahe kaheteraline mõök..." –ta annab tõelise võime vahet teha ja läbi näha.

See nägemus meenutab Ristija Johannese nägemust Johannese evangeeliumi alguses, kus on mainitud "reaalse vaimu" tuvi; seitse kogukonda kujutavad endast jüngrite määramise analoogiat (*nt Johannese evangeelium 1...*).

Need "seitse kogukonda" (seitse kogudust; *Johannese ilmutus 2-3*) olid tegelikult olemas. Nad kehastasid neid erinevaid kultuurilisi probleeme, omadusi ja võimalusi, millest Kristus palus "kogukondade inglitel" kirjutada. Selles kontekstis näib, et "inglid" viitavad ka nende kogukondade maistele juhtidele. Kirjad ei puuduta üksnes "üleloomulikke" asju. Peale selle eeldasid kogukonnad, et nende tööd saatsid inglid. Kasutades terminit "ingel" aga ebaisikulise olendi ja väe tähenduses võib see samuti osundada sellele, et kristlikud kogukonnad seitsmes linnas esindavad ka neid omadusi, mida nad kehastavad, milliseid on väljendatud ka mujal.

Seepärast peab selles olema omajagu tõtt, kui teosoofiline, Rosicrucian'lik ja antroposoofiline liikumine on ühel meelel, et "7 kogukonda" on kultuurid – mida kirjeldatakse üksteisele järgnevatena. Tänapäevast oksidentaalse tsivilisatsiooni muutumist õrnemaks ja leebemaks kultuuriks nähakse kui üleminekut 5. ja 6. kogukonnast 6. ja 7. kogukonna juurde. Mõnikord üritatakse kehtestada seost "Veevalaja ajastu" ideedega, mis vastavalt erinevatele astroloogilistele ja New Age trendidele pidi algama aastate 1961 ja 2000 vahel või isegi aastal 2242, või R. Steineri arvates tuleb ilmsiks alles aastal 3500. Seda seostati eeldavate all-ajastutega, kestusega 300-400 aastat. Vaatamata sellele, et nimetatud vaadetele on kosmiliste tsüklite põhjal reaalne alus, on siin ometi midagi tähtsat kahe silma vahele jäetud:

Apokalüpsise olemus ei põhine "sama kaheteistkümne sodiaagiomaduse igavesel tsüklilisel kordumisel". Paremini sobiks kirjelduseks kujutis spiraalist, milles kõik areneb ning jõuab üha kõrgematele tasanditele. Samas aga ei saa inimkonna ja maailma arengu fundamentaalseid "kvanthüppeid" apokalüpsises vaadelda üksnes maa telje pideva vurrisarnase liikumise ja sellega kaasnevate astroloogiliste tingimuste baasil. Kaasaegset ajalugu silmas pidades on areng pidevalt kiirenenud. Siin võib kogeda millegi kõrgema sekkumist. Kui keegi soovib leida apokalüptiliste muutuste allikana tsükleid, siis tuleb tunnistada veel ühe, suurema tsükli olemasolu. Samas on võimalik, et apokalüpsis kõneleb ka nendest mõjudest.

Kui arvestada kosmiliste modifikatsioonide uurimist varajase ajaloo ajal - mida ei võeta piisavalt tõsiselt – vaadeldes sellekohaseid viiteid vanades kalendrites, arheoloogilistes väljakaevamistes, kirjalikes ülestähendustes, *H. J. Anderseni* legendides jne, siis selgub, et astrofüüsikalised reaalsused ja seetõttu ka nendega seostatavad ajastud ei ole nii konstantsed kui me esialgu arvasime. Näib, et drastilised muutused muudavad seda või lülitavad selle ajutiselt välja. Sellisel juhul oleks klassikaliste ajatsüklite tähtsus veelgi piiratum kui esimese "5 kogukonna" ajal, mida teosoofid üritasid tõlgendada kui India, Pärsia, Egiptuse & Kaldea, Kreeka & Rooma kultuuri ... ja oksidentaalsel kultuuri tänapäevani välja.

Lisaks: The "Enlightenment on the Apocalypse" (*... autor Helene Möller - 1884-1969 -, Kirjastaja: Radona-Verlag, Am Buchstein 14/15, D-61250 Usingen, Germany, saadaval ka inglise keeles*) seob "7 kogudust" erinevate aegadega kirikuajaloos:

1. 33- 333 m.a.j.: Jõupingutused korrektselt järgida Isanda juhiseid... .
2. 333- 633 m.a.j.: Vana Koguduse probleemid ja ustavus... .
3. 633- 933 m.a.j.: Valgustusaeg läbi (püha)kirja... .
4. 933- 1233 m.a.j.: Ohud Kogudusele "edevuse, suurustlemisiha, ahnuse, sensuaalsuse" kaudu. (Annotatsioon: sellel perioodil tulid ka sõjad ja inkvisitsioon.)
5. 1233- 1533 m.a.j.: "Ebapuhtus ja isekus" Koguduses, sellele järgnev "ärataganemine".

(Samas aga vaatleb see raamat katoliiklikku ja protestantlikku kirikut kui *Johannese ilmutuse ptk 11* "kahte tunnistajat" – kui kahte üksteisega kokku sobivat partnerit.)

6. 1533- 1833 m.a.j.: Pinnapealne kristlus... .

(Annotatsioon: sellesse perioodi langes ka ratsionalismi ja vana mehhanistliku teaduse algus.)

7. 1833- 2000 m.a.j.: Paljud on koguduste ja Jumala suhtes ükskõiksed.

(Siis, ütleb autor, on lähenemas Kristuse teise tulemisega seotud radikaalne muutus, nagu seda kirjeldab Johannese ilmutuse ülejäänud osa. Seda selgitatakse kui ühte kosmilist intsidenti, mida vaadeldakse mitme kandi pealt. Kuigi valdav on see (vana) stsenaarium, millesse on kaasatud suured sõjad; aga kontrastina ideele, et "rahvaste palved" võivad seda muuta – ja eriti et ustavad ühinevad Jumalaga ja tema inspiratsiooniga ja tõstetakse seega üles tema juurde.)

"Kristuse teed" ei toeta automaatselt teiste mainitud kodulehekülgede ja raamatute sisu tervikuna.

Johannese ilmutuse järgnevate sammudega võrreldes võivad "7 kogukonda" siiski esindada tasandit (tasandeid), mida on ikkagi võimalik mõista välise elu teadvustamise võimega.

"7 kogudust" ja tänapäeva kogudused -

(Saksa- ja ingliskeelsetel kodulehekülgedel edasiste väljavõtetega Johannese ilmutusest)

a.) Seitse varajast kogudust Aasias.

Tabel

Varajane kogudus	Kristus kõneleb kui:	tunnustus	manitsus	eesmärk neile, kes endast võitu saavad
Efesoses	"see, kes hoiab seitset tähte oma paremas käes, kes kõnnib seitsme kuldlambijala vahel"	teod ja vaevanägemine, kannatlikkus, ei salli kurjasid; "vihkad nikolaiitide tegusid nagu minagi****", oled läbi katsunud valepostlid; kannatlikus ja vaeva talumine minu nime pärast, ei ole ära väsinud".	"...sa oled oma esimese armastuse maha jätnud." ..."paranda meelt ning tee esimese armastuse tegusid! Muidu ma tulen su juurde ning lükkan su lambijala asemelt, kui sa ei paranda meelt."	"Võitjale ma annan süüa elupuust, mis on Jumala paradiisis."
Smürnas	"Esimene ja Viimne, kes oli surnud ning on jälle elavaks saanud"	"Ma tean su viletsust ja vaesust – kuid sa oled rikas – ning nende teotamist, kes ütlevad end olevat juudid, kuid ei ole seda, vaid on saatana sünagoog."	"Ära karda seda, mida sul tuleb kannatada! Ennäe, kurat heidab mõned teie seast vangi, et teid läbi katsutaks, ning teil on viletsust kümme päeva. "	"Ole ustav surmani, ja ma annan sulle elupärja. Võitjale ei tee teine surm mingit kahju."

Pergamonis	"see, kelle käes on vahe kaheterane mõök"	"sa pead kinni minu nimest ega ole salanud minu usku ka neil päevil, mil Antipas, minu tunnistaja, minu ustav, tapeti teie juures, seal, kus elab saatan."	Mõned peavad kinni Bileami õpetusest: Baalak – kultus, mille puhul söödi iidolitele ohverdatud toitu ja praktiseeriti seksuaalset amoraalsust; mõned nikolaiidid. "Paranda siis meelt, muidu ma tulen varsti su juurde ning sõdin nende vastu oma suu mõõgaga."	"Võitjale ma annan süüa peidetud mannat ning annan talle valge kivikese ning kivikesele kirjutatud uue nime, mida ükski peale saaja ei tea."
Tüatiras	"Jumala Poeg, kelle silmad on nagu tuleleek ning kelle jalad on vasemaagi sarnased"	"ma tean sinu tegusid ja armastust ja usku ja teenimist ja su kannatlikkust ning et su viimaseid tegusid on rohkem kui esimesi".	Nad taluvad seda, et valeprophetess lisebel praktiseerib templiprostitutsiooni ning ebajumalate ohvrite söömist. Ähvardus: intensiivsed kannatused, kui meelt ei paranda, lapsed hävitatakse surmaga. "annan igaühele teist teie tegusid mööda". Ülejäänutele, kes tema õpetust ei pea: "teie peale ma ei pane muud koormat. Pidage vaid kinni sellest, mis teil on, kuni ma tulen."	"Kes võidab ja minu tegusid lõpuni hoiab, sellele ma annan meelevalla paganate üle ning ta hoiab neid kui karjane raudsauaga, nii nagu purustatakse saviastjaid, otsekui minagi olen saanud meelevalla oma Isalt, ning ma annan talle koidutähe."
Sardeses	"see, kellel on seitse Jumala vaimu ja seitse tähte"	"ma tean su tegusid". "kuid Sardises on sul mõned, kes ei ole määrinud oma rõivaid, ning need saavad kõndida koos minuga valgeis rõivais, sest nad on seda väärt."	"sul on nimi, et sa elad. Ometi oled sa surnud. Ole valvas ja hoiu, mis on veel jäänud; seegi on juba suremas, sest ma ei ole leidnud su tegusid olevat täiuslikud Jumala silmis. Tuleta siis meelde, kuidas sa sõna oled vastu võtnud ja kuulnud, ning hoiu seda tallel ja paranda meelt! Kui sa nüüd ei valva, siis ma tulen kui varas."	"Kes võidab, see riietatakse samamoodi valgete rõivastega. Mina ei kustuta tema nime eluraamatust ning ma tunnistan tema nime oma Isa ees ja Isa inglite ees."
Filadelfias	"Püha, Tõeline, kelle käes on Taaveti võti, kes avab, ja ükski ei lukusta, ning lukustab, ja ükski ei ava"	"Ma tean su tegusid! Sul on vähe jõudu, kuid sa oled hoidnud tallel mu sõna ega ole salanud mu nime. Et sa oled hoidnud minu ootamise sõna, siis hoian ka mina sind läbikatsumistunni eest, mis on tulemas kogu ilmamaa peale, et katsuda läbi ilmamaal elavaid."	"Ennäe, ma annan saatana sünagoogist mõned, kes nimetavad endid juutideks, kuid ei ole seda, vaid valetavad. Ennäe, ma teen, et nad tulevad ja kummardavad sinu jalge ette ning saavad aru, et mina olen sind armastanud." "Pea kinni, mis sul on, et ükski sinu pärga ei võtaks."	Kes võidab, selle teen ma sambaks oma Jumala templis ja enam iialgi ei lähe ta sealt välja, ning ma kirjutan tema peale oma Jumala nime ja oma Jumala linna, uue Jeruusalemma nime, mis tuleb maha taevast minu Jumala juurest, ning oma uue nime.

Laodikeias	"Aamen, ustav ja tõeline Tunnistaja, Jumala loomise Algus"	("ma tean su tegusid"; selge positiivne tunnustus aga puudub.)	"et sa oled leige****, ja mitte külm ega kuum, sülitan ma su välja oma suust". "...sa ei teagi, et sa oled vilets ja armetu ja vaene ja pime ja alasti -, siis ma annan sulle nõu osta minu käest tules proovitud kulda...", "ning valgeid rõivaid...", "ning silmasalvi võida silmi...". "Keda iganes mina armastan, neid kõiki ma noomin ja karistan. Ole siis innukas ja paranda meelt."	"Ennäe, ma seisan ukse taga ja koputan. Kui keegi kuuleb mu häält ja avab ukse, siis ma tulen tema juurde sisse ning süüan õhtust temaga ja tema minuga. Kes võidab, sellel ma lasen istuda koos minuga mu troonile, nagu minagi olen võitnud ning istunud oma Isaga tema troonile."
------------	--	--	---	--

* teine tõlge: "kiires järgnevuses"; ** teine tõlge: "kogukonnad"; ** teised tõlked: "ja surma kuningriik"/ "ja põrgu"; *** levinum tõlge: "vihkan" (Kristus ei vihka kedagi!); vt ka Pauluse kiri Efeslastele; **** "leige" ei tähenda selget diferentseeritud kolmandat positsiooni, vaid positsiooni puudumist.

Juba see, et Kristus kõneleb igale kogudusele lähtuvalt oma erinevatest omadustest, näitab et iga kogudus saab erineva "õppekava".

b.) Tänapäeva kogudused.

"Seitse varajast kogudust" olid realselt olemas. Ways-of-christ.net põhitekstis on mainitud ka erinevate kultuurigruppide tähtsust. **Samuti on võimalik uurida küsimust, kas "7 koguduse" omadustele sarnaseid omadusi võib täheldada ka tänapäeva kogudustes või kogudustesiseses gruppides ja kristlikes liikumistes. Meie eesmärgiks ei ole skemaatiline identifitseerimine, seepärast ei ole tulemusi siin ära toodud, kuid järgnevates lõikudes on antud lühike ülevaade kogudustest nende erinevate tahkudega, et iga inimene võiks ise sarnasusi otsida. Siinkohal ei mõisteta kohut ühegi koguduse üle – seda võib teha üksnes Kristus ise. Vastupidi, lugeja võib hakata tunnetama, mida tähendab sisuliselt oikumeenilise liikumise loosung "ühtsus eripalgelisuses", mis on justkui "seitsme tooni" universaalne muster.**

Tabel

Tänapäeva kogudused/liikumised.	Nende tugevad küljed.	Asjad, mida huvilised neis kogudustes taluma peavad.
Kreeka, Vene, Serbia õigeusu kirikud; Süüria õigeusu kirik, & mõned vana kelti kristluse järgijad; Armeenia kirik; Egiptuse kopti kirik, Etioopia kirik; "Tooma Kirik" Indias; Nepaali kirik;...	Sageli sügav usk, mõnikord sügavad vaimulikud püüdlused – nt mungad jne - , püsivus, mõju. Originaalsuse hõng. Sageli maalune võlvkääk kiriku all, meenutamaks vanu kristlik-esoteerilisi traditsioone. Õpetused Tarkusest (Maarja / Sofia).	Enamikel juhtudel ilus aga range traditsiooniline rituaal, näiteks seista 3 tundi (välja arvatud nt unikaalne Tooma kirik). Väike kohanemisvõime kaasaegsete ja noorte inimeste mitmekülgsete otsingutega, eriti ateistliku taustaga keskkonnas – kes on nii sageli kiriku ääremail ja mõtlevad rohkem ilmalikult. Kommunistlik surve või rahvuslikud eelarvamused põhjustasid piiranguid mõnede selliste kirikute töös, või töid kaasa vaenulikkuse teiste kirikute või rahvuste suhtes. ...

<p>Vabakogudused, evangeelsed kogudused, samuti nelipühi kogudused, kveekeerid;</p> <p>Teised organisatsioonid – mida mõnikord vaadeldakse "sektidena"*, kelle argumendid on küsitavad - : adventistid, Uus-Apostellik kogudus, mormoonid jt.</p>	<p>Lihtsus ja kompromissitus lähtuvalt oma usust ja moraalist. Inimestele, kellele see sobib, võimaldab see lihtne suhe Jeesuse Kristusega ka vahetuma juurdepääsu tema väele: tugevad usukogemused, nagu ebatavalised palvevastused ja tervenemine; mõnikord tunnistused jne jumalateenistustel. Intensiivne Piibli uurimine ilma keerukate kohtade üle vaidlemiseta. Liikmed toetavad üksteist hästi kui elava kogukonna liikmed – tegemist ei ole lihtsalt "pühapäeva- või "jõulukristlusega".</p>	<p>Peale inimese usu igakülgse julgustamise puuduvad otsesed meetodid ettevalmistamiseks vaimulike kogemuste jaoks. Seega enamikel juhtudel jääb vajaka vaikusest ja kristlikul meditatsioonil põhinevatest meetoditest (millest on puudus ka enamikes teistes kirikutes). Heauskne eetiline karmus inimsuhete osas koosneb sageli keeldudest, millele harva lisandub piisavalt nõustamist, kuidas nt sõprussuhteid tõeliselt arendada. Sageli ei taheta eriti mõista mitmetahulisi kristlikke kogemusi väljaspool neid, mida selles oikumeeni lõigus tuntakse. Sageli arvamus, et see millest mulle piisab on samuti piisav kõigi teiste misjoneerimiseks. Mõnikord tunne, et oma kogudus on eriliselt väljavalitud. Mõnikord – vastuoluna liikumiste endi poolt edendatud imidžile – on nad ühekülgse toetanud poliitilisi seisukohti. ...</p>
<p>Protestantlike kirikute enamus</p> <p>& progressiivne "avatud kirikute" liikumine</p>	<p>Nt Lutheri otsene pöördumine Piibli kui usu allika juurde. Palju sotsiaalseid teenistusi. Sageli avatus võtta oma usku tõsiselt ka poliitiliste otsuste puhul; iseseisev mõtlemine, inimeste manitsemine – ka väljaspool moraaliküsimusi. Avatus oikumeeniliste suhete osas koguduste vahel. ...</p>	<p>Tänapäeval eemaldab ajalookriitiline teoloogiaõpetus sageli segmente usust – seminarides aga õpetatakse jumalasalaseid, kuidas seda sellele vaatamata jutlustada. Mõned otsivad viise usus vaimselt sügavamale minna, seda aga pakutakse harva. Levinud on pinnapealsus ja liigne kohandumine ühiskonnaga – seda ka kogunemistel. Mõnikord aitavad kogudused isegi kaasa problemaatiliste joonte kujunemisele sooritusele orienteeritud ühiskonnas (kalvinism). ...</p>
<p>Vasakpoolne katoliiklus, feministlik teoloogia, vabastusteoloogia "kolmandas maailmas"</p> <p>Vana katoliku kirik</p>	<p>Väga lähedal inimeste elule; - motiveeritud kristlusest – jõulised pingutused sotsiaalsete ja inimõiguste valdkonnas jne. Selles osas ka valvsus koguduse endas. Katsed leida adekvaatne vaimulik ja inimlik roll ka naiste jaoks. Mõnda aega juba ka minimaalne avatus müstiliste kogemuste osas. ...</p>	<p>Mõnede usk muutus pinnapealseks. Mõnikord üksnes sügava psühholoogia ja ühiskondlike õpetuste seisukohad (mis kehtiksid igaühe, ka lihtsalt humanistide puhul). Feministlikus teoloogias on mõned inspireeritud vanade kultuste poolt, mille puhul alati ei kontrollita, millises ulatuses need kristlusega kokku sobivad. ...</p>

<p>Rooma-Katoliku kirik & rangemad katoliiklikud liikumised, nt Maarja prohvetearing ümber, karismaatiline liikumine ja müstitsism.</p>	<p>Sellele kirikule antud usust ja riitustest kinnipidamine. Nt Maarja imetlemine ja teised traditsioonid, elemendid mis mõnedes teistes kirikutes puuduvad. Palju heategevust; ühiskondlik valvsus ka kirikumaaailmas. Osaliselt pidur üldise eetilise allakäigu teel ühiskonnas. Vähemalt mõned meetodid seesmise arengu jaoks (vaimsed harjutused, lihtsad meditatsioonid) mõnede kirikuliikmete jaoks. Selles kirikus ilmus palju müstikuid: Jeesuse ristilöömisega seotud saladuste duplitseerimine. (Tuntud teoloog Rahner ütles samuti, et tuleviku kogudus peaks kultiveerima kristlikku müstitsismi.) ...</p>	<p>See kirik pani suure panuse doktriinidele/dogmadele ja kirikuinstitutsiooni võimule, et end maksma panna – selle asemel, et empaatia ja mõistmisega õpetada tänapäeva inimesi, kes sageli loodavad vaid iseenda peale. Vähe pingutusi leidmaks "keeli", mis oleks vajalikud usualaste teemade vaimulikuks edastamiseks erinevatele inimestele. Moraal koosneb peamiselt käskudest ja keeldudest. Eetilise "piduri" rollist ei tulene tõelist muutust ja uuendust. Alustatud on varasemate inkvisitorlike ja sõjakate meetodite ning teatud valitsevate võimudega koostöö tegemise väljarookimisega, kuid see on raske. Ettekujutus, et üksnes oma kirik on see täielikult õige. Müstikuid parimal juhul taluti, selle asemel et neid nende teedrajava funktsiooni eest tunnustada. ...</p>
<p>Christengemeinschaft ja Rudolf Steineri kristoloogia; liikumise Rosicrucians kristlik tiib;</p> <p>Erikogukonnad: Uue Ilmutuse liikumised</p> <p>Muud koolkonnad, mil lähtuvad nt Prof. J. Hurtak'i õpetustest.</p>	<p>Vaimusugulane tunnustatud*** kristluse unarusse jäetud lähenemistega – mitte identne "gnostitsismiga" -; põhineb nt Johannese evangeeliumil; millised enamikel juhtudel tagakiusu läbi välja juuriti. (Seega seda liiki kristlus oli puudu, millest omakorda tuleneb palju olukordi tänapäeva kogudustes, mille osas on vaja paranemist.) Mitmed treeninguviisid enese avamiseks teel Jumala juurde. Nt Hurtak töötab "Jumala nimedega" vanas Piibli keeles. ...</p>	<p>Nt antroposoofias sageli vaid "teod vastavalt Kristusele", selle asemel et teda ka otseselt palves kaasata jne. ("Christengemeinschaft'i" – R. Steineri poolt inspireeritud elementidega kogudust – ei vaadelda otseselt kui osa antroposoofiast.) (Kõikidel kaasaegsetel Rosicrucian'laste ja alkeemikute gruppidel ei ole sarnast selget suhet kristlusega.) Uue Ilmutuse liikumised, nt müstik Jakob Lorber'ist lähtuvad, kaasavad peale Piibli ka teatavat liiki "prohvetearinguid". Selles valdkonnas orienteerumiseks on vaja arvestada selgitavate seisukohtadega, et selliseid õpetusi hinnata****.</p>
<p>Mõned ringkonnad kristluse ääremailt, mis on organisatsioonidena vaevu eristatavad, nt New Age poole kalduvad rühmitused.</p>	<p>Osaliselt otsivad uut ajastust vastanduvat tänapäeva materialistlikele ühiskondadele, selles osas seotud Johannese ilmutuse töötusega. Keskendamine omaenda omadustele ja kogemustele, selle asemel et teisi hukka mõista. Dialoogid erinevate koolkondade vahel. ...</p>	<p>Kristuse ja mõnede koolkondade väidetavate "Kristuste" või "Kristuse tunnetuse" vahel puudub sageli selge eraldusjoon. Kuna religioonide vahel valitseb üksmeel üksnes eetika osas, mitte eriti aga usualastes küsimustes, üritatakse erimeelsusi mõnikord vältida – millest aga pole abi. Kuna Jumal on üle kõige, siis ei suudeta mõnikord mõista, kuidas maa peal on vajalikud eetilised valikud konstruktiivsete ja destruktivsete jõudude vahel. Seetõttu sallivad osaliselt problemaatilisi asju ja ei ole sarnaselt organiseeritud kristlusega eetiliselt ja kannatlikult häälestatud raskuste suhtes, mis inimeste keskel ilmnevad. Liikumistena ei võta eriti osa ühiskonna probleemidest. ...</p>

* Kogudusi oleks samuti võimalik võrrelda 12 esimese apostliga. Erinevad inimesed saavad vajalikku abi erinevates kirikutes.

** Kui teid mõni grupp huvitab ning: a.) ja nad jätavad teile isikliku vabaduse, samuti teie kontakti perekonna

ja sõpradega; b.) nad ei toeta ebaeetilisi tegusid; c.) nad ei ürita omandada teie vara (välja arvatud liikmetasu – või mõnedes riikides maks – ja vabatahtlikud annetused); d.) nad viitavad Piibliile või Uuele Testamendile, samuti Jeesusule Kristusele tähendust muutmata; e.) nad tunnistavad, et nad ei kujuta endast ainsat tõelist kristlikku rühmitust; - siis vähemalt diskvalifitseeriv termin "sekt" ei ole korrektne. Nimetatu ei ole seotud nende teoloogiliste tõlgenduste hindamisega – millised on olemas kõikidel kirikutel -, ning nende oma traditsioonide hindamisega – mis eksisteerivad peaaegu kõikides kirikutes välja arvatud mõned protestantlikud vabakogudused.

*** Nt Johannes ise, Clemens Aleksandriast, Origenes, paulikiaanid, Joachim de Fiore, Master Eckehart, Tauler, Seuse, Nicolaus Kues'ist (Cusanus), Jakob Boehme, Angelus Silesius, Paracelsus, Novalis jne. Ka sellistel ringkondadel võivad sarnaselt kõikidele kirikutele olla omad piirangud, kuid ka nemad on osaks kristlusest tervikuna. Nendele sarnanesid osaliselt bogomiilid ja katariaanid, kes aga ühekülgsest maailmast eemaldusid.

**** Vaata peatükki "Kuidas läheneda prohvetlikule sõnale" ways-of-christ.net põhitekstis. Mitte kõik sellised rühmitused ei ürita kirikutega konkureerida, seega ei anna nad oma liikmetele nõu oma kirikutest lahkuda (Nt Lorber). Samas on gruppe, kes kritiseerivad suuri kirikuid, kogedes end nende poolt tagakiusatuna.

c.) Kuidas leida lahendusi kirikute vahelistele konfliktidele oikumeenilises liikumises.

Kristluse kogu ulatust on võimalik näha üksnes kirikute oikumeenilist erisust vaadeldes. Need, kes tahaksid taandada kogu info kristluse kohta suure kirikute madalaima ühise nimetajani, hülgevad inimestest ja kogudustest lähtuvad impulsid, mida kristluse uuendamiseks nii väga vaja on. Alkogudusega võrreldes on kristlus muutunud pinnapealseks. Kristlased peavad üksteiselt õppima. Selles protsessis võib aga igaüks säilitada omaenda identiteedi. See, et me sügavamalt mõistame oma ühtekuuluvust kirikute mitmepalgelisuses, ei tähenda et me peaksime praegu üritama jõuda täielikult ühendatud kristluseni. Oma kirjades 7 kogudusele ei maininud Kristus ise seda ühtsust sõnagagi. Ta teadis, et inimesed on erinevad. Teistes kohtades kuulutab ta ette, et tuleb aeg mil on üks karjane ja üks "kari", kuid ei pea sellega silmas, et nimetatud karjas ei oleks mingisugust sisemist mitmepalgelisust. Kõige kõrgem karjane on Kristus ise. Tema on samuti ainus, kes õigel moel saavutab koguduste vahelise ühtsuse. Kes kuulaks kedagi teist? Samas aga on võimalik astuda samme selles suunas. Järgnevalt mõned kommentaarid punktide kohta, mida peamised kirikud vaatlevad kui põhilisi takistusi selles arutelus (Enamikku inimesi nendes kirikutes takistuste otsimine ei huvita):

0. Tähtsaks aluseks on ühine lähenemine ristimisele kui sakramendile.

Katoliku kiriku Teisel Vatikani Nõukogul aastal 1962 toimus teatav avanemine oikumeenilise liikumise suhtes. Nõukogul tunnistati, et sellised elemendid nagu Jumala Sõna, elav halastus, lootus, armastus ja Püha Vaimu annid – nii nähtavad kui nähtamatud elemendid – eksisteerivad ka väljaspool katoliku kirikut ja et pühitus ja lunastus on võimalikud ka teistes kirikutes. Samas aga nägi katoliku kirik end ainsa tervikliku kirikuna.

1. Katoliku kirik ütleb, et protestantlikel kirikutel ei ole katkematu "apostellikku järgnevust" käte peale panemise läbi alates esimestest apostlitest, mis on seotud piiskoppide ja preestrite pühitsemisega. Seetõttu ei aktsepteerita neid täisväärtuslike õde-kogudustena. Samas aga said mõned protestantlikud kogudused osaliselt alguse läbi pöördumiste, mis toimusid nende riigi abiga; seega pöördusid ilmselt ka pühitsetud preestrid. Seejärel osalesid nad teiste pastorite ordineerimisel. Käte pealepanemine õnnistuse ja tervenemise jne jaoks on tõesti piibellik. Piibel ei ütle konkreetselt, et preestrite puhul oleks vajalik katkematu käte pealepanemiste ahel. Kui keegi aga soovib seda niimoodi tõlgendada, siis on võimalik, et protestantlikud kirikud hakkavad samuti taaskäsi peale panema, mis ei teeks neile üldse paha. Selleks oleks võimalik leida keegi oma kirikust või väljaspool seda, kes oleks osa nimetatud katkematust ahelast. Protestantlike kirikute eneseteadvusele oleks see suurem väljakutse.

On ka teine võimalus, nimelt et kõik kirikud aktsepteerivad, et inimene võib ka otse palvetada oma ühenduse pärast Püha Vaimuga, teistel viisidel kui käte ealepanemise läbi. (Seda võiks teha isegi iga Usklik. On inimesi, kes on eriliselt võimekad edasi andma kristlikku tervenemist käte pealepanemise läbi ilma sissepühitsemiseta – neil on selleks suuremad võimed kui enamikel sissepühitsetud inimestest.) Samuti võiks Püha Vaimu vastu võtnud pastor seda klassikalisel viisil käte pealepanemise läbi edasi anda. Katoliku kiriku jaoks oleks nimetatud versioon tõenäoliselt võõras. (Samas ei ole seda aga praktiseerinud ka protestantlik kirik, nii et kumbki ei oleks ebaõiglaselt soodustatud olukorras. Täpsemalt väljendudes võiks katoliku kirik tunda selles ära võimaluse – andes endale samas aru, et tavaliste vahenditega ei oleks võimalik teada, kas Püha Vaim oli tõeliselt kohal samasugusel tõelisel moel või mitte. Samas on alati olnud katoliiklasi, kes olid võimelised ütleva kas see oli efektiivne või mitte (nt inimesed nagu Isa Pio jne). Peale

selle tõuseb ka küsimus, mida teha sissepühitsetud isikuga katoliku kirikus, kes Püha Vaimu voolamise drastiliste väärtedega tõenäoliselt blokeeris. Kas ta saaks ikka edasi anda Püha Vaimu? Ilma järeleuurimise ja/või Isa Pio sarmaste inimesteta ei oleks võimalik leida usaldusväärset vastust.

2. Katoliku kirik tahaks, et tema poolt juhitud kirikute nähtava ja täieliku ühtsuse kontseptsiooniga oleks seotud ka Püha Peetruse ameti rolli küsimus, mis tähendaks **Paavsti** rolli teiste kirikute jaoks. Jeesus ütles Peetrusele, et ta kannaks hoolt tema "lammaste" ja "tallede" eest. (*Jh 21*). Samas ei määranud Jeesus teis Jüngreid ja nende ringkondi Peetrusele, vaid olemasolevale kristlaste põhivoolule. Nt Johannesel olid oma kogudused Aasias (vt ülal), Paulus oli ülevaatajaks paljudele kogukondadele, jne. Seega kerkib küsimus, mida võiks tänapäeval tähendada see, et Püha Peetruse järeltulija "viib lambad karjamaale". Õigeusu kirikute esindajad on andnud märku, et nad aktsepteeriksid paavsti teatavat "auülimuslikkust" ilma otsese võimuta nende kirikute üle, sarnaselt Rooma piiskopi rollile algkoguduses, kes oli esimene võrdsete seas. Selle peale on mõelnud isegi mõned protestantlikud teoloogid, kuid Vatikan ei reageerinud sellele otseselt. Hiljem kirjutab paavst, et teised kirikud peaksid mõtlema selle üle, milline roll paavstlusel nende arvates olema peaks. Arvamused ei kahjustaks kedagi. Kirikute ühinemise korral valitaks kindlasti ühine juht.

3. Protestantlikud kirikud sooviksid näha **naiste preestriteks ordineerimist** katoliku kirikus. See küsimus on keerukas aga ka õigeusu kirikute, osa anglikaani kirikust ja mõnede protestantide jaoks. Teisest küljest on aga ka katoliku kirikus endas, nt Saksamaal grupp nimega "Plebistsiit Meie Oleme Kogudus", kes nõuavad sedasama. Ükskõik kui tähtis see küsimus on, on ikkagi raske mõista, miks on vaja seda lahendada oikumeeniliste diskussioonide kaudu. Tegemist on küsimusega, mille iga kirik vastavalt oma südametunnistusele lahendada peab. Igal juhul ei tohiks Vatikan seni salata protestantide õigust jätkata naiste ordineerimist, seda eriti silmas pidades kirikute jätkuvat lähenemisprotsessi. Erinevad kombid võivad osutada positiivseks väljakutseks, millega omaenda kirikus tegemist teha. Piibel (Paulus) konstateerib vaid väikesi erinevusi meeste ja naiste traditsiooniliste rollide osas kogukonnas. Sel ajal ei arutanud keegi selle üle, kas naistel peaks üldiselt olema vähem õigusi. Jüngrite ring oli veel nelipühi sündmuse ajal teadlik sellest, kui tähtis oli nt Maarja või naiste roll üldiselt. "Naised olgu koguduses vait" ei tähendanud kindlasti seda, millena seda hiljem tõlgendada hakati, ning sellel ei ole pistmist ülalnimetatud küsimusega väiksemate õiguste osas. Samas on kahtlusi, kas kogudused suudavad jõuda sama tõlgenduseni. Seepärast jääb alles üksnes argument, et seda küsimust ei peaks käesoleval ajal ühtsuse diskussiooni raames lahendada. Need, kes arvavad et seda küsimust on võimalik lahendada kombineerides seda aruteluga ühtsuse üle, võivad ilmselt pettuda. Neid teemasid on ilmselt kergem lahendada eraldi. Kui ühtsuse aeg lähemale jõuab, siis selgub milline kogudus milleks valmis on.

4. **Maarja kummardamist**, nagu seda katoliku ja õigeusu kirikutes tuntakse, protestantlikes kirikutes ei praktiseerita, kuid see ei kujuta endast olulist takistust ühtsusele. Teine Vatikani Nõukogu aktsepteeris, et liturgilistes küsimustes võib olla kasulikke erinevusi, vastavalt usklike mentaliteedile. Meile on teada nt ühe pastori jõupingutused viiekümnendatel ja kuuekümnendatel aastatel, kes üritas taaskehtestada mingit liiki Maarja kummardamist ühes protestantlikus kirikus.

5. Ühest küljest võib mõista, et **kirikuseadus (CIC)** kujutab endast delikaatset teemat, kuna selle varajasemas staadiumis on esinenud ka selle kuritarvitamist. Selle roll tänapäeval ei tohiks aga kujutada endast küsimust, mis takistaks kirikuid nende püüdluses suurema ühtsuse poole. Piibel ise ei kinnita traditsioonilise kirikuseaduse rolli katoliku kirikus. Hetkel puudutab see ühte konkreetset kirikut. Igal kirikul võib ja isegi peab olema omaenda põhikiri, ja seega ka teadava piirini oma "seadus", senikaua kui ta eksisteerib eraldi ühikuna või isegi ühel või teisel viisil defineeritud allüksusena. Selliste reeglite muutmine kirikute sees on kirikute endi otsustada – seni kuni keegi ei taha, et kõik teised kirikud neid reegleid vastuvaidlematult aktsepteeriksid. Isegi kui keegi tahaks kaaluda CIC ülevõtmist, siis ka katoliku kirik teab, et selline projekt eeldaks uut ühisnõukogu, millest lähtuks või tuleneks uus ühine põhikiri. Aastal 1983 kohandas katoliku kirik ise oma seadust uue "Jumala Rahva teoloogia" järgi, mille osas jõuti kokkuleppele Teisel Vatikani Nõukogul 1962. Seega ei ole tegemist küsimusega, mis ühtsuse tee peal ees seisaks.

6. Vastuoluline punkt on ka inimese **õigeksmõistmise** küsimus Jumala ees, kas siis inimese tegude alusel või Lunastaja läbi. Samas, kuna katoliiklikul ja protestantlikul kirikul on selles küsimuses ühisdokument, võib seda küsimust pidada piisavalt selgitatuks.

Kirikutel oleks tõesti võimalik tulla üksteisele lähemale tõelises oikumeenilises kogukonnas, selle asemel et piinata* Kristust oma delimitatsioonidega. Seda tuleks tõesti teha "tõelise tundlikkusega ja üksteisega arvestades, kannatlikkuses ja julguses, austades nende tõde" (nagu Johannes Paulus II seda nimetas). Sellele vaatamata võime me juba täna kogeda "üldist" kogudust Jeesuse Kristuse vaimus, mis koosneb kõigist neist kes järgivad Kristust omaenda viisil ja püüavad "teha Isa tahtmist"; -ükskõik millisesse kirikusse nad ka kuuluksid, või kas nad üldse on ühegi koguduse liikmed, või kas nad üldse kogu aeg kasutavad

terminit 'kristlus'. See on kodulehekülje "Kristuse teed" aluseks. Nimetatud lähenemine ei asenda samme nähtava ühtsuse suunas. Samas aga tuleb sellise ühtsuse poole tõeliselt pürgida, allkirjast dokumendil ei piisa.

*) Katoliku kirik ja teised sarnased kirikud võiksid leida inspiratsiooni sellesisulistest Kristuse sõnumitest õigeusulise kristlase *Vassula Ryden'i* raamatus "*The true life in God*" (*Tõeline elu Jumalas*), 1. köide. Katoliku kirik vaatab selliseid kirjutisi kui "isiklike inspiratsioone" (vt "[Inspiratsioon ja kogudused](#)"). Samas on sisu tihti huvipakkuv enamatele kui isikule endale. (Käesolev kodulehekülg mainib kirjandust lihtsalt kui lisainformatsiooni, meie arusaamad ei ole sellest sõltuvad.)

[tagasi.](#)

Inspiratsioonid ja Kogudused.

Vastavalt Uuele Testamendile on otsene inspiratsioon üksikutele ustavatele ja teised Püha Vaimu annid kristlaste jaoks midagi väga tähtsat (*nt 1Kr 14,26; Mk16,17*). Selleni jõudmise teed on läinud ilmselt raskemaks. Samas aga on võimalik paluda, et saada Püha Vaimu.

Lisaks nelipühi kogudustele aktsepteerib ka katoliku kirik jumalike sõnumite võimalust. See kirik aga tõmbab vahejoone, kus ühel pool on "üldine ilmutus" ühiseks kasuks läbi piibli, traditsioonide ja teenistuse, ning müstilised "erailmutused" (isiklikud ilmutused) teisel pool. Viimaseid aktsepteeritakse senikaua, kui nendes on isikute ja nende ümbritseva keskkonna jaoks midagi kasulikku, tavaliselt ilma pühendumiseta ja ilma erilise toetuseta. Kui nad on sisaldanud prohvetlike*) sõnumeid Maarjale, Kristusele või kirikule, siis on kirik sageli reageerinud kriitiliselt. Alates paavstist Paul V ei takista kirik katoliku kirjastajaid enam neid trükkida avaldamast. Mõningaid selliseid sõnumeid on aga hoitud salajas palju aastaid, nagu näiteks Fatima 3. sõnumit. Sellistel juhtudel jätab kirik endale õigus lõplik hinnang anda. Kirikuseadus ütleb, et kui sõnumeid kontrollitakse, siis tuleb seda teha õiglaselt, nt autorid tuleb ära kuulata (*Kaan. 844 §3*). *Kaan. 220* keelab kellegi reputatsiooni ebaseaduslikult kahjustada.

Need inspiratsioonid ei mängi paljudes teistes kirikutes suurt rolli. Või siis ei ole nendega tegelemiseks veel meetodeid välja töötatud. Mõned protestantlikud kirikud arvavad, et ilmutus jõudis lõpule Uue Testamendi ajaperioodiga. Teisest küljest esineb selliseid nähtusi väljaspool suuri kirikuid palju võrdle *Johannese 14:21-23*. Kogu olukorrast jääb mulje, et Jumal on huvitatud sellest, et meiega "rääkida", inimesi õpetada ja neid samuti hoiatada.

Esimesed apostlid – inimesed, kes olid võimelised esindama Kristust oma vaimuandidega – õpetasid, et otsene ilmutus ja selle tõlgendamine oli osa nende kooskäimistest (*1 Kr 14,26*). *1 Kr 12,4-7*: "...Aga igaühele antakse Vaimu avaldus ühiseks kasuks." *1 Kr 12,28* järgi võib tõlgendada, et apostlite roll tuleb enne "prohveteid" *) ja kolmandal kohal on õpetajad. *1 Kr 14* näitab, et "keeltega rääkides" inimene ehitab üles iseennast, prohvetlikult kõneledes aga ehitab ta üles kogudust. Prohvetlikult kõnelemise anniga inimestest peeti erilisel lugu, sest teised õpilased ei saanud seda ülesannet automaatselt täita (*nt Matteuse 10,41*).

Eritunnused:

- Siin ei ole niivõrd tegemist küsimusega, kas on üldse olemas inspiratsioone, mida ei arvestata autosugestiooni või massisugestiooni, skisofreeniliste või muude psüühiliste nähtuste** hulka. Kui keegi uurib selliseid kristluse nähtusi ilma eelarvamusteta, paneb ta ilmselt kiiresti tähele, et enamikel juhtudel ei piisa sellistest piiravatest, ainuüksi psühholoogilistest seletuskatsetest. Pärast sellist äratundmist algavad alles tõeliselt huvitavad küsimused.

- Kasulik on püüda mõista, mis tuleb Jumalalt ja mis mitte, vrdl *1 Jh 4,1*. Samas aga tuleb seda teha ettevaatlikult ja respektitundega. Piibel ise ei väida, et preester oleks automaatselt kompetentne otsustama teoreetiliste ja teoloogiliste tõekspidamiste alusel, kas Vaimu ilmingud on autentsed. Ainult väga vähesed saavad otse aru, millises vaimust sõnum on; seepärast ütleb Jeesus: "...te tunnete nad ära nende viljast" - *Matteuse 7,15-20*. See tähendab, et kui see juhatab

Kristusele lähemale, nt nn "õigele teele pöördumine" /Jumala juurde tagasi tulemine, millega kaasneb positiivne muutus eluviisides või tervenemine hinges või ihus, siis oleks väga kahtlane see kõrvale heita kui mitte ehtne või isegi "kuradist", kuna see lähtus halastusest. *Johannese 15,5*: "...minust lahus ei suuda te mitte midagi teha". Kui selle läbi tuli ilmsiks rohkem armastust Kristuse ja inimeste vastu, on ka see hea märk. Võrdle ka *Matteuse 7, 1; Matteuse 12,24-30 ja Apostlite teod 5,38-39*, mis hoiatavad kohut mõistmast. Isegi moraali-teoloogia ja ilmalike seaduste järgi oleks vale kedagi hukka mõista, seni kui esineb kahtlusi.

- Veel üks tähtis tunnus on nende isikute tagasihoidlikkus, sest inimene kuuleb Jumala Vaimu häält üksnes siis, kui ta muutub tasasemaks, vaikumaks. Teoloogilised teadmised ei tähenda siin midagi; sageli osutuvad valituks just eriti lihtsad inimesed ("tavausklike karisma"). Haritud isikud on selleks valmis üksnes siis, kui nad ei ole ennast täis ja ei ole 'kinni kiilunud', kuuludes seega ikka "vaimust vaesete" kilda vastavalt *Matteuse 5,3*. (Nt saduserid – ratsionalistid ja materialistid -, ning variserid, senikaua kui nende üleolek takerdus nende intellektuaalsetesse teadmistesse – kumbki ei kuulunud "vaimust vaesete" hulka.)

- "...Et te elaksite nagu inimolendid ja täidaksite oma igapäevaseid kohuseid, jättes aga kohaselt ruumi Jumala, kõikvõimsa isa jaoks oma igapäevases elus." (Ema Maarja sõnumitest nägijatele Garabandal'is ja mujal).

- Südamlik käitumine lähtuvalt Jeesuse eetikast - *nt Matteuse 7, 12* - on samuti selline tunnusjoon. Inimene saab rohkem ühendust vaimuga - mis on ülem intellektist - Kristusega ühendatud iseenda läbi. See võib juhtuda seda selgemini, mida enam ta Jumalike loomujoontega nagu armastus kooskõlasse saab. Eetika ei tähenda siinkohal aga seda, et nad peaksid ennast automaatselt kohandama tavakujutlustega jumalakartlikest inimestest, mis puudutab nt nende riideid, kirikuskäike jms.

- Näiteks kui keegi levitaks agressiivselt laimu kaaskristlaste kohta väites, et ta olevat selle omandatud lugedes ning saanud inspiratsiooni Kristuselt ning tekitaks sellega lahkkelisid, oleks võimalus eriti suur, et tegemist ei oleks ei õigustatud tegevuse ega Kristuse või Püha Vaimu ehtsa teatega.

- Sellele lisaks tuleb pöörata tähelepanu ka vabadusele välistest survetest. Kogemused ja piibel ütlevad, et Püha Vaim on vaba inimlikest klassifikatsioonidest (*Jh 3,8;...*) ja vajab oma kasvuks vabadust. *Inimolendil on omaenda südametunnistus, mis ei kuulu välisele kujundamisele. Apostlite tead 5,29*: "Jumala sõna tuleb enam kuulata kui inimese sõnal!" See ei ole vastuolus vaimuliku juhatuse kasulikkusega. Iga põlvkond ei pea otsast alustama, korrates samu vigu.

- Sageli on uuritud selliseid faktoreid nagu "üleloomulikud omadused": näiteks selliseid kaasnähtused nagu silmarefleksi puudumine, südamelöökide muutus, aeglustuv pulss, kõrgem vererõhk – ilma manipuleerimise või arstirohtudeta -; või et isik ai võinud kuidagi teada seda, mida talle ilmutati. Nimetatud kriteeriumid ei ole aga vajalikud, kuna Vaim võib kasutada ka inimese "loomulikke" võimeid.

On palju viise kuidas Vaimu sõnum väljenduda võib. Näiteks läbi "sisemise hääle/ sisemise sõna südamest", mis on teadlik ja mida seepärast ei tohi segamini ajada skisofreeniliste või hüpnootiliste nähtustega. Pärast teatud praktilist kogemust saab selgeks, et selle olemus on erinev telepaatilistest nähtustest (vrd "Sisemisest Sõnast", väljavõtted Johannes Tennhardt'ist, jt, Lorber kirjastus). Harvadel juhtudel võib inimene jõuda transilaadsesse olekusse, milles inimene mängib rohkem teisejärgulist rolli; kuid isegi siin viitavad tingimused – häälestumine Jumalale ja hea mõju juuresolevatele inimestele – erinevusele selle ja spiritualismi (spiritismi) poolt esile kutsutud transi vahel – mis nõrgestab juuresviibivaid isikuid. Samuti võib juhtuda, et keegi kogeb nägemust, seesmist valgust või saab idee, ning on hiljem suuteline selle sõnades kirja panema. Samuti on olemas teatavat liiki otsene kirjutamine täie teadlikkuse juures, mis erineb spiritualismi "automaatselt kirjutamisest", mis on tavaliselt seotud mingit liiki transiga (Teadlik Jumala Vaimu otsimine on vaimsus, transis vaimudega kontakti otsimine on spirit(ual)ism.) Püha Vaim võib olla sõnumi allikas ka ilma kasutatud isikuid otseselt adresseerimata ("..."): mõte, vestlus, kirjatükk või raamat võib osaliselt või täielikult lähtuda sellest inspiratsiooniallikast, kuna ta võib inimese loovust aktiveerida nii nagu ta tahab.

*) Prohveteering – kreeka keeles – tähendab eelkõige meelteväliselt informatsiooni, kristlikus kontekstis lähtub see Jumalast ehk Pühast Vaimust. Inspiratsioonid, mis on hoiatused või tuleviku ettekuulutused, on juhtum omaette. Püha Vaimu osas üldiselt vt *Johannese 3,8; Johannese 14,26 ja Ways-of-christ/ „Kristuse teed“ põhitekst, 1. osa, peatükk "Esimene Whitsun'i sündmus (nelipühi)"*.

Prohveteeringute osas läbi tulevikunägemuste vt *vastavaid peatükke Ways-of-christ/ „Kristuse teed“ põhitekstis, 2. osa, nt peatükk "Kuidas läheneda prohvetlikele sõnadele"*.

Siinkohal samuti mõned Vana Testamendi lõigud prohveteeringute olemuse kohta – võttes arvesse seda, kuidas tingimused tollest ajast alates muutunud on (Jeesuse ajaks oli muistne prohveteerimine viis peaaegu hääbunud, kuid see sai uuendatud): *Joel 3,1-2; Aamos 3,7-8*).

**) Mõnedel juhtudel võivad ka ehtsate inspiratiivsete võimetega inimesed sattuda ajutiselt tuntud psüühilistele rikele sarnanevasse seisundisse – nagu näiteks sisemiste dialoogide sunduslikult jätkuvasse voolu ning võimatusse, maiste vajalike toimetustega hakkama saada. Selliste ekstsesside võimalikuks vältimiseks tuleks ülalnimetatud aspektide kõrval pöörata tähelepanu järgnevatele välistele eeltingimustele: piisavalt und; piisavalt vitamiinirikast toitu, nt piisavalt B-vitamiine – st ettevaatust paastumisel jne kui sellega seoses puudub piisav kogemus; jääda kindlalt truuks valitud allikale, st Kristusele; vältida liiga pikki istungeid, mis võimaldaksid teemast kõrvale kalduda ja ülierutada; püüda väljaspool intensiivseid sisemisi elamusi tulla taas maisesse olevikku; enese-teadlik kuulatu läbimõtlemine; iseendale teadlik kuulatu läbimõtlemine. Abistajad, vaimsed saatjad, terapeudid jt võivad sellistel juhtudel tõesti abiks olla ainult siis, kui nad omavad erilisi kogemusi / teadmisi, mille hulka kuulub mitte ainult hetkelise häiritud seisundi vaid ka häirimata põhiilmingu tõsiseltvõtmine.

[tagasi.](#)

Milleks vajan ma kirikut või kogudust?

Loomulikult on võimalik omada ka individuaalset ühendust Jeesuse Kristusega ja Jumalaga. (Vt ka lehekülge "Palve...".) Selles seisnebki asja tegelik olemus. Isegi impulsid, mida me väljastpoolt vajame, võivad tulla Jumala otsese juhtimise läbi, kui me neid õrnemaid märguandeid tähele paneme.

Samas aga on olemas nimetatud ühenduse teine tasand, mis võib tõeliselt esile tulla vaid teiste osaduses: "Sest seal kus kaks või kolm on minu nimel koos, seal olen mina nende keskel (*Matteus 18,19-20*). Esiteks tähendab see lihtsalt seda, mis öeldud. Nimetatud kogemus oleks keerukam distantsilt, nt kui inimesed seda sünkroniseerivad, kuid ka see on võimalik. Müstik võiks sellist ühtsust kogeda ka ilma verbaalse kokkuleppeta, kuigi enamike jaoks käiks see üle jõu. Enamik inimesi ei ole loodud erakuelu jaoks.

Seda liiki palveosadus võib luua sõpraderingi, kes regulaarselt koos käib. Seda on võimalik leida ka koguduses või mistahes religioosses kogukonnas, mis inimese isiklike veendumustega kokku sobib. Kuigi mõne kiriku traditsioon võib liialt rõhutada kiriku rolli uskliku elus, ei tee see tühjaks teistega osaduses olemise vajalikkust.

[tagasi.](#)

Seitse pitsarit.

Järgnev nägemus kirjeldab ennekõike "24 Vanemat", "7 vaimu Jumala trooni ees", ning "nelja olevust" Jumalat kummardamas – väljendades erinevaid algseid omadusi ja loodut. Alles seejärel võis "Tall" – kellel on Kristuse omadused – avada seitsme pitseriga raamatu (*Johannese ilmutus 4 - 8, 1*). See nägemus leiab aset "Taevas" – antud kontekstis Jumalikus plaanis. Pitserite sisu kirjeldatakse ennekõike tasandil, kus nende vägesid iseloomustavad sümbolid – neli erinevat värvi hobust ja ratsanikku. Sellel tasandil modifikatsioonidel, nagu kujutistel nägemustes, on üksnes kaudne mõju sündmustele maa peal.

Vaatamata nende tasandite iseloomule, mis on suunatud peamiselt psüühilise sfääri arengule laiemas mastaabis, öeldakse alguses: "Ma näitan sulle, mis pärast seda aset leiab" (pärast seitset kogukonda.) Sellega seonduvalt oletasid R. Steiner ja Arthur Schult, et maa peal tulevad veel 7 "pitserite kultuuri", mis seonduvad vastava teadvuse tasandi puhastamisega. Kristluse poolt inspireeritud raamat "*Book of true life*" (*Tõelise elu raamat*) Mehhikost seletab pitsereid nii, et need esindavad kõige varajasemaid aegu "Kaini ja Aabeli" päevist kuni tulevase täiuslikkuse ajastuni.

Siiski ei võimalda nimetatud tekst identifitseerida pitsereid selgelt tänapäeva füüsilise maailmaga. Kui me mõtleksime nagu mõned vabakogudused, siis võiksid nelja esimese pitseri vaevumärgatavad kujud vastata kahele maailmasõjale, sellele järgnevale jõuvahekorrale Ida ja Lääne vahel, ning näljale ja epideemiatele. Sellele võiksid järgneda religioonide tagakiusamine ja kosmilist päritolu katastroofid: meteoriidid, maavärinad, võimalik et ka polaarsed muutused – vt ka peatükki: "Seitse viha kaussi".

6. ja 7. pitseri vahel nimetab tekst "pitseerituid" ja "suurt rahvahulka valgetes rüüdes Taevas".

Stseen *Johannese evangeeliumist ptk 2*: Kaana pulm ja see kui Jeesus ajab templist välja kaubitsejad ja rahavahetajad – milline sündmus on oma loomult ühendav ja kaasahaarav – juba meenutab meile neid Ilmutusraamatu peatükke (*vt meie peatükid "Kaana pulm" ja "Püha viha..."*, ja *Johannes 2*)

Kui *Johannese evangeeliumis 5* Jeesus prohveteeris, et need vaimud kes on teinud head eraldatakse vaimudest kes on teinud halba, siis seitsme pitseri kirjeldus jätkub "Kaheteistkümne suguharu väljavalitute hingete pitseerimisega".

[tagasi.](#)

Seitse pasunat.

Nägemus inglitest seitsme pasunaga leiab aset "Taevas" (*Johannese ilmutus 8,2 - 11,19*). Ülestõusvad "pühade palved", "alla maa peale saadetud tuli altariit", ja samuti pasunad ise kui pea (su) abil kasutatavad instrumendid peegeldavad mentaalsemat tasandit – nagu oleks seda liiki sümbolitena unenäos. Antud juhul lähtuvad sellest muutused, mis osaliselt jõuavad maa peale, kus õhutatatakse üles erinevat liiki pildid.

Vaatamata "pasunate" mentaalsele ja mitte füüsilisele iseloomule on esoteerikud ka siinkohal üritanud neid kirjeldada kui maapealseid "7 pasuna kultuuri", mis järgnevad pitseritele. Kuigi selle meenutusi on meie ajast raske leida, ei oleks võimatu näha 1. ja 2. pasuna omadustega seonduvalt kannatavaid metsi ja mürke. 3. pasunas on mõned rühmitused täheldanud, et 1/3 jõgedesse langenud tõrvik kandis nime "koirohi, vermut" = Tšernobõl, mis tähendab sedasama kohalikes keeltes. 4. pasun võiks rõhutada tähekkogu, nagu juhtus augusti keskel aastal 1987 kolmnurgaga kõikidest planeetidest. Osad New Age ringkondadest mediteerisid siis, viitamata ilmutusele, kuid viidates apokalüptilisele numbrile 144 000 inimest – keda (Ameerika) indiaanlaste prohvetearingu keeles nimetatakse "Vikerkaaresõduriteks" – eeldatava Uue Ajastu alguse või selleni viiva üleminekuetapi üle. 5. pasun – suits sügavuse kaevust, raudsed rohutirtsud, viis kuud piina ... – võiks jätta mulje teatavast seosest lahesõjaga aastal 1991; 6. pasun samuti, mis võib viidata ka maavärinatele. Seitsmes pasun viib meid "Jumala templisse", saadetuna välkudest ja kõuemürinatest, pikselöökidest ja rahest, millel võib samuti olla seesmine, müstiline tähendus.

7. pasunaga kaasnevad samuti hääled: "Maailma kuningriik on saanud meie Issanda ja tema Kristuse omaks"; vähemalt mentaalsel tasandil on midagi juba otsustatud, mis ei ole maa peal veel täiel määral täide viidud. "Pasunate" väge võib võrrelda "muutumisega" Tabor'i mäel (*vt meie sellega seonduvat peatükki ja Matteus 17*) ja õpetustega selle kontekstis, samuti Mäejutlusega, jne. (*Vt meie peatükki "Mäejutlus", ja Matteus 5-7*)

[tagasi.](#)

"Seitse kõuemürinat" ja kaks prohvetit.

Pärast 6. pasunat "rääkisid seitse pikset" (*Johannese ilmutus 10 - 11, 14*). Johannes peab "pitseriga kinni panema" selle sisu ja seda mitte kirja panema. Siis "mõõdetakse ära tempel Taevas". Kaks prohvetit tapetakse ja äratatakse surnuist üles. Siit leiame paralleeli Laatsaruse ülesäratamisega Evangeeliumides (*Johannes 11 ja meie peatükk*).

[tagasi.](#)

Naine ja lohe.

Sündmuste kõikides faasides osalevad juhtivad vaimulikud jõud ja nendest erinevad vastupanijad, negatiivsed jõud. Mõnikord selgitab tekst detailsemalt ühte pooltest, teinekord teist. Tunnustäht taevas, "naine, riietatud päikesesse, ning kuu tema jalge all, ning pärg kaheteistkümnest tähest tema peas" (*Johannese ilmutus 12*) näitab ilmeksimatult "Sofiat" - kreeka: tarkus – taevast universaalset ema, mitte niivõrd maise ema aspekti; vt peatükki "*esimene Whitsun'i sündmus sellel koduleheküljel*". Me oleme juba maininud tema mõnikord aktsepteeritud seost Maarjaga. Oma vanadusepäevil elas Maarja koopas, milles oli kummardatud muistset ema-jumalannat Kybelet. See oli rõhutatult sümbolne, olles antud kontekstis midagi uut. Tema "laps" ilmutuseraamatus – taevase olendi laps on ennekõike samuti taevane olend- kes "karjasena hoiab raudsauuga kõiki paganaid, ning kes jätkuvalt manitseb rahvaid järgima omaenda siirast südant; ning see peab viitama erilisele viisile, kuidas kosmiline Kristus töötab ja toimib. "Raudsau" ei kujuta endast üksnes kuninglikku sümbolit, vaid ka "initsiaatori" sümbolit, ning sellel võib olla midagi pistmist ka "taevaste väehulkadega". Vt peatükki "7 viha kaussi".

Siin võib tunda ära seose "jalgade pesemise" vaimse olemuse ja eelneva võidmise vahel Maarja poolt Betaanias (*Meie peatükk "Kristus jalgu pesemas" ja Johannese evangeelium 12, 13*). Samuti on kaasatud "uussünni" jätk arengu üha kõrgematel tasanditel.

"Lohe" oma negatiivsete inglitega kujutab endast vastandpoolt. Nad võidetakse kosmoses "Miikaeli ja tema inglite" läbi ja heidetakse maa peale. Nüüd kaitsevad naist nende eest taevas ja maa.

[tagasi.](#)

"Seitsme peaga metsaline" merest.

Selles nägemuses ilmuvad ka kaks teist negatiivset jõudu. Esiteks üks, mis on suunatud ihadele ja mõtlematusele (*Johannese ilmutus 13, 1-10; võrdle meie peatükiga "Kiusatused" ja Matteus 4, 5-11*). Seitset pead tõlgendatakse hiljem ilmutuses endas kui "seitset mäge, millel hoor 'Paabel' istub" ja mägesid omakorda kui "seitset kuningat". Ilmutus ise seletab kümmet sarve kui "kümmet kuningat", kes on ühel meelel ja kes annavad oma võimu sellele metsalisele.

"Seitsme mäe" tõttu, mis võiksid meile meenutada Rooma linna kui "seitsme mäe linna", tõlgendavad mõned vabakogudused "Paabeli hoora" muuhulgas kui paavstlust. See näib aga natuke otsituna ning ei leia selget toetust sümbolismi teiste osade poolt, vaatamata probleemidele katoliku kirikus. Ilmutusraamatu 18:11-23 tõstetakse selgelt esile seos globaalse maailmakaubandusega. (vt peatükki "*Seitse viimast nuhtlust ja Paabeli lõpp...*".) Looma "pilt"

vastavalt järgnevale Ilmutusraamatu 14 peatükile võiks olla seotud valede Jeesuse piltide (ettekujutlustega). See võib olla seotud ka alandusliku või kultusetalise sõltuvusega multimeediaseadmetest.

Selle "metsalise" taga tegutsevaid kiusatusse juhtuvaid vägesid on võimalik muuta, eriti väe läbi, mida kirjeldab meie peatükk "*Piitsutamine*" – *Johannes 19,1*.

[tagasi.](#)

"Kahe sarvega metsaline" maast.

Siin (*Johannese ilmutus 13, 11-18*) näeme, et see negatiivne jõud on suunatud materialistlikele kitsendustele ("sünnipärased vajadused"). Võrdle meie peatükiga "*Kiusatused*" ja *Matteuse 4, 1-4*.

Idee inimestele otsaette või paremale käele märk panna, samuti nendes peatükkides mainitud number 666 – eeltingimusena ostmisele ja müümisele – on juba üsna selgelt nähtav tänapäeva sündmustes. Isikuandmete vahetamise võimalused arvutivõrkudes, pangakaardid, rahvusvaheline pangakood 666, ribakoodid kolme topeltjoonega, mis nimetatud koodis numbrikombinatsiooni ääristavad kui 666, Kanadas välja töötatud ja Malaisias juba testitud seadmed isikute identifitseerimiseks laubal ja käel, vana Euroopa ühenduse Brüsseli transaktsioonide-peakorteri hüüdnimi "La bête" = prantsuse k. "metsaline", jne viitavad sellele tendentsile, ükskõik kui alateadlikult või teadlikult või isegi teravmeelselt seda siis tehakse. Piibellik "metsaline maa seest" on identne "ebajumal Mammonaga".

Veel üks tendents, mis veel täielikult mööda läinud ei ole, on teha tegemist üha dramaatilisemate keskkonnaprobleemidaga esmalt ebaefektiivse tehnilise keskkondliku "kosmeetika" abil ning seejärel – mis on võib-olla veelgi petlikum – tehnokraatlike ego-diktaatorlike meetoditega – selle asemel et lubada demokraatlike vahenditega aset leida efektiivsel ja intensiivsel kursimuutusel, ja seda inimeste toetusega. Mida ilmsemaks manipulatsiooni mehhanismid muutuvad, seda lähemale jõuab ka selle lõpp. Nimetatud protsess on seotud väega, mida on mainitud seoses "*okaskrooniga kroonimisega*" (meie peatükk ja *Johannese 19,2-3*)

Peatükkides lohest ja kahest metsalisest ei kujuta neid meenutavad nähtused tänapäeva maailmas tõenäoliselt endast veel kogu tähendust. Nagu mainitud, ei ole selle kõige mängumaaks üksnes füüsiline maa. Järgnevas nägemuses 144 000st (*Johannese ilmutus 14*) ilmuvad taas üksteise järel mitu olendit ja inglit, kes "toovad lõikusena sisse" kaks erinevat gruppi maa pealt. Need, kes on liitunud metsalisega, heidetakse "jumala viha suurde surutõrde", mis tähendab seda, et nad jäetakse loodusjõudude meelevalda. Samas aga ei õpeta Johannese ilmutus "igavest äraneedmist", kõik võib lõppkokkuvõttes leida oma tee Jumala juurde, kõrgemas tähenduses on kõik haaratud Jumalasse. Võrdle *Johannese ilmutus, 22*, ja vastav peatükk meie leheküljel Uue Maa kohta....

[tagasi.](#)

"Seitse Jumala viha kaussi" ja "Paabeli" lõpp; "Kristuse teise tulemisega"

Need, kes metsalise ja selle kuju ees kindlaks jäävad, ilmuvad taas järgmises nägemuses, eksistentsi tasandil mida parafraaseeritakse kui "tulega segatud klaasmerd". "Templid taevas" tulevad taas seitse inglit "seitsme viimase nuhtlusega", mis on "seitsmes Jumala viha kausis", et valada need maa peale, "merre", "vee jõgedesse", päikesesse, "metsalise troonile", "Eufraati" jõkke ja "õhku" (*Johannese ilmutus 15, 5 - Ilm. 21*).

Ühest küljest näeme me siin toimimas ka veelgi kõrgemat teadlikkust; teisest küljest põhjustab see kõigi maa elementide ja ümbritseva kosmose nähtava osa veelgi sügavama ja eksistentsialistliku ülesõhutamise. Haavandid, mürgid, kannatused, tuli, pimedus, negatiivsed "vaimud" ja ülemaailmsed katastroofid kontinentaalsete nihete, vajumiste või ujutustega, meteoriitide langemised, sealhulgas "Paabeli" materialistliku tsivilisatsiooni jagunemine kolmeks osaks ja selle häving (*Johannese ilmutus 17 -Ilm. 18, 24*). Võimalus ehk "aja-aken" sündmuste arenguks selles suunas sai ilmsiks juba 6. pitsoriga.

Siin on võimalus aluseks võtta ka pikemaajajärgseid ajaperioode. Samas aga viitavad Jeesuse "lõpuaegade kõned" (*nt Markuse 13*) ja mitmed pärast Johannese ilmutust tulnud prohveteringud peaaegu üksmeelselt keskele sündmusele aasta 2000 paiku, mis kõige kulgu taas muudab. (Vt ülal: "Kuidas läheneda prohvetlikele sõnadele"). Samale asjale viitavad teaduslikud avastused, mille tähtsust veel ei ole tunnustatud. Geomagnetilise välja massiivne vähenemine viimase 200 aasta jooksul ning viimastel aastatel aset leidnud maavärisevõlvete ja vulkaanipursete ebatavaline akumulatsioon; samuti see, et päike muutub üha "teravamaks" sõltumatult päikese aktiivsuse klassikalistest tsüklitest, nagu selle maksimum pärast 1999/ 2000 - aastal 2003... oli aktiivsus ikka veel väga suur – see kõik on kõigile ärkvelolijatele ilmseks märgiks, et juhtumas on midagi ebatavalist.

Kui magnetpoolused ootamatult palju nihkuvad või magnetväli praktiliselt kokku kukub ja end vastupidises suunas taaskonstrueerib, nagu seda maa ajaloo korduvalt on aset leidnud, siis tooks see kaasa ka radikaalse geoloogilise muutuse. See poleks üksnes uus situatsioon inimkonna jaoks, vaid tõenäoliselt ka uus geoloogiline ajastu. Kui maad ümbritsev magnetiline "Van Allen'i vöö" minetaks teadmata perioodiks oma kaitsva funktsiooni osakeste ja "kosmilise tolmu" vastu, võiks prohvetlikult ette kuulutatud meteoriitide langemine kergesti tõeks saada.

Nii meie oma kui ka teiste arusaamade kohaselt ei oota meid ilmtingimata selline üleüldine häving, mida mõned autorid kardavad, ei kolmanda aatomisõja ega täieliku ökoloogilise katastroofi ega ka maa pöörlemise telje polaarsuste muutumise teooria läbi või selle muutumise läbi kosmose suhtes. Seda liiki nägemuste toon on suuresti muutunud.

Samas aga, kuna eitada ei saa jumaliku ettemääratusega apokalüptiliste protsesside olemasolu ja paljude looduslike protsesside manipuleerimist egoistlike inimeste ja nende "eliidi" poolt, nagu ka positiivseid inimõidusi, **võivad osutada vältimatuks piiratud muutused maa peal, nt astronoomilise skaala "uued reguleerimised", rääkimata muutustest inimkonnas ja inimteadvuses.**

Sageli on ette kuulutatud "antikristlikke" diktaatorlikke katseid inimeste poolt kes oma võimu säilitada üritavad ning samuti selle vana aja lühenemist või lõppu kuni kolme päeva pikkuse pimeduse poolt põhjustatud muutuse läbi. Seda liiki muutust ei saa enam kõrvale heita kui rumalust.

Sellega seonduvalt **sisaldab Garabandal'i (Hispaania) Maria nägemus prohveteringut "Suurt Hoiatus", mis näitab kõigile inimestele seesmiselt, mis nad enestes ära võitma peavad – vt ka Johannese 16:8; Ilm. 14:6-20 – kui nad tahavad Jumala valguseks muutumisega hakkama saada – vt ka Johannese 16:13. See seostub tunnustähga taevas. Ühe aasta jooksul pärast nimetatud sündmust kuulutatakse ette "suurt (tervendus)imet" – millest jääb maha "tunnustäht" Garabandal'isse. Senikaua kui inimkond uut lehekülge ei keera, tuleb vastavalt ettekuulutusele hiljem Kohtupäev tulega taevast ("Jumala viha kausid") – Johannese ilmutus 16; vt lisaks Matteuse 24:28. (Franz Speckbacher, "Garabandal" S.120 - German; Te võite otsida raamatupoodidest kirjandust oma keeles, või Internetist märksõnaga "Garabandal"). Pärast seda tuleks uuesti kõigi üle järgi mõelda.**

Üks võimalikke viise valmistumiseks – peale oma elu muutmise - on paluda Püha Vaimu just nüüd.

Uuemad "kanaliseerimised" teistest allikatest – vt peatükki "*Kuidas läheneda prohvetlikele sõnadele*" – nimetagem seda üleminekuks läbi "null-tsooni", peale mida need, kes on piisavalt

küpsed, sisenevad maa peal kosmilis-vaimsesse jõuvälja – mida sageli ebakorrektselt nimetatakse "footoni vöötmeks" – ja on siis võimelised elama materiaalse reaalsuse kõrgemates dimensioonides "valguskehade" võimetega (vt peatükid "Ülestõusmine" ja "Rahuriik").

Ette kuulutatakse ka päästeaktsioone, nagu ettevalmistatud inimeste ajutine "väljatoomine" Kristuse (võrdle *Johannese ilmutus 14, 14-16*) või inglite poolt, või jumalikud evakueerimised ja edasine abi sõbralike tulnukate poolt. Iga inimene peab ise otsustama, kust ta abi ootab. Kuna ka kosmoses on nii valgus kui pimedus, on inimene silmitsi komplekssete situatsioonidega ja seepärast on hea paluda Kristuse juhtimist igas olukorras ning kasutada **omaenda eristusmeelt – kuna see on spetsiifiliselt maine viis ühtsuse leidmiseks – ülalt arenile astuvate uute vägede kontekstis.**

Selles etapis on põhimõtteliselt tegemist ka kõikide inimeste viimaste otsustamisvõimalustega nende hinges, kas nad tahavad edaspidi osa võtta arengus "rahuriigile", nagu seda näeb Jumal ette maal. **See etapp lõpeb "Kristuse teise tulemisega"** (*Johannese ilmutus 19, vrd Johannese ilmutus 12, Matteuse 24:30, Apostlite teod 1:6-8*): Kristus ei tule üksnes tagasi inimolevusest vaid kui kõikehõlmava Jumala "taeva" (ja "sealoolsuse") ja maa, ning ka vaimu (ja hinge) ja keha lähenemise protsessi tuumana. Ometi tähendab see Kristuse tagasitulekut reaalse isikuna – mitte üksnes tema väge inimkonna vaimsemaks muutmiseks nagu seda arvavad mõned kaasaegsed rühmitused. See protsess omab otseselt või kaudselt tähendust kõikidele inimestele, mitte ainult kristlastele. Ka koraan tunnustab Jeesuse tagasitulekut viimsepäeva kohtus oma inimeste tunnistajana. Erinevate religioonide ennustustest on võimalik järeldada, et nende prohvetid omavad siis taas tähtsust seletamiseks nende jüngritele, mis toimub.

Ka selles ilmutuse järgus ei ole kohane mõelda karistuse peale. Pigem on tegemist iseenesest loogilise kontseptsiooniga, mis osutab maapealse elu evolutsiooni järgmisele staadiumile. Meie ülesanne on kogeda seda kui ühist üleminekut kõrgemate asjade juurde – milles igaüks meist leiab koha oma arengu korrigeerimiseks. **Kes iganes õigeaegselt ja heast tahtest uuendavad jõud vastu võtab ja neid rakendab võib kogeda nende positiivset tahku, kogedes aga ka selle maailma kannatust. Teiselt poolt, need kes ei taha uusi jõude vastu võtta, kogevad neid kui lööki väljastpoolt. See ongi "kohtupäeva" tegelik loomus ilmutuse mõistes. Inimesel on suur vabadus teha omaenda otsuseid, kuid, nagu nii sageli elus, peab ta tegema oma otsused õigel ajal, vastasel juhul võib ka otsuse tegemata jätmine olla otsus. "Leigeid" (Ilm. 3:16) / "kõhklejaid ilmutuses eriti kõrgelt ei hinnata" (Vt "7 kogudust" lisaleheküljega). "Vaimude eraldamine" kujutab endast ilmutuse keskset sündmust teel ühtsusele.**

"Seitse nuhtlust" – 7. lõpeb häälega Taevast "See on lõpetatud!" – mis on paralleelne Jeesuse sõnadega ristil "See on lõpetatud!". Vt nt *Johannese 19, ja meie peatükki "Ristilöömine"*.

Müstiliselt või tundlikkusega on juba nüüd võimalik kogeda, kuidas maa kannatab ja hüüab appi, valmistudes selleks "raskeks sünnituseks". Ristilöömine ja matmine puudutavad ülestõusmiseni viiva vaheastmena kogu maad ja nende mõju ulatub sellest kaugemale. Kas siin on võimalik täheldada üleminekut ristilöömisest ja olekust väljaspool elu ja surma ülestõusmisele tervikuna. Sellest vaatevinklist vaadatuna võivad "viimaste nuhtluste" astmed leida aset ilma katastroofita, otsekui oleks tegemist maailma lõpuga.

Ilmutus ei pööra tähelepanu mehhaaniliselt läbijooksvale filmile vaid näitab paljukülgset arengut (vt *sissejuhatavat peatükki "Johannese ilmutus"*); nii võib olla, et tegelik väline protsess on juba kaugemale arenenud, kui inimestele tundub, kes võib-olla mõnda üksikasja jälgivad, mis tegelikult (veel) pole aset leidnud. Teistel aladel on juba nuhtluseid, mida selles ilmutuse vormis veel olemas ei olnud.

Lisa: *Wladimir Megre'i* uutes raamatutes Siberi targast naisest *Anastasiast* on samuti sisemist tarkust selle kohta, et vanu programme globaalsest katastroofist on võimalik muuta ning et eesmärgiks on kõige optimeerimine inimeste abiga ja vastavuses Jumala tahtega. See aga ei tähenda, et kaasaegne maailm võiks samal viisil jätkuda. (Saksa keeles: e-mail wega@verlag-wega.de. Esimene inglise keelne raamat anti

ilmselt välja Kanada kirjastaja poolt.) "Kristuse Teed" on sõltumatu teiste jõupingutustest ja ei toeta automaatselt nende raamatute või kodulehekülgede sisu tervikuna.

Küsimus:

Kas ma tahaksin, et Jeesus Kristus, nagu ette kuulutatud, taas selgelt nähtavale ilmub, muutes inimeste elu ja maailma?

Lisaaken: Tuleviku stsenaariumid (meie inglise ja saksakeelsetel lehekülgedel).

[tagasi.](#)

(Tõeline) "tuhandeaastane rahuriik".

Pärast "7 viimase nuhtluse kausi" üleminekuaega tuleb kosmiline nägemus Kristusest, kes pöördub tagasi Taevast – kes tuleb kui ratsanik valgel hobusel, nimeks "Ustav ja Õige...Jumala Sõna", koos valgesse rüütatud taevaste väehulkadega (*Johannese ilmutus 19*). Sellega ei peta silmas kaasaegseid inimlikke "pseudo-Kristusi". "Valeprohvet" (kellel on valed/ühekülgsed ideed Jeesuse kohta, või selle kohta mis on kristlik...) kukutatakse. "Tuhandeaastane rahuriik" (*Johannese ilmutus 20, 1-6*) ei ole klassikaline "impeerium". Ühiskonna "Suur masin", välised negatiivsed jõud ja nende ilmingud kõrvaldatakse.

Siinkohal leiame ka vaimse kohtu. Siinkohal tuleb parandada ka levinud eksitav tõlge: *Ilmutusraamat 20:4*: "Ning ma nägin nende hingi, kelle pead olid kirvega maha raiutud Jeesuse tunnistamise pärast ja Jumala sõna pärast, ja kes ei olnud kummardanud metsalist ega tema kuju ega olnud võtnud tema märki oma otsaette ega käe peale. Nad tõusid ~~ellu~~ ning valitsesid koos Kristusega tuhat aastat."

Tegelikkuses seisab siin sõna-sõnalt "elasid" ja mitte "tõusid ellu" (vrd nt Elberfeldi piibli joonealuseid viiteid). See võib "hingede" korral küll uuesti ellu astumist tähendada aga nende korral "kes ... metsalist ... ei võtnud tema märki" ka maa peal edasi elamist. St viimased ei pea mingil juhul kõik eelnevalt hukkuma.

See staadium on seotud Kristuse ülestõusmisega (*meie peatükk ja Johannese 20 - 21*). Isegi ilmutuse enese tekstis nimetatakse seda "esimeseks ülestõusmiseks".

Negatiivsed jõud ei ole aga veel täielikult hävitatud, üksikisikute ebatäiuslikkusega tuleb ikka veel tegemist teha, mis on nüüd aga kergem.

Pärast "1000 aasta" möödumist ilmuvad ülejäänud negatiivsed jõud kontsentreeritud kujul, et saada siis lõplikult hävitatud. Vt järgmist peatükki.

[Tagasi](#)

Uus Taevas, Uus Maa ja "Uus Jeruusalemm".

Pärast „tuhandet rahuaastat“ surnute üle kohtumõistmiseks „avati raamatud“, mis näitasid sündmusi, „ja ... eluraamat“, mis näitab inimese lõplikku seisundit. Alles pärast sellele järgnevat tuld, mis sööb uuesti kiusatusse viidud väehulga ära, ja „kuradi“ heitmist „tule- ja väävljäärve“ (*Johannese ilmutus, pärast 19,19–20,3 nüüd 20:11–15*) tulevad uus taevas ja uus maa. Nende ajaperioodide tegelik pikkus jääb lahtiseks.

Kristuse moto on "Vaata, ma loon kõik uueks" – ilma erandita (*Johannese ilmutus 21,5*). See "uus loodu" sarnaneb aga eelnevalt nii üksikisikutes kui ka laiemas mastaabil avaldunud igaveste väärtustega. Praegused tegevused jäävad jätkuvalt oluliseks nende jaoks, kes ootavad apokalüptiliste sündmuste peatset kättejõudmist.

Uues Taevas – mida on mainitud tekstis enne maad ja Uut Jeruusalemma – on osutatud millelegi, mis meenutab kosmilist Ülesvõtmist. (*Võrdle peatükiga "Ülesvõtmine" ja Luuka 24, Markuse 16,*). Siia maani on kirjelduse rõhuasetus olnud maa peal; nüüd aga tuleb esiplaanile sündmuste tähtsus nähtavas ja nähtamatus "taevas". Siin ei peeta silmas igavest Jumala Taevast väljaspool aega ja ruumi – see jääb muutumatuks – vaid loodud maailmu. Väga võimalik, et väike planeet maa osutub millekski enamaks kui "arengumaaks" ka kosmilisel tasandil; tema probleemide lahendamine võib aga olla ülimalt spetsialiseeritud ja kaugeleulatuv ülesanne. Vastavalt Lorberi ja teiste seisukohale ei ole teistel võimalikel "asustatud" maailmadel sellist problemaatilist olemust, mille on põhjustanud inimeste suur vabadus ja ülim takerdumine materiaalsetesse asjadesse. Kõigis maailmades ei leidu negatiivseid jõude, kes heideti maa peale ja nüüd "põleva väavli järve", nagu Johannese nägemused neid kirjeldavad. Nagu Jeesus mõjutas inimkonda, nii on läbi Jeesuse muudetud inimkonnal või maal kindlasti suurem, kaugeleulatuv mõju.

Seda uuendatud "Uut Maad" ja sellega seotud "Uue Taevase Jeruusalemma" alla maa peale tulekut võib võrrelda *Apostlite tegude* Nelipühi sündmusega, siin aga ka kosmilises plaanis. Tegemist ei geograafilise Jeruusalemmaga. Maa on erinevatel tasanditel vahetuses ümbritseva kosmosega.

"Ja midagi äraneetut ei ole enam" /teine tõlge "enam ei ole pagendatud asju"...ei ole enam negatiivseid jõude", "ei ole enam pimedust" (*Johannese ilmutus 22:3*). Sellest tulenevalt on tähendus, et **siin vabastatakse ka negatiivsed jõud, leeridesse jagatud maailm on nüüd möödas. Esimest korda kujutab maailm endast teadlikku tervikut**; sellist olukorda on võimalik ette näha ('Jumala lähedal') nägemustes jne, samas on see kirjeldamatu. Abitu koopia sellisest olukorrast oleks, **kui – alates mingist punktist sisemises elus – kõik teised punktid saaks täidetud eluga, milline kogemus võiks olla võimalik käies teed "Kõik Kõiges"**. Jumalas eneses eksisteerib juba kõikide asjade kõrgem ühtsus.

Loodu Jumalik mudel - A(lfa) – ja uus loodu kus kõik olendid teadlikult taasühinevad kõiges Jumalaga – O(mega), algus ja lõpp ühilduvad, kuid A ja O jäävad sellele vaatamata alles. Seega on "lõpp" midagi enam kui algus, kuigi algus sisaldab juba kõike. Ka see sündmuste kulg on juba märgatav tendentsis ühilduda väikestes osades, nt inimese puhul, kes kõike teadlikult kogeb.

Te võite heita pilgu tabelile "Arhetüübid (mudelid, sümbolid) varasemast ajaloost – mida Piibel selgitab – Jeesusest ja tulevikust".(meie [inglise](#) ja [saksakeelsetel](#) lehekülgedel)

Lisaks sellele juhime siin tähelepanu sellele, et nt vastavalt R. Steineri nägemusele on "uue maa" sündmused seotud ühega kolmest uuest "maa inkarnatsioonist", mis üksteisele hiiglaslike ajaperioodide tagant järgnevad. Üritamata seda kommenteerida mainime siinkohal vähemalt seda, et piibelliku "Uue Maa" loomus tuleneb lisaks sellele muudest protsessist kui nt Hindu kosmoloogia poolt arvatud inkarnatsioonirütmist ka planeetide jne ja terve kosmose osas. Kui seda tõsiselt võtta, ületab see seda liiki Saamise ja Lagunemise mida me siiani oleme tundnud või tõeks pidanud ning siseneb üha kõrgematesse "oktaavidesse" ja "spiraalidesse".

Kontrastina tänapäeval võimalikele kogemustele kaotab täielikult mõtte mõnede teoloogide arusaam, et Johannese ilmutus sisaldab üksnes manitsevaid tähendamissõnu ilma reaalsuseta.

Jeesuse tähendamissõnad Evangeeliumides olid võetud inimeste eludest, et illustreerida teatud aspekte. Hiljem, kuid ikka veel maa peal olles rõhutas Jeesus oma õpilastele, et nüüd ei kavatsenud ta enam kõneleda tähendamissõnadega, vaid avalikult. Johannese ilmutus ei lähtu inimeste elust; igal pool, kus tekst ise tõlgendusi pakub, on olemas ka otsene "vastavus"; st et

teadvuse tasandil nähtavad asjad "tõepoolest eksisteerivad", nagu kogemused kaasaegsetes vaimulikes uuringutes, nt R. Steineri omades. **Samas aga sisaldab apokalüpsis ka manitsusi; nt et minna teo-loogiast edasi "teo-praktika" juurde; üritada näha, mis "on õhus" ning "lubada Jumalal ilmuda ka käesolevatel aegadel". Jumal tegutseb ka läbi inimeste – sellel ei ole mingit pistmist tahtlike inimlike tegudega: inimene ei tohi mängida Jumalat või apokalüpsist. Inimese areng võib üha rohkem läheneda Jumala plaanile maal (maailma loomise programm).**

[Tagasi selle osa sisukorra nimekirja juurde](#)

Põhitekstide viimane peatükk: Kristlik suhtumine.

Tõeline "kristlus" on Jeesus Kristus ise, ning otsida ühendust Kristusega praeguses ajas oma seismises elus – "Otsige ja te leiage". Võtta dialoogi temaga tõsiselt ning kasutada ja toimida nende impulsside alusel meie oma elus, teda kõige otsesemalt mõistes. Need peatükid on kirjutatud julgustamaks inimesi, keda just see huvitab.

Teine viis, mis on ehk seotud ülalmainitud "kõige otsesema" teega on püüelda iga Jeesuse Kristuse spetsiifilise omaduse poole ning tuua neid omaenda elus vähehaaval esile. Selles osas võib olla kasu (meie põhitekstide) rasvases kirjas lõikudest.

Neid erinevaid omadusi ühendab ja edasist diskussiooni väärt on see, et Kristus on ilmselgelt üle selle maailma "vastuoludest" (dihhotoomiatest): Samuti ei sega ta kahte vastaspoolt lihtsalt kokku, vaid tema poolt inspireeritud suhtumised kujutavad endast "Kolmandat Teed", millisel on võime hõlmata kõige viljakandvaid ja stabiilseid osi, nähtuna teiselt tasandilt, muutes seda mis on paadunud. *Vt ka tabelit lõpus.*

Meie kaasaegse ühiskonna varasemate ja hilisemate püüdluste erinevustena vaadeldud omadustest võib tuleneda edasisi tagajärgi. Paljudel nimetatud rühmitustest on midagi olulist öelda, mida vähemalt ühes punktis ja ühest küljest pole teiste rühmituste poolt kaalutud, nt seetõttu, et nad on takerdunud iganenud vasak- ja parempoolsuse kontrastidesse. Tülid vana ja uue vahel ei kao – vähemalt mitte ettenähtavas tulevikus – kuid paindumatud positsioonid ja näilised vastuolud on võimalik vahetada dialoogi vastu, mis avab uued diskussiooniliinid; nt võib inimene Jumalat teenida või raha jumaldada. See võimaldaks ka ühte moodi mõtlevatel inimestel kohtuda ja koos uute projektide kallal töötada – ilma järjekordselt ühekülsusesse langemata.

Paljusid teisi nendes peatükkides arutatud asju tuleks rakendada ka praktikasse, minnes samm kaugemale lihtsalt õppimisest, vastavalt individuaalsele arengule ja intensiivsusele – isegi kui mõned vaatenurgad on veidi laialipillutatud ja iga peatükk neid uuesti ei maini.

Selline uurimistöö läheb kaugemale paljude teoloogiliste ja teiste koolkondade harjumusest "kasutada" Jeesust oma heasoovlike kuid ühekülgsete vaadete huvides. Seepärast rõhutasid nad lõike, mis sobisid kokku nende arvamustega, teisi aga "seletasid ära", muutsid tähendust või ignoreerisid. Juba varajased evangeeliumide autorid mõistsid, et Jeesuse mitmekülgsus on kõige parem kirjeldada mitmete allikate abil. Nad olid piisavalt targad, et näha kui erinevad olid need mitmekülgsed seisukohad. Paljud teoloogid aga mõtlesid, et nad olid teinud suure avastuse, leides erinevaid Evangeeliumidesse peidetud erinevate vaadetega allikaid, mis meieni on jõudnud (nt nn "allikas Q"), mis olid seotud tormakalt formuleeritud küsimusega, mille osas autoritel võis õigus olla. Nüüd on lihtne näha, et igal autoril võis suuremalt jaolt õigus olla, kui igaühe ühekülgsus välja arvata. See võiks olla uueks impulsiks oikumeenilise liikumise jaoks.

End teiste religioossete või ideoloogiliste taustadega samastavad inimesed, kes aga tunnevad tõelist huvi kristliku lähenemise vastu, kes pole ei paadunud ega pinnapealsed, või kes selles midagi kasulikku näevad, võivad kindlasti samuti sellest midagi õppida, nagu ka selle artikli autor

on tutvunud igasuguste erinevate rühmitustega ning on õppinud neid respektima. Juba täna on mõned teiste religioonide liikmed või esindajad õppinud vähemalt tunnustama mõningaid Jeesuse omadusi, palju selgemini kui paljud ajaloolis-kriitilised teoloogid. Seda on materiaalsel viisil raske seletada, kuid see võiks panna neid mõtlema.

Muus osas aga ei saa aga kristluse erinevad religioossed kogukonnad Kristust välja rentida. Tema lähenemine võib anda inimestele jõudu leida ühtsust eripalgelisuses – armastada sügavtõsiselt tahet mõista, samuti harmoneerivat energiat. Samas aga ei tasanda see kõiki erinevusi, kuid võimaldab kõigel ühtesobival armastavalt koos eksisteerida, tuues ühtesobimatu esile kui sellise. Kristlased on maailma eest sageli tagasi hoidnud Kristuse väge, mis on võimeline ühendama (ühildama) erinevaid filosoofilisi koolkondi maailmast. Maa päästmise huvides on kristlastel aeg kaalutleda oma tegelike ülesannete täitmist – eeldades et nad ennast tõeliselt kristlasteks tahavad pidada.

Tabel: Kristlik suhtumine: Maailmas, aga mitte maailmast; vt Jh 17.

Kes iganes soovib jätta seljataha oma ebatäiuslikkuse ja arendada endas tulevikku suunatud iseloomuomadusi - Jeesuse **standardi** alusel ja Tema abiga - (vrd lehekülgi "...tervenemine", "...eetika" ja "...digestioon"), peab esmalt

- olema iseenda suhtes aus, ning alles selle alusel mõtlema teiste üle järgi (enne kui kohe kõiki teistele projitseerida **), vrd Mt 5,3 "Õndsad on need, kes on vaimus vaesed";
- võtma kuulda oma südametunnistuse impulsse ning kõigest hoolimata ka "iseendast välja tulema", (selle asemel et neid lihtsalt maha suruda), vrd Mt 5,5 ja 5,9 ...;
- saama aru, et ta on hinge mõttes siin ka teistele, olgugi, et omaenda füüsiline heaolu võib olla tingimuseks, mis võimaldab aidata teisi (vrd Mt 5,7);
- otsima Jumala elavat Vaimu ka siis, kui välised vormid võivad olla mõttekad, (paljastesse vormidesse tardumise asemel), vrd Mt 6,5-8... ja Jh 4,21-24;
- olema (usklik), ning käituma sellele vastavalt, (selle asemel, et nii ainult paista), vrd Mt 5,8;
- julgesti elama oma uute arusaamade kohaselt, isegi kui teistega käitumisel tuleb nendega arvestada (selle asemel, et alati arvestada sellega, mis selles maailmas omab mingit kehtivust), vrd Mt 5,15;
- olema tagasihoidlik ja teenima teisi oma vastleitud arusaamadele vaatamata (selle asemel et uhkeks minna), vrd Mt 5,19 ja Lk 9,48...

Selline orientatsioon on rohkem kantud armastusest ja tarkusest. Siis ei ole me enam ise endale takistuseks. Siis saab ilmsiks, et kristlus ei ole mitte üksnes elustiil, vaid tõeline vaimulik tee. Sellel teel võib Jeesus olla meile kompassiks, aidates meid leida tasakaalu, mis on midagi enam kui ühekülgne "valede radade" eest hoiatamine:

Tabel

Mitte tegeleda üksnes väliste asjadega →	- ega pöörduda vaimulikult üksnes sissepoole
Vaid võtta aktiivselt osa välisest elust →	- ja olla rajatud sisemises elus.
Selle asemel et üksnes mõtelda →	- või end mediteerides tühendada
Keskenduda sisule ja olemusele →	- teadlikus meditatiivses vaikuses.
Otsida "välist Taeva Jumalat"	- ja lubada temal meie isiksust kujundada
Näha muutumatu Looja jälgi	- (vaba) elu muutustes.
Õppida tundma loomuliku maailma seadusi	- ja kogeda Jumala loomingu seaduspärasusi nende taga.
Mitte anduda täielikult oma tungidele →	- samas neid mitte minema peletades
Vaid neid integreerida →	- ja muuta.

Kasutada aega, ruumi ja olukordi ning nendega kaasnevat harmooniat	- olles samas eneses neist sõltumatu.
Töötada väliselt	- ja palvetada seesmiselt (<i>üks Benedictuse põhimõtteid</i>).
Üritada mõsta teiste positiivset panust (aktiivne tolerantsus)	- ja ümbritseda ennast omaenda usuga.
Kasutada oma aju ratsionaal-analüütilist poolkera	- ning "müütilist" ja sünteetilist poolkera – sillaga nende vahel.
Olla teadlik subjektiivsest pertseptsioonist	- ning otsida diferentseeritud tõe kõrgemal erinevatest subjektiivsetest kaalutlustest.
Õppida (konstruktiivsetest) traditsioonidest	- ja teha neist omaenda elav vaimsus.
Tegele enese ettevalmistamisega	- ja looda halastuse peale (<i>kristlik müstitsism</i>).
Rääkida Jumalaga isiklikult	- ja tema väes.
'Armastada oma ligimesi'	- nagu me armastame iseennast.
Hoida oma intellekt erksana	- ja vaadata sellest kaugemale.
Mitte "lahustuda universumisse" → Vaid olla tervikus →	- ega paadutada oma "egot" - kui selle teadlik rakk.
Austada ihu kui instrumenti	- ning kasvada mõistuse ja vaimu poolest.
Võtta vastu elu ja vastutus kogu selle täiuses	- olles läbinud "kitsad väravad".
Teha kõik selleks, et siin maailmas tehtaks õigeid otsuseid lähtuvalt südametunnistusest	- olles samas teadlik, et teisel (teadlikkuse) tasandil on olemas Jumala plaan.
Jagada tarkust ka teistele	- nii et neil oleks sellest kasu.
Muuta oma ümbritsevat ühiskonda	- ka seda, mis on isiklikus teadvuses paremaks muutunud.
Tunda kaasa selle maailma kannatustele	- ja nautida Jumala juhtimist.
Olla vaimulikus osaduses	- ja leida isiklikult oma tee Jumala juurde.
Respekterida rahvaste erinevusi	- ja teha ruumi üldnimilikule algele igaühes.

... Seega on ilmne, et Kristuse tee kujutab endast Kolmandat Teed, mis on kõrgemal selle maailma näilistest vastuoludest* - teed, mis on täis elu ja tõelist vaimset vabadust Jumalas. Mõned põhiteksti ja konteksti paksus kirjas lõigud selgitavad seda lähemalt. Vt ka *Jh 17 ning apokriivalise Tooma evangeeliumi peatükki 22*. **See ei ole otsustamatus, mis hoiaks kinni vastandlikkustest kui probleemist, ning seetõttu ka mitte "järelmõtlematu surnuksrääkimine".**

(Otsustamatusest parem oleks mõnikord ikkagi veel mõnesse teemasse üldse mitte sekkumine või mõlemast ühe kasuks otsustamine – teadmise, et keegi teine võib samahästi otsustada teise kasuks.) **Kõigi selle asemel on kolmanda tee mõtlemise juures tegemist kõrgemalseisva seisukoha otsimisega väljaspool mõlemaid vastandlikkusi, mis võimaldab uusi, vabasid järeldusi (postulaate, affirmatsioone, teese, otsuseid) - ning lahendab nii vastava probleemi. Inimene, kes nimetatud nööri mööda kõndides püsima jääb, võib edukamalt järgida Jeesust tema edasistes sammudes Evangeeliumites või Kristuse kannatustes ning Apostlite tegudes (nelipüha). See inimese võime, pidevalt järjest läheneda maailma paiste taha peidetud Jumala "tõelisele valgusele" - Jh 1:9 - on selle nööri mööda käimise kirjelduse allikaks ja eesmärgiks. (Vt meie põhiteksti, 1. osa.)**

Üsikusid sammud Evangeeliumides ja üldine areng Johannese ilmutuses on omavahel seotud.

*) samuti "dihhotoomiatest".

[Tagasi sisukorra juurde.](#)

Kolmanda osa juurde: Teised teemad

Palve rahu, elu ja maailma eest.

Esimene lõik viib meid ilma arvukate selgitusteta mõjusa palve jaoks sobivasse meeleollu. Kolmanda lõigu asemel võite jumala kätte anda ka teisi asjaolusid. Võite palvet oma meeleoludele vastavaks muuta. Palun lugege aeglaselt ja tunnetega:

Jumal, mu Looja, minu abimees ja lootus!
Jeesuses Kristuses tänan Sind kõige eest, mida oled mulle andnud.
anna mulle andeks kõik, mis on mind Sinust lahutanud.
palun lase Pühal Vaimul selles vaikuses minule kõnelda.

Juhata mind, et ma ei teeks ligimestele nende teel Sinu juurde kahju.
juhi mind ligimest aitama Sinu nime pärast.
kaitse mind minu teedel*.

Kutsu inimesi end nii elus kui ka surmas Sinu hoolde usaldama **;
Aita neid, kes töötavad Sinu loodu heaks***.
juhi seda maailma Sinu poolt töötatud uuele teele****.

*) Siia võib lisada teisi.

**) *siia võib lisada üksikasju, või peale palvet meditatiivselt mõtiskleda, nagu näiteks: 'et lõpetada vägivald kognemine', 'probleemide lahendamine vägivald põhjuse kõrvaldamise teel', 'rakendada ainult selliseid turvameetmeid, mis on vajalikud rahumeelsete inimeste inimõiguste tagamiseks', 'algatada rahumeelsed kõnelused erinevate religioonide rahumeelsete esindajate vahel', Võite vaadata Mt 5:9 ja 26:52, ja Kirikute rahudeklaratsioon.*

Erinevate religioonide pühad kirjutised rõhutasid algselt inimese võitlust omaenese negatiivsete omadustega – Piibel, Koraan, Zend Avesta ja Bhagavad Gita ... ja mitte välisvaenlastega sõdimist. Hiljem on seda peaideed sageli ignoreeritud või valesti tõlgendatud, kuid tänapäeval võib religioonidele leida ühise eetilise aluse, mis vastandub meie egoistliku tsivilisatsiooni manduvatele väärtusele. Erinevad religioonid võivad loomulikult säilitada oma erinevused, selleks, et palvetada, elada ning tegutseda "ühtekuuluvustunde" vaimus.

***) Looduse appikarje. On aeg palvetada, Jumal, päästa meid looduse 'ärge' jõudude käest. Siiski ei asenda see inimeste käitumise muutmist ülejäänud loodu suhtes.

****) Luuka 11:2; 21:31. Ilm 11:16; ...

Vt Mk. 12:30 " ... ja sina armasta Issandat, oma Jumalat, kõigest oma südamest ja kõigest oma hingest ja kõigest oma meelest ja kõigest oma väest," vrd 5 Mo. 6,4,5). Palve juurde kuulub sügavalt tunnetatud usk teostumisse kooskõlas Jumala tahtega ja vastav tänu. Jh. 16:23 "...mida te iganes Isalt palute, seda ta annab teile minu nimel" sisaldas algselt ka "... ja las vastus ümbritseb teid" (vrd Neil Douglas-Klotz: Prayers of the Cosmos. Meditations on the Aramaic Words of Jesus.). Käeoleva võrgulehekülje seisukohad ei ole vastuolus kirikute erinevate palvetega. Vaadake samuti Meieisa palvet, piiblikohti jne. mis puudutavad palvet. Jumal saab laiali jagada armastust, mis talle antakse, olgu siis mis kirikus tahes.

[Tagasi sisukorra juurde.](#)

Eetiliste väärtuste põhialused.

Jeesus Kristus rõhutas sellise eetilise käitumise standardite kõrget väärtust, mis elavad üksikisiku südames, selle asemel et olla efektiivsed välise seaduse või tavade surve all. Seda ei ole võimalik saavutada inimestesse väljastpoolt reegleid sisse tuupides, vaid elades elu "Jumala armastuses, armastades ligimest ... nagu iseennast". "Ligimesearmastus" (*Johannes 13, 34*) annab meile võimaluse tegutseda kooskõlas oma tegeliku südametunnistusega. Jumalat armastades võime mõista, mis on tema kõrgemateks eesmärkideks. Kus iganes üksikisikud, abielupaarid, grupid jne. elavad universaalses armastuses, võib seda erinevust märgata. Mida rohkem sellist suhtumist on meist igapähe, seda vähemoluliseks muutuvad välised ja üksikasjalikud reeglid.

Nende sisu, näiteks vanemad "Kümme käsku", ei ole iganenud, kuid on muutunud tunnustatuks. Nende kultuuriline taust on muutunud, kuid mitte põhjoontes, vaid teatud üksikasjades. Seda on tõestanud juba Moosese enese tunnistus, kes algselt võttis vastu käskude kõrgeima versiooni ning pidi seejärel paluma veel lihtsamat teksti nende jaoks, kes polnud piisavalt arenenud. Sellel ajal olid eetilised printsiibid kristluse, judaismi ja islami käsitlustes identsed. Peaaegu kõigil teistel religioonidel on need printsiibid sarnased, nagu seda märgitakse ka "Maailma eetos – Maailma religioonide parlamendi deklaratsioon" (vt meie linkide lehekülgi). Isegi ennast "mitteusklikuks" või humanistlikuks pidaval eetikal on ära tunda seosed usuliste kultuuridega. **Eetika põhimõtteks on: suhtu ligimesesse samuti, kuidas te tahate, et teisse suhtutakse, ärge kahjustage teisi, parem aidake.** See on lõppude lõpuks ka tänapäeval elus peamiseks kriteeriumiks, nagu seda **Meieisa palves** öeldakse: "...Sinu riik tulgu!" (*Matteus 6*) ja mille kohta Mäejutluses öeldakse: "Alandlikud pärivad maailma". (*Gl 6,7; 2Kr 9,6*). See on edasiareneva ühiskonna ellujäämiseks hädavajalik miinimumnõue. Laiemas mõttes viib see tähtsate seisukohtadeni inimelu erinevatel tasemetel. Mõned kristlased lükkavad Mäejutluse eetika kõrvale, nimetades seda "meelelaadi eetikaks", arvates ekslikult, et see pole rakendatav. Kuigi see tõesti ei varusta meid instruktsioonidega, näiteks raskete poliitiliste otsuste langetamiseks juhiseid andes, on see teatud mõttes mõõdupuuks. Kui inimlik, niinimetatud "vastutuse eetika" viib ühiskondlike otsuste langetamisele, mis on vastuolus selle käitumisjoonega, mida Mäejutlus üksikisiku puhul eeldaks, ei pea keegi arvama, et Jeesus oleks niiviisi talitanud. Iga üksikisik on vastutav oma osa eest. Grupid oma sunnimeetodite ja mudelitega on samuti oma osa eest vastutavad. Iga ühendus vajab oma "eetikakoodeksi", nagu see paljudel elualadel juba olemas on. Seega vajab ühiskond ka teatud gruppide "struktuurilist eetikat". Seadused oma sunnivõimuga ei suuda seda asendada.

Tabel:

<u>Moosese Kümme käsku (2 Mo 20)</u>	<u>Eetika Koraanis</u>	<u>"Maailma eetos"</u>
1. Mina olen Jehoova, sinu Jumal ... Sul ei tohi olla muid jumalaid minu palge kõrval. (Sa ei tohi enesele teha kuju ega mingisugust pilti ...)	Ära pane Jumalat ühegi teise jumala kõrvale ... (suura 17,22*)	(See religioonidevaheline kokkulepe ei puudutanud ühist Jumala kontseptsiooni. Näiteks budistide puhul tunnistati ainult "Viimast tõde/viimast reaalsust" paberil, tähistades midagi füüsilisest maailmast väljaspool olevat.)
2. Sa ei tohi Jehoova, oma Jumala nime asjata suhu võtta (sest Jehoova ei jäta seda nuhtlemata, kes tema nime asjata suhu võtab).		
3. Pea meeles, et sa pead hingamispäeva/sabatit pühitsema!	...Kokkutuleku päeval ... meenutage Jumalat ... (suura 62,9*)	

4. Sa pead oma isa ja ema austama, (et su elupäevi pikendataks sellel maal, mille Jehoova, sinu Jumal sulle annab).	Sa pead hea olema oma vanemate vastu..., pöördu nende poole ainult austusega ...; ja anna sugulastele, mis neile kuulub ... (suura 17,23-26*).	
5. Sa ei tohi tappa.	Ärge tapke kedagi, keda Jumal on keelanud tappa... (suurad 17,33 ja 5,32*).	Pühendumine vägivallatule kultuurile ja kõige elava austamine.
6. Sa ei tohi abielu rikkuda.**	Ja ärge laske ennast kõlvatusse viia! (suura 17,32)	Pühendumine meeste ja naiste partnerluse kultuurile (vastandina seksuaalsuse destruktivsele ärakasutamisele ...)
7. Sa ei tohi varastada 9. Sa ei tohi himustada ligimese koda. 10.Sa ei tohi himustada ligimese naist, sulast ega ümmardajat, härga ega eeslit ega midagi, mis su ligimese pärit on.	Kui mees või naine varastas, siis lööge tema käsi maha Kui aga keegi ... ümber pöörab ja kahetseb, pöördub Jumal tema juurde tagasi ... (suura 5,38-41*)	Pühendumine solidaarsuse ja õiglase majanduse kultuurile...
8. Sa ei tohi tunnistada oma ligimese vastu valetunnistajana.	Seiske tunnistajatena ... õigluse eest, isegi siis kui see käib Teie või vanemate või lähimate sugulaste vastu ... suura 4,135* (pettust puudutavalt, vt suura 2,188*)	Pühendumine tolerantsuse kultuurile ja tõemeeles elule...

*) Siin on eriti just erinevad religioonid lisanud palju erinevaid üksikasju. See võib meil aidata mõista, et mitte kõik üksikasjad pole automaatselt head igaühe jaoks. Täiendavalt – tänapäeva eesmärke silmas pidades – tuleb meenutada, et religioossed printsiibid ja ilmalike seaduste üksikasjad ei ole alati piisavalt teineteisest eraldatud. Siiski ei tähenda see, et uskumised ja seadusandlus peaks olema teineteise suhtes vastuolus.

Vastavalt Piibli pärimusele eksisteerisid juba pärast Veeuputust – st enne ülalnimetatud 10 käsku – mõned eetilised nõuded tervele uuele inimkonnale nende säilitamiseks, st ka pärast hilisemaid israeliite:

- Hoida elu ning mitte tappa ("sest inimene on tehtud Jumal näo järgi": Esimene Moosese raamat 9:6) ning mitte süüa veel elavate loomade liha. Hiljem määrati rabinistlikus judaismis 7 "**Noa käsku**" mittejuutidele; seejuures eksisteerisid erinevad tõlgendusviisid:
 - verevalamise keeld;
 - loomapiinamise keeld;
 - varguse keeld;
 - abielurikkumise ja kõlvatuse keeld;
 - ebajumalakummardamise keeld (st vastavalt sellele ettekujutlusele ei pidanud mittejuudid kummardama Jumalat nagu juudid aga nad ei tohtinud austada ka konkureerivaid jumalaid);
 - jumalateotuse keeld;
 - õiglase kohtumõistmise käsk.

Edasimineku teadliku jälgimise tarvis võib olla kasulik oma iseloomu probleemsete külgede ja oma positiivsete omaduste ülesmärkimine. Selleks on mitmeid viise:

1. Probleemsete elujuhtumite otsene lahendamine. Positiivsed kavatsused. Ka Jeesus julgustas inimesi kõigepealt omaenese probleemidega tegelema. Koraanis on see tuntud, kui "Suur Džihaad", "Suur Püha Sõda", mis on palju tähtsam ja keerulisem, kui ükski väline konflikt olla saaks. Paljusid konflikte oleks võimalik sel viisil positiivselt lahendada.
2. Otsene parandamine ja 3. otsene üksteisele andestamine, nii palju, kui võimalik. Võimalik on ka probleemi Jumalale palves esitamine, et Tema leiaks lahenduse ning andestaks inimese hingele.

Jeesus räägib ka "viimase pennini maksmisest". (vt ka 5.)

4. Kui muud väljapääsud puuduvad, võib isik sooritada heategusid ka teistele, peale nende, keda ta on otseselt kahjustanud. Jumal teeb paljud asjad heaks, kui inimene on näiteks hõivatud ühiskondlikult kasulikus töös.

5. "Palu Jumalat minu eest", palved Tema andestuse ja halastuse poole kellegi elu edasises arengus. See on oluliseks abiks, mida puhtalt humanistlik eetika ei suuda pakkuda. Saatust ei käsitleta enam kui midagi mehhaanilist, vaid kui Jumalast juhitud teed. Kõik kulgeb ja areneb meie eneste ja teiste parimaid huve arvestades, nagu seda Tema oma kõrgeimas tarkuses näeb. Inimese omadused muutuvad Jumalale sarnasemateks.

Vaadake ka Täiendavaid lehekülgi "Kristlikud seisukohad majanduslikes ja sotsiaalsetes küsimustes" ja "Kristlikud seisukohad ühiskonna ja poliitika suhtes".

[Tagasi sisukorra juurde.](#)

Moodsate kommertslugude "Kogu tõe Jeesusest – paljastused" korrigeerimine.

Käesoleva veebilehekülje tekstides on mõnesid ühekülgliseid teoloogilisi teooriaid juba otseselt või kaudselt uute meetodite ja seisukohtade esitamise teel parandatud. Olgu siinkohal mainitud veel üks eksitav ja sensatsioonitsev bestseller-lugu. Me ei propageeri seda tüüpi raamatuid, nii et järgnev tekst on mõeldud ainult neile, kes seda teavad ning kes sellest häiritud on.

1. Qumran'i käsikirjarullide põhjal on need autorid interpreteerinud enamikku piibellikke kirjeldusi Jeesuse elust kui võltsinguid. Jeesus ja tema jüngrid olevat hoopis olnud sissivõitlejad rooma ülemvõimu vastu. *

Lisaks püüdsid nad asja huvitavamaks muuta, lisades õelise konspiratsiooniteooria, mille kohaselt 75% Qumran'i käsikirju, mis avastati ajavahemikus 1947 – 1956 hoiti paljude katoliiklike teadlaste poolt saladuses. Me ei pea konfessioone kaitsma, kuid nimetatud informatsioon on lihtsalt vale. Vanade materjalide uurimiseks loodud meeskonnas töötasid rooma katoliiklased ja erineva protestandi, anglikaani, judaismi taustaga teadlased ning isegi ateistid. Materjali publitseerimine võttis tõesti aega, kuid selle põhjuseks olid vanade kirjutiste väikeste ja kahjustatud tükkide erinev interpreteerimine. Kuid "sensatsioonilise" raamatu ilmumise ajaks oli publitseeritud juba ligikaudu 80% Qumran'i tekstidest. Ja juba 1992. aastal – üks aasta enne, kui "sensatsioonilised" autorid avaldasid veel ühe menuki, milles väideti, et 75% on veel avaldamata – avaldati ülejäänud osa Qumran'i tekstidest.

Oma käsitluse koostamisel pidid autorid oma eesmärkide saavutamiseks looma ja kombineerima rida hulljulgeid teooriaid. Nende kohaselt, ei olnud vanad kirjutised mitte eelkristlikud, vaid Jeesuse kaasaegsed.** Samas on nad ilmselgelt erinevad nii oma tausta kui ajastu poolest. Qumran'i kogukond eksisteeris mitme sajandi vältel. Samuti ei saa neid automaatselt samastada esseenidega – nagu autorid seda soovisid – ega sõjalise ühenduse "selootidega", kelle keskus Mashada asus hilisemal ajal samas piirkonnas. Me võiksime võrrelda Qumran'i kogukonda meie aja ökoloogilis-spirituaalsete kogukondadega. Neil oli palju sidemeid oma aja ühiskonnas. Nad pärisid mõned rituaalid esseenidelt, Jeruusalemma Templi preestrid andsid neile üle Templi aarete nimekirja – mis tähendas, et Qumran'i inimesed ei olnud otseselt seotud roomlaste ja juutide vaheliste konfliktidega ning olid seetõttu nimekirja hoidjateks sobivad. Neil võis olla ka kontakte selootidele lähedaste inimestega.

Autorid kirjutasid, et esseenid ei olnud askeetlikud mungad, vaid roomlaste-vastase relvastatud vastupanuliikumise liikmed. Kõik, mis on esseenidest ajalooliselt teada, jätab mulje, et nende näol oli tegemist patsifistliku, vegetariaanliku, tõsiuskliku juudi-esoteerilise koolkonnaga, mille liikmed

elasid maailmast tagasi tõmbunult oma zoroastriitlike puhtusenõudmiste tõttu. Seega ajasid autorid esseenid ja seloodid põhjendamatult segamini.

Autorite teooria kohaselt olid Ristija Johannesel, Jeesusel ja Jakobil, Jeesuse (pool)vennial, kõigil samasugused vägivaldsed veendumused nagu esseenidelgi. See teooria, mis põhines teistel eelpoolmainitud konstruktsioonidel, ei saa põhineda Qumran'i käsikirjadel. Üheski neist tekstidest ei ole Jeesus, Jakob või Johannes selgelt identifitseeritavad. Autorid väidavad, et "Õigluse õpetaja", kes oli kogukonnas ilmselt juhtival positsioonil, on Jakobiga identne – ja seda täiesti põhjendamatult. Teoreetiline võimalus, et Õigluse õpetaja oli relvastatud vastupanuliikujate juht, on täiesti põhjendatu ning väga ebatõenäoline. On võimalik, et kogukond tunnistas teda kõrgema spirituaalse juhina, vastandina Templi korrumpeerunud juhtidele. Ja veel Jakob – mitte jünger Jakob, vaid Jeesuse vend, kellest sai Jeruusalemma varakristliku kogukonna juht – pidi olema just erakordselt tolerantse ja harmoonilise iseloomuga mees. Just tema oli jüngerite vaheliste erimeelsuste korral nende vahemeheks. Ta pidi kujundlikult väljendudes istuma Peetruse ja Pauluse vahel, et kogukonda koos hoida.

Selleks, et väita, et Paulus oli rooma käsilane, pidid nad konstrueerima teise skeemi, kus roomlased olevat vangistanud Pauluse, et luua kaasaegsete silmis "illusiooni", nagu oleks ta olnud Jeesuse jünger. (Meie "Kristuse teede" tekstis nimetatakse Pauluse müstilisi kogemusi autentseteks, pole oluline, mida mõned traditsioonilised käsitlused temast arvavad, näiteks naiste suhtes. Seda on võimalik tunnetada müstiliste kogemuste tegeliku ja reaalse praktiseerimise käigus – see on midagi, mida nimetatud autorid ilmselt ei teinud).

Qumran'i dokumendid on lihtsalt veel ühed paljudest Jeesuse elu käsitlevatest kirjutistest. Nad annavad meile teatud mulje mõnedest tolle aja kommetest ning on mõnes punktis küllaltki sarnased Jeesuse mõnede õpetustega – just kirjelduste Jeesuse, mitte mõne sõjaväelise Jeesuse omadega. Mõned kirjutised olid meile juba ammu "apokrüüfiliste kirjutistena" tuttavad, mõned avastati hiljem – näiteks Naq Hammadi tekstid, mis pärinevad Egiptuse kristlaste grupilt. On võimalik, et Ristija Johannes oli tõesti algselt seotud kas esseenid või Qumran'i kogukonnaga, või oli ta nende seas vähemalt austatud külalisena aktsepteeritud. Samuti on võimalik, et Jeesus kohtus nende huvitavate inimestega. (Kuid meie veebileheküljel "Kristuse teed" on märgitud, et ta kohtus väga paljusid erinevaid koolkondi esindavate inimestega, mis kindlasti ei tähenda, et tema õpetused pärinevad tegelikult mõnest sellisest koolkonnast.)

2. Ka teised autorid ühinesid nimetatud arutlustega Jeesuse kohta, mis sisaldasid küll rohkesti detaile juudi ajalooost aga mis ei lahendanud nimetatud vasturääkivusi. Kahandades Jeesuse ülestõusmise ajalooliselt käegakatsutava ülestõusmisrituaalini, sarnaselt hilisematele egiptlastele ning võib-olla ka esseenidele ja nendel põhinevatele traditsioonidele, varjab selle kirjanduse osa lugejate eest just selle uuendava, mida näitas sellega seoses Jeesus. Seejuures ei oleks ülestõusmisvastasest dogmast loobumine mingi kaotus seal kirjeldatud seosele ajalooliste grupeeringute nagu esseenide ja templirüütli vahel. Ainult müstiliselt arusaadav osa Jeesuse tegudest käis juba varakristlikul ajal üle mõnede juudikristlike ja gnostiliste ühiskondade arusaama ning seetõttu ei ole mingit mõtet selle arusaamaga tõestada, et see, millest nad aru said, olevatki kogu tõde. Teised said aru teistest tõe osadest, mida on näha nii varaste kristlaste juures, kes uskusid tunduvalt laiaulatuslikumasse ülestõusmise mõistesse kui ka nende juures, kes kasutasid Filippuse evangeeliumi vastavat vaidluskirja. Suurepärast pilgete objektiks sobiv Paulus ei olnud ainuke allikas traditsioonidele, mis hoidsid kinni nii spirituaalselt kui ka füüsiliselt muutuvast ülestõusmisest. Need, kellel on veel teatud respekt kirikuajaloos laialdaselt aktsepteeritud traditsiooni ees, suudavad tõele ennem lähemale tulla kui need, kes kergemeelselt heidavad kõrvale kõik neile ebasobiva.

Kus sellised tegevused viivad Jeesus Kristuse pideva laimamiseni, võib sellel olla vaimseid tagajärgi, mis ületavad puhta inimliku mateeria.

3. Spekuleeritakse ka mitmete arvatavate "Jeesuse luudega haudade" üle, mitmed nendest Iisraelis ning mujal. Lähis-Ida ümbruses, kus tegutsevad hauaröövlid – nt on sellisest hauast leitud kastidest luudega üks neist "kadunud" -; ning kus hoitakse tuhandeid selliseid kaste muuseumites ning kust kõik luud on välja võetud ning edastatud uuestimatmiseks jne, on praktiliselt võimatu

saada usaldusväärset teavet isikute kohta. Siin ei tõesta ka sissegraveeritud sagedased nimed midagi. Ka tõenäosusarvutused ei saa välistada sarnasusi nimede ja erinevate perekondade vahel. Terviklik teaduslik uurimine ei lähtuks eeldusest, et ülestõusmist traditsioonilises tähenduses ei olevat olnud. See vastaks pigem ka tänapäeval võimalikule arusaama seisule, mõista Jeesuse kohta käivat prohvetlust mitte ainult Jeesuse subjektiivsete lootuste allikana 2000 aastat tagasi vaid võtta arvesse ka seda, et ta võib viidata millelegi täiesti reaalsele, mis ei ole veel haaratav kuni selle tegeliku asetleidmiseni.

Lisateavet selle kohta (inglise keeles): <http://dukereligion.blogspot.com/2008/01/talpiot-tomb-controversy-revisited.html>

* 4. Seal on veel spekulatsioone Jeesuse elu suhtes, mis viivad erinevate teooriate tekkimiseni. Nt tees, et Jeesus olevat olnud Kreeka künikute filosoofiakooli liige... Peale selle tahtsid teised samastada Jeesuse isegi Moosese või mõnede egiptuse vaaraode või Julius Caesari või mõne militaristliku bütsantsi keisriga.

** Imelikul kombel ei maini seda tüüpi raamatud kordagi fakti, et Qumranist leiti ka üks väga vana Evangeeliumi tekst, mis pärines esimesest sajandist, mille võrdlusel kaasaegsete tekstidega ilmneb, et originaalteksti on sajandite vältel küllaltki korrektselt edasi antud.

[Tagasi sisukorra juurde.](#)

(Loodus) teadused ja usk Jumalasse.

Teadlaste tee Jumalani ja selle õiguspärasus

Jeesus aktsepteeris, et on inimesi, kes uskumise küsimustele vastamiseks vajavad asjaolude vaatlemist, arvestamist, mõtmist ja kaalumist, nagu näiteks Toomas, kes esindas jüngridi hulgas nn "teadlasetüüpi" ning ühtlasi ka paljusid meieaegseid inimesi. Kui tal oli võimalus proovida, kas Jeesus Kristus ikka tõesti seisab tema ees, siis ütles Jeesus: "Ära ole uskmatu, ole ustav". See tähendas, et Toomas pidi rakendama oma uusi kogemusi, et mõtestada need ausalt ja sügavuti lahti, kuni kahtluse varjud temas kaovad ning temale koidaks tõde. See, et Jeesus seda siiski pidi pärastpoole ütleva, ei tähendanud, et Toomas oli skeptik, keda väline reaalsus niivõrd "rabas", et ta oli "sunnitud uskuma", sunnitud isegi karistuse kartuses. See tähendas hoopis, et Toomas oli eneses säilitanud võime jõuda iseseisvalt uute veendumusteni. Siinkohal ei halvustata sellist faktide ja mõtete töötlemise meetodit, nagu mõned tõlgendajad on ekslikult arvanud puudulike teadmiste tõttu inimteadvusest. Sellele vaatamata pidi Toomas õppima, et veendumusele jõudmiseks on teisigi teid, isegi füüsilisi fakte arvesse võtmata. Jeesus teadis, mis on sobiv Toomase jaoks. Tema ei tahtnud kedagi sundida. See oleks olnud liiga palju kohtumõistmise moodi ning ilmselt ei soovinud ta provotseerida kedagi keelduma millestki sellisest, mille kohta ta pole valmis otsuseid langetama.

Teadus, mis ignoreerib korduvaid kogemusi, et miski ei sobi kokku vanade teooriatega, ei vääri teaduse nime. Tõeline geenius nagu Einstein ei 'hallanud teadmisi', vaid alustas avatud küsimustega. See otsing võib olla üheks võimalikuks teeks Jumala juurde – niikaua, kui motiivid on ausad ning teadus ei ole korrumppeeritud majanduslike või muude probleemsete huvide poolt.

Teadlaste töö väline osa – vaatlus, hüpotees, teooria ja tõestamine – on enamikel juhtudest ainsa meetodina ebapiisav, kui uuritakse humanitaaraineid ning religiooniküsimusi. Alati ei ole kohal kõrgemat olendit, kes vastuvaidlematult või isegi taasloovalt esindaks kõrgemat tegelikkust (nagu Jeesuse jüngrid seda kogesid); või kes tegutseks silmade avajana (nagu mainitud Johannes 1, 51). Siiski on rida märke, et inimolendis ja sellest väljaspool on mitmeid "kihte", mis ei pärine ainete ja jõudude teadaolevast spektrist ning mis ilmutavad ennast ainult oma mõju kaudu. Eluenergia, psüühika/meele tegevus ja teadvus...(Mõned näited paljudes kohtades ways.of-christ.net põhitekstis). Sageli paljastavad erinevate vanade kultuuride "eel-teaduslikud" traditsioonid teatud

empirismi ja teaduslikku lähenemist. Tänapäeval on ka võimalik arendada ka selliseid taju ja hinnangute adekvaatseid meetodeid, nagu Goethe teaduslikud vaatlused näitavad. R. Steiner ehitas oma epistemoloogia (kogemuse teooria) üles just Goethe poolt ette valmistatud alusele. Uued teaduslikud lähenemisviisid, nagu kvantfüüsika ja kvantbioloogia, uus astrofüüsika ja lõppude lõpuks uus "paradigma" või maailmavaade on kantud ühest ja samast tendentsist, kuid enamikul juhtudest ei püüdle rakendada uusi meetodeid uue sisu uurimiseks, nagu Steiner. Niisiis, me teame, et tänapäevased teaduslikud teadmised a) kajastavad ainult väga väikest osa reaalsusest;

b) teaduste põhialused on muutunud suhtelisteks ja see tendents kasvab. Materiat võib käsitleda kokkupressitud energiana – või isegi kontsentreeritud vaimuna. Energia vormid võivad saavutada valguse kiirusest suuremaid kiirusi kuni lõpmatuseni välja ("tachyon"...). Need osakesed võivad ka "noorenda". Aeg on muutumas isegi veel suhtelisemaks, kui seda käsitleb relatiivsusteooria. Need osakesed võivad sel viisil meie ruumist lahkuda ning ilmuda uuesti, naastes millestki teispoolsuse/transsendentsuse sarnasest – nii et isegi ruum ei ole nii absoluutne, kui seda käsitleti "ruumi kõveruse" teorias. Meile jäetud "informatsioon" (üks küberneetika kontseptsioone) ei ole käegakatsutav, ilma materia ja energiata, ning seetõttu ei ole seda võimalik vanu meetodeid kasutades kirjeldada. Seda võiks nimetada ka "teadlikkuseks".

c.) Siia maani, kui täpne olla, ei ole see vana maailmavaate kokkukukkumine "Jumala olemasolu tõestuseks, vaid parimal juhul selle ettevalmistuseks. Mõned inimesed leiavad, et sellest piisab, kuna neid siiani piiranud iganenud materialistlik vaatekoht on kadunud ning nüüd saavad nad sammuda oma Jumala-leidmise teel palju avatumalt. Kuid tähelepanu: see jätkub! Mis on see "informatsioon", mis on need teised universumi protsessid (b.)? Kes või mis loob pidevalt uut materiat ning uut energiat ning kustutab need jällegi? Kes või mis seab asjade ja inimeste piire, kes otsustab elu ja surma ning nende ülemineku üle – võrdsetl nii ärkvel olles kui magades? Kes või mis mõjutab lakkamatult universumit väljaspool aega ja ruumi ning vastupidi? On see inimolend, kes on võimeline oma meeltes tajuma energiat, aega ja ruumi, nagu viibiks ta "väljaspool" – aegamisi tärkab meis kujutlus sellest Ühest, kes selleks sellises ulatuses on võimeline (võrrelge *Genesis 1,26*)?

d.) Kõigepealt välistame kaose ja juhuse. Meie maailm, elusolendid ja osakesed ning protsessid peegeldavad sellist korra astet ümbritseva kaose meres, et kaob võimalus puhta juhuse tekkeks. Ettemääratus ja kõiksuse tähendus on nagu kunstide ja ühendavate seoste süntees, mille tõttu igasugune vajadus juhusliku evolutsiooni järele puudub... Seda sügavuti tunnetades on mitteuskumine raskem kui uskumine, et eksisteerib algne ja keskne intelligentne olend, kes määrab ära "loomisprogrammi" alguse ja lõpu ning kes kujundab ja ohjab muutuvaid reeglistikke. Nii muutubki võimalikuks, et analüütiline mõistus jõuab samadele järeldustele, kui 800. aastal peale Kristust elanud vanaaja inimeste (aju)"parem, müütiline poolkera", kes leidsid, et Jumal on tööline. Mõnede inimeste "jumalad" olid algselt vaid ühe Jumala erinevad omadused, ning alles siis, kui see teadmine kaotati, muutusid nad erinevateks "jumalusteks", keda sai isegi mõnede tegelikult elanud kõrgelt arenenud inimestega segi ajada. *Sarnased arutlused on mõned mitte-usklikud teadlased, nagu Max Thürkau, Georg Todoroff ja teised usu juurde toonid.*

e.) Lõpuks on usk, kui sügav veendumus rohkem kui lihtsalt intellektuaalne uskumine millessegi.

f.) Veelgi enam, ka teised inimesed on olulised – mitte ainult müstikud jne, vaid kui lihtsalt usklikud inimesed – kellel on olnud pöördelisi kogemusi Jumala ja Kristusega ning kes selles kontekstis on kogenud reaalseid ilmutuslikke kogemusi iseenestes paikneva jumaliku Hingega. Sellisel viisil on võimalik jõuda absoluutselt sõltumatu tunnetuseni ning oma kogemuste laadi sügavama mõistmiseni. See ongi koht, kus "ways-of-christ.net" põhitekti seisukohad lavale asutvad.

Katoliku kirikus eksisteerib 1998. aastast entsüklika "Fides et Ratio" (Usk ja mõistus) ning paavst Benedictus XVI võttis selle teema üles oma 2006. aasta Regensburgi kõnes: Usul ilma mõistuseta ja mõistusel ilma usuta ei ole kummagil mingit väärtust, sest nii puudub inimeses terviklikkus. Michael Springer argumenteerib ajakirja "Spektrum der Wissenschaft" 2007. a. jaanuarinumbris, et iga teadmise lünk ei pea automaatselt viitama ratsionaalselt mitteseletatavale või Jumalale. See ei ole tegelikult meie eesmärk, kuid täpsemate järelduste kohta vt eelmainitud. Samas tunnistab ta aga, et usk, et teadus võiks ühel päeval täita suured lüngad, on samuti lihtsalt usk. Käesoleva seisuga tuleks juba tänapäeval näha üsna suurt vaeva, jätta igale teadlasele üleüldse võimalus, veel mitte olema sunnitud uskuma Jumalasse. See ei pea olema tingimata ateistlik ideoloogia vaid ka agnostiline, st puuduv usk ilma lõplikult kindlaks tegemata, et Jumalat ei ole olemas. Ka teisest uuest vaatest, mis tunnustas usku Jumalasse kui materiaalse kultuuri eetilise kindlustuse saavutust, ei piisa üksi ülalmainitud vaatepunktide rahuldamiseks.

Teadvus, aju uurimine ja Vaba Tahe.

Oma püüdlustel, võtta vastu otsuseid, kogusid erksad inimesed kõikidest kultuuridest ja aegadest*) ammu enne meie tänapäevaseid uurimusi laiaulatuslikke kogemusi enda erinevate tunnete ja nende muutuste kohta. Spirituaalsed või religioossed arenguteed on tunnistusteks inimese võimete kohta, areneda reaalselt edasi ka eetiliste otsustega maadlemisel, selle asemel, et vaadelda kõiki kui eelnevalt kindlaksmääratud. Sellest hoolimata leidis ka religioosses valdkonnas mõnesid, kes kaldusid fatalismi, see tähendab usku enam või vähem suurele saatuse ettemääratusele (determineeritusele).

Juba tänapäevane mõtlemise võime on enamasti ainult osaliselt teadlik. Kui keegi tahab saada ja jääda teadlikuks ka ainult sellele mõjuvates tunnetes, peab ta tavaliselt kaua intensiivselt jälgima, et ta muutuks selle vastu tundlikumaks. Veelgi ebateadlikumalt kulgevad tahte tunnetused, ning veel suuremad jõupingutused on vajalikud nendest täies ulatuses teadlikuks saamiseks või isegi nende vabalt kujundamiseks. Sellest tahte ebateadlikkusest oli teadlik juba nt ka Rudolf Steiner sõltumata moodsast aju uurimisest. Aga ta teadis ka, ning seda loodusteadlikult veel uuritud ei ole, nimelt et seda kontrolli ka enda tahte üle on tõepoolest võimalik trennida. Paljud kristlased kogevad väga kindlalt, et on võimalik isegi rohkemat, nimelt "anda" inimlik tahe üha enam ja enam "jumala kätte". See on teatud määral võimalik isegi iseenda arengu igal astmel, st ka nii kaua, kuni inimene oma sisemusest veel eriti sügavalt läbi ei näe. Tegemist on sedalaadi instantsiga, mis saadab abistavalt teed. See tee viib varem või hiljem tingimata üha teadlikuma elu poole. (Sellel praktilisel ei ole midagi tegemist kiriku sõnakuulelikkuse nõudega oma liikmete vastu.)

Sellel tagapõhjal võimaldavad mõnede moodsate neuroloogide uurimistulemused teisi järeldusi, kui neid, mida esitati mõnedes teaduslikes ajakirjades. Eksperimentaalsete käte liigutuste mõõtmise läbi avastasid nad, et närvisüsteemi liikumisvalmidus kerkis juba siis, kui samaaegselt subjektiivselt käe teadliku liigutamise kavatsus alles tekkis. Seejärel uskus isik, et tegevus oleval alanud, mis siis 1/100 millisekundi pärast ka tegelikult algas.**)

See tõendab alguses ainult seda, et - nagu juba eelnevalt mainitud - inimese teadlik mõtlemine ei ole tema käitumise ainukeseks aluseks vaid tema loomuse keerukus mõjub tema otsustesse kaasa. Kindlakstehtud "valmiduse potentsiaal" ei tähenda seevastu kindlasti mitte, et inimene oleks täisautomaatselt määratud iga sellise ebateadliku tahte kavatsuse läbi sellele ka järgnema. See oleks lubamatu überpööratud järeldus. Vaba Tahe ei ole seega sugugi veel ümber lükatud, nagu mõned arvasid. Vastavalt toodud kogemustele (aastatuhandete pikkused "väliuuringud") oleks aga õige oletada, et "vaba tahte" avaldamiseks ei piisa sageli ainult puhtast intellektist. Mõtlemine ja head kavatsused võivad olla ainult esimeseks sammuks teel omaenda vastutusrikkama rolli suunas; siia peaks lisanduma veel ka tegelemine enda senini alateadlike tunnete ja tahte harjumuspäraste, ebateadlike impulssidega. "Neuraalne valmiduse potentsiaal" kui selline saab nii kiiremini teadlikuks. Seega on vastutusrikkama elu poole püüdlemine täitsa võimalik.

Lisaks sellele tuleb kaalutleda, et kui nt mõõta närvilõpmete elektrilist potentsiaali, siis räägitakse ainult klassikalisest loodusteadlikust vaatepunktist lähtudes "põhjustest". Humanitaarteaduslikult vaadeldes on selles "mõju" nägemine täitsa võimalik, nimelt klaver, mille peal hingelis-vaimne olend mängib oma tahte abil. Seda ei ole võimalik otsustada ainuüksi loodusteadlikul, bioloogilisel tasandil. Samuti ei suuda bioloogia otsustada selle üle, kas ja millisel määral on kohal Jumala toime selles keerulises inimlikus organismis***). Aga tal on täiesti võimalik läheneda sellistele küsimustele enda seisukohast lähtudes. Nii võiks ta nt katsetada ja läbi viia mõõtmisi selle kohta, mis võib muutuda inimeses, kui keegi palve abil nt võitleb soovimatu tahteimpulsi vastu****). Ainult nii üksinda ei ole ta võimeline veel otsustama, mis "on" palvetamine usklikele.

*) Vaata aga erinevusi arhailistes, maagilistes, müütilistes ja intellektuaalsetes... inimese teadvuse arengutasemetes - mida on kajastatud meie artiklites "Üldised vaatenurgad loodusunditele" & "Religioon kui inimese taasühinemine Jumalaga...". Inimlike tunnetuste allikaid tajuti teatud aegadel tugevamini väljaspool inimest ja teistel aegadel tugevamini tema sisemuses. Teadvuse arengu teostamise tänapäevaseid võimalusi kujundatakse Jeesuse elu sammude põhjal meie põhiteksti 1. osas. Inimene võib tänapäeval teadlikult - vastupidiselt varasemale, pigem instinktisarnasele viisile - nt õppida taas tugevamini ära tundma seoseid nii oma ümbruse ja keskkonna kui ka maailmaga. Nii tulenevad ka ühiskonnale sotsiaalsete ja ökoloogiliste arusaamade kõrval ka üldised eetilised ja religioonifilosoofilised seisukohad.

**) nt ajakirjas "*Spektrum der Wissenschaft*", aprill 2005.

***) Vaata ka meie lehekülge "Loodusteadused ja usk Jumalasse".

****) Vaata ka meie kirjeldust, mis puudutab peatükki "Kristlik tee - igapäevaelu digestioon".

[Tagasi sisukorra juurde.](#)

Jeesus Kristus ja inimeste toitumine.

Eelmised sündmused: *Esimehe Moosese raamat (Genesis)*, 1,29 ütleb: Ja Jumal ütles: "Vaata, mina annan teile kõik seemet kandvad taimed kogu maal, ja kõik puud, mis kannavad vilja, milles nende seeme on; need olgu teile roaks". See lõik kinnitab teooriat, et inimesel on peamiselt "puuviljasööja olendi" hambad ja seedeorganid (ja mitte "omnivoori" – kõigesööja omad, nagu võiks arvata, kui tunda loomade sugukondi, kes on "lihasööjad", "kõigesööjad" ja "rohusööjad"). Siiski öeldi peale Veeuputust - mis on Lähis-Idas arheoloogiliselt tõestatud sündmus - (*Genesis* 9,3-4) Noale: "Kõik, mis liigub ja elab, olgu teile roaks; ... kummatigi ei tohi te liha süüa ta hingega, see on : ta verega!" Siiamaani käib kõik selle perioodi kohta, mis oli enne meie aega, seega ei puuduta see ainult hilisemaid juute – eeldusel, et kogu pärimus on korrektselt üles märgitud. Peale Egiptusest välja rändamist leidis see laiemat tunnustamist ning *Viendasse Moosese raamatusse (Deuteronomium)* 14,3-21 lisati täiendavaid detaile. Tundub, et peale Veeuputust sai uueks reegliks kõike lubada ning ära keelati ainult täiesti sobimatud toiduained.** Mõningaid selliseid põhimõtteid võib leida ka dietoloogia teooriatest. Siiski leidub juhtumeid, kus rõhutatakse taimetoidu erilist väärtust, kuid ei esitata seejuures mingeid siduvaid reegleid, vt *Taaniel* 1,8.

Sageli tundub, et paljude ohverdamist puudutavate ulatuslike reeglite ja ohverdatud liha söömise vahel eksisteerib teatav seos – kuigi seda on tänapäeval raske mõista. *Prohvet Hoosea* (6.6) jättis meile mõttetera: "Sest mulle meeldib osadus, aga mitte ohver, ja Jumala tundmine rohkem, kui põletusohvrid!" Sellele lausele viidates ütles Jeesus: "Ent minge ja õppige, mis see on: 'Ma tahan halastust ja mitte ohvrit'" (*Matteus* 9,13 ja 12,7). Ja *Luuka* 22, 11, kus Jeesus küsib, kus ta võiks paasatalle süüa (liha) – mis ei juhtu üldsegi järgneva Viimase Öhtusöömaaja käigus – siis selle kohta eksisteerivad varakristlikud "apokrüüfilised" tekstid (mida ei lülitatud piiblikaanonite hulka ligikaudu 400. aastal pKr), nagu näiteks "*Ebionealaste evangeelium*". Siin ta vastab: "Kas ma juhtumisi soovin teiega Paasapühade puhul (lambatalle) liha süüa?". Aramea keeles kasutati lausetes vähem sõnu, mis aga põhjustas erinevate tõlgendusvõimaluste tekkimist, kui algne intonatsioon oli kaduma läinud. Seda võimendati erinevates tõlgetes niikaua, kui need muutusid üksteisele vasturääkivateks. (Praktiliselt kadunud, hiljem enamuses islamiseeritud juudikristlikud ühiskonnad olid varajase kristlaskonna ehtne ja tähtis osa, olgugi et nad mõningates arusaamades nagu ülaltoodud näites teistest arenevatest kirikutest erinesid.)

Teod 15,19 kirjeldavad Varajase Kogukonna juhi Jakobi otsust: "Me ei peaks tekitama raskusi neile paganatele, kes Jumala poole pöörduvad (nagu õpetas Paulus). Selle asemel peaksime neile kirjutama, et nad väldiksid iidolitepoolt rüvetatud toitu, seksuaalset moraalitytust, kägistatud loomade liha ja verd." Kuid varajase kiriku ajaloolane Eusebius, apokrüüfilised Apostlite teod ja nii edasi viisid arvamuseni, et Jeesus, Johannes, Peetrus, Jakob... jt. elasid tavaliselt ilma liha söömata. Nagu *Matteus* 15,11-20 ja *Markus* 7, 17-21 on jutustanud, rõhutas Jeesus rohkem "neid asju, mis

suust välja tulevad", mitte neid "mis iganes suhu pistetakse"; kuigi see on rohkem seotud variseride küsimusega käte pesemisest enne sööki. Sama suhe väärtustesse on edastatud Jeesuse tarkusesõnas "palgist oma silmas" ja "pinnust kellegi teise silmas". See tähendab, et parem oleks töötada oma nõrkade kohtadega, selle asemel, et karta väliseid mõjutusi. Igal juhul ei väida kõnealune lause, et inimene peaks liha sööma.

Luuka 10,8 kohaselt soovitas Jeesus jüngritel oma rännuteedel süüa kõike seda, mida nende võõrustajad iganes pakuvad. See ei tähenda automaatselt, et see on tähtsusetu küsimus. Isegi praegu riskib näiteks arabiamaades selline külaline, kes keeldub pakutud toidust või joogist, kõige ettearvamatute reaktsioonidega; eriti, kui ta pole eriti kogenud. Veelgi enam, algsed jüngrid olid õnnistatud võimega taluda ka väga kahjulikke aineid (*Markus 16,18.*). Seega pole Piibli tsitaatide alusel kontekstivälise ja laiaulatuslike üldistuste tegemine korrektne.

Veel suuremal määral kui piiblis toodud toitumisvaatepunktid põhjendab usuline paastumine keha puhastamist, mis juhib sügavamate hingeliste, vaimsete kogemuste tekkimiseni. See oli küll eriti juurdunud katoliku kirikus – reedeti, tuletades meelde suurt reedet ning paastuajal, vastlapäeva ja lihavõtete vahel. Pikka aega ei võetud paastumisprotseduuri tõsiselt, aga nüüd on paastumise tähtsus ka väljaspool seda kirikut uuesti tõusnud. Lisaks söögile loobutakse lisaks vabatahtlikult ka muudest erinevatest asjadest. Ka mõeldakse sellele, et paljud inimesed maal kannatavad nälga. Kui sügavale see kõik võib minna, näitab juba keskaegsetest müstikutest kuni uusajani täheldatud toiduainetest loobumine – "inedia" ka kauem kui paar nädalat. Seda tuleb ette nii kristlikul taustal kui ka teistel taustadel. Tänapäeval nimetavad mõned seda "õhutoitluseks" – see tähendab, et vaim suudab mateeriat tunduvalt tugevamini valitseda, kui seda saaks teaduslikult ära seletada. See eeldab vastava isiku teadmist, et Jumal "juhib" teda või teda juhatakse asjakohaselt, et vältida ohtusid. (See ei tähenda soovitusi selle tee käimiseks.)

Keha on meie tööriist ning tööriistadega peab ringi käima vastutustundeliselt ja eetiliselt.

Piiblist lähtudes on ka loomad jumala poolt loodud elusolendid ning mitte suvaliselt käsitletavad "asjad" nagu neid tihti käsitletakse tänapäeval (vähemalt piiratud loomakaitseseaduse poolt).

Kõike seda arvestades peab inimene lõpuks ise otsustama, kuidas ta peaks elama.

*) Kes otsib informatsiooni tänapäevaste taimetoitlaste dieetide kohta, leiab seda näiteks siit:

<http://www.ivu.org> (Ways-of-Christ/ „Kristuse teed“ ei vastuta muude võrgulehekülgede eest ega toeta automaatselt nende muutuvat sisu.) Terviselikel, eetilistel ja ökoloogilistel ning muudel teadvuse arengu põhjustel tuleb kindlasti levitada täisväärtuslikku toitumist vastavalt üle 100 aasta kestvatele püüdlustele ning mida soovivad muuseas ka tervishoiunõunikud (täisteratooted, võimalikult mahepõllumajandusest, värsked saadused, rafineerimata õlid, ...)

**) Selliseid eeskirju järgivad ka tänapäeval veel nt rangelt usklikud juudid "koššer" toiduainete suhtes: nt keelatud on sealiha, keelatud on veri, seetõttu tuleb teisi loomi tappa erilisel viisil. Sarnaselt nimetatule väldib "halal"-toitumine islamis eelkõige sealiha.

[Tagasi sisukorra juurde.](#)

Jeesus Kristus ja tervendamine – isegi tänapäeval.

Paljude inimeste jaoks olid Jeesus ja tema jüngrid ja muud järgijad eeskätt keha ja vaimu tervendava liikumise esindajad. Tänapäeval ei ole see iseenesest mõistetav, selle kallal tuleb tööd teha.

Soov terveneda.

Jeesus küsis ühelt ettevalmistamata isikult tähtsa küsimus: "Kas sa tahad terveks saada?" (*Johannes 5,6*). Jeesus kõneleb tema hingega. Haige inimene kirjeldab, kui raske on leida abi. Siiski aitab see küsimus haigel mõista, et ta **tahab tõesti** terveneda. See on tervenemise esimeseks eeltingimuseks. Nii kaua, kui alateadvus blokeerib tema otsinguid ravi ja abi järele, on tal vaevalt võimalik abi vastu võtta. Loomulikult oleks võimalik talle esmaabi osutada, või muuta

sümptoomide kulgu. Kuid Tervenemine on midagi muud, ning see võib mõjuda ainult siis, kui haige suudab selle vastu võtta, ühendades saadava abi omaenese tervendava jõuga. Need meedikud, kes patsiendiga koos töötavad, samuti ausad "Tervendajad" ja patsiente oma usu ja palvega toetavad inimesed elavad kooskõlas selle printsiibiga.

Usu jõud.

Matteus 9,22: Üks naine puudutas Jeesuse rüüd ja tervenesis. Jeesus ütles talle: "**Sinu usk on sind terveks teinud**". Ükskõik, kes seda on kogunud, võib tunnistada, et usu jõud on tema suhtes Jumalaga reaalne. Meedikutele on tuttav ka "platseeboefekt" (arstirohu asemel võetakse näiteks suhkrut), kuid see ei kutsu esile selliseid märgatavaid muutusi, nagu neid põhjustab usu jõud. Jeesus on ka inimolendi eeskujuks – kõige laiemas mõistes terve ja mõistlik nii keha, vaimu, kui ka hinge poolest.

Väljavõte "põhiteksti" "Imetegude" peatükist): Jeesus Kristus ei pöördunud ainult "kosmilise energia" poole, nagu seda teevad ka mõned moodsad tervendajad, kes tunnevad seda enesest läbi voolavat, vaid pöördub ka usu poole, et terveneda on võimalik tema kaudu ja lõpuks ka Jumala kaudu, kes võib tervendada ka Jeesuse nähtava isiku kaudu.

Tänapäevalgi praktiseerivad tervendajad samal viisil, kui seda esimesed jüngrid tegid: palve kaudu pööratakse inimolendi kõige sügavama sisemuse poole, mis on ühenduses Kristusega, kes soovib inimesi tervendada ning aidata neil terviklikkust saavutada – ning kes võivad seejärel teha isegi "suuremaid asju, kui tema" (*Johannes 14,12-13*).

Kuid spirituaalne tervendamine ise ning vaimujõu kasv ja sellega seotud hing, jäävad "õnnistuseks", mida ei saa sundida. Me saame ennast selleks ainult ette valmistada.

Tervenemised olid tihti "märkideks", nähtusteks, mis tähistasid midagi suuremat ja fundamentaalsemat. Pimedana sündinut Hingamispäeva ajal ravides ütles Jeesus, et see ei ole patu küsimus, "vaid Jumala teod said temas avalikuks" (*Johannes 5, 6-9; Johannes 6; Johannes 9, 3 ...*).

Tänapäeval on paljud katsed ja parapsühholoogilised uurimused näidanud, et Jeesus võis tõesti tegelikult mõjutada loodusseaduste toimimist. See on tänapäeval meie jaoks oluline, et suudaksime seda fenomeni vastu võtta ja seostada oma kaasaegsete vaadete ja inimloomusele, holistilisele, integreeritud või kristlikule ravile ja nii edasi.

Käte peale panemine.

Jeesus ja tema jüngrid praktiseerisid tihti inimestele ravimise eesmärgil käte peale panemist. Harvadel juhtudel on see meetod ka tänapäeval kasutusel. Isik, kes haigele käed pea või õlgade peale asetab, lausub seejuures palve, mida juuresolijad võivad korrata. See toetab empaatiat ja rõhutab teadlikkust sellest, et inimesed on vaid Jumala halastuse jaotamise kanaliteks. Seda võib võtta ka sümboli tähenduses. Moodsate spirituaalse tervendamise liikumiste liikmeskonnas on ka teadlikke kristlasi – ning me teame, et see on tegelikkus. Varakristlik traditsioon kutsus sellist jõudu "pneuma'ks" (kreeka), "elu hinguseks" või Pühaks Vaimuks*. Seda praktiseeriti nii ravimise kui õnnistamise puhul ning kombineeriti osaliselt ka muude tegevustega. *Vaadake näiteks Matteus 19,13; Markus 8,23; Markus 10,16 (laste õnnistamine); Luukas 4,40-41 (tervendamine ja kurja vaimu väljaajamine); Luukas 24,50 (jüngrite õnnistamine); Teod 6,6 ja 19,12 ja 28,8.*

Tervendamise palve ei nõua tingimata haigele käte peale panemist. See mõjub ka teatud vahemaa tagant – mida võiks raskemaks pidada.

Psüühilised/ psühhosomaatilised haigused.

Psüühika heaolu, eluenergia ja keha on omavahel tihedasti seotud. Juba hea pastoraalne nõustamine või eluline nõustamine võivad mõjutada psühhosomaatiliste haiguste kulgu – seda juhul, kui mõistlik nõuanne võetakse avatud südamega vastu, selle asemel, et elus pidevalt samade vigade tegemist jätkata.

Väljavõtteid meie "põhiteksti" peatükist "Püha innukus ja ... emotsioonid"): Jeesus elas "positiivses aukartuses Jumala ees" ning inimestele kaasa tundes... Normaalsetel inimestel on peaaegu kõik emotsioonid algselt segunenud vähemalt alateadlike stimulatsioonide ja vastuse mehhanismidega, mis on eri isikutel biograafiliselt ja oma tugevusest väga erinevad, kuid mille põhiskeem on kõigi puhul üsna sarnane. Iseenesesse vaatama õppimine on pikk protsess... mille käigus avastate paljutki omaenese reaktsioonide mehhanismide kohta, õpite neid **vaatlema** selle asemel, et neid alla suruda, lõpuks töötate need läbi ja/või **viite need Jumala palge ette**.

Tavaliselt ei ole mõttekas püüda neid probleeme oma kompleksisuses kohe läbi töötada. Palju efektiivsem on

algul vaadelda täiendavaid asjaolusid ning püüda seejärel määratleda, kas tegu on "palgiga omaenese silmas" või "pinnuga kellegi teise silmas" (*Matteus 7, 1-5*) ja kes on selle eest vastutav. Jeesus ja mõned kristlikud koolikonnad rõhutavad "oma silmis palgi" tähtsust, kuna palju raskem on vaadelda omaenese probleeme ning seda tuleb õppida. Omaenese vigu on aga kergem parandada. Psühholoogiliste koolkondade metoodika soovib kõigepealt hüljata ohvri vaatepunkt ning asuda mõnele teisele positsioonile, kuid see meetod viib lõpuks mõlemas suunas vaatamiseni. .

Üks võimalus on käituda nii:

1. Vaadelda negatiivsena tunnetatavat emotsiooni kohe, kui see tekib (näiteks ängistus, viha ja raev, ükskõiksus ja hoolimatus, äärmine kahtlus).
2. Selle asemel, et probleemi üle juurelda, oodake hetke, et täpselt mõista, mis see on.
3. Anda nüüdseks selgesti tunnetatav probleem palves Jumala kätte**.
4. Oodake rahulikult, kuni tunnete kergendust.

Mõningase meditatiivse*** kogemuse saavutamisel võite tunnetada pidevat üles ja alla voogavat liikumist ning võimalik, et hiljem püsivad energeetilist voogu, mis tuleb ülaltpoolt ja liigub alla. Võimalusel kombineerige seda hingamisharjutusega: välja hingake problemaatilisi omadusi, tunnetades, et annate need Jumala kätte ning sisse hingake positiivseid omadusi, mida Jumala arm Teile annab. (*Kohandatud Athose mäe kristlike munkade pideva palve vormist, mida on kirjeldatud põhiteksti peatükis "Vaikus kõrbes"*).

Vaimsed probleemid.

Väljavõte põhiteksti* peatükist "Issanda muutmine": On olemas "positiivne mõtlemine" ja "positiivsed kinnitused" (juhtivad printsiibid). Kui seda praktiseerida mitte-egoistlikul ja mitte-megalomaniakaasel viisil, ilma tehniliste manipulatsioonideta, võib tõepoolest avada oma mõtted sellisel viisil, et need on rohkem avatud Jumala loodule ning seeläbi avada iseennast Jumalale. Siiski on selle koolkonna kirjutised praegu vajaliku põhjalikkusega läbi arutamata ning võivad vahel viia enesepettuse teele.

"Saatus /ettemääratuse probleemid".

Moodsa aja spirituaalsed tervendajad on jäädvustanud kogemused selliste juhtudega, kus tervendajale jääb mulje, et tervenemine ei ole veel võimalik või "pole veel lubatud". Kirjeldatud tase sarnaneb "programmidega". Näiteks võib haige vajada sellest haigusest saadavat õppetundi. Jumala abiga on sellele probleemile ka lahendus. Vaadake eespool lõiku "Soov terveneda".

Õiguslik olukord.

Saksamaal on konstitutsioonilise usuvabadusega lubatud näiteks palvega ravimine ning haigetele käte pealepanemine. Siiski peavad need, kes seda teenusena väljaspool privaatsfääri ja kirikut osutada tahavad kõigepealt tutvuma selle tegevuse õiguslike alustega. Kui ravi käigus tehtavat võib käsitleda diagnoosimise või otsese teraapiana – isegi kui see on tasuta või põhineb täielikult annetustel – peab ravi osutaja olema saksa arst või mitte-meditsiiniline praktik (spirituaalsed tervendajad suudavad näiteks tihti haigusi kätega tunnetada. Enamikel juhtudel on nende tegevus erinev algsest kristlikust praktikast, kuid leidub ka ühiseid aspekte). Kuigi seadused võiksid olla vähemabürookraatlikkusega kohandatavad nimetatud praktikate spetsiifilise olemusega, soovib Saksa spirituaalsete tervendajate föderatsioon kogunud praktikutel sooritada praktiseeriva arsti eksamid. Kui keegi soovib tegeleda ainult psühholoogilise nõustamise või hingelise tervendamisega, on võimalik sooritada lihtsustatud eksameid.

Teised riigid****: Inglismaal **** on spirituaalsed tervendajad rohkem aktsepteeritud ning tegutsevad isegi haiglates.

Sõltumatult õiguslikest küsimustest talitab terveneda soovija õigesti, kui ei unusta lisada ka omapoolseid pingutusi nagu tervislik toitumine, dieet või ravivõimlemine, võimaluse korral ka küllaldane uni, ja palvetada.*****

*) "Kristuse Teed" 'põhitekst' käsitleb seda ja muid teemasid seisukohast, mis ulatub tavamõistes tervendamisest kaugemale ning seetõttu puudub inimarengut üldisemas mõttes.

***) Palveks sobivaima suhtumise kohta, võrrelge meie täiendavat lehekülge "Palve rahu eest..."

****) Meil on täiendav lehekülg "Kristlik meditatsioon".

****) Rahvuslik Spirituaalsete Tervendajate Föderatsioon (NFSH) - näiteks Harry Edwards Movement; pakub tervendajate konsultatsiooniteenust ja tervendamise võime arendamise koolitust ja kursusi.
<http://www.nfsh.org.uk>. Ülemaailmne Tervendajate Föderatsioon – erinevad grupid üle kogu maailma.
<http://www.wfh.org.uk>

Praegu ei ole meile paljude selle alla ühenduste hulgast teada ühtegi ühendust, mis põhineks ainult kristlikel allikatel või mis ühendaks ainult kristlikke tervendajaid. Vahel võib siiski leida mõne lihtsa, intensiivse ja efektiivse tervendamise palve Vabade Kirikute hulgast, nagu baptistid ja nelipühilased. Mõnedes katoliiklikes palverännukohtades, nagu näiteks Lourdes, on toimunud erakordseid palve ja usu läbi tervenemisi. (Ways-of-christ.net ei vastuta teiste võrgulehekülgede eest ega toeta automaatselt nende sisu.)

*****) (...) Tänapäevased mitmekülgset tõendatud teadmised inimeses olevate reguleerimissüsteemide kohta lisaks ühekülgsetele molekulaarbioloogilistele vaatevinklitele on aluseks loodusravi ja usu abil ravimise püüdlustele. Nende üldine aktiivne kaasamine võiks tunduvalt kergendada erinevate meditsiiniliste suundade koostööd.

[Tagasi sisukorra juurde.](#)

Õnnistused.

Kui olete häälestunud Jumalale, on Teil kui usklikul võimalus õnnistada kõike ja igaüht, kui soovite ning niikaua, kui see on Teie arvates kooskõlas Jumala tahtega*). Peale tavalise preesterliku õnnistuse on veel teisigi viise, vt *Numbrid 6:23 - 7:1*.

TEIE võite õnnistust jagada. Selleks pole vaja mingeid eeskirju ning Te ei pea seda valjul häälel tegema, kuid vajalik on õige suhtumine, nagu "ole Jumala tahtel õnnistatud...". Jumala abiga ei saa Teie õnnistus kuidagi valesti minna. See komme on tänapäeval haruldaseks muutunud, kuid see võib olla oluline.

Piiblis on palju õnnistamist puudutavaid kirjakohti. Mõned tähtsamad:
Zakarias 8:13; Teod 3:26; Eefesoslased 1:3; 1 Peetrus 3:9-11; 5 Mo 11:26; Psalmid 115:13; Tähendamissõnad 11:25; Matteus 5,44; Heebrealased 6:7.

*) Näiteks relvade õnnistamise puhul võib inglitel küll probleeme tekkida ...

[Tagasi sisukorra juurde.](#)

Kaeblemine kui võimalik osa kristlikust praktikast.

Mõned ranged kristlikud õpetused esitavad ühekülgse pildi, nagu peaksid kristlased pigem alistuma oma saatusele ning mitte kurtma liiga palju maailma arengute üle: nad võivad palvetada paranemise pärast või midagi selle heaks ära teha. Ometi on Jumalale millegi pärast kibedalt kaeblemine – vt kurtmine Vanas Testamendis – harv. Seda leiab pigem kirjanduses nagu näiteks raamatus „Don Camillo väike maailm”. See võib ette tulla isiklikus palves. Ehkki me ei soovita seda, et kristlased jäljendaksid juutide tava Jeruusalemmas Nutumüüri ääres, näitab see tava, et Jumalale kurtmine võib olla väga oluline osa kristlase elust.

Kui spetsiifilisi kristlikke väärtusi ja töotusi, näiteks Mäejutlus *Mt 5:5 „Tasased päripäev maa”,* võrreldakse siiani maailma domineerivate tendentsidega, võib mõelda, et kristlased ei suuda Tootusega tegeleda. Piibli Tootus ei ole mittekohustav arm, mis võib tulla või mitte – ja mis on ka olemas. Tootus on töotus; aeg, mil see täitub, võib sõltuda inimese küpsusest ja/või palvetest. [„Taevariik on jõuliselt edenenud” (NIV tõlge). *Mt 11:12.*]

Ei olnud enam selge, kas on õige teiste inimeste üle kurta? Või saatanlike jõudude üle, mis on inimesi kiusatusse viinud – mõned teoloogid on selle olematuks vaielnud – ? On võimalik mõelda, et mõlemal on selles oma osa vastutusest. Või siis võib rõhutada mõtet, et „kurjust on lubatud“ (inimlike mõtetega, nt „sest inimesed peavad õppima vahet tegema“). Ometigi, kas ainult Jumal ise on „lavastaja“, kes võib midagi lubada või mitte lubada ja sel viisil töötab välja oma „reeglid“? Oleks liiga lihtne omistada maailma kurjus või iga „lubamine“ Jumalale enesele. Esimestel sajanditel kirjutasid kirikuisad, keda kirikud siiani austavad nende ülejäänud õpetuste tõttu, inglite hierarhiatest, mis päranduvad põlvest põlve – ja seisavad Jumala ja inimeste (ja muude loodute) vahel. Teised, gnostilised õpetused kõnelesid niinimetatud „arhontidest“, mis oli sageli problemaatiline. Teised kultuurid on sellised kogemused omal moel üles korjanud, näiteks tiibeti „surnute raamat“ on täis soovitusi, kuidas pärast surma selliste olenditega hakkama saada. Eriti just põhiliste või olulisimate asjade puhul, hoolimata inimeste väiklastest süüdistustest üksteisele, võib ühel päeval leida, et „lavastajad“ on olemas – mitte täiesti veatud, Jumalast endast allpool, kuid väga „kõrgel“, kui võrrelda inimese või negatiivsete jõududega. See vaatenurk on panuseks filosoofide vana küsimuse juurde "teodiike" või Jumala ja maailma pahede (tema "õigustuse") kohta.

Järeldused: muidugi on võimalik Jumalale kurta, selles mõttes, et ta on õige vestluspartner; kuid ei ole mõistlik tema üle kurta. Selles kaebuses võib sisalduda oma arusaamiste ning nendega seotud tunnete pakkumine Jumalale, isegi kui need tunded sisaldavad kurbuse asemel ebaõigluse pärast vihane olemist (*Mt 5:6*). Kuna lahendus jäetakse Jumalale, on see kurtmine tegelikult intensiivse palve üks liike. Ometigi on armastus ja sügav austus Jumala ja/või Jeesus Kristuse vastu selle osa: nii et ollakse mõnel määral kaitstud puhtast negatiivsusest sõltuvusse langemise eest, mis ei viiks Jumala juurde, vaid hoopis mujale.

Teine tee on lasta esmalt emotsioonidel jaheneda, nii et võimalikuks saab klassikaline puhas palve, mis toob kõik tänu või palvena Jumala poole. Kindlasti on harilikult sedamoodi palvetamine õige suhtumine Jumalasse. Ometigi on kaeblemine lubatud, nagu eelpool mainitud, kui see on aus (ehtne) ja tundub hädavajalik.

[Tagasi sisukorra juurde.](#)

Kristlik tee – igapäevaelu digestioon.

- Iga inimene, kes püüdleb oma ebatäiuslikust seisundist heade iseloomuomaduste poole – mille puhul Jeesus on standardiks ja abiliseks (võrdle lk "...eetika"), peaks endale esmalt tunnistama oma nõrkusi, vigu ja möödalaskmisi, selle asemel et oma tusatuju, probleeme ja tekitatud kahju teistele projekteerida (võrdle *Matteus 7:1* "Ärge mõistke kohut, et teie üle ei mõistetaks kohut. 2 Sest mis kohtuga teie kohut mõistate, sellega mõistetakse kohut teiegi üle, ja mis mööduga teie möödate, sellega möödetakse ka teie! 3 Aga miks sa näed pindu oma venna silmas, palki iseene silmas aga ei märka?...").

Need asjad tuleb üles märkida, kas siis mõttes või paberile, ning püüda neid asju parandada niipea kui võimalik, vaikselt (võrdle meie põhitekstiga, peatükk "vaikus kõrbes") ja hoolikalt otsekui midagi valmistades. Mõningase edu korral tuleks see ära märkida. Selleks on vaja ka meie enda jõupingutusi – kui selle pärast samuti palvetada ja uskuda, võib Jumala käest tulla abi. Kui aga asjale tõsiselt läheneda, tuleb üle vaadata oma suhtumised, mõtted ja emotsioonid ning lõpuks muuta ka oma käitumist. Kergem on teha esmalt kindlaks probleemi teatav komponent, seejärel aga palvetada konkreetse lahenduse pärast... (võrdle peatükk "Püha innukus ja vaated emotsioonidele")

"Eluaegseid harjumusi" on raske muuta, kuid samas on see võimalik, kui inimene jõuab üha rohkem selgusele oma alateadvuse osas. Siiski võib mõnikord edu tulla otsekohe. Võrdle suitsetaja eduka otsusega suitsetamisest otsekohe igaveseks loobuda. (Võrdle peatükk "Kristuse muutumine").

Kui me "vaatleme juhtunut ja seda teadlikult palves seedime", oleme me juba ilmselt teel

lahenduse suunas. Väga võimalik, et seda tuleb teha kogu elu. Kui teha seda intensiivsemalt, võivad vähemalt mõned tähtsamad muutused aset leida rutem. Me võime märgata nimetatud probleemide "sügavamaid kihte", olles samas aga teinud teatavaid edusamme.

Seejärel on küll võimalik analüüsida nii teise "pindu" kui ka seda, mida kellegile tehti. Juhtudel, kus otsus võib olla vajalik – nii enda tegude või ka teiste tegude kohta - ei tohi otsust teha väliselt nähtava vaid "õiguse"/"õigluse" alusel - see tähendab otsused tuleb langetada erineval viisil ning võimalikult konstruktiivselt (vrd Jh 7:24).

(...)

- Impulsid lähtuvad ka inimese enda südametunnistusest... (*Matteus 5,5 ja 5,9*).

(Nimetatud praktika on mõeldud peamiselt nende inimeste jaoks, kelle probleeme psühholoogid nimetaksid "normaalseteks". Kui inimene soovib parandada oma iseloomuomadusi, mida teataval määral "haigeks" hinnatakse, siis on vajadus kogened, ka psühholoogilise koolituse läbinud isiku abi järele ilmselt suurem – kuna selline inimene valitseb end oma probleemidega tegemist tehes veelgi halvemini kui "normaalne" inimene. Kui inimesel on nii vähe enesekontrolli, et see ei õnnestu isegi teiste abiga, võib abiandja tema pärast ikkagi palvetada – kasutades lisaks sellele sobivat teraapiat. "Eeltingimuseks" on otsida abi: nagu teame, esitas ka Jeesus inimestele tähtsa küsimuse "Kas sa tahad terveks saada?" *Võrdle meie leheküljega "...Tervenemine".*)

[Tagasi sisukorra juurde.](#)

Üldised kristlikud seisukohad majanduslikes ja sotsiaalsetes küsimustes.

Vastavalt uusimate majandusteaduslike uurimuste tulemustele*, ei ole inimene siiski nii egoistlik, kui kaasaegsed liberaalsed majandusteoriad seda eeldavad. Ainult väike hulk inimesi reageerib puhtalt ainult oma huvidest lähtuvalt. Enamiku inimeste puhul on muudel väärtustel, nagu näiteks "vabatahtlikul vastastikusel koostööl", vähemalt samavõrdne või isegi suurem osakaal. Siiski ei too see "vastastikune altruism" - nagu ka egoism – automaatselt kaasa ühiskonna kui terviku parimate huvide jälgimist, vaid võib kaasa aidata huvigruppide tekkimisele, nii et ainult teadlikult ja järjekindlalt eetiliste otsuste langetamine võib meil aidata edasi liikuda.

Siinkohal omandavad tähtsuse ka psühholoogilised ja religioossed-eetilised seisukohad. Inimesel on nii individuaalne kui ühiskondlik loomus. Tagasihoidlik enesekindlus ja solidaarsustunne kaaslaste suhtes on arendatavad omadused, kui isik vaid õppida soovib. Ükskõik, mis puhul on meie egoistlik külg liiga tugev, juhtub see seetõttu, et meie altruistlikul küljel ei ole olnud võimalust avaneda, või on see atrofeerinud tänapäevase lääne ühiskonna karmi "elukooli" tõttu. Sotsialistlikud ühiskonnad seevastu võimendasid liigselt solidaarsust, mille tõttu meie iseloomu egoistlikumad küljed said kannatada ("atrofeerusid"), mis samuti on vastuolus inimese loomusega. Kui inimene ei suuda luua tasakaalustatud keskkonda, väljendub see varem või hiljem liigses krititsismis jne. Seega: kas ühiskond õpib siis, kui selleks on aeg, või liigub allamäge. See kehtib ka tänapäevase ülddominantse majanduse kohta, mis on globaalsete liidrite puhul tüüpiline. Jeesus soovitas meil tegeleda kõigepealt oma enese probleemidega (*Matteus 7*).

Ühest küljest on selge, et Mäejutluse (*Matteus 5-7*) üldiste väärtuste skaalat ei saa otse teisendada ühiskondlike probleemide käsitlemise instruksioonideks. Kuid teisest küljest ei ole see Jeesuse tarkusega kooskõlas, kui me rakendaksime heategevuse põhimõtteid ainult oma eraelus ning kasutaks täiesti vastupidiseid printsiipe inimeste ühenduste ja poliitiliste funktsioonide puhul. Ausad eetilised väärtused** peavad suutma ennast tõestada meie elu kõigil tasanditel, seda isegi globaalsete mastaapide puhul. Näiteks on heategevuse väärtus ning fakt, et Jeesus pöördus eeskätt vaeste poole, kahtlematult olulised – seda isegi väljaspool Kirikute sotsiaalse tegevuse sfääre – ka tänapäeva ühiskondlike liikumiste puhul, kaasa arvatud inimeste käitumine ettevõtete sees. *Matteus 22,21* märgib ka praktilisi aspekte: Jeesus tunnustab nii heategevust kui traditsioonilist "kümnist", mis – Rooma riigi maksude kõrval – oli 10% annetus isiku sissetulekult

religioossete ning heategevuslike eesmärkide heaks. Jeesuse abivalmidus põhineb siiski vabatahtlikel otsustel. Sellest ei ole võimalik vahetult tuletada vara sundusliku ümberjagamise mõistet. Samuti kehtivad veel ka käsud 9 ja 10 "Sa ei tohi himustada ... midagi, mis su ligimese pärit on." Hoolimata kõikidest püüdlustest paljude sotsiaalse olukorra parandamiseks jäävad erinevad saatused Jumala kätte.

Tähendamissõna *Matteuses 25, 14-30 / Luukas 19* kordab tegelikke teadaolevaid fakte. Kuid selle sisu (*Luukas*: Tölneri eetilise käitumine; *Matteus*: eelmine tähendamissõna neitsite usu jõust) näitab, et maiste hüvede ja rikkuste lihtsa suurendamise kõrval on silmas peetud enamasti. Veelgi selgemalt, näiteks *Luuka 12, 33* näitab, et hingerikkused on kõrgemalt hinnatud, kui maised rikkused. Siiski hõlmab usaldatud varade vastutav hoid ka materiaalsete väärtuste käsitlemise küsimusi. Näiteks soovitus aidata vaeseid ja vigaseid. Sel puhul on materiaalne või rahaline toetus aktsepteeritavaks väärtuseks, selle asemel et materiaalseid väärtusi kui seesuguseid täiesti kõrvale lükataks. Sellisel juhul sõltub kõik sellest, mis eesmärkidel vara või rahalisi vahendeid kasutatakse.

Vale ja pettus, mobbing kolleegide suhtes (*kolleegide külmutamine', 'kolleegide ostrakism'), projektide realiseerimine ilma, et oleks eelnevalt veendunud nende ohutuses (mitte-kriminaalsetele) inimeste jaoks, ning ilma, et oleks asjaosaliste arvamust küsitud, ei ole sellise vastutustundliku kooseksisteerimise näited, mida Jeesus oma eluga pidevalt demonstreeris. Jeesus ei rääkinud ka "loomupärastest vajadustest" kui iga ebaõnnestumise puhul sobivast ettekäändest.

Intressimäärade keelustamine on teada islamist, kuid ka juutidele ja kristlastele on piiblis antud samu soovitusi (konkreetselt Vanas Testamendis olid need keelatud):

Hesekiel 18:8-9: Aga kui keegi ei anna raha rendi peale ega võta liigkasu (teises tõlkes: ülemäärast kasu); hoiab oma käe ülekohtust, teeb tõelist õigust inimeste vahel, käib mu seaduste järgija peab mu kohtuseadusi, neid ustavalt täites – see on õige: ta peab tõesti elama, ütleb Issand Jehoova.

Vaadake ka *Esra 7:24* (Keelatud on liigkasu, teatud kutsealade esindajatelt maksude, tollide või muude koormiste nõudmine);

Mõned inimesed on traditsioonide kohaselt tõlgendanud, et *Õpetussõnade 28:8* tähendab, et pole oluline, kuidas liigkasu võtmise teel teenitud raha kasutatakse, kuna lõpuks kasutavad rikkad seda vaeste heaks või avalikuks heaoluks. Kuid kui iganes tänapäeval suuri rahasid nende väärtuste vastaselt kasutatakse, siis pole selle lause eeltingimus täidetud. Kuid lause sisu täitmise puhul on just oluline, kuidas raha tegelikult kasutatakse.

Liigkasuvõtmise kohta vaadake ka Uuest Testamendist *Matteus 23:23 ja 17:24*.

Esimene küsimus oli, mis võiks huvipakkuv olla ka väljaspool seda konteksti, milles Vana Testament kujunes. Seetõttu ei arutleta siin *5 Mo 23,21* küsimusi.

Piibel hoiatab mittevajalike võlgade tegemise eest (*Õpetussõnad 22:7*) ning manitseb planeerima ettenägelikult (*Õpetussõnad 21:5*) ning omandama pidevalt tarkust ja arukust (*nt Õpetussõnad 4:5-8*). Inimesi manitsetakse säästmisele - igal aastal tuleks kõrvale panna "kümnis", mis võimaldaks reisida usupidudele ning hoida valmis annetusi (*5. Moosese raamat 14:22-27*). Paulus kutsus kristlased üles, igal nädalal midagi tallele panema, et anda seda vajaduse korral hätta sattunud kaaskristlastele (*1. Korintlastele, 16:1,2*) ning soovitas mõõdukat käitumist maiste varadega (*1. Timoteosele 6:8*). Jeesus lähtub sellest, et kulud tuleb arvutada ja vaadata, kas on piisavalt raha nt enne ehitusprojekti alustamist (*Luuka evangeelium 14:28*). Jätkusuutlik majandamine oleks ka tänapäeval teraapijana ja ettevaatusabinõuna hädavajalik: eraisikute, majanduslik ja avalik ülemäärane võlgnevus on ülemaailmse finantstasakaalustamatuse põhjuseks. Veebileheküljel Kristuse teed ei järgi poliitilisi eesmärke, seetõttu toome siinkohal ära ainult üldised seisukohad.

*) Ernst Fehr, Zürichi Ülikooli "Institut für Empirische Wirtschaftsforschung" direktor Šveitsis, vastavalt "Spektrum der Wissenschaft" märtsinumbris 2002. aastal ilmunud intervjuus "Reziproker Altruismus...".

**) Nende väärtuste spirituaalsed aspektid on kirjeldatud *Ways of Christ'i põhitekstis peatükis Mäejutlusest*.

***) Vaadake ka meie täiendavat lehekülge "Eetiliste väärtuste põhialused".

[Tagasi sisukorra juurde.](#)

Üldised kristlikud seisukohad ühiskonna ja poliitika suhtes *

Matteus 22, 21; Markus 12,13-17; Luuka 20,20-26: "Andke siis keisrile, mis kuulub keisrile ja Jumalale, mis kuulub Jumalale!" on realistlik lähenemine roomlaste maksudele. See näitab ka selget vahetegemist riigi ja religiooni vahel. Kuid see ei tähenda autoriteetidele alistumist üldisemas mõttes; Teod 5,29: "...Jumala sõna tuleb rohkem kuulda, kui inimeste sõna." Jeesus ei räägi "loomulikest vajadustest", mis vabandaks igasuguseid läbikukkumisi.

Ühest küljest pole võimalik teisendada Mäejutluse (*Matteus 5-7*) jne üldist väärtuste skaalat otseselt ühiskonna probleemide lahendamise instruksioonideks. Kuid teisest küljest ei järgiks me Jeesuse õpetuse põhimõtteid, kui rakendaksime heategevust ainult eraelu sfäärides ning praktiseeriksime vastupidiseid printsiipe ühenduste ja poliitiliste funktsioonide puhul. Ausad eetilised põhimõtted** peavad tõestama oma elujõudu kõigil tasanditel, isegi globaalses mastaabis. Näiteks oleks Jeesuse tõearmastuse ja vastutustundlikkusega vastuolus konkurentide seljatamine ebaausate vahenditega, avalikkuse petmine ning erinevate projektide läbiviimine, ilma, et eelnevalt oleks veendunud nende ohutuses (mitte-kriminaalsetele) inimestele ning ilma asjaosalistega arutamata. Nii võib kristlik pühendumus nõuda ka iseseisvat mõtlemist, mis ületab ühekülgse "vasak-/ parempoolse" mõttemustri piire.

Matteuse evangeelium 7:3-5: "tõmba esmalt palk oma silmast välja, ja siis sa näed pindu oma venna silmast välja tõmmata" ei anna ilmnähtavalt juhendit, piirata igaühte subjektiivselt tegelema omaenda nõrkustega, nagu seda paistavad uskuvat mõned kristlikud rühmitused. Me lihtsalt peaks alustama kõigepealt iseendaga, et siis vabana ning iseenda probleeme teiste süüks ajamata, hoiatada või kritiseerida teisi siis kui vaja. See võib käia nii isikliku ümbruskonna kui ka poliitikute kohta.

Jeremijas 29,7 leiame prohvetliku nõuande sõnad: "Ja taotlege selle linna heaolu (rahus ja õitsengus), kuhu ma olen lasknud teid viia... Paluge selleks Jehoovat; sest selle hea põli on teie hea põli!" Sellega rõhutatakse solidaarsuse vajadust. Ka *Matt. 5,13, Matt. 13,33* jne. soovitab tunda elavat huvi ühiskonna vastu ning hakata "maa soolaks".

Leidub ka olukordi, milles kristlastelt oodatakse ebasoodsatest ühiskondlikest oludest distantseerumist. *Ilmutusteraamatu 18,4*: "Ja ma kuulsin teist häält taevast ütlevat: Minge välja temast (Baabülioni linn), minu rahvas, et te ei saaks tema pattude osaliseks ja et teid ei tabaks tema nuhtlused...".

*) Veebileheküljel *Ways-of-Christ/ „Kristuse teed"* pole poliitilisi eesmärke. Siin on pakutud ainult üldist mõtteainet sellel teemal.

Vaadake ka meie täiendavaid lehekülgesid ["Etniliste väärtuste põhialused"](#); ja ["Kristlikud seisukohad majanduslikes ja sotsiaalsetes küsimustes"](#).

[Tagasi sisukorra juurde.](#)

Kristlus ja filosoofia: Kommentaarid Habermas'i kõnele "Usk ja teadmised" (2001*).

- Koos märkustega teiste filosoofiliste koolkondade kohta -

Filosoof Prof. Dr. Juergen Habermas, keda senini peeti ateistiks, tunnistas religioosete ideede tähtsust ilmaliku ühiskonna väärtuste ja solidaarsuse põhialusena. Inimese sarnasus Jumalaga, mille on põhjustanud õigus vabadusele ning võime seda vastu võtta, võib tähendusrikas olla isegi "religiooselt kirjaoskamatu" (sõna-sõnaliselt: "religiooselt ebamusikaalsele") isikule – kui ta vaatab iseennast. Tema määratlusel on maailma areng ilma leppimise ja andestamiseta võimatu – ning need väärtused võrsuvad religioonist. Ta viitab "süütult kannatanud, alandatud ja mõrvatud inimeste kannatustele, mis ületab kõik inimlikult võimaliku heastamise piird". "Kaotatud usk ülestõusmisesse jätab endast järele märgatava tühiku" (ilmalikus ühiskonnas).

Habermas tunnustab valgustatud kristlaste olulist "eelnevat järeleandmist" – mida ilmalikud mõtlejad peaksid nüüd esitama ühenduses nende moodsate kristlastega:

- religioosne teadlikkus peaks töötama teatavas mentaalse "dissonantsiga" kontaktis teiste konfessioonide ja religioonidega. Kommentaariks niipalju, et vähemalt läänemaades esineb selles mõttes vaid piiratud hulgal tsivilisatsiooni. Oikumeenilise või religioonide-vahelist dialoogi puudutavad seisukohad sisalduvad meie 'põhitekstis' ning mõnedel täiendavatel lehekülgedel, näiteks neil, mis puudutavad Kirikuid, ja eetikat.

- Religioosne teadlikkus pidi ennast teaduslikele mõtlejatele häälestama. Kommentaariks: meie seisukohast vaadatuna ei ole teaduslike uurimuste peavool sageli kursis viimaste uurimustetulemustega, või ei tunnista neid, kuna neid mõjutavad majanduslikud või muud sarnased faktorid. Seega, paljude teemade suhtes on seda tüüpi autoriteet tegelikult küsitav. Teadusringkondade puuduseks on ka erialade vahelise koostöö ja pluralismi puudumine. See puudutab eriti neid küsimusi, mis on olulised inimteaduste puhul, näiteks geeniuuringud; (neid probleeme mainib ka Habermas); kuid kehtib ka teiste teadusharude puhul. Me puudutame selliseid uusi teaduslikke avastusi oma põhiteksti erinevates osades, järgides Evangeeliumide samme. Vajalik oleks ka teaduse ja religiooni vahelise dialoogi käivitamine. Siiski peaks meie kogemuste kohaselt hõlmama ka (loodus)teaduste** uuemaid koolkondi ning "autsaiderite uuringuid" jne. Religioosset vaatepunktist vaadatuna, peaks kaasa haarama ka sügavate religioossete kogemuste teadliku analüüsi tulemusel tekkinud teadmisi, selle asemel, et arvestada ainult teoloogilise mõtte esindajaid. Ainult sel viisil on võimalik ristuvatest eesmärkidest mitte rääkida. Varasemad dialoogid põhinesid vanadel teaduslikel paradigmatel (vanad põhieeldused maailma olemuse suhtes) ja/või piiratud vaadatel kristlusele ning ei olnud iseenesest piisavad. Inimest uurivad teadusharud võivad samuti kasu saada, kui tekib protsess, mille käigus inimene muutub uuesti inimeseks ning tema hing saab uuesti hingeks, selle asemel, et seda vaadelda lihtsalt kui aju teatud keemilist funktsiooni.

- Valgustatud religioosne teadlikkus pidi "aktsepteerima konstitutsioonilise riigi poolt seatud piiranguid...". Ta märgib ka selle sammuta võimalikuks saavat laostumist. Kommentaariks: kaasaegsete kristlaste kohandumine vaba kodaniku väärtushinnangutega on osaliselt sammuks tagasi varakristluse juurtele, enne, kui kristlus 325 AD alates segunes riigi sunnimeetmetega.

Kuna kristlikud/religioossed ringkonnad, kes käisid läbi ilmalike institutsioonidega, võtsid tavaliselt kasutusele ka nende keele, siis nüüd kutsub Habermas ilmalikult mõtlemaid inimesi üles oma keelt religioossete inimestega kontakteerudes religioosse keelega kohandama; selle asemel, et teksti mõtet lihtsalt elimineerida'. Ilmalik enamus "ei tohiks kasutada häälteenamuse survet" sellistes küsimustes, mis on usklike jaoks olulised, vähemalt mitte enne, kui nad on ausalt enesesse vaadates kontrollinud, mida nad ise võiksid sellest protestist õppida. Kommentaariks: teadlased, poliitikud jne peaksid end täiendavalt häälestama "teatud millelegi" sellistes kontseptsioonides, nagu "loodu kaitsmine", "looming" isegi "inimolend" jne., võrreldes selliste kontseptsioonidega, nagu "kosmos", või "biosfäär", "ökoloogia", "elusolend", "Homo sapiens"... .

Habermas loodab "kolmanda osapoole" vahendusele religiooni ja teaduse vahel: "demokraatlik, valgustatud terve mõistus" – mis tekiks "post-ilmalikus ühiskonnas" ning oleks ette valmistatud religioossete ühenduste püsivaks eksisteerimiseks selles ühiskonnas. Kommentaariks: näiteks Saksamaal ei tööta see vahendus kuigi hästi, või ainult niipalju, et suured kirikud peaksid olema kutsutud osalema mõnedes diskussioonides. Näiteks USAs on üksikisiku religioosne tegevus ühiskonnas üldiselt palju kõrgemat hinnatud – kuid tavaliselt võtavad religioosset väärtused ilmalikus ühiskonnas äratundmatu vormi.

*) "Glaube und Wissen", Saksa raamatukaupmeeste rahuahinna võitja poolt peetud kõne. FAZ /SZ 15-Oktoober-2001, Lehekülg 9; või [Saksakeelne interneti tekst](#).

***) vaadake ka meie täiendavat lehekülge "[Teadus ja usk Jumalasse](#)".

*****) Märkus: Habermas ja teised filosoofilised koolkonnad:**

Jürgen Habermas - Theodor W. Adorno ja Herbert Marcuse kõrval –kuulus "Frankfurter Schule" liikmete hulka ("Frankfurti koolkond"), - nende "kriitiline teooria" mõjutas oluliselt 1968. aasta tudengite liikumist ning hõlmas muudetud kujul ka neomarksistliku, valgustusliku ja ateistliku päritoluga ideesid.

Põhiliselt *Günter Rohrmoser* oma konservatiivsete filosoofiliste ja teoloogiliste vaadetega kritiseeris alates 1969. aastast 1968. aasta liikumise tegevust. Tema silmis oli nende 'utoopia' omamoodi "ersatz religion" (religiooni aseaine, mis konkureerib kristliku doktriiniga hingede päästmise või 'eshatoloogia' osas) ning püüdis säilitada Augustinuselt pärinevat vana õpetust 'kahest kuningriigist – religioonist ja riigist, mis on mõlemad Jumalale meelepärased.

Nii Frankfurti Koolkonda kuuluvad ülikooli õppejõud – kui ka nende konservatiivsed kristlikud ja liberaalse majanduse pooldajatest oponendi – esitasid üksteisele ühekülgeid argumente, kirjeldades oma vastaseid, kui formeerunud ühendust. Nii ei suutnud esimesed eneselt küsida, kas mõned konservatiivsed väärtused tuleks säilitada; ning viimased ei suutnud (ideoloogiliste moonutuste taga) märgata uute sotsiaalsete liikumiste õigustatud motivatsiooni – mis oli suunatud formalistliku autoritaarsuse vastu. Siiski käsitlevad paljud inimesed nii Saksamaal kui mujal nendest asjaoludest nüüd palju diferentseeritumalt, kuna vanadest 1968. aasta "rindejoontest" on tänaseks suudetud loobuda. Siiski pole uuringud edenenud võrdsele – ikka veel ilmub raamatuid, mis näevad kogu maailma kurjust oma oponentide juures ning ignoreerivad oma sõprade vigu.

[Tagasi sisukorra juurde.](#)

Üldised kristlikud seisukohad ökoloogilistes küsimustes *

1 Mo 1:26-28 "Ja Jumal ütles: "Tehkem inimesed oma näo järgi, meie sarnaseks, et nad valitseksid ... kogu maailma üle".** See ei tähenda, kuigi nii on läinud, et inimene võib keskkonda vastutustundetult kasutada, vastupidi. Algne jumalik visioon inimkonnast, kui kogu eelnevalt loodu kroonist, on ära määratud väljendiga "oma näo järgi". Algpärane inimese autoriteet on sellise inimese loomulik autoriteet, kes võis teistele olenditele "nimesid anda" ning kes loomulikult käsitles seda autoriteeti vastutustundega. 1 Mo 2:15 kirjeldas seda vastutust järgnevalt: "Ja Jehoova Jumal võttis inimese ja pani ta Eedeni aeda harima ja hoidma". Eedeni aed ehk loodu on elav ja järk-järguliselt lahti rulluv. Inimene hülgas hiljem oma ühtsuse Jumalaga (vaadake Paradiisi-aia lugu) ning muutus isekaks. Põhimõtted hüljati ning nüüd peab inimene kõike uuesti õppima, selle asemel, et pärida Aadama ja Eeva ajal Paradiisis kehtinud autoriteeti. Uus Testament hindab loomist samuti: Roomlaste 1:20 võime lugeda, et "sest tema nähtamatut olu, nii tema igavest väge kui jumalikku olemist, nähakse, kui neid pannakse tähele, tema tegudes maailma loomisest alates...". Roomlased 8:19: "Sest kogu loodu ootab pikisilmi Jumala laste ilmsiks saamist" (teine tõlge: "... lunastatud inimolendite", st täiuslikumaks saanud olendite. Roomlaste 8:22: "Sest me teame, et kõik loodu ühtlasi ägab ja on aina sünnitusvaevas tänini.". Markus 16:15: "Ja ta ütles neile: "Minge kõik maailma ja kuulutage evangeeliumi kõigele loodule." (vt samuti Koloslased 1:23 Nüüd on Jeesus Kristus aitamas, kuid ta ei võta enesele kogu inimkonna vastutust teiste inimeste ja elusolendite eest. Tema abiga saab inimene muutuda "täiuslikuks, nagu Teie taevane isa on täiuslik" (Matteus 5:48); nii täiuslikuks, nagu see oli algselt kavandatud – vastutustundlik ja "Jumala näo järgi".**** Nii saab loodu taas üheks. Kuid see kõik sõltub inimese soovist seda abi vastu võtta. Roomlaste 1:20 kinnitab isegi, et sellele, kes jätkab oma elu Jumalata, "ei ole vabandust".

Ilmutusteraamat (selle olemuse kohta vaadake meie põhiteksti Osa 2) nimetab isegi katastroofilisi arenguid, mida inimkond, või selle osa või loodus võivad kogeda. Kuid need jumalike korrektsioonide aja kaasnähtused ei ole kuskil kirjeldatud positiivsetena või jumalike eesmärkidena. Ilmutusteraamat ei leia vabandusi ega julgusta inimesi, kes on aidanud kaasa paljude liikide väljasuremisele või muudele katastroofidele. Vastupidi, Ilmutusteraamatu suhe sellesse tsivilisatsiooni on kriitiline. Ilmutusteraamat ei muuda küll ülejäänud Uue Testamendi positiivset visiooni, mida esindab näiteks Mäejutlus (Matteus 5 "Õndsad on tasased, sest nemad pärivad maa".)

"Kreatsioonismi" kohta, mis on eriti inglise keelt kõneleva elanikkonna seas levinud: meie lehekülge ei toeta mitte mingit liiki "-ismi". Maailma ja inimese loomine laseb tõesti puhta juhuseprintsipi asemel jumalikku tarkust aimata. Vt ka meie võrgulehekülge "[Loodusteadused ja usk Jumalasse](#)". Lubatud on ka kahtlus mõnede ebakindlate arheoloogiliste või maailma ajalugu puudutavate ajaliste andmete suhtes. Aga need, kes Genesisi "7 loomise päeva" taga mõistavad tänapäeva

24-tunnist 7 päeva, peaksid siinkohal seda võtma kui interpretatsiooni: sellest ei peaks usk sõltuma. Meie tänased "päevad" eeldavad valmisäänud või loodud maad koos tema tänase pöörlemisega, mida alguses veel ei olnud. Juba piiblis endas on kirjas "Jumala jaoks on tuhat aastat nagu üks päev". 7 päeva võivad küll midagi reaalselt tähendada, aga "ajastuid", "loomistsükleid" ilma täpselt nimetatud kestuseta. Just ulatuslikuimate loomisprotsesside vaatlemine kõige lühematena, tohiks uusi avastusi arvestades olla sama vähe paikapidav nagu paljud senised arheoloogilised ettekujutused. Piiblis on selgelt ära toodud, et Jumal ilmutas ennast inimestele nagu Eenok ja Noa juba enne Moosest. Meie tänapäevane maailma tekke lugu tohiks pärineda vanal suulisel, hiljem kirjalikul ehtsal algpärimusel, mida anti edasi põlvest põlve ning millest on säilinud osad ka teistes kultuurides. Teaduses on tuntud nt mõned silmnähtavad sarnasused sumeri Gilgameši eeposega. See ei tähenda seda, et Genesis sealt oleks maha kirjutatud. Aga see tuletab meelde Aabrahami pärimist Mesopotaamiast.

*) Käesolev võrgulehekülg ei ole poliitiline. Seetõttu pakume ainult üldisi seisukohti selliste elualade kohta, mitte tänapäevase elu spetsiifilisi poliitilisi tegevusi. Teemasid, mida käsitlesid erinevate suundade kristlased seoses loomise säilitamisega, nt sündimata inimelu ning geenide ja aatomijõu kuritarvitamine.

***) Seda võiks võtta kui pan-en-teistliku vaatepunkti erivormi ("Jumal on ka omaenda loomingus") – mitte ära vahetada panteismiga ("Jumal on kõik"). Kõige otsesem side Jumala ja tema loomingu vahel leiab siin aset siiski inimese abil (vrd ka Johannese evangeelium 14:21, 14:23, 15), kes sellest on teadlik ning kes muutub üha enam sarnasemaks Kristusega. Ka rõõm loomise üle võib viia Jumalani. Kuid selline "loomismüstika" võib viia eksiteedele, kus Jumal oleks veel ainult sõna omaenda materiaalsete teguviiside ja soovide jaoks.

****) Teadvuse arengu teostamise võimalused kujundatakse Jeesuse elu sammude põhjal meie põhiteksti 1. osas. Inimene võib tänapäeval teadlikult - vastupidiselt varasemale, pigem instinktiivsarnasele viisile - nt õppida taas tugevamini ära tundma seoseid nii oma ümbruse ja keskkonna kui ka maailmaga. Ta võib seejuures leida tee "ühise mõtlemise" juurde (mõiste, mida kasutas teisel tagapõhjal *Frederic Vester*), või ka "multifaktoriaalse mõtlemise" juurde (*Dörneru* poolt kasutatud mõiste keeruliste ökoloogiliste vastastikulistest sõltuvustest uurimiseks vana "lineaarse" või "monokausaalse" ja selleks kõlbmatu mõtlemise (st "1 põhjus → 1 mõju") asemel. Vt ka meie lehekülge "Teadvus, aju uurimine ja vaba tahe"; ning ka lehekülgi "Eetiliste väärtuste põhialused", "Kristlikud seisukohad majanduslikes ja sotsiaalsetes küsimustes", "Üldised kristlikud seisukohad ühiskonna ja poliitika suhtes", "Kristlus ja filosoofia..."

Vaadake ka meie lehekülge "eetiliste väärtuste põhialused".

[Tagasi sisukorra juurde.](#)

Sündimata inimelu *.

Inimelu algus:

Konservatiivsed ja kriitilised kristlased on seisukohal, et inimelu algab sigitamisega.

Mitmelgi viisil käsitleb Piibel inimelu kui ühte üksust, mille jumalik päritolu kulgeb läbi generatsioonide, kaasa arvatud üksikisiku individuaalse arengu erinevad astmed. Piibel ei kõnele ei "väärtusetust ega ilma inimväärikuseta elus", kusjuures ei ole oluline, kas tegu on sündimata eluga, vanade ja haigete inimestega jne.

Oma raamatus "*Handbuch der christlichen Ethik*" (*saksakeelne kristliku eetika käsiraamat*) nimetab professor *Böckle* mõnesid teolooge, kes on märkinud, et inimelu alguseks ei ole sigitamine, vaid mõni aeg hiljem aset leidnud "nitatsioon".

Moodne teadus püüab tavaliselt hoiduda hinnangute andmisest, kuid uurimustulemused näitavad ainult "sujuvat üleminekut" viljastatud munaraku olekust kuni täiskasvanud inimeseni. Missugused iganes oleksid teooriad inimelu algpunkti kohta oleks, on nad puhtalt meelevaldsed. Võtame näiteks *embrüoloog* *Erich Blechschmidt'i*: varasem "biogeneetiline seadus", mille sõnastas *Haeckel* – et embrüo kordab loomse evolutsiooni astmeid – on iganenud. Iga organ areneb vastavalt sellele, milline on tema otstarve inimorganismis. Tänapäeval võime embrüo reaktsioone ultrahelikaamerate abil filmida. *Inimeneetik* professor *L. Lejeune* on samuti väitnud, et viljastatud munaraku geenid sisaldavad täiskasvanud inimese organismi skeemi. Võime öelda, et nad on selle skeemi füüsiliseks kehastuseks. Aju-uuringud, arengu neuroloogia ja psühholoogia pakuvad

sarnaseid seisukohti. Kõikehõlmavad ja eelarvamustevabad uuringud võivad fikseerida teadvuse ja mälu ilminguid üha varasemates staadiumides.

Seega on need väärtused olulised ka väljaspool religioossete ühenduste piire.

Hoopis teiseks küsimuseks on, kuidas selliseid vaateid käsitleda.

Vana Testamendi aegadel tähendas käsk "Sina ei pea tapma" - 2 Mo 20 – tähendas kitsamas mõistes, et "Sina ei pea mõrvama"; hiljem aga muutusid arvamused selle kohta, mis siis tegelikult mõrv ja tapmine on. Laiemas mõttes rakendatakse selle käsu standardeid kogu inimesele ning taimetoitlased rakendavad seda isegi loomadele. Religioonide-vahelise "Maailma eetose" kaasaegne lähenemine sisaldab ka "kõige elava respektseerimise kultuuri" mudelit.

Siiski peavad ausad emaduse keskused – laste saamise abistamise kõrval – peavad asjassepuutuvate inimeste elu tõsiselt käsitlema koos nende raskuste, hirmude, sisemiste konfliktidega jne. – selle asemel, et mõista hukka kõiki neid, kes mõtlevad abordi katkestamise peale. Naised ei langeta otsust abordi tegemise kasuks tavaliselt sugugi kergekäeliselt. Oluliseks oleks saavutada meeste ja naiste ühine vastutus, selle asemel, et omistada probleemi kogu keerukuse põhjustamine ainult naistele.

Kui eesmärgiks on vähendada abortide arvu, siis tuleks elu lapsega ühiskonna tasandil oluliselt hõlbustada. See tähendaks tegelemist sotsiaalsete probleemidega, selle asemel, et raskendada vähekindlustatud ühiskonnakihtide elu, sest vaesus on tänapäeval paljude abortide põhjuseks.

Õiguslikud küsimused *:

Jeesus Kristus propageeris sellist eetilist käitumist, mis põhineks teadlikel otsustel, selle asemel et korrektselt järgitaks ainult välise tava ja kommete survet, nagu see oli olnud Vana Testamendi aegadel. Siiski võivad seaduse standardid toetada eetiliste küsimuste lahendamist, nagu inimkond on paljudel elu aladel kogenud.

Rahvusvahelisi kogemusi võrreldes tundub, et kriminaalõigusel – ükskõik, kas rangel või liberaalsel – on abortide arvule üsna väike mõju. Seega, nagu eespool mainitud, on vajalik muude taotluste rakendamine.

Abortidest geenitehnoloogia ja kunstliku viljastamise kontekstis.

Teadusuuringud ja kunstlik viljastamine "kasutavad" samuti embrüoid. Mõnedel maadel on see tegevus seadusega piiratud. Viimasel ajal on implantatsiooni-eelne diagnoos saanud uueks kiusatuseks luua täiendavaid põhjusi abortidele.

Tagajärjed muude elualade suhtes.

Kui eesmärgiks on seatud elu kaitsmine, peaks siinkohal mainima ohtusid vastsündinud või täiskasvanud inimeste suhtes – eriti ohtusid, mis ähvardavad samal ajal sündinu ja veel sündimata inimesi. Keskkonnaprobleemid toovad kaasa negatiivseid mõjusid nii emade kui loodete suhtes, kes on täiskasvanud inimestest vastuvõtlikumad. Sündimata elu kaitsmise liikumised neid teemasid tavaliselt üles ei tõsta. Samal viisil eiravad keskkonkaitsjad tavaliselt abortide teemat. Näiteks saksa teležurnalist *Franz Alt* tõstas selle probleemi juba 1985. aastal.

*) "Kristuse Teed" ei ole poliitiline võrgulehekülg. Me ei ole kellegi vastu ega esita poliitilisi nõudmisi. Käesoleval võrguleheküljel me lihtsalt informeerime Teid üldistest standarditest.

**) Vaadake ka täiendavat lehekülge "[Eetiliste väärtuste põhialused](#)"

[Tagasi sisukorra juurde.](#)

Neljanda osa juurde: Vana Testament, panus dialoogi teiste religioonidega

Vana Testament, juudi religioon ja Jeesus Kristus
väljavõtetest põhitekstist ja lisadest.

Käesoleva lisalehekülje eesmärk on aidata paremini mõista Vana Testamenti ja religioonidevahelist dialoogi – kaasa arvatud sügavamad vaimulikud aspektid. Vana Testamendi raamatuid ei kirjeldata siin nii terviklikult kui Evangeeliume ja Apostlite tegusid (Nelipühi) meie põhitekstides.

Seosed Pühakirjade vahel

Jeesus Kristus ja tema õpilased viitasid sageli Pühakirjadele, mida nende kuuljad teadsid. Siia kuulub **Vana Testament**. See sisaldab maailma loomise lugu, juutide ajaloo raamatuid, seadusi, prohvetlike sõnumeid, apokriivasid, jne. Jeesus ja õpilased selgitasid, et nende töö ei olnud tühistada Vana Testamendi sisu, kuid et nende põhieesmärk ei olnud ka Pühakirja tõlgendamine. Küsimus on elus, mis on otseses ühenduses Jumalaga ja Kristusega. (Vt ka "*Eetiliste väärtuste põhialused*" ja "*ways-of-christ.net*" põhiteksti.) Võrreldes Vana Testamendiga on tulemuseks mitmeid uusi vaatenurki.

Uues Testamendis on palju kaudseid viiteid tolle aja teistele religioossetele tõekspidamistele. Nt kõnetab Johannese evangeelium ilmselt sageli gnostitsistliku filosoofiaga tuttavaid inimesi, seletamaks neile nende oma "keeles", mille poolest kristlikud õpetused erinevad on. Lihtne näide sellest on väide "Tema on tõeline valgus..." Johannese ptk 1. Osades Pauluse kirjades jne on arvesse võetud inimeste teadmisi vanadest müsteeriumidest, mida mõnikord tunti paremini kui juudi traditsioone. Inimene, kellele need teised filosoofiad on tundmatud, ei pane seda ilmselt täheleegi. Need Uue Testamendi lõigud ei mõista mitte-juudi pühakirju täielikult hukka. Hukka mõistetakse üksnes teatud liiki degenereerunud kultused ja nende kuritarvitused, et inimesi selliste teede eest hoiatada. Vanem ja korrektsem evangeliseerimise (misjoneerimise) meetod oli rääkida inimestele viisil, millest nad aru said, selle asemel et oodata neilt, et nad unustaksid kogu oma tausta – mis tõenäoliselt nende psüühikat tõenäoliselt veelgi enam laastaks, vastupidiselt lunastusele, mis tervendab murtud kohad ja taastab inimeste terviklikkuse. Teise päritoluga inimestelt ei nõutud kõigi juudi traditsioonide omaksvõtmist – ja neid koheldi võrdselt. Sellele vaatamata tõusis selle küsimuse ümber õpilaste seas tülisid, mida esineb ka tänapäeval.

Sellises vormis oli Jeesuse töö tookord küll võimalik ainult jumalause ja põhjaliku, ka muud maailma puudutavate muudatuste lootuste baasil nagu seda olid Iisraelis ennustanud prohvetid. Igatahes oleks sellest ajast võimalik, esitleda kristlikke õpetusi ka teiste religioossete traditsioonide baasil Vana Testamendi asemel. Näiteks tehti esimestel sajanditel sellisuunalisi katseid Zarahustra (zoroastrianismi) monoteistliku religiooni alusel. (...) Siinkohal hoidume me aga nende katsetele hinnangut andmast.

Peale heebrea piibli on juudi religioon meile andnud palju muidki pühakirju, nagu nt **Talmud** *Mischna*’ jurisprudentsiga ja kommentaaridega (*Gemara*) – need loodi nii Paabeli kui Jeruusalemma versioonides. Samuti on olemas eri koolkondade põhilised pühakirjad, eriti **kabalismi** müstilised esoteerilised raamatud **Zohar (Sohar) / Sepher Jezirah**. Väidetavalt on nimetatud raamatud pärit 13. sajandist; samas aga võivad nad olla pärit veelgi vanematest traditsioonidest. Nad meenutavad isegi muistset Egiptust. Tänapäeval eksisteerib ka juudi müstitsism (hassiidid).

Jumala doktriinid

"Aabrahami Jumalat" kogeti nii perekonna, hõimu ja rahva isikliku Jumalana kui ka universumi Jumalana. See usk võttis alles aja jooksul omaks range monoteistliku vormi nagu seda soodustasid pidevalt prohvetid.* Alguses nimetab Vana Testament Jumalat "**Elohim**"iks" (see tähendab sõna-sõnalt "jumaliku Looja Vaimud") – ja mitte geneetilise ülesehitusega materiaalseks tulnukateks või millekski sellesarnaseks, nagu mõned autorid tänapäeval spekulavad. (Näib, et osaliselt problemaatilised mõjud on areenile ilmunud hiljem.) Semiidikeelsetel sõnadel „Elohim" ja „Allah" (islami Jumala nimetus) on kahtlemata üks ja sama päritolu, samuti kanaanlaste sõnal "El".

Nimi **Jahweh/** Jehoova ilmub hiljem Vanas Testamendis. Kui Jumal erinevate epohhide ajal "lähemale" tuli, siis, nagu väidavad müstilised ja humaansed allikad nagu J. Lorber või R. Steiner,

hakati Jumalat kogema kui Jehoovat. Tõlked aga kasutavad alati Jumala jaoks sama nime ning seega lähevad kaduma inimeste kogemused eri epohhidel. Tõeline Jumala kui Jehoova kogemine on mõnikord jäänud varju, ning isegi negatiivsed olendid on mõnikord võib-olla olnud lihtsalt eksitatud inimesed. Kui seda vaatenurka tähele pandaks, leiaksid oma lahenduse paljud tänapäeva segadusttekitavad teooriad. Paljudes religioonides on ilminguid, kus nt nõrga usuga inimesed, kes olid täis vihkamist, ei olnud valmis muutma oma arvamusi läbi prohvetite sõnade. Seega ei pruugi iga lugu Vanas Testamendis ilmingimata viidata tõelisele "Jahweh'le" ja "YHWH'le", nagu seda kirjeldab *Prof. J. J. Hurtak / USA*. See aga ei tähenda, et iga Vanas Testamendis toodud intsidenti võiks hinnata lähtuvalt tänapäeva inimloogikast. Jumal teab paremini kui meie, mida ta teeb ja miks – ja mida ta tahab, et inimesed teeksid ja miks.

Messiaanlik usk ja Kristus

"Christos" on sõna prohveteeritud "**Meshiah**" kohta, keda mainiti juba "Septuaginta's", mis on kreeka keelne tõlge heebrea piiblist, mille kirjutasid juudid juutide jaoks (umbes) 3. või 2. sajandil enne Kristust. Seega ei ole see Pauluse "väljamõeldis", nagu arvasid mõned kaasaegsed autorid. Surnumere äärsetes koobastes (Kumranis) leitud kirjarullid näitavad, et jumalakartlikud juudid aastakümnetel ja sajanditel enne Kristust olid oodanud messiaanlikku rahuriiki, mida on kirjeldatud *Jesaja 11*; vt ka *Jr. 31, 31-34*. Kuid juba tol ajal valitses eriarvamusi Messia olemuse ja loomuse osas – nagu Jeesuse õpilastel oli raske aru saada, et uus "Kuningriik" ei kujutanud endast mitte lihtsalt rahvuslikku ülestõusu roomlaste vastu, vaid vaimulikku arengut, mis muudaks kõike – "Taeva kuningriiki". Vt *Kiri heebrealastele*.

Sageli väidetakse, et **Kumrani** kogukond kuulus esseenide orduusse, kolmandasse koolkonda tolleaegsete juutide seas peale variseride ja saduseride. Õigem on öelda, et see oli sõltumatu kogukond, kes oli lähedal esseenlikele õpetustele. Neil olid head kontaktid igasuguste erinevate koolkondadega; mitte ainult rahumeelsete esseenidega, vaid ka iseseisvate ja sõjakate "selootidega", ning variseridega Jeruusalemmas (kes andsid neile templi varakambri indeksi; ilmselt peeti Kumrani inimesi väga usaldusväärseteks, seda erinevatele arvamustele vaatamata.) "Kogukonna põhikiri" 1QS sisaldas kirjeldusi oodatud Messiasist. Nad ootasid isegi kahte Messiat ehk Messia kahte sugupuud. (Vastavalt tolle aja seadustele vastas Jeesus sellele kirjeldusele: Joosep oli Taaveti kojast ja Maarja Aaroni preesterlikust sugupuust; seda vaatenurka mainis ka *Carsten Peter Thiede*, kes Iisraeli antiikajade valitsuse ülesandel kirjarullidega töötab.) Näib, et tolleaegne messiaanlik liikumine ei pannud tähele või ei pidanud tähtsaks *Micah 5,1* prohveteringut, et Messias tuleb Petlemmast. Sellele vaatamata mainib näiteks Matteus seda Jeesuse päritolu. Mõned nimetasid selle tormakalt Matteuse "väljamõeldiseks", kuna Jeesuse kodu pidi olema Naatsaretis, mis on kaugel eemal. Müstikust allikas Jakob Lorber – kellel 19. sajandil ei olnud mingit põhjust sellised spekulatsioonid kummutada – kirjutab, et Jeesus oli pärit Petlemmast: mitte tänapäeva Petlemmast vaid muistsest Petlemma nimelisest külast Naatsareti lähedal.

Prohvet *Taanieli* lõiku 9:25 seostatakse sageli Kristusega: 69 "nädalat" alates sõna tulemisest Jeruusalemma taastamiseks - vt *Nehemja 2:18*; *ligikaudu 445 e.m.a.* – kuni (teise) "Võitu" surmani. Kui need "Nädalad" on tegelikult "aastanädalad" (võrdle "sabatiaastatega"), siis osutab see tõesti ajale Jeesuse ristilöömise paiku.

(...)

– olemas on aga ka messiaanlikud juudid, kes tunnustavad Jeesust enda messiasena;

R. Steinerilt on pärit idee, mida religioosse(te) organisatsiooni(de)na defineeritaval kristlusel on teoloogiliselt raske vastu võtta, kuid mis pakub ilmselt rohkem huvi teistele kultuuridele. Nimelt, et Kristus kui üksus, kes oli tuntud eelkristlike aegade kõrgetele mõttetarkadele, väljendades end hindude Vishvas Karman'i, parseede Ahura Mazda, egiptlaste päikesesarnase olendina nimega Osiris, kelti Belemis = Baldur'ina ja Apollona. Vaata ka peatükki "Alguses oli Sõna" "Kristuse Teed" põhitekstis.

*Samuti võite otsida üles Rudolf Steiner'i Kristoloogia (Christology), muuhulgas loengute kogu: (kontrollige, kas juba inglise keeles saadaval): "Spiritual beings in celestial bodies", 1912; "Preliminary stages for the mystery of Golgatha", 1913, 1914"; "From Jesus to Christ", 1911; "Christology". *)*

Hiljem, 2000 aastat tagasi, näeme me Kristuse füüsilist inkarnatsiooni maa peal kui teetähist maailma evolutsiooni pöördepunktis, võttes selle ja inimkonna enda peale ja kaasates nad taas omaenda ellu. Vanad kultused degenereerusid, kui kristlus hiljem pinnapealseks muutus, kuigi selles suunas oleks huvitav edasi uurida. Kristus näitas end kui miski, mis ei sobi kokku temale tihti omistatud eraldiasetseva religioosse kogukonna võimsa käemehe rolliga - olendina, kes lihtsalt esindab värskendatud inimkonda, kui Kolgata "uut Aadamat".

[Updates English/ Deutsch](#)

* Kasulike vihjete saamiseks Vana Testamendi uurimiseks oleks oluline võtta arvesse inspireeritud ja nägemuslikke kirjutisi, mõistes nende erilist olemust. Antud juhul peale Rudolf Steineri nt ka Anna Katharina Emmerich, "Das Geheimnis (Die Geheimnisse) des Alten Bundes" (Saksa keeles, võimalik, et ka inglise keeles).

Kesk-Aasia ujutuse ja Uue Testamendi aegade osas vt näiteks müstik Jakob Lorberi raamatuid: www.lorber-verlag.de (paljud raamatud on tõlgitud ka inglise keelde) ja Rudolf Steinerit. Kui me võtame vastu kristliku müstitsismi teooria, siis võime täielikult unustada mõnede teiste autorite teooriad, mis väidavad et Jeesus ei eksisteerinud kunagi kui reaalne isik või et ta polnud midagi enam kui rändjutlustaja.

[Tagasi indeksisse.](#)

Informatsioon: Zoroastrianism (Parsism, parsee religioon) ja Jeesus Kristus.

Meie leheküljed teistest religioonidest on mõeldud selleks, et edendada mõistmist ja religioonidevahelist dialoogi. Kristluse osas on aluseks sõltumatud uuringud, sealhulgas vanamoeline vaimulik sügavus. Vana pärsia religiooni Zarathustra't ei ole terviklikult kirjeldatud, toodud on aga mõned vaatenurgad, mis antud eesmärgi osas tähtsust omavad.

Zarathustra.

Tänapäeval hoiavad parseed oma pühakirja Zend Avesta'ga kinni algupärastest zoroastrianismi õpetustest. Selle religiooni uurijad Indias avastasid, et Vana-Kreeka ajalookirjutajal Herodotosel oli õigus, kui ta täheldas, et (esimene) Zarathustra elas tuhandeid aastaid enne Kristust. (...)

Zarathustra kombineeris vaimuliku puhastuse positiivse suhtumisega füüsilisse ellu (...). Peale selle leiti, et nende religioon ei tegelenud ainult valguse ja pimeduse konfliktidega (...). Üks isiklik Jumal, kelle nimi on siin Ahura Mazda, oli üle kosmiliste jõudude. Ahura Mazdalt palutakse abi läbi erinevate ingellike olendite – seega ei tähenda nende olendite olemasolu seda, et tegemist oleks polüteistliku usuga. Jumala impersonaalse külje nimi oli "Ahu".

Aadress, kust on saadaval kõige vaimulikumad uurimustulemused nimetatud religiooni osas: Mazdayasnie Monasterie, Mustafa Bldg., Sir Pherozeshah Mehta Rd., Bombay 400001, India. (www.indiayellowpages.com/zoroastrian ; mazocol@hotmail.com). Nad osutavad samuti sellele, et Lääne Zarathustra uurijate raamatud väljendavad sageli nende mõtteid selle kultuuri kohta. (...) Muidugi on ka see religioon enamjaolt kaotanud oma algse vaimuliku "sügavuse", mis tuleb tänapäeval taasavastada – nagu ka teised religioonid. (...)

Mõned islami teoloogid Iraanis aktsepteerivad parseesid samuti kui "Pühakirja rahvast" nagu juute ja kristlasi; mis tähendab, et nad on "uskmatud", kuid usuvad sama Jumalat, kellele nende prohvetid seda Jumalat sageli meelde tuletasid. (...)

Nende vaimse teekonna eetika.

Eetilised väärtused sarnanevad teiste maailmareligioonide omadega: head mõtted, head sõnad ja head teod. (...).

Kristlaste puhul aitab Jeesus Kristus usklikel Jumalaga taas kokku saada. Zoroastrianlased aktsepteerivad tavaliselt, et teistel rahvastel on teised religioonid, seepärast ei ürita nad inimesi nende oma usust ära meelitada.

[Tagasi indeksisse.](#)

Informatsioon: Jeesus Kristus ja islam.

Religioonidevaheline dialoog.

Käesoleva lehekülje eesmärgiks on teineteise parem mõistmine ja religioonidevaheline dialoog, nagu see juba mitu aastat aset leiab. Need annotatsioonid ei ürita islamit tervikuna iseloomustada sest ka islamis on erinevad teoloogilised koolkonnad.

Koraan*) ja teised "Pühakirja religioonid".

"Islam" tähendab "alistumist (Jumala tahteale alistumist)", ning ka "andumust (Jumalale)"

Islami pühakiri, Koraan (quran), arvatakse pärinevat jumalikust inspiratsioonist, mis anti prohvet Muhamedile edasi jumala või vastavalt, ingel Gibrili poolt, keda tunti ristiusus tihti ka peaingel Gaabrielina. Kindlasti tuleb Püha Koraani võtta kui islami tähtsaimat pühakirja. Teistel traditsioonidel („Sunna“; sõnasõnalt: „traditsioon“) koos prohveti ütluste/pärimustega (hadithid) on tähtsus Koraani interpretatsioonil. Isegi prohvet on oma olemuses inimene, mitte jumal. Arvestada tuleb sellega, et selliseid moslemeid, kes ei ole oma pühakirjaga eriti hästi tuttavad, on sama palju kui Piiblit mitte eriti hästi tundvaid kristlasi.

Kristlaste ja juutide kohta ütleb Koraan mõnikord otse: "Teie, pühakirja rahvas..." (raamatu rahvas, suura 4,171*) ja "Teie, Iisraeli lapsed". Seega võib neil olla huvi selle vastu, mis on kirjutatud sellesse pühasse raamatusse – kuigi enamuse neist sellega ei tegele. Usuteadus uurib igal juhul kõikide religioonide pühakirju ning tegeleb muu seas ka nende interpretatsiooni arenguga ajaloo vältel. Igal juhul tuleb pühakirju uurida respektiga. Osa islamiusulistest Koraani kommentaatoritest kirjutab, et on olemas Koraani algvorm - seda hoiab jumal kindlas kohas - ning see on kättesaadav ainult puhastele inglitele ning puhastele inimesoost prohvetitele; teine osa interpreteeris, et maa peal oleva Koraani lugeja peab olema puhas.

Prohvet oleval saadetud „teatud ajaks“ (või „vahepealse aja“ jaoks; teine tõlge: "pärast vahepealset aega"), kui prohveteid oodatakse (*Suura 5,19**). Koraan teeb vahet usklike, vastavalt prohvet Muhamedi õpetusele, "pühakirja rahvaste" ja "uskmatute" vahel. "Pühakirja rahvad" on eelkõige juudid ja kristlased, kelle usk põhineb moslemite kõrval samadel traditsioonidel; mõnikord ka zoroastrianlased (*suura 22,17**). Koraan tunnustab "prohvetite" ketti, kes kõik õpetavad Ühest Jumalast, Viimsest Kohtupäevast pärast surma ja palvetavad oma rahva ja oma ajastu pärast (nt *suura 6.83-92; suura 7, suura 4,136**). Seni kuni nende religioonide esindajad usuvad neid ühiseid põhitõdesid, ei nimeta Koraan ise neid Uskmatuteks (nt *suura 5,48* jt*). Islami esimestel sajanditel ei püütud kristlasi ja juute islami usku konverteerida - vastavalt Koraani õpetustele, „Usus ei ole sundi“, vt *suura 2,256**).

Aabrahami vaadeldakse kui ühte „hanifeedest“, kes ise oma usu Jumalasse leidsid.

Islami Jumala nimel "Allah", - islami-eelsest vana-araabia keelest „al-ilah“ - on sama päritolu kui semiidi sõnal "Elohim", üks heebrea-keelsetest Jumala nimedest Moosese raamatutes.

„Uskumatutena“ - umbes sõna: „varjajad“ tähenduses - kehtisid prohvet Muhammedi ajal ranges mõistes kõik polüteistid st ebajumalakummardajad, kelle vastu ta võitles Arabias ning kelle eest juba Piibel kristlasi ja juute oli hoiatanud. Kaugemas mõttes kehtivad islamis uskumatutena ka need, kes ei usu ühte Jumalasse ja Viimsesse Kohtupäeva. Mõnikord kasutatakse seda mõistet ekslikult üldiselt kõikide mittemoslemite kohta, mõnikord isegi teise moslemite lahu kohta.

Jeesus Kristus Koraanis.

Jeesust mainitakse lisaks Piiblile ka Koraanis (7. saj pKr). Sealjuures esineb nii ühtelangevusi kui ka erinevusi. Olgu siinkohal märgitud, et Koraan tunnustab Jeesust kui prohvetit ja jumala saadikut ning kui Jumala "Sõna" selle lähemalt defineerimata tähenduses ning kui "Jumala Vaimu" (*suura 4,171**), "loodud nagu Adam" (*suurad 2, 3, 5* ...*). See on enam kui aktsepteerivad mõned kaasaegsed kristlikud teoloogid, kes näevad Jeesust kui pelgalt ühiskondlikku reformaatorit! Koraan ei aktsepteeri vaid Jeesust kui Jumala poega – kristlased Muhamedi päevil kujutasid seda ette väga füüsiliselt – hilisemas Kolmainsuse kontekstis. Kristlasi, kes oleks suutnud seda, mida selle all algelt mõisteti, väljaspool olijatele autentselt selgitada, oli tol ajal väga vähe (nt *suura 6,101**). „Roomlastele“ 1:4 öeldakse, et pühaduse vaimu poolest on Jeesus "määratud" Jumala Pojaks - st mitte "sündinud".

Kristlased võiksid veel nõustuda islami veendumusega, et Jumal ei ole sündinud ja et ta ei ole „sünnitanud“ Jeesust vaid on tema „loonud“. Veelgi enam, kreeka termin „logos“ – mida kasutati Piiblis algelt Jeesuse Kristuse jumaliku päritolu ja missiooni jaoks – tõlgiti evangeeliumitesse ka kui "Sõna", mida kasutatakse Jeesuse jaoks Koraanis. Kas on võimalik, et Koraani inspiratsioon sisaldab - nagu nt Piiblis - saladusi, mida ei moslemid ega kristlased veel täiel määral mõistnud ei ole ning millest on tulnud kasutat tülitsemist terminite üle? Samuti, kui kristlased esitlevad oma õpetusi sõnadega, mida võib mõista kui polüteistlikku religiooni, siis see ei ole vastavuses Jeesuse enda õpetustega: "Paluge Isa (Jumalat) minu nimel (tähendab, viidates Jeesusele)" (*Johannese evangeelium 15:16*). Jeesuse elus keerleb kõik ühe Jumala ümber, kellega ta oli tihedalt seotud ning kelle juurde ta inimesi juhatab.

Mõiste "Logos" (kreeka keeles, *Johannese evangeeliumis 1 "Jumala Sõna"*, siin seotud Kristusega) esineb Paret'i saksakeelses Koraani tõlkes sõltumatult Jeesusest. Teistes Koraani väljaannetes tõlgendatakse seda kui Jumala "puudutus" või Jumala "käsk" (*suura 13,2; suura 13,11**).

Koraan ütleb, et Jeesus "loodi nagu Adam" Jumala poolt põrmust (*suura 3,59**) ning kirjeldab "Jumala Saadikut", saadetud Jumala Vaimust, kes vahendas Miriamile (Maarjale) teate Jeesuse sünnist neitsist (*suura 19,17-22**). Kristlikus variandis kuulutab ingel Jeesuse sünni Pühast Vaimust. Koraanis mainitakse ka veel, et Jeesusele anti jõudu Pühast Vaimust / pühaduse vaimust. (*suura 5,110**).

Koraani järgi andis Jeesus juba noorest peast teada, et ta tõuseb surnuist üles (*suura 19,33**); samas aga võib see tähendada tema tagasitulekut "Viimsel Päeval" (Viimsel Kohtupäeval, koos usklike ülestõusmisega), mida Koraanis sageli mainitakse (vt alljärgnevat, *suura 4,159**). Koraan ütleb, et Jeesus võeti Taevasse elavana (*suura 4,157-159**, *suura 3,55**).

Moslemid ja kristlased on eri arvamusel selles, kas Jeesus löödi risti, suri ja võitis surma ära enne oma ülesvõtmist Taevasse – nagu ütlevad kristlased – või et Jumal võttis ta elavana ning ilma risti löömiseta Taevasse – nagu usuvad moslemid. Samas aga usuvad mõlemad, et ta ei olnud "surnud" oma ülesvõtmise ajal vaid hoopis pidas vahetult enne seda rahvale jutlust.

Juba *suurades 3,55** ja *5,48** on öeldud, "...ma teen ta puhtaks" ja "...te tulete kõik tagasi minu juurde ja mina (Jumal) otsustan, mille suhtes teil olid (maises elus) lahkarvamused". Seega võiksid kristlased ja moslemid tülitsemise asemel rahulikult mõnede allesjäänud saladuste lahendusi oodata.

Koraanis on samuti juttu Usklike Ülestõusmisest Suure Kohtupäeva ajal (*suura 36,77-83; suura 69,13-37, suurad 75 ja 99* jt*). Jeesus tuleb siis tagasi ja Pühakirja uskjad saavad olema tunnistajad (*suura 4,159; vrd suura 16,89**). Need, ka mittemoslemid, kes usuvad Jumalat ja Suurt Kohtupäeva ja teevad head, ei pea Kohtupäeva kartma (*suura 2,62; suura 4,123-124; suura 7,170**). Kohus on Koraanis nagu ka Piiblis selgesõnaliselt Jumala asi, ja mitte inimeste asi, ükskõik kas need on kristlased, moslemid või juudid. (Sellised võrdlused religioonide vahel ei ole tehtud selleks, et Koraani sõltumatust kahelda.)

Islami ja kristluse eetilised printsiibid.

Omavahel on tihedalt seotud ka nende kolme "Abrahami religiooni" eetilised printsiibid. Käsud on olemas, kuigi mitte samamoodi üles kirjutatud, ka islamis, sealh. nt *suura 17,22-39; suura 5,38-40; suura 2,188; suura 4,135; suura 2,195; ja suura 17,70** (*inimväärikus*). Näiteks keelab Koraan rangelt ja eranditult süütute inimeste tapmise (*suura 5,27-32**). Termin "**Džihaad**" ("**Jihad**") - tähendab ainult "võitlust"; mõiste "Püha Sõda" ei pärine Koraanist, vaid prohvet Muhamedi ütlustest ja islami käsu koolkondadest***): "Suureks Džihaad'iks" nimetatakse sisemist – mentaalset ja moraalselt – tööd omaenda jumalavastaste kirede vastu, millele omistatakse suurem tähtsus kui kõikidele välistele konfliktidele. (*Vrd nt Jeesuse õpetusega: "võta esmalt palk enda silmast..."* - Paljude väliste konfliktide jaoks kaoks siis alus.) "Sõna Džihaad" tähendab oma usu rahumeelset väljaütlemist. "Käe Džihaad" on uskliku aktiivne, juhendav eeskuju. "Mõõga Džihaad", mille nimetuseks on samuti "väike Džihaad" on lubatud üksnes rünnaku alla sattunud usklike kaitsmiseks ning on lubatud ainult "ilma üleastumisteta" (*vrd Koraan suura 2,190**). Mõningast "keevalisust" kontaktis teiste religioonidega võib aga leida juba Koraanist (*suura 48,29**; *suura 47,4**); sedalaadi "ägedad" lõigud on võrreldavad teistsuguste kohtadega, mis seda omakorda piiravad, (nagu "Usus ei ole sundi", *suura 2, 256*). Ulatuslikud on traditsionaalsed reeglid, mis puudutavad nt suhteid eri sugupoolte vahel, k.a. mitte-moslemiga abielu keelustamine jne.

Islami usutalituste hulka kuulub: "Konstateering, et ei ole ühtegi Jumalat peale Jumala (Allahi), ja et Muhamed on Jumala prohvet;
et ettenähtud palved sooritatakse igapäevaselt (*suura 2,177**);
et tuleb kinni pidada iga-aastasest paastust Ramadani kuul (*suura 2,185**);
et vähemalt kord elus tuleb teha palverännak (*suura 2,196**);
ja et tuleks maksta Zakkat (maksu sotsiaalseteks vajadusteks) (*suura 2,177**)".

Tänapäeva islamis puudub keskne organ, mis otsustab usulis-eetiliste küsimuste üle. Siiski aktsepteeriks ühiskond arvatavasti seisukohti, mida jagab enamik tunnustatud õpetlasi.

*) Selle artikli jaoks kasutati muuhulgas Rudi Paret'i saksakeelset Koraani tõlget (*Der Koran, Übersetzung von Rudi Paret, Kohlhammer-Verlag*), mille tõlge vastab teaduslikele nõuetele ning eristab selgelt sõnasõnaliste tõlgete ja keeleliseks arusaamiseks toodud lisade vahel. Siin kasutati islami ruumis enimkasutatavat egiptuse salmide numbridust. Teistes tõlgetes võib leida kahte erinevat salmide numbridust; sellisel juhul leiab siin toodud konteksti enne või pärast mainitud suura numbrit. Koraani tõlkimisega seotud raskused ei ole olulised ülalmainitud lõikude osas. Koraani lõikude tähendust võrreldi ka Adel Theodor Khoury saksakeelse Koraani tõlkega (*"Der Koran, übersetzt und kommentiert von Adel Theodor Khoury, 2007"*), kelle tõlge leidis tunnustust ka islami õpetlaste juures (nt Dr. Inamullah Khan, varasem Islami Maailmakongressi peasekretär), ning mille kommentaar arvestab islami koolkondade traditsioonilist interpretatsiooni.

**) Ka keskaegsed "kristlikud ristosõjad" ei põhinenud Piiblist, vaid inimlikel tegudel ning neil on halb reputatsioon nt enamike kristlaste seas.

****) (*Vrd selle kohta islamis koraani suurat 164, värssi 125.*)

[Tagasi indeksisse.](#)

Informatsioon: Jeesus Kristus ja budism.

Siinkohal käsitleme me ühiseid seisukohti ja erinevusi budistlike koolkondade ja selliste kristlike koolkondade vahel, kes on teadlikud omaenese vaimulikust sügavusest. Sel põhjusel ei kirjelda me põhjalikult Buda (500 e.m.a.) elu ja õpetusi. * Olulisi punkte aga arutame hoolikalt ja täpselt.

"Mitte midagi" ja Mina.

Buda algupäraste õpetuste – millel siiani rajaneb "hinayana" budism – tuumaks on enese vabastamine üha enam ja enam kõigest, mis ei ole osaks meie olemusest. Meelte ja mõistuse

ihasid, millest tuleneb kannatus, tuleb tunnistada "mina" ("anatta") juurde mittekuuluvaks, need kaovad lõpuks ja viivad Nirvaana seisundini. Seda on võimalik saavutada oma elu kohandamise ja treeningu, sh meditatsiooni jne abil. Eriti hilisem "mahayana" budismi koolkond – mis tegi samuti edusamme, nagu näiteks empaatia kõigi olenditega maailmast eemaletõmbumise asemel – on vääriti mõistnud seda "mina eitamise" kontseptsiooni. Nad tõlgendasid seda nii, nagu pärast madalate egoistlike omaduste maha jätmist ei jääks alles mingit "mina". Seega kaldub ka nirvaana nende tõlgenduses olema "mitte midagi". Samas aga kõneles ka Buda ise oma kõrgematest kogemustest (ühendas aste): "Ja ma ... nägin (samuti) läbi 'Mitte Pertseptsiooni ega ka Mittepertseptsiooni' ala haletsusväärsest. Aja jooksul sai see mulle täiesti selgeks, ja (ma) tungisin Pertseptsiooni ja Tundmise kaotamise õnnesse. Mul on sellest küllalt... Ja seega alates sellest ajast ma saavutan - pärast 'Mitte Pertseptsiooni ega Mittepertseptsiooni' täielikku elimineerimist – 'Pertseptsiooni ja Tundmise Kaotamise' ja viibin selles; ja pärast seda kui ma selle kõik targalt ära tundsin, osutusid need mõjud ammendatuks" (*Anguttara Nikaya Suttam 9, Nr.41* ...).

Siinkohal on võimalik näha, et **Jeesus Kristus** inspireerib inimesi samuti oma omadusi puhastama ning alustama iseendast, selle asemel et otsekohe teisi kritiseerima asuda (*vt Kristuse teed põhiteksti*). Ta ei samasta end ega oma õpilasi maailmaga ega ilmaliku tegevusega, vaid väidab neid mitte olevat sellest maailmast; kuid – selgemini kui algses budismis – elavana ja töötavana selles maailmas (*Johannes 17*), muutes maailma nagu pärm.

Igal juhul on Jeesuse ja Buda ütlustes elu küsimuste osas nii palju sarnasusi, et mõned mõtlesid aastakümneid, et Jeesus õpetas budismi. See aga pole õige. Nende sarnasuste selgitamiseks ei ole meil vaja välist traditsiooni, nagu seda kujutavad endale ette mõned moodsad uurijad, - isegi mõnede võimalike kontaktide olemasolul.

Samahästi võiks väita, et ta õpetas mõnda muud vanadest religioonidest. Meie põhitekst selgitab näiteks, et sellised sarnasused ('osalised kokkulangevused') on tingitud vaimulikest reaalsustest, mida võivad ära tunda kõik kes neile juurdepääsu omavad, ilma üksteist kopeerimata.***** (...)

Võrrelduna materialistliku ja egoistliku ühiskonnaga on see üks religioonide tugevaid külgi, mida nad piisavalt ära ei kasuta. Sarnasused ja kontaktid religioonide vahel ei muuda aga fakti, et neil on omaenda kergelt erinevad teed.

Kristlikest müstikutest on meister Eckhart kõige lähemal idamaisele isikupäratule vaatenurgale. Budistlikest suundadest võiksid võib-olla Nichireni õpetused ühiseks sillaks olla. **Teistest india tarkadest** on Sri Aurobindo - ja tema partneri, "Ema" - suund euroopa isiklikule või olemuslikule vaatenurgale kõige lähemal: ta läbis Nirvaana ning tundis - arvatavasti sarnaselt nii mõnelegi kristlikule müstikule - ära, et "Nirvaana" kogemisviisi taga peitub hoopis midagi muud kui "Mitte midagi". Ta räägib "Ülimast" ja tahab selle Ülima teatud aspekte tuua alla maa peale. On inimesi, kellele just Sri Aurobindo oli sillaks leidmaks jälle teed kristlusesse - igal juhul selle tegeliku tuumani, milles on tegemist nt täiesti reaalse "Kristuse järeltulijaga" kuni selle jõuni, mis väljendus Jeesuse juures tema ülestõusmisel.

"Viimane Reaalsus" ja küsimus Jumala kohta

Judaismis, kristluses ja islamis on puhastumisele kuuluvad omadused lisaks muule seotud pattudega Jumala suhtes. Ühest küljest puudutab see religioosete eetikareeglite järgimist; täpsemini, küsimus on kõigi selliste omaduste äravõitmises, mis meid Jumalast lahutavad. Tavaliselt valitseb veendumus – tõenäoliselt ka enamike budistide endi hulgas – et budismis ei ole Jumalat. Seepärast viitavad religioonide ühised eetilised deklaratsioonid üksnes "Viimasele Reaalsusele" teispooll füüsilist elu, mida kõik religioonid aktsepteerivad, mida iganes see siis igas religioonis tähendab. Samas ei ole see päris täpne. Buda ei konstateerinud kunagi, et Jumalat ei ole, kuid omal ajal piirdus ta sellega, et jagas oma arusaamu inimliku tee kohta. Buda vastas hindu preestrite küsimustele Brahma, hindude loova jumaluse kohta: "Ma tunnen Brahma ja Brahma maailma hästi, ja ma tunnen ka teed mis viib Brahma maailma ja kuidas Brahma jõudis selle maailmani" - (*Digha Nikaya, 13, kõne* – viidates vaimulikele kogemustele, mitte lihtsalt hindude raamatute tundmisele). Hindude Brahma ei saa lihtsalt võrdsustada Isaga, keda õpetas Jeesus Kristus. Pigem on Brahma üks Jumala mõnede omaduste kehastustest, mis aja jooksul eri kultuurides üles kerkisid. Igal juhul ei ole Brahma negatiivsete jõudude nimi.

Ta kõneleb kõige, isegi hindu jumaluste algupärast. Nii et millest ta räägib? (Ilmselt olid Buddha jaoks algupära ja eesmärk tõendamatud. Ometigi ei ole tõendamatult Nirvaana või kõrgeim reaalsus „eimiski“. See ületab lihtsalt inimliku ettekujutusvõime. Märkus: **kristlus, judaism ja islam** teavad samamoodi, et Jumalast pildi tegemisest ei ole kasu – see on isegi keelatud. Vaata ka meie lehekülje „Religioon kui inimese "taasühinemine" Jumalaga" märget 2) arheetüüpide kohta. (...)

Evangeeliumid ja Johannese ilmutus kirjeldavad "Isa" loodu alustaja ja ka selle lõpliku täitumisena (Alfa ja Oomega). Ta on kõrgemal loodust ja selle omadustest ja selleni ei olnud enne Kristust võimalik jõuda. Jakob Boehme sarnased kristlikud müstikud väitsid lähtuvalt omaenda autentsetest kogemustest, et see Jumal ei ole üksnes kõrgemal füüsilise loodu loomisest, vaid ka kõrgemal teispoolisusest ja "esimesest, taevalisest loodust". ** Enamike teaduslike raamatute püüded võrrelda religioone, kaasamata seejuures sügavaid vaimulikke kogemusi omavaid inimesi, ei aita eriti kedagi. *** Ilma selleta ei ole isegi võimalik leida keelt, mida mõlemad pooled mõistaksid.

Budistlik tee viib "nirvaanani" teisel pool teispoolisust – miski mis on enamike budistide jaoks sama 'kaugel' kui Müstiline Ühendus Jumalaga on 'kaugel' asi enamike kristlaste jaoks.**** Sellele vaatamata õpetab budism ka seda, et "Bodhisattva", "reinkarnatsioonidest vabastatu" võib vabatahtlikult alla tulla ülejäänud inimkonda aitama. Kristus tõusis Isa juurde ("Ja haud oli tühi..."; & Ülestõusmine & Taevasse võtmine), lubades tulla tagasi. Tänu Kristusele ja tema teele on tänapäeval saanud võimalikuks tulek kõigest kõrgemal asetsevast jumalikust sfäärist alla füüsilisele tasandile.

Ka siinkohal võiks veel mainida *Rudolf Steinerit*, kelle arvates olevat Buda toonud tarkuseõpetused armastuse kohta, samas kui Kristus seejärel armastuse väe töö, mis lõppude lõpuks viib kõik jumaliku täiuslikkuse juurde tagasi - või õigem oleks öelda edasi. "Paluge Isa minu nimel" - st temaga kooskõlas, temast läbi, jõuab kristlik tee üheni. Siin vaadeldakse Budat teatud viisil kui teerajajat.

Kes tegelikkust ära tunda tahab, võib omaenda teed käia ning ise küsida Kristuse või Buda käest!

Buda "*Kalama Sutra's*": "Ära lase ennast juhtida..., kuulujuttude poolt, ...traditsioonide poolt, ... parasjagu valitsevate arvamuste poolt, ...pühade kirjade meelevalla poolt, ...palja arutlemise ja loogiliste järelduste poolt, väljamõeldud teooriate ja eelisarvamuste poolt, ...kujutluste poolt isiklikust kasust,...isanda meelevalla poolt. Kui sa aga ise aru saad...". (Tõeline usk sarnaneb pigem äratundmise & veendumuse kui intellektuaalse kontseptsiooniga.)

*) *Buda enda poolt edasi antud õpetusi võib leida K.E.Neumann'i ulatuslikest tõlgetest, "Die Reden des Buddha: mittlere Sammlung" (Buda kõned: keskmine kogumik; German; tõenäoliselt tõlgitud ka inglise keelde); samuti "längere Sammlung" (pikast kogumikust).*

**) Teosofiilise sõnakasutusega harjunud inimeste jaoks mainime, et teosofiiliste terminitega täpselt väljendudes on Nirvaana ehk Atman allpool jumalikke tasandeid "paranirvaana" ja "sõnaline mahaparanirvaana".

***) Kristlik müstik Õpetaja Ekkehart kirjeldas oma kogemusi kui nirvaana kogemust – ilma seda sõna kasutamata -, kuid erinevus oli, et tema jaoks oli see seotud kohtumisega Jumalaga.

****) Tagasipöördumine Jumala juurde teelt kaasa võetud sisuga maailma kaudu kujutab endast ühest küljest tagasipöördumist millegi juurde, mis oli kogu aeg juba olemas. Teisest küljest on see aga midagi, mis lisatakse, mida enne ei olnud, nagu kaks kongruentset kolmnurka. Seda paradoksi on võimalik mõista üksnes sügavama müstilise kogemuse kaudu.

*****) Need võivad olla ka filosoofilised aspektid. Mahaajana budismis kirjeldas *Nagarjuna oma üldistes Prajnaparamita kommentaarides*, et midagi võib näha tõena, mittetõena, tõena ja mittetõena, ei tõe ega veel mitte tõena, see tähendab neljakordselt puhta dualistliku kas / või asemel. Kuna klassikalisest mõistusest selle täielikuks mõistmiseks ei piisa, võis see nagu zen-budismi paradokssete ütluste (vt üles) juures viia selleni, et inimesel õnnestus ületada seda dualistlikku mõistmist ("inspiratsiooni" üks vorm) ja saada nii ülevaade kõrgemalolevast vaatenurgast. Euroopa filosoofias eksisteerib lisaks vanale dualistlikule kas / või mõtlemisele teine tee teadmise laienemisele: *Hegeli* dialektika teesist ja antiteesist hõlmab sellest tuleneva sünteesi. Sellisel viisil on võimalik mõistust ise treenida vastu võtma vastuoludest ja arvatavatest

vastuoludest kõrgemal seisvat vaatenurka ning seega avatumaks muutuma Jumala vaimu kõrgemale tõe.

Meie kristlik projekt arendas sõltumata sellest midagi sarnast, millega on iga kord võimalik teha võrdlus erinevatest vaatevinklitest, et jõuda arusaadava, ühtesobiva tervikliku arusaamani (arvatavate vastuolude ületamine).

[Tagasi indeksisse.](#)

Informatsioon: Jeesus Kristus ja hinduism.

Meie teisi religioone puudutavad lisalehed on kantud eesmärgist edendada mõistmist ja religioonidevahelist dialoogi. Siinkohal puudutame me sarnasusi ja erinevusi hindu koolkondade ja selliste kristlike koolkondade vahel, kes on teadlikud omaenda vaimulikust sügavusest. Tegemist ei ole katsega hindu religiooni ulatuslikult uurida. Olulisi punkte arutame aga hoolikalt ja täpselt.

Jeesus Kristus.

Hindu päritolu õpetustes esineb eri staadiumides termin "Avatar(id)": st inimesed, kes ei ole maa peal omaenda progressi jaoks, vaid vabatahtlikult, et anda oma panus rahva või inimkonna progressi; kui tilgake "jumalikust täiuslikkusest". Samas aga sulanduvad üksteisele järgnevate "Avataride" erinevused nende arusaamas sageli üksteisesse, samal ajal kui juudi ja kristlik arusaam rõhutab "ajaloo Jumalat", arengu aspekti ja Messia erilist rolli seoses sellega (*väljavõte peatükist "Alguses oli sõna..." meie põhitekstis*). Sellele vaatamata on see vastuvõetav *lähenedamine* mõistmaks Jeesuse Kristuse ülesannet india mentaliteedi ja sõnavara valguses. Seepärast näevad hindu joogid (õpetajad) Jeesuse rolli suuremana kui kaasaegsed kristlikud teoloogid, kes näevad Jeesust kui lihtsat inimest ja sotsiaalset reformaatorit. Samas aga on ka hindusid, kes arvavad et Jeesus oli lihtsalt õpetaja. Ei tohi unustada, et kristluse vaimulikud sügavused on osaliselt läinud kaduma ning nad tuleb taas arusaadavaks teha, et viljakas dialoog teiste religioonidega (üldse) võimalik oleks. (*Käesolev kodulehekülj teeb selles osas tööd oma täistekstides **).

Jooga** ja kristlus.

Võttes arvesse ütlust "Olge (saage) täiuslikuks, nagu teie taevane Isa on täiuslik" (*Matteus 5,48*), on kõige huvitavam küsimus igas religioonis, kuhu see praktikas viib. Hinduismi kontekstis tähendab see mitut liiki joogat, eesmärgiga jõuda hinge jumaliku täiuslikkuseni, rakendades kontrolli inimese välise ja sisemise loomuse üle.

Selles kontekstis on ka euroopalikke vaimuliku õppimise teid, mis võivad kaasata närvi- ja teadvuskeskusi, mis joogas kannavad nime "chakras" (...). Neid tendentse ei saa automaatselt mittekristlikeks nimetada, nagu kirikud arvasid. Sellised ideed olid tuntud juba keskaegsetele kristlikele teosoofidele (*Johann Georg Gichtel*), ja neid võib nüüd tegelikkuses eksisteerivatena kogeda – täpselt nagu akupunktsiooni punktid ei ole automaatselt "taoistlikud", kuna neid punkte ja jooni on nüüd võimalik elektriliselt mõõta ja histoloogiliselt vaadelda. (*Väljavõte "Pühast innukusest" põhitekstis*). Saksa keeles on olemas raamat: *Albrecht Frenz "Christlicher Yoga" (Kristlik jooga), milles eeldatakse, et kristlus ja jooga sobivad kokku.*

Kristlaste jaoks saab aga otsustavaks suhtumine: kas harjutusi nähakse kui enese ettevalmistamist Jumala mõjude jaoks või arvatakse ekslikult, et täiuslikkust Jumalas saab saavutada tehnikate abil (keha ja hingamise harjutused, mantrate laulmine = helide vägi, keskendumine, meditatsioon, ...)? Veel üks kristlasi eristav joon: kui joogas esinevad nt sellised kontseptsioonid nagu "Kristuse vägi", kas siis vaadeldakse Kristuse tervendavat väge kui osa temast, mis tuleb ülalt ja mõjutab inimest tervikuna – või kogetakse seda vaid kui isoleeritud kosmilist jõudu? Kui inimene ei häälesta end otse Kristusele, kuidas võib ta siis teada, kas tema kogemused on ikka Kristusega seotud? (*Osaliselt meie põhiteksti peatükist "Imede küsimus"*). *

Teistest allikatest kohandatud meetodite asemel on olemas ka algupäraseid kristlikke viise, aga ikkagi tehakse nende kallal tööd, et neid kaasajaga kohendada. Nt võiks Athose mäe (Kreeka) õigeusu munkade vana tava ("kyrie-eleison", "Issand halasta") nimetada kristlikuks hingamise ja mantra meetodiks, kui seda india terminites defineerida (*vt "Vaikus kõrbes" põhitekstis*)*. Samuti esineb evangeeliumides spetsiifiline kristlik mediteerimise meetod, mis on üheks meie põhiteksti alustest ja mida kirjeldab *lisalehekülj "...Kristlik mediteerimine" **.

***)India sõna jooga – sõna sõnalt "ikkesse panema" – tähendab algupäraga ühenduse otsimist, nagu ladinakeelne sõna "re-ligion". Hindu meetodid ihu, mõistuse ja vaimu treenimiseks.

Kristlikku ja hindu tüüpi müstitsism.

Tänapäeval on seesmise ristilöömise kogemus, "hinge südaöö", "müstiline surm", "kõrbest" läbimine ilma ühegi inimeseta kelle külge klammerduda – (mida kõik tuntud kristlikud müstikud, nt Õpetaja Ekkehart on ühel või teisel viisil tundnud) – samuti teataval moel sarnased jooga tippkogemusega, Nirvikalpa Samadhi'ga või "Nirvaana" tühjuse kogemisega. Samas aga andis kristlik müstitsism kogemuse, et tühjuses või selle taga on "midagi" enam, ehk siis Kristus või Jumal. Aurobindo näitas, et "Nirvaanat" on võimalik ületada – sisenedes sellesse, mis on selle taga – ka india vaatevinklist lähtuvalt. Kristlasena on aga võib midagi sellest kõige taga olevast küllusest kogeda juba usuteele asumise alguses, kuna Kristus, olles elanud siin maa peal, kujutab endast silda.

Kui kedagi Aurobindo sarnast konfronteerida vägedega, millel näib olevat seoseid Kristuse arenguga, kuid tausta ei ole, võib see jätta mulje keerikast tasakaalutrikist. Samas aga ei ole see mingil juhul võimatu. Paljud meist mäletavad hindu poisi *Sadhu Sundar Singh* 'i, kes ei teadnud kristlusest midagi, aga olles eneses intensiivselt Jumalat palunud, koges äkitselt elavat Kristust, mis hiljem ka raamatutesse jäädvustati. Hindu tantristlike rituaalide ajal on inimesed, kes ootasid india jumalaid, äkitselt näinud nägemust Kristusest. "Vaim liigub seal kus Ta tahab".

Kristlust kui religioosset kogukonda määratleva teoloogia jaoks on see vaevalt vastuvõetav, teiste kultuurikeskkondade jaoks ilmselt aga enam huvipakkuv oleks kindlasti R. Steineri soovitus üritada näha Kristust kui päikesesarnast olendit, kes enne oma maapeale tulemist kõrgematele mõttetarkadele tuntud oli. (*Väljavõte peatükist "Ristilöömine..." põhitekstis*). *

Mis puudutab hindude paljusid jumalaid, siis tuleb arvestada ka sellega, et mõningad hilisemad uuringud annavad mõista, et paljude vanade kultuuride "jumalad" – kui tegemist ei olnud just "suguharu erijumalate" või inimlike kangelastega – kujutasid endast üheainsa jumaliku olendi aspekte, mida hiljem iseseisvate iidolitena imetlema hakati. Seega ei oma vanad teoreetilised kirjeldused nagu "polüteism" (mitme jumalaga religioon) erilist tähendust. Juutidel oli heebrea keelses algtekstis Jumala ja ka tema omaduste jaoks palju erinevaid nimesid. Aga nad ei läinud nii kaugemale, et neid erinevate Jumalatena ülistada. Nt zoroastrianistidel (parseedel) oli samuti monoteistlik (ühe jumala) usk. Hinduismi koolkondades võib monoteistlikuna vaadelda "vaishnaviitide" koolkonda.

Selles kontekstis on huvitav täheldada, et olemas on ka uusi mõttekoolkondi, millised enam ei ole nõus üldise arusaamaga keha loomulikkust, kohustuslikust surelikkusest, nagu ka Kristus: (...) Nt india filosoof ja joogi *Aurobindo* ja tema vaimne kaaslane, *"Ema" Mira Alfassa* liikusid oma uuringutes samas suunas.... (*Väljavõte põhiteksti peatükist "Ülestõusmine"*). *

Õpetused "karmast" ja Jumal.

Hindud nimetaksid kristlikke ühiskondlike ja heategevuslike tegude teed "karma joogaks" (saatuse/ettemääratuse puhastamise jooga) või "bhakti joogaks" (armastuse jooga). Tunnetamist (sealhulgas meditatiivset tegevust) võiks võrrelda "jnana joogaga".

Inimene võib tõesti kogeda, et elu võib võtta enam orgaanilise terviku kuju, kui ta võtab omaks suhtumise, kus jumal teda Jeesuse läbi elus juhatab. Kui inimesel on selline suhtumine, et saatuse seaduspärased toimivad mehaaniliselt – hindu kontseptsioonides "karma" tasakaalust lähtuvalt – võibki elu rohkem nende printsiipide järgi minna. Ka Kristus kõneleb asjade "viimase pennini" klaarimisest, aga ta ei ütle, et see peaks ikka veel toimuma "silma silma vastu ja hammas hamba vastu" (nagu Piibli Vana Testament seda kujutas). Kõrgeim prioriteet omistatakse üksikisiku uuele ülesandele – Jumal võtab käsile üksnes need võimalused, mis lahendamise korral inimese ja tema keskkonna jaoks viljakakas võivad osutada. Minevikuga tegemist tegemine ei ole enam eesmärk omaette ega kujuta endast ka arengu motiivi. Täna on võimalik täheldada abi "ülalt" inimese erinevate võimaluste kombinatsiooni osas. (*Väljavõte põhiteksti peatükist "Ristilöömine"; samuti on olemas lisalehekülg, mis puudutab "õpetusi karma ja reinkarnatsiooni kohta"*). *

Eetilised väärtused.

Kõige sarnasemad on maailma religioonid oma eetiliste printsiipide osas ja see on valdkond, kus dialoog on osutunud kõige edukamaks. Nt on klassikalise Patanjali jooga edukuse esimene eeltingimus "yama": mitte kahjustada ühtegi elusolendit mõtte, sõna ega teoga; mitte olla ahne; tõearmastus; seksuaalne puhtus; mitte lihtsalt elada annetustest (olla sõltumatu). Teine staadium on "niyama": seesmine ja väline puhastumine, tagasihoidlikkus, vähenõudlikkus, askeetlikkus; suuremeelsus, ohvrimeelsus; jumaluse uurimine ja ülistamine, tulisus ja usk. Joogid õpetavad, et isegi Bhagavad Gita raamatu "lahinguväli" on puhastav lahing iseene sees. Siin on ilmsed

paralleelid 10 käsu ja Jeesuse õpetusega. Projekti "World Ethos" toetasid hindud, kristlased ja paljud teised religioonid.

Pühakirjad.

Kõige vanemaks religioosseks aluseks on Vedad, mille autorlus omistatakse "kuldse ajastu" "Rishi'dele". Hiljem, kui näiteks lisati Mahabharata eepos, kus leiavad kirjeldamist eelajaloolised sündmused – mida sageli peetakse müütideks – on nende hulgas ka sõdu, mistõttu ajastu, millest see teos pärineb, ei ole enam nii "kuldne". Järgmiseks tuli Upanishadide tarkusekirjandus. *Bhagavad Gita* on hindude üks tähtsamaid pühasid raamatuid, mis ühendab vanemate Vedade traditsioonid Upanishadide filosoofia ja jooga tarkusega ning seisab ühenduses Mahabharataga. Selles õpetusloos kehtib selle kangelane Krishna ülima jumaluse inimliku kehastusena - avatarina, vt ülevalt.

[Tagasi indeksisse.](#)

Informatsioon: Jeesus Kristus, taoism & konfutsianism.

Meie teisi religioone puudutavad lisalehed on kantud eesmärgist edendada mõistmist ja religioonidevahelist dialoogi. Siinkohal puudutame me sarnasusi ja erinevusi traditsionaalse taoismi, konfutsianismi ja selliste kristlike õpetuste vahel, millised on teadlikud omaenda vaimulikust sügavusest. Tegemist ei ole katsega vanu hiina religioone ulatuslikult kirjeldada. Olulisi punkte arutame aga hoolikalt ja täpselt.

Traditsioonilises hiina vaimsuses saavad kokku mitmed sarnased allikad:

1. Algupärane õpetus kõrgeimast printsiipest.

Algupärane õpetus kõrgeimast printsiipest, Tao, "mille kohta midagi ei saa öelda", on samuti algne ühtsus enne polaarsuste Yin ja Yang* eraldumist ja seejärel "5 elemendi"* eraldumist. Nimetatud algne ühtsus ongi see, mis on universumi ilmingute taga.

Kristlikud misjonärid, nt jesuiidid leidsid, et see kõrgeim printsiipest vastas Jumalale, kuigi frantsiskaani ja benediktiini mungad ja lõpuks ka paavst sellega ei nõustunud. Ühest küljest ei vasta "Tao" uuele kogemusele Jumalaga kui Isaga, kellega igaüks isiklikult võib kontaktis olla, nagu õpetas Jeesus. Teisest küljest on võimalik, et see on vanem viis Jumala otsimiseks ja kogemiseks, nagu see muistses Hiinas võimalik oli.

*) Yin on laienev, "naiselik" printsiipest – nt sümpaatilises närvis; Yang on ahendav, "mehelik" printsiipest . nt parasümpaatilises närvis, kusjuures mõlemad toimivad koos. "Maa, vee, puu, tule ja metalli 5 elementi" vastavad "maa, vee, õhu, tule = kuumuse 4 elemendile ehk omadusele", nagu seda õpetasid vana euroopa alkeemia ja esoteerilised koolkonnad. (Oli ka kristlastest alkeemikuid.) Hiina 5. element, nn "metall", kandis Euroopas mõnikord nimetust "prima Materia" ("algaine" ladina keeles) – võrdle seda kaasaegse elementaarosakeste füüsikaga – vanad india teosofiilised ja antroposofiilised allikad nimetavad seda "eetriks" ja omistavad sellele mitu tasandit, mida see väidetavalt sisaldab, millest lõpuks tuleneb 7 koondolekut. Tänapäeval ei seostaks keegi neid vanu ideid religiooniga selle kitsamas tähenduses. Samas aga ei olnud see lihtsalt spekulatiivne filosoofia; see on muistset tüüpi arenenud kosmoloogia, mis on oma olemuselt peaaegu loodusteaduslik – pole vahet, et tänapäeva meetodid on erinevad.

See ei muuda fakti, et vanade hiina ja hilisemate tao õpetajate tavad on oma olemuselt vaimsemad. Üles võeti vanad arusaamad "elementidest" ja jõududest ihus, kuna holistlikus mõttes ei saa teel suurema vaimse täiuslikkuse poole ilmselt mööda minna füüsilisest ebatäiuslikkusest. See on vaimuse stiil, mis erinevalt mõnedest teistest idamaistest vaimsetest traditsioonidest ei plaani maast eemale tõmbuda. Täiuslikkuse kui sellise poole püüdlemine ei oleks vastuolus kristliku õpetusega lunastusest. Sageli on unustatud, mida Jeesus ütles, "Olge täiuslikud (saage täiuslikuks), nagu teie taevane Isa on täiuslik" (*Matteus 5,48*). Samas aga on meetodid erinevad. Algkristlased teadsid, et on võimalik ennast aktiivselt ette valmistada ja Jumala mõjule avada.

Samas aga teadsid kristlased kogu aeg ka seda, et Jumala halastust ei ole võimalik selliste tegevuste läbi esile manada: ka Jumal on vaba.

Taeva, hiina "T'ien", maa ja inimese vahel – mis kõik pärinesid samast algsest ühtsusest – nägid hiina õpetajad kõikjal sarnasusi ('vastavusi'). (Euroopa keskaja kõrgkoolide "7 vaba kunsti" sisaldasid sarnaseid õpetusi. **Seega olid kõik püüdlused suunatud inimelu harmoonia saavutamise poole "Taevaga" – kui ilmsiks saanud maailma "kõrgeima jõuga" – ja maaga.** Seegi peegeldab nimetatud püüdluse religioosset olemust, lisaks vaimsele olemusele. Re-ligion (ladina keelest) tähendab taasühinemist kõige algupäraga. Samas aga on kristlikust vaatepunktist kõige algupäraks ja lõpetuseks **Looja** ning ühenduslüliks on Jeesus Kristus, aidates meil Jumalaga ühendust saada.

Aja jooksul hakkasid inimesed kummardama mitmeid "eri jumalaid": Taevast, mulla jumalaid, kohalikke vaime ja pühakuid. Selliste religioonide puhul kasutatav termin "polüteism" ei kannu endas erilist tähendust, kuna "jumalad" olid algselt ühe kõrgeima printsibi omadused, nagu ka mõnede teiste religioonide puhul leida võib. (Eri küsimus on pühakute kummardamine – aga see tuleb tuttav ette mõnede kristlike kirikute puhul.)

Kõigi maailma nähtuste jagamine yin'i ja yang'i poolustesse võimaldab inimese mõistusel nendest polaarsustest kinnihoidmist; vastavate püüdluste korral on võimalik sellest aga üle saada ning jõuda müstilise teadvuse tasemeni.

2. Taoism.

Siiani kirjeldatu kujutab endast ühist alust Lao-tse ja Con-fu-tse (Konfuutsiuse) hilisemate koolkondade jaoks – ajaloolaste arvates elasid nad umbes aastal 500 enne Kristust.

Taoism (*Lao-Tse: muuhulgas raamat "Tao-te-ching"*) õpetas "Tegutsema mitte midagi tegemise meditatiivse suhtumisega" (Woo-Wai). See tähendab, midagi ei tehta inimese egoistliku ja intellektuaalse osa poolt, vaid inimese hea tuuma loomulike instinktide poolt – olles loodusega harmoonias. Sellise suhtumise tulemuseks oleks mingit liiki altruistlik ja tagasihoidlik looduslik eetika.

Nimetatud hea tuum ei ole automaatselt identne Jeesuse Kristusega, kes võib võtta kuju inimeses ja seal tegutseda (*Johannes 15: "...Jääge minusse ja mina jään teisse"*). Tänapäeva teoloogid ei saa aga eitada, et eri usku inimestel on hea tuum – enamike religioonide sarnane eetika näitab, et "Hea" on kõikjal kõlapinda leidnud. Isegi Püha Vaim "puhub seal kus tema tahab" (*Johannes 3*).

Taoistid olid alati praktikud, mitte teoreetikud. Taoism kasutab:

- Asketismi. Seda esineb kõigis religioonides. Samuti on aga olemas tavad seksuaalsuse sublimatsiooni ehk transformatsiooni jaoks (*nt Mantak Chia, "Tao Yoga" ja "Tao Yoga of love"*). Vanad idamaised teed alustavad sageli "altpoolt ülespoole", erinevalt tänapäeva Euroopa/Lääne peamiselt "ülalt allapoole" teedest, mis tähendab: "lähtuvalt teadlikkusest".
- Ihu, hingamise ja keskendumise harjutused eluenergia või "Chi" äratamiseks ja suunamiseks. Pärast akupunktuuri ja elektro-akupunktuuri teaduslikku uurimist on selle eluenergia olemasolu tõestatud. Tähtsust ei oma see, et need teadlased ei ole veel suutnud mõista selle nähtuse täpset loomust. Akupunktuuri "meridiaanide" olemasolu on nüüdseks tõestatud ka kudedes – "tühjade kanalitena". Seega see elujõud ei olegi "taoistlik", nagu mõned kristlased arvasid, vaid lihtsalt inimlik. Vanas Kreekas ja varakristlikul ajastul nimetati seda "Pneuma'ks", see kreekakeelne sõna tähendab nii hingeõhku kui elujõudu – elu hingust, mille Jumal inimesse puhus – ja mida kasutati ka Püha Vaimu kohta. Aga Püha Vaim on Jeesuse Kristuse kontekstis. Seega, kui keegi end Jeesusele Kristusele ei häälesta, kuidas peaks ta siis teadma, et ta kogeb Püha Vaimu, kelle tulekust Jeesus teada andis?
- Veelgi enam, taoistlike meetodite hulka – nagu ka india jooga – kuulub ka meditatiivne süvenemine Algupärasse, elu piirangutest kaugemale minek. Rolli mängib ka alkeemikute surematuse otsimine.

3. Konfutsianism.

Sarnaselt sellele soovib ka Con-fu-tse (Konfuutsius) inimestel end kohandada "kosmilise eetikaseadusega". Taoistide üsna individualistliku tee asemel otsis ta moraali haridussüsteemi

kogu ühiskonna jaoks. Konfutsianistid töötasid hea inimalge teadliku arendamise ja täiustamise kallal – harjumuste ja teiste eeskujuks võtmise abil:

Kui inimene õpib armastust ja austust jne, peaks tulemuseks olema eetiline ühiskond.

- Nt on mõrvamine, varastamine, prostitutsioon ja kujudega kultused Hiinas muistsetest aegadest alates keelatud olnud.

- Nagu enamik maailmareligioone, õpetas Con-fu-tse "... heategevust. Ära tee, mida sa ei taha et sulle tehtaks" ("Tee teistele, mida sa tahad et teised sulle teeksid")

- See hõlmab enesekontrolli, inimlikkust, headust;

- vastavalt sellele eetilised omadused: heatahtlikkus, seaduskuulekus, kohased aupaklikud kombad (samuti esivanemate suhtes), suuremeelsus, tarkus, ausus;

- kaksik-omadused vastavalt raamatule Shu-djing: sõbralik ja väarikas, tasane ja kindel, sirgjooneline ja viisakas, korralik ja aupaklik, kuulekas ja julge, aus ja alandlik, järeleandlik ja mõõdukas, tugev ja usaldusväärne, vapper ja õiglane.

- Nad püüdisid rahuloleva suhtumise poole, kõrgemal vihasel, kurbusel ja lõbutsemisel.

Vanades õpetustes peitub ajatuid väärtusi, samuti väärtusi mis kujunesid välja impeeriumi ajal.

4. Seega oli neil kahel hiina koolkonnal ühiseid, aga ka vastuolulisi punkte. Vaatamata sellele täiendasid nad teineteise õpetusi. Sama võib öelda ka nende hilisema kogemuse kohta budismiga, mis tuli Indiast koos oma õpetusega, mis oli suunatud maiste kannatuste äravõitmisele.

Tänapäeva templid Hiinas, nt Hong Kongis võivad jätta mulje mingisugusest lihtsast oraaklite ja riituste otsimisest elu õnne tagamiseks. See on nii lihtsalt selle tõttu, et kõik inimesed ei ole tuttavad algupärase vaimse sügavusega – nagu ka enamiku teiste religioonide puhul.

Hiina traditsioonide osas tuleks mainida mõningaid meetodeid, mis ei ole otseselt religioossed: oraakliraamat I Ching; hiina horoskoobid; "Feng shui" – hiina geomantsia (Geomancy) ja "Baubiologie" versioon (hoonete tervislik ehitamine), ning eelmainitud traditsionaalne hiina meditsiin.

Huvitava tunnistuse kristlaste ja taoistide varajases kohtumisest annab Martin Palmeri raamat "Jeesuse suutrad", Ansata: täna enam mitte-eksisteeriv kristlik kirik Hiinas tegi 8. sajandil kristluse põhielemendid mõistetavaks taoistlikule ühiskonnale. (Kui siin mainitakse teiste autorite raamatuid, et tähenda see automaatselt, et toetaksime täies ulatuses nende sisu.)

[Tagasi indeksisse.](#)

Üldised vaatenurgad loodususunditele.

Meie teisi religioone puudutavad lisalehed on kantud eesmärgist edendada religioonidevahelist dialoogi. Kristluse poolelt on aluseks sõltumatu uurimistöö, mis puudutab muistset vaimulikku sügavust ja kaasaegseid teadvuse-uuringuid. Vana jaapani Shinto religiooni (Kami no michi) ei kirjelda me ulatuslikult, kuid lähtuvalt meie eesmärgist toome ära mõned vaatenurgad.

Jaapani Shinto kultus näiteks on algselt üks **loodususunditest**, mis on kõikjal maailmas üksteisega seotud ja mis on vanemad kui tuntud maailmareligioonid nagu budism ja kristlus. Loodususundid pärinevad ajast mil inimeste teadvus erines suuremalt jaolt tänapäeval domineerivast intellektist. *Jean Gebser, raamatu "Ursprung und Gegenwart" autor (Saksa keeles)* nimetaks seda teadlikkuse tasandit "müütiliseks teadvuseks". Teadvuse uurija *Julian Jaynes, raamatu "The origin of consciousness..." autor (inglise, saksa keeles)* nimetaks seda "kahekojaliseks mõistuseks", otsesema kommunikatsiooniga mõlema ajupoolkera vahel.*) Parem poolkera tegi võimalikuks igasuguste ilmingute holistliku tajumise, näiteks tajuda loodust kui "olendeid". Vasak poolkera tõlgendas seda, nii et inimesed kuulsid nende "hääli". Sellisest teadvusest pärinevad ka kõik euroopa müüdid loodusjõudude vaimude ja muinasjutukangelastega ja siin ei ole tegemist pelgalt fantaasiaga. See vanem tajumise liik kadus koos kirjutamise ja lugemise levikuga, mis vahetas välja suulised traditsioonid. Euroopa ja Lähis-Ida antiigis oli see 500 aasta paiku enne Kristust sotsiaalset tähtsust omava nähtusena peaaegu kadunud.** Kuna

müütilise ajastu esiisad sageli samuti kummardasid kohalikke või suguharude vaime, esivanemaid või jumalaid, siis osutus kultuuride varajane segunemine samuti üheks põhjuseks, miks eelnev teadlikkus enam eksimatult ei toiminud. Vead ise – mis seda liiki taju kasulikkust kahandasid – kiirendasid seda protsessi.

Neid teadlikkuse astmeid ei oleks korrektne hinnata nii, nagu oleks uuem intellekt enam väärtuslik ja et vanema asjade tajumise viisi tulemused oleksid tänapäeval kasutud. Nimetatud protsessi läbi tuli tõesti esile uusi võimeid, kuid kaduma läks teisi võimeid, mida paljas intellekt asendada ei saa. Sellele vaatamata on võimalik hoida alles uus analüütiline mõtlemine ning teadlikult uuendada vanemaid, kadumaläinud kujutlusvõimelise sünteesi võimed, näiteks mediteerimise abil. Seega võib esile tulla integreeritud teadlikkust, mis harmoneerib mõlemat aju poolkera. Tänapäeval on paljud probleemid lähenemas intellekti võimete piirile. Ökoloogiliste probleemide tegelikku kompleksust on ilmselt võimatu mõista ja lahendada pelgalt intellekti tasandil: *Dörner (Saksamaa) kõneles "multifaktoriaalsest teadvusest", mis on vajalik ökoloogiliste probleemide õigeaegseks mõistmiseks ja lahendamiseks, kuid tema poolt testitud üliõpilastel puudus selline teadlikkus praktiliselt täielikult. Tegelikult võib ka tänapäeva inimkond saada impulsse sellistest eelintellektuaalsetest traditsioonidest – olemata võimeline selle müütilise teadlikkuse vanemat tüüpi lihtsalt üle võtma. Seega on muinasjutud laste jaoks siiani väärtuslikud: see aitab vältida parema ajupoolkera funktsioonide varajast atrofeerumist.*

Varajases **kristluses** mängisid "Püha Vaimu annid" olulist rolli (*muuhulgas Johannese 16; 1 Kr 12, 7-11; Apostlite teod 2, 17-20. Vt ka põhiteksti peatükki "Esimese Nelipühi (Whitsun) sündmus..."*) Püha Vaim on jumalik jõud, kes võimaldab inimese loovusel laieneda endast kaugemale. Kuigi Vaim ei ole lihtsalt pelk parema ajupoolkera tegevus, kasutab ta ka sada. Püha Vaim on aga seotud Jeesuse Kristusega. Kuigi Jeesus ütles oma õpilastele: "Tuul (Vaim) puhub seal, kus ta tahab" – kui inimene ei häälesta ennast Jeesusele Kristusele, kuidas võib ta siis teada, et ta kogeb Püha Vaimu, kelle tulekust Jeesus teada andis?

Kui mõnede teiste rahvaste **loomismüüdid** algavad taeva ja maa (ja allmaailma) loomisega, siis jaapani loomismüüt võtab seda kindla peale. Siis ilmuvad sellesse pilti spontaanselt jumalad, kes asuvad elama kõigis 3 maailmas; maa peal elavad ka inimesed, allmaailmas on samuti palju surnuid ja deemonid. Jaapani jumalate sfääri lisati ka auväärased esivanemad. (...)

Kummardamine leiab aset kodus või "pühapaikades" (templites), läbi defineeritud palvete (tänuandmine ja palvesoovid) ning loomulike asjade või sümbolite ohverdamise läbi. (...)

Loodusundites mängivad tavaliselt keskset rolli **šamaanid**, kellel on eriteadmisi ja meediumivõimeid - Shinto kultust juhivad aga preestrid.

Eetilised õpetused: Näiteks oli Shintos olemas pattude nimekiri; läbi kontaktide teiste religioonidega arendati välja eetilised põhimõtted, mis sarnanevad kõikide maailmareligioonide omadega. (...)

*) Jaynes ise andis mõista, et aju vanad, loomulikud funktsioonid seletaksid piisavalt kogemusi jumalike või looduslike jõududega. Meie leiud näitasid, et see ei ole korrektne. Tema leiud ei anna vastust küsimusele, kes tajutavad olendid "on". Ajust ei ole võimalik leida ei "jumalaid" ega Jumalat. See on eriline reaalsuse tasand ja aju võib seda üksnes ühel või teisel viisil tõlgendada. Eelnevalt mainitud müütiline tajumise viis ei olnud nt võimeline kunstlikult produtseerima fantaasiaid sellistest olenditest, nagu selleks on võimeline kaasaegne teadvus. Samuti peegeldavad vaimsed unenäod või meditatsiooni-kogemused mõnikord asju, mis tugevalt erinevad igapäeva elu lihtsatest muljetest.

**) Euroopas näiteks kuulub eepos Homerose koostamise aeg müütiliselt ajastusse ning hilisem kreeka filosoofide aeg peegeldab juba intellektuaalset teadlikkust.

[Tagasi selle osa sisukorra nimekirja juurde](#)

Uued lülitused inglise ja saksa keeltes.
Vana-Ameerika religioonid: maiade kalender

Kreeka religiooni hindamisest
Märkused vana-rooma religiooni kohta
Vana germaani religioon
Keldi religioon
Varajane Slaavi religioon
Varajane Balti religioon
Varajane Baski religioon
Varajane Soome religioon

Religioon¹⁾ kui inimese "taasühinemine" Jumalaga – Jeesus Kristuse teedel

¹⁾ Sõna "religioon" pärineb ladina keelest re-ligio = taasühinemine Jumalaga, kes vormub meis meie "kesta" järgi. Midagi sarnast toimub ka suuremates mõõtmetes, sarnaselt hologrammidele.

Inimese elu sügavamate probleemide tunnustamine

Niisiis peale keha ravitsemise oleks Jeesuse esimene küsimus: "Kas Sa soovid terveks saada?" (*Johannes 5,6*); või **Kas Sa oled teadlik nendest puudustest, mida peaksid veel kõrvaldama, kui Sa soovid Jumalale lähemale jõuda?** Igapäevase elu lihtsate juhtumiste reas võib märgata kesket suundumust, mida tavaliselt ei seostata religiooniga. Sirguv laps omandab uusi oskusi; siiski jäävad mõned algsed sündmuste intensiivse tunnetamise oskused tahaplaanile. Hiljem võib täiskasvanu püüda neid loomulikke oskusi värskendada. Sellisel puhul lisatud omadused säiluvad, kuid kivinenud olekud vabanevad või lõdvenevad. Meeltes ja elus ilmnevad lüngad, mis tulenevad intellektuaalse ja instinktiivse elu vahelisest kuristikust – mille vahel on "südames" vaid nõrk sillake – on jälle paremini ühendatud. On võimalik näidata, et nimetatud kuristikku võib pidada paradiisimüüdi "hea ja kurja tundmise puu vilja söömise" üheks tähenduseks; ja et Jeesuse ütlus "Kui te ei pöördu ega saa kui lapsukesed, ei saa te mitte taevariiki" põhineb muutuste ja tagasi pöördumise võimaluste sügaval tunnetamisel - *Matteus 18,1-3; Markus 10,15; Luukas 18, 17*. See ei ole ainult laste sundimatuse küsimus, vaid puudutab ka arengu põhiprintsiipe, mille mustrid on "arhetüüpsed" ²⁾ – omalaadne "inimese kasutusjuhendi" kadunud peatükk. See tee võib inimese tänapäevase intellektuaalse teadvuse piiratusest kaugemale edasi viia.

²⁾ "Arhetüüpsed" on C. G. Jung ja teiste süvapsühholoogide määratlus; inimeksitensi põhimustrid, mida tunnetatakse erinevas vormis/ erineval kujul, näiteks unenägudes. Aga „arheotüüpides“ peitub suurel määral segiaetud ja segadusse viivat sisu. "Jumal" vana mehena ning "paradiisi" ja "põrgu" kirjeldused on sellised "kollektiivse mitteteadlikkuse" "arheotüüpsed" sümbolid. Mida see täpselt tähendab, seda Jung ei teadnud. Vähemalt selle teadvuse kihi tuum koos oma inimestesse süvendatud piltide ja ettekujutustega näib enam või vähem kõikidel inimestel olemas olevat. Seega pärineb selline oma laadi ürgmälu inimkonna väga varasest ajast – isegi veel enne tuntud aegu, nt "maagilise teadvuse" perioodi, nagu kirjeldatud peatükis "Teadvus, aju uurimine ja Vaba Tahe". See teadvuse kiht sisaldab endas ka selliseid – osalt näilisi – vastandlikkuseid, nagu seda töödeldakse meie leheküljel "Kristlik suhtumine Kolmas tee". Lähemal vaatlusel ilmneb selle kihi Jumala pilt pigem Jumala väga problemaatilise karikatuurina. Seetõttu hoiatab ka näiteks *Tiibeti surmaraamat (Bardo thödol)*, millele C.G. Jung kirjutas eessõna, juba elavaid, et nad ei reageeriks pärast surma selle kihi petlikele jumala- ja deemonikujudele. Sarnane kiri eksisteeris juba Vana-Egiptuses. Ka näiteks gnostikutel kristlikus keskkonnas oli kriitiline suhe selliste kujudega, nagu seda kogeti kindlasti nii meditatiivselt kui ka unes. Muinasjutud proovisid selle sümbolismiga kreaatiivselt ringi käia, mis võib olla laste korral täiesti mõistlik. Täiskasvanud peavad aga proovima nendest sümbolitest – milledel on palju inimlikke jooni - välja tulla. Kunst on seejuures otsida Jumalat otse ning mitte lasta tal langeda valedesse Jumala mõistetes.

See ei tähenda, et igaüks sellega kergesti omal jõul hakkama saaks. Jeesus pakub reaalselt viisi ning jõudu ja õnnistust, et seda suuta. Kristlikud tõetsijad, kristlikud müstikud ja kristlikud alkeemikud leidsid omaenese tee (suurema) täiuslikkuseni (*võrreldes näiteks Matteus 5,48; Johannes 10,34;...*). Paljudel teistel kristlastel on teadlikult või ebateadlikult samasuguseid kogemusi; pole oluline, kas nende otsingud olid suunatud sissepoole või rakendasid nad oma usku

ühiskondliku elu aspektides, - või kombineerisid mõlemat – mida me kutsume "täielikuks kristluseks". Aastatuhandete jooksul on paljud kultuurid otsinud sellele sisemisele konfliktile lahendust; näiteks taoistlikud alkeemikud ja mõned jooga koolkonnad ³⁾.

³⁾ India mõiste Yoga tähendab sõna-sõnalt "ikkesse panema", märkides püüet ühineda algse ja ka igavesega. See ei tähenda, et sellistel muudel viisidel oleks saama eesmärk, mis kristlikul viisil.

"Jumalamehe" Jeesus Kristuse, "uue Aadama" ilmumine, on signaaliks, et sellest ajast alates võib inimolend uuesti omandada oma algseid varjatud omadusi; et on saabunud aeg üle vaadata oma eksikasvanud omadusi, mis vahepeal on muutunud ohtlikeks. Nagu maakera "õnnelik võimalus", esindas Jeesus mõlemaid, nii inimkonna ühenduslüli algse elu mõtte allika – Jumalaga - ja kõrgelt arenenud inimteadvusega. Tema ületas degeneratsiooni jõud. Vaatamata sellele, et ta erines kõigest inimestest, oli ta siiski inimolend, kelles see kehastus. Nii võivadki inimesed sedasama saavutada, eriti, kui selleks teadlikult pingutada. Kuid isegi nende jaoks, kes ei tea midagi ajaloolisest Jeesusest, võivad tema elul ja sealhulgas ka surnust ülestõusmisel olla oma mõju – nii nagu loomade puhul, kes oma suletud saarel midagi kiiremini ära õpivad, kui sama liiki loomad on seda mõnel teisel saarel juba õppinud, alludes sama ühtse jõuvälja mõjutustele, nagu R. *Sheldrake* on avastanud.

Algul on inimese sisemine suhe Kristuse ja Jumalaga võimalik ka ilma kirikuta; siiski on sobiva kristliku kogukonna toetus suureks abiks. Üksteisele vastu rääkivad teoloogiad, mis kirjeldavad Kristust olemuslikult ainult hingelise nõustaja või ühiskondliku reformaatorina, ei ole ammu enam ainsateks võimalusteks; kuid võivad pakkuda teatud juhiseid, eriti, kui üks teab rohkem, kui teine. Iga üksik isiksus võib ennast oma kodustes tingimustes otseselt Kristusele häälestada, kuid lõppude lõpuks on see ka turuplatsil võimalik. Eriti tuleks sellel eesmärgil tema Evangeeliumides esitatud omadusi silmas pidada. Kes on võimeline avanema Kristusele, kes surnust üles tõusis, suudab tunnetada Kristust ka praegusel ajahetkel tegutsevana. (Dokumentaalselt on tõestatud rea isikute surnust ülestõusmise fakt; tavaliselt teistsuguses vormis, kui Kristus). Te võite soovida "tema nimel palvetada", tajudes Kristust kui vanemat venda Issandas, kes hõlmab kõike. (vt. *Johannes 15,16; Matteus 6, 7-15; Matteus 18,19-20*). Näiteks:

Jumal, minu algus, minu tugi ja minu lootus!
Osaduses Jeesuse Kristusega * ma tänan Sind kõige selle eest, mis Sinult tuleb;
ja ma palun Sind, andesta mulle see kõik, mis juhtis mind Sinust eemale **;
selles vaikus, palun lase mul saada loovaks Sinu Vaimus ***;
Võta mind oma teele

*) Kes tunneb vajadust, võib siia lisada ka Neitsi Maarja. Sellisel viisil saab koondada inimese mehelikud ja naiselikud omadused.

**) Lisaks võib toimida nii: vaadelda emotsiooni, mis tundub negatiivne, või midagi selle sarnast, nagu see juhtub (näiteks ärevus, viha ja raev, ükskõiksus ja ülbus, äärmised kahtlused või probleemid; isegi siis, kui see leiab aset ainult vaimus või sõnades, võrreldes *Matteus 5,22*). Teiseks, selle asemel, et selle üle mõtiskleda, tuleks viivu oodata, et paremini mõista, mis asi see on. Kolmandaks, anda probleem, millest meil on tekkinud selge arusaamine, palves Jumala kätte. (Peale selle on sarnaselt võimalik anda inimese kogu elu Jumala või Kristuse kätte). Neljandaks, oodata rahulikult, kuni tunnete mõningast kergendust.

***) Vaikus laseb "toimunul settida" ja seega valmistab meid paremini ette probleemiga tegelemiseks või palveks. Seega toimub jälle väike avanemine uutele asjadele.

Eetika tähtsusest sellel teel

Üheks tasemeks teel on " **Jumala armastamine**", kes on kõigest üle, " **ja armasta oma ligimest nagu iseennast**" (*Matteus 19,19*). Iseenda armastamine võib samuti olla osa oma ülesande leidmise püüdlustest. Armastus võib inimese ühendada Kristusega, kuna see on tema peamisi omadusi, mis **on kombineeritud tarkusega**. Niisiis heade tegude tee koos selle mõjudega teeb kristliku tee lihtsaks. Jeesus tugines vanale eetilisele pinnale; kuna (tavaliselt) "mida külvad, seda lõikad" (*Gal. 6,7*); kuid ta rõhutas üksikisiku **vastutuse tähtsust**, mis asetseb kõrgemal välistest

seadustest. Siin võib igaüks märgata, et meie sisemuses on miski, - tuntav näiteks teadvusena – mis moodustab harmoonilise ühenduse hingega ning mille parimaks näiteks on Kristuse enese elu. Seda sidet saab igaüks individuaalselt tunnetada nii oma südames kui hinges ja vaimus. Kasulik on Kristuse teadaolevaid omadusi eneses teadvustada nii tihti, kui võimalik; nii loome palju otsesema kontakti – isegi, kui selleks ajaks pole veel muid mõjutusi ilmnenuid.

Sel viisil halastusega iseeneses arenev vägi võib ligi tõmmata universaalset tervistamise väge, mis pärineb "välisest" Kristusest ja Jumalast. Selle kogemine võib individuaalselt väga erinev olla; siiski võivad sellisel juhul nii mõju isikule kui kontekst olla väga intensiivsed. Need kogemused, mida varasemal ajal kogesid "müstikud" ja "pühakud", võivad meie "apokalüptilisel" ajal osaks langeda ka lihtsatele inimestele – kes võib-olla koheselt ei tunnetagi toimunu erakorralisust, mistõttu sellele tuleb siinkohal tähelepanu pöörata. Asjassepuutuvad isikud võivad seda transformeerivat väge tunnustada; vastasel juhul ründab see valusalt nende tükkeid, kes pole seni piisavalt vastavaid omadusi harmooniliselt arendanud – nii et seda võidakse vastu võtta ka kui mingisugust "karistust".

Juhi mind, et ma ei kahjustaks teisi nende teel Sinu juurde *.
Juhi mind, et saaksin teisi vastavalt Sinu tahtele aidata.
Kaitse mind minu teel. **
Aita mul minna koos Sinu armastusega.

*) vaadake "[Eetiliste väärtuste põhimõtted](#)"

**) Siinkohal võib lisada teisigi.

Sarnane areng suuremas mastaabis alates eelajaloolise aja kultuuridest

Sarnaselt eelpool kirjeldatud lapse arengu etappidele läbivad kultuurid samasugused teadlikkuse astmed. Ühelt poolt viivad need uute omaduste välja kujunemisele (tahe, tunded ja mõtted on vabamad, kui enne). Teisest küljest vähenes inimese algne vahetu suhe omaenese "olemusega", mis on viinud problemaatiliste tagajärgedeni. (Vaadake näiteks Jean Gebser, "*Ursprung und Gegenwart*" – saksa keeles-: üks teise järel "arhailine", "maagiline", "müütiline" ning intellektuaalne teadlikkus; selle baasil võib välja areneda integreeritum ühisteadvus. Väljapaistvad isikud aitasid selliselt esile tõusnud saavutusi oma kultuuride jaoks viljakaks muuta. See toimus kõigi taksituste kiuste, kuid – nagu mainitud – vanemate oskuste piiramise arvel. Nüüdisajaloos peavad inimkond ja üksikisikud aktsepteerima väljakutseid ja toime tulema suuremate ja väiksemate evolutsiooniliste muutustega, kui nad tahavad ellu jääda.⁴⁾ Need võimalused on olnud olemas ligikaudu 2000 aastat. See areng ei tohi enam tõrjuda vanemaid omadusi nagu intellekt. Kui piisavalt palju üksikisikuid arendab välja üha enam tervikliku ühisteadvuse ning uuendab oma sidet oma jumaliku päritoluga¹⁾, võib inimkond "kõigekõrgema" abiga võita apokalüptiliste katastroofide rünnakud. Kindlasti eksisteerib ka suhe maailma aktivistidega nagu näiteks rahuliikumine jpt. – on oluline, et kõigil hea tahtega inimestel oleks oma osa üldises protsessis. Paljud inimesed – paljudes religioossetes koolkondades - on ilmselt otsingul. Nad liiguvad edasi tulevikku ning aitavad läbi töötada mineviku aspekte – takistuseks on ehk mõningane "keskpärasus". Pole oluline, kas isiku eesmärgiks on inimkonna "päästmine" või teadlikkuse tõus. Tänapäevane väärtushinnangute skaala vajab muutmist, sest see on selgeks saanud, kuhu "vana" programm" meid on viinud. Iga pisiasi on terviku osa ning seega: kõik head teod parandavad maailma.

⁴⁾ Me ei nõustu pessimistliku suhtumisega, näiteks Herbert Gruhl'i viimases raamatus "Himmelfahrt ins Nichts" (saksakeelne, "Taevasseminek eikuhugi"), kuna inimese igatusele arengu ja väe unustatud allika järele on siiski vaid üks vastus: Jumal.

Juhata inimesi, et elu ja surma üle otsustamine on ainult Sinu kätes *.
Aita neid, kes Sinu loodu heaks töötavad.
Juhi meie maailm Sinu lubatud uue aja alguseni **

*) Siia võib lisada muid üksikasju, või mediteerida peale palvet, näiteks nii: "peatada vägivalla kasv", "probleemide lahendamine kõrvaldab ühe vägivalla põhjustest", "käivitada rahumeelne dialoog erinevate religioonide hea tahtega esindajate vahel",

***) Luukas 11:2; 21:31. Ilmutusteraamat 11:16. Jumal võib jagada seda armastust, mis talle on antud.

Seega on praegu käsil Jumala poole "pöördumine" nii suures, kui väikeses mastaabis.

Olulised ei ole esmajoones mitte niivõrd "usulised ettekujutused", seega inimeste mõtted religioonist, vaid rohkem inimese reaalne side Jumalaga.

Johannes 16,12-13: "Mul on teile veel palju ütlemist, aga te ei või nüüd seda kanda. 13: Aga kui tema, tõe Vaim, tuleb, siis ta juhatab teid kõigesse tõe, sest tema ei räägi iseenesest, vaid mida ta kuuleb, seda ta räägib ja tulevase asju ta kuulutab teile.

[Tagasi selle osa sisukorra nimekirja juurde](#)

Abi enesekontrolliks tööga "Kristuse teed" põhitekstidega - iseenda sisemuses - ja ülevõtmisel ellu.

Üldine:

Kas ma lugesin peatükki "Sissejuhatus: teksti eesmärk ja kasutamine"? (Kui ei: eriti paljude üldiste ebaselguste korral soovitame nimetatud peatüki lugemist.)

Kas ma analüüsisin selle kommentaari peatükke seni järjekorras? (Kui ei, soovitame tõsiste Jeesuse jäljendamise kavatsuste korral võimalikult ka eelnevate peatükkide läbitöötamist.)

Kas ma analüüsisin kuni siiani veel ilma piinava tundeta, et läbisin varasema koha ilma seda piisavalt mõistmata? (Vastasel korral vaadelda vastavat kohta veel kord rahulikult ja võimalikult ilma eelarvamusteta.)

Kas ma lugesin sügavamaks mõistmiseks, kogemiseks ja läbitöötamiseks läbi lehekülje "Metoodilised nõuanded, kristlik meditatsioon...", ning püüdsin seda võimaluse korral kasutada?

Kas mul on ülevaade oma praegustest võimetest, iseloomomadustest, eluharjumustest? (Kui ei, siis mõelda selle üle järele ning kirjutada üles.)

Kui ja: kas on värskelt õpitu seas mingi omadus, mille parandamise eest tahaksin tingimata palvetada ja mille nimel tahaksin vaeva näha?

Kas ma mõtlesin selle peale, kasutada oma hiljutisi järeldusi elus?

Kas ma lasen ennast juba oma südametunnistusel suunata?

Kas ma olen püüelnud või saavutanud seda, et lasen ennast oma teel juhtida vahetult läbi Jeesuse Jumala poolt?

Kus seisan ma siis oma suhtes Jumalaga?

[Tagasi selle osa sisukorra nimekirja juurde](#)

Trükiandmed: autoriõigused, Meilige Kristuse teele

Neid internetilehekülgi on lubatud välja printida ja koopiaid sisuliselt muutmata kujul levitada; autoriõigus jääb meile.

Loodud 1991-2014; esmakordselt internetis avaldatud 2001-01-31; käesolev versioon pärineb ... (koos hilisemate parandustega).

Põhiteksti täisversioon koos enamiku lisalehekülgedega on kättesaadav .pdf-faili kujul (628 kB; see on ligikaudu 114 lehekülge), avamiseks vajab Acrobat Reader'i vabavara programmi. Võrguleheküljel võib asuda kõigist allalaaditud failidest uuem versioon.

Autoriks: Projekt Kristuse teed (Christuswege/ Ways of Christ™).

Käesoleva interneti-versiooni avaldaja on Helmut Ziegler.

Käesolev võrgulehekülg „Kristuse teed“ on analüütiline uurimisprojekt. Võrgulehekülg „Kristuse teed“ toetab rahumeelseid suhteid ja sügavamat teineteisemõistmist erinevate religioonide vahel. Usu olemus jääb püsima, dogmaatiliselt või fundamentalistlikult tegutsemata. „Kristuse teed“ on sõltumatu kirikutest ja muudest organisatsioonidest, samuti ei taotle kasumit ega poliitilist mõju. Kristuse teed ei tee misjonitööd ega värba enesele liikmeid.

Töövaldkonnaks on kristluse kõik teemad ning religioonidevaheline dialoog teiste religioonidega. Põhivaldkond on kristluse vaimuliku külje põhjalik kirjeldus, mis on sageli hooletusse jäetud. Loomulikult on selles diferentseeritud ülevaates sama olulised ka kristluse teised aspektid, mis hõlmavad ühiskondlikke probleeme. (Vt. ka põhiteksti sissejuhatust ja metoodilisi nõuandeid.)

Tõlked muudesse keeltesse peale inglise ja saksa keele ei ole alati kontrollitud.

Tõlge ei tähenda teatud maades kommentaari situatsioonile.

Meilige Kristuse teele: ways-of-christ.com (Võimalusel palun kirjutage inglise või saksa keeles.)

Põhiteksti trükitud versioon on olemas vaid saksakeelsena – vaadake saksakeelseid viiteid (2001). Selle brošüüri autoriõigused kuuluvad väljaandjale, O. Boehm'ile.

Lühikesed tsitaadid Piiblist, mis põhinevad erinevatel piiblitõlgetel, on lisanduseks vastavatele peatükkidele Kristuse teede põhitekstis. Sellised iseloomulikud kirjakohtad ei asenda siiski tervete evangeeliumipeatükkide uurimist või nende üle mõtisklemist.

[Koduleheküljele](#) (windows-1257)